

Rigsadvokatens
beretning 2005

Behandling af klager
over politiet

2005

Rigsadvokatens beretning 2005
Behandling af klager over politiet

Publikationen kan hentes på Rigsadvokatens hjemmeside
<http://www.rigsadvokaten.dk>

ISBN 87-90606-51-15 (Internet)

Layout: Rumfang 05328-72

Tryk: Arco Grafisk A/S

ISSN 1901-7452

Indhold

Forord	9
1. Rigsadvokatens indledning 2005	11
1.1 Generelle spørgsmål vedrørende politiklagenævnssordningen	11
1.1.1 Indledning – udvikling i sagstallet	11
1.1.2 Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnssager	12
1.2 Debat om politiklagenævnssordningen	12
1.2.1 Indledning	12
1.2.2 Debat i tidsskriftet "Dansk Politi" – kritik af tiltalerejsning i skudsag	13
1.3 Mediedebatten om politiklagenævnssordningen og folketings- spørgsmål om politiklagesystemet	16
1.3.1 "Løgstør-sagen"	16
1.3.2 Politiklagenævnenes rolle	18
1.3.3 Justitsministeriets udvalg om behandling af klager over politiet	19
1.4 Relevant ny lovgivning mv.	20
1.4.1 Beskikkelse af bistandsadvokat for pårørende til afdøde i straffesager mod politipersonale	21
1.4.2 Rigspolitchefens rundskrivelse af 18. april 2005 om Uddannelse i politiets selvforsvarsangreb og teknikker, lejring på maven	21
1.4.3 Lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform)	21
1.5 Almindelig virksomhed i beretningsåret 2005	22
1.5.1 Politiklagenævnenes årsmøde i januar 2005	22
1.5.2 Politiklagenævnssordningen i Grønland	23
2. Politiklagenævnssordningen og sagsgangen i en politi- klagenævns sag	25
2.1 Indledning	25
2.2 Sagen indledes	26
2.3 Undersøgelsen/efterforskningen	26
2.4 Statsadvokatens sagsfremstilling	27
2.5 Sagen forelægges for nævnet	27
2.6 Nævnets tilkendegivelse	28

2.7	Sagens afgørelse	28
2.7.1	Afgørelsen af en adfærdsklagesag.	28
	Afvisning	28
	Klager får helt eller delvist medhold	28
	Klagen tilbagekaldes	29
	Andre muligheder	29
2.7.2	Afgørelsen af en strafferetlig efterforskning	29
	Afvisning	29
	Tiltalerejsning mv.	29
2.7.3	Tilbagekaldte klager	30
2.8	Klageadgang til Rigsadvokaten	30
2.9	Sager udenfor politiklagenævnensordningen	31
2.9.1	Indledning	31
2.9.2	Politimæssige dispositioner uden for strafferetsplejen	32
2.9.3	Dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen	32
2.10	Disciplinærsager.	33
3.	Statsadvokatens reaktionsmuligheder i adfærdssager	37
3.1	Indledning	37
3.2	Formuleringer i praksis	38
3.2.1	Andre reaktioner, herunder systemkritik.	45
3.2.2	Objektiv beklagelse mv.	46
4.	Gennemgang af udvalgte konkrete sager i 2005	49
4.1	Lovens område	49
4.1.1	Begrebet "i tjenesten"	49
4.1.2	Politiklagenævnens kompetence	52
4.2	Kapitel 93 b – adfærdsklager	53
4.2.1	Indledning	53
4.2.2	Magtanvendelse	53
4.2.3	Klage over sprogbrug	56
4.2.4	Klage over anden ukorrekt adfærd	59
4.2.5	Grundløse klager	62
4.3	Kapitel 93c – straffesager	62
4.3.1	Anmeldelser om vold og trusler mv.	63
4.3.2	Anmeldelser om brud på tavshedspligt og misbrug af politiets registre.	66
4.3.3	Anmeldelser om strafbart forhold under efterforskningen	73

4.3.4	Andre anmeldelser om strafbart forhold	74
4.3.5	Grundløse anmeldelser	78
4.4	Kapitel 93 – færdselssager	81
4.4.1	Færdselsuheld	81
4.4.2	Udrykningskørsel	82
4.4.3	Øvelseskørsel	87
4.4.4	Andre Færdselssager	89
4.4.5	Automatisk Trafikkontrol (ATK)	91
	4.4.5.1 Beskrivelse af automatisk trafikkontrol	91
	4.4.5.2 Politiklagenævnsager vedrørende automatisk trafikkontrol.	93
	4.4.5.3 Statistik vedrørende ATK-sager i 2005	94
4.5	Sager som statsadvokaten har indledt af egen drift efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1 (initiativsager).	96
4.6	§ 1020 a, stk. 2 – undersøgelser	98
4.6.1	Sager fra 2005	98
4.7	Sagsbehandlingen	103
4.7.1	Sagens gang	103
4.7.2	Sagsbehandlingstiden	104
	4.7.2.1 Generelt om sagsbehandlingstiden	104
	4.7.2.2 Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager.	106
	4.7.2.3 Sager om sagsbehandlingstiden	108
4.7.3	Advokatbeskikkelse	109
	4.7.3.1 Advokatbeskikkelse i adfærdsklagesager	109
	4.7.3.2 Advokatbeskikkelse i straffesager	111
5.	Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten	113
5.1	Generelle regler om klageberettigelse mv.	113
	5.1.1 Klageberettigede	113
	5.1.2 Klagefrist og omgørelsesfrist	114
5.2	Rigsadvokatens behandling af klager over statsadvokaternes afgørelser	116
5.3	Eksempler på afgørelser, som Rigsadvokaten har stadfæstet.	117
5.4	Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret en afgørelse, hvorom der var enighed mellem nævn og statsadvokat	120
5.5	Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret stats- advokatens afgørelse og har fulgt nævnets indstilling.	123

5.6	Eksempler hvor Rigsadvokaten har anmodet statsadvokaten om at foretage en fornyet vurdering af sagen	125
5.7	Klagesstatistikken (indkomne sager)	126
5.7	Særligt om sager, der er påklaget af nævnene	127
6.	Statistisk opgørelse over behandlingen af konkrete klagesager hos statsadvokaterne i 2005	131
6.1	Statistik over indkomne politiklagenævns sager	131
6.2	Statistik over afgjorte politiklagenævns sager	133
6.3	Statistik over afgjorte adfærdssager	134
6.4	Statistik over afgjorte straffesager	135
6.5	Særligt om undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	137
6.6	Statistik vedrørende politiklagenævnens sagsbehandling	140
7.	Supplerende oplysninger vedrørende sager omtalt i tidligere beretninger	141
7.1	Beretningen for 2002	141
7.1.1	Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten	141
7.1.2	Adfærdssager	141
7.1.3	Straffesager	141
7.1.4	Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	141
7.2	Beretningen for 2003	143
7.2.1	Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten	143
7.2.2	Adfærdssager	143
7.2.3	Straffesager	143
7.2.4	Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	143
7.3	Beretningen for 2004	144
7.3.1	Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten	144
7.3.2	Adfærdssager	144
7.3.3	Straffesager	144
7.3.4	Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	144
	Politiklagenævnens delberetninger	149
	Landsformandens beretning for 2005	149
	Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby for 2005	152

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Sjælland for 2005	154
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm for 2005	156
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Aalborg for 2005	158
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Viborg for 2005	160
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Sønderborg for 2005	162
Stikordsregister 1996-2005	165
Sagsregister 2005	175
Bilag	179
Bilag 1 Politiklagenævnens medlemmer	179
Bilag 2 Medarbejdere i rigsadvokaturen og statsadvokaturerne	183
Bilag 3 Politiets og anklagemyndighedens organisation og opgaver	185
Bilag 4 Retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d	189
Bilag 5 Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1041 af 15.12.1995 om forretningsorden for politiklagenævn	195
Bilag 6 Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1042 af 15.12.1995 om politiklagenævn	197
Bilag 7 Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 29.12.1995 om behandling af klager over politipersonalet mv.	199
Bilag 8 Justitsministeriets skrivelse af 5.1.1996 om vidne- og transportgodtgørelse	205
Bilag 9 Justitsministeriets notits af 3.10.1996 om aktindsigt i politiklagenævns sager	207
Bilag 10 Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/1999 om behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden	215
Bilag 11 Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.5.2000 vedrørende forenkling og standardisering af formuleringen af afgørelser i adfærdssager	219

Bilag 12	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 14.7.2000 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn	222
Bilag 13	Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 28.1.2002 til de regionale statsadvokater om underretning om påklage i adfærdsklagesager	225
Bilag 14	Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.9.2002 om forenkling af politiklagenævnsoordningen i Danmark	226
Bilag 15	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1146 af 13.12.2002 om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne	230
Bilag 16	Fællesskrivelse fra Rigsadvokaten og Rigspolitechefen og Notat om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd af 27.1.2003	232
Bilag 17	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 1.10.2003 om indberetning af selvmordsforsøg i detentioner	238
Bilag 18	Vejledning til politipersonalet om politiklagenævnsoordningen	239
Bilag 19	Lov nr. 444 af 9.6.2004 om politiets virksomhed	246
Bilag 20	Rigspolitechefens rundskrivelse af 4.8.2004 om det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredsene assisterer hinanden	253
Bilag 21	Bekendtgørelse nr. 978 af 21.9.2004 om politiets anvendelse af visse magtmidler mv.	255
Bilag 22	Bekendtgørelse nr. 988 af 6.10.2004 om detentionsanbringelse	259
Bilag 23	Skrivelse fra justitsministeriet til politi og anklagemyndighed af 10.1.2005 vedrørende indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum	262

Forord

Til Folketinget og Justitsministeren

Efter retsplejelovens § 1021 h skal Rigsadvokaten afgive en årlig beretning om behandlingen af de sager, der er nævnt i retsplejelovens kapitel 93 b og 93 c. Det drejer sig om behandlingen af klager over politipersonalets adfærd i tjenesten, behandlingen af straffesager imod politipersonale samt undersøgelser af tilfælde, hvor en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

I overensstemmelse hermed afgiver jeg herved beretning for året 2005.

I beretningen er medtaget politiklagenævnenes delberetninger.

København, oktober 2006

Henning Fode

Afsnit 1

Rigsadvokatens indledning 2005

1.1 Generelle spørgsmål vedrørende politiklage-nævnsordningen

1.1.1 Indledning – udvikling i sagstallet

Antallet af nye sager politiklagesager har de senere år ligget nogenlunde fast på omkring godt 900 sager årlig. Der indkom således 934 nye sager i 2005, hvilket er et fald på knap 4 % i forhold til 2004, hvor der indkom 971 sager. Antallet af nye sager i beretningsåret ligger således omtrent på niveau med 2003.

Antallet af *adfærdssager* har i samme periode været nogenlunde konstant med få udsving, mens der har kunnet konstateres en kontinuerlig stigning i antallet af *færdselssager*, der ligeledes udgør en stigende del af de klagesager, der er behandlet som *straffesager*. Denne stigning må ses på baggrund af etableringen af ordningen med automatisk trafikkontrol (ATK), der er beskrevet nærmere i beretningen.

Antallet af de alvorlige sager, hvor en borger er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, er nogenlunde stabilt. Statsadvokaterne indledte i 2005 ni sådanne undersøgelser mod seks året før. Antallet af disse undersøgelser har varieret gennem årene, og der har gennem de seneste 10 år været iværksat gennemsnitligt 10 undersøgelser årlig.

	2001	2002	2003	2004	2005
Kapitel 93b – adfærdssager	392	365	385	400	367
Kapitel 93c – straffesager	539	511	532	571	567
– heraf færdselssager (procent af samtlige straffesager)	166 (30,8%)	170 (33,3%)	220 (41,3%)	251 (44%)	252 (44,4%)
Indkomne sager i alt	931	876	917	971	934

Sagerne fordeler sig regionalt således, at godt halvdelen af sagerne er behandlet af Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby og Statsadvokaten for Sjælland, mens resten af sagerne er fordelt mellem de øvrige fire regionale statsadvokater.

Der er i afsnit 6 foretaget en nærmere gennemgang af ordningens nøgletal.

1.1.2 Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager

Spørgsmålet om sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsagerne har i ordningens nu tiårige løbetid jævnlige været bragt på bane. Det er med god grund, at der har været fokus på dette spørgsmål. Det er centralt for parter i enhver sag, at sagsbehandlingstiden er rimelig og opfattes som sådan, og meget langvarige sagsbehandlingstider kan opfattes som en forringelse af parternes retssikkerhed. En langvarig sagsbehandling kan tillige medvirke til at vanskeliggøre en hensigtsmæssigt behandling af den enkelte sag. Det er derfor væsentligt, at opmærksomheden til stadighed er henledt på sagsbehandlingstiden, der til enhver tid bør være så kortvarig, som sagens beskaffenhed tillader, og at der bør udfoldes betydelige bestræbelser på at nedbringe sagsbehandlingstiden.

Med henblik på en nærmere vurdering af mulighederne for at effektivisere sagsbehandlingen og få nedbragt sagsbehandlingstiden nedsatte jeg i slutningen af 2004 en arbejdsgruppe, der blandt andet skulle foretage en best-practice vurdering af statsadvokaternes behandling af politiklagenævnsager. Arbejdsgruppen afgav beretning i februar 2006 og fremkom med en række forslag, der åbner mulighed for effektivisering af sagsbehandlingen og nedbringelse af sagsbehandlingstiden (best practise). Der kan herom henvises til afsnit 4.7.2.

I lyset af arbejdsgruppens anbefalinger har jeg meddelt statsadvokaterne, at det bør sikres, at alle borgerhenvendelser (anmeldelser/klager) snarest efter modtagelsen af henvendelsen bekræftes, at der bør fastsættes mål for behandlingen af sagen, og at der herefter løbende følges op på sagen og sker underretning af parterne om status, indtil der kan træffes afgørelse i sagen.

1.2 Debat om politiklagenævnsordningen

1.2.1 Indledning

Jeg har gennem årene i min indledning i oversigtsform gennemgået en række af de hovedproblemstillinger af relevans for politiklagenævnsordningen, som har foreligget de enkelte beretningsår. Temaerne har blandt andet omfattet indførelsen af ordningen og justitsministerens foreløbige evaluering af ordningen i 1998, den offentlige debat om ordningen, herunder i Folketinget og me-

dierne og ny lovgivning af relevans for ordningen. Indledningen har endvidere beskæftiget sig med andre spørgsmål af mere praktisk karakter, herunder om udviklingen i sagstallet, sagsbehandlingstider mv.

Formålet med indledningen har været at give en orientering om de problemstillinger, der har været fremme i beretningsåret, men derimod ikke at indgå i en politisk debat om politiklagenævnensordningen.

I beretningsåret har der atter været fremsat kritik fra forskellig side. Noget af kritikken har haft en mere formel karakter og har drejet sig om spørgsmålet om statsadvokaternes formelle uafhængighed af politiet. Kritikken er rejst i medierne på baggrund af nogle enkelte konkrete sager med stor mediedækning, jf. nedenfor. Der er samtidig rejst kritik fra politiets organisationer om en for liberal tiltalepolitik.

Justitsministeren har den 11. oktober 2006 truffet beslutning om at nedsætte et udvalg, der skal foretage en gennemgang og vurdering af den gældende ordning med behandling af klager over politiet og behandling af straffesager mod politipersonalet, jf. nærmere punkt 1.3.3.

1.2.2 Debat i tidsskriftet "Dansk Politi" – kritik af tiltalerejsning i skudsag

I min forrige beretning omtalte jeg blandt andet en konkret sag vedrørende en skudepisode på Amager, hvor en brugstyv blev dræbt af skud med et tjenestevåben ("Røde Mellemevej-sagen"). Der opstod i denne sag spørgsmål om, hvorvidt statsadvokatens afgørelse eventuelt ville kunne omgøres, eller om omgørelsesfristen var udløbet, fordi polititjenestemanden var blevet afhørt med en "sigtets retsstilling".

I en anden sag, der drejede sig om eftersættelse af en brugstjålen personbil på Refshalevej den 31. august 2004, affyrede en polititjenestemand et skud med sin tjenestepistol og ramte bilens fører og en passager. Denne sag gav anledning til, at statsadvokaten sigtede den skudafgivende betjent for overtrædelse af straffelovens § 252 og drabsforsøg efter straffelovens § 237, jf. § 21. Statsadvokaten rejste den 6. maj 2005 tiltale *principal* for *forsøg* på manddrab og *subsidiært* legemsangreb af særlig farlig karakter efter straffelovens § 245, stk. 1, samt overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 1. Polititjenestemanden påklagede statsadvokatens tiltalebeslutning til mig, og jeg bestemte i juli 2005, at påtale for forsøg på manddrab skulle opgives på bevisets stilling, men således at tiltalen i øvrigt blev opretholdt. Sagen er beskrevet i beretningen for 2004 side 111 og i denne beretning side 132.

Sagen gav anledning til en del omtale i medierne, ikke mindst i forbindelse med domsafsigelsen. Den pågældende polititjenestemand blev ved Køben-

havns Byrets dom af 21. oktober 2005 i det hele frifundet for tiltalen, og den beskikkede forsvarer, advokat Torben Koch, blev i den forbindelse citeret for følgende udtalelse i den landsdækkende presse:

"Statsadvokat Hjorth er en trussel for politifolks retssikkerhed, når han finder på at rejse den slags vanvittige tiltaler".

Statsadvokaten tog selv til genmæle og udtalte blandt andet, at

"Det er en fuldstændig barok udtalelse fra advokat Koch. Hvordan, man vurderer, at det kan være en trussel mod retssikkerheden, at man lader domstolene afgøre, om der er sket noget strafbart, kan jeg ikke se nogen mening i. Så skal advokaten være bange for, at domstolen træffer urimelige eller forkerte afgørelser. Normalt går vi ud fra, at domstolene træffer rigtige afgørelser, men han beskylder dem for det modsatte. Så i virkeligheden er det et angreb på domstolene og ikke på mig. Jeg har bare gjort mit bedste ved at forelægge tvivlsspørgsmål for domstolene. Det må simpelthen rable for ham, men jeg agter ikke at gøre mere ved sagen."

Sagen blev også genstand for omtale i politiets tidsskrift "*Dansk Politi*", der under overskriften "*Ja til reformen, ros til Lene, smæk til Statsadvokaten – og lidt af begge dele til Rigspolitechefen*" om Politiforbundets 70. ordinære ombuds-møde citerede Politiforbundets formand, Peter Ibsen, for følgende udtalelse:

"Vrede over Statsadvokaten

Et andet signal, der gav genlyd, var en utvetydig markering overfor Statsadvokaten i København.

– Vi har oplevet, at en ung kollega i forsøget på at standse to biltyves livsfarlige kørsel og forsøg på at påkøre en kollega, blev presset helt derud, hvor sidste udvej var at trække sin tjenestepistol og afgive et skud. Skuddet ramte tyven i hoften og en passager i hånden. Ti måneder senere kvitterer Statsadvokaten ved at tiltale kollegaen for drabsforsøg.

– Prøv at forestille jer at blive præsenteret for et anklageskrift, hvor af det fremgår, at man har forsøgt at dræbe og samtidig have udsat en passagers liv og førlighed for fare for "vindings skyld", "af grov kådhed" eller på lignende hensynsløs måde. Statsadvokatens fremgangsmåde er helt uacceptabel og jeg mangler ord, der dækker min vrede, harme og frustration."

Sagen gav anledning til, at jeg i et brev til forbundsformanden beklagede, at der var blevet rettet en meget skarp kritik af statsadvokatens afgørelse. Jeg udtalte blandt andet følgende (RA-2005-322-0012):

"...

Som jeg tidligere har nævnt over for dig, finder jeg det meget beklageligt, at du som forbundsformand både på ombudsmødet i maj og i senere i interviews har rettet en meget skarp kritik af en afgørelse, som Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby har truffet i en sag vedrørende skudepisoden fra Refshalevej sidste år.

Som jeg nævnte over for dig, er Politiforbundet meget velkommen til – også uden for de jævnlige møder, hvor vi drøfter de generelle samarbejdsrelationer mellem forbundet og anklagemyndigheden – at drøfte konkrete problemstillinger, der vedrører anklagemyndigheden, med mig.

Som det formentlig er dig bekendt har forsvareren for den tiltalte politiassistent påklaget statsadvokatens tiltalebeslutning til mig.

Jeg har på baggrund af en grundig gennemgang af sagen besluttet at ændre statsadvokatens afgørelse således, at påtale for forsøg på manddrab opgives. Jeg har i øvrigt tiltrådt statsadvokatens beslutning om at rejse tiltale mod den pågældende for legemsangreb af særlig farlig karakter efter straffelovens § 245, stk. 1, i overensstemmelse med statsadvokatens anklageskrift.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at understrege, at jeg på ingen måde har fundet anledning til at kritisere statsadvokatens beslutning. Statsadvokatens beslutning er truffet på baggrund af en konkret, skønmæssig og saglig vurdering af mulighederne for at føre et bevis, der er tilstrækkeligt til domfældelse i en straffesag.

Jeg har imidlertid ikke været enig i statsadvokatens skøn og har på den baggrund fundet anledning til – delvis – at omgøre tiltalebeslutningen.

For at undgår enhver tvivl finder jeg – på baggrund af den form og det indhold interviewene i pressen fik i maj i år – anledning til at understrege, at min beslutning vedrørende tiltalespørgsmålet på ingen måde har været påvirket af Politiforbundets opfattelse af sagen, dens bevisligheder og retspraksis på området.

Jeg ser frem til et fortsat godt og frugtbart samarbejdet med Politiforbundet og dets medlemmer.

Jeg har sendt kopi af dette brev til statsadvokaten."

1.3 Mediedebatten om politiklagenævnensordningen og folketingsspørgsmål om politiklagesystemet

1.3.1 "Løgstør-sagen"

Jeg skrev i min forrige beretning, at beretningsåret 2004 havde været karakteriseret ved en offentlig debat om politiklagenævnensordningen, der ofte havde relateret sig til konkrete sager, og at der i den forbindelse fra den politiske verden og aktørerne havde været fremsat en del betragtninger om og holdninger til den eksisterende ordning. Debatten har navnlig drejet sig om og været foranlediget af nogle få større enkeltsager, herunder en sag vedrørende en ung mand, der var afgået ved døden i forbindelse med en anholdelse i juni 2002 ("Løgstør-sagen"). Baggrunden var, at Danmarks Radio den 4. februar 2004 havde udsendt en tv-udsendelse "Magtens billeder", som gav anledning til flere spørgsmål fra blandt andet Folketingets Retsudvalg.

Der har også i dette beretningsår været debat om ordningen, som navnlig har været foranlediget af en ny tv-udsendelse om sagen fra Løgstør, som Danmarks Radio bragte den 9. november 2005 under titlen "Hævet over mistanke". Der blev i denne tv-udsendelse blandt andet stillet spørgsmålstejn ved den gennemførte efterforskning og Retslægerådets vurdering af dødsårsagen.

Umiddelbart efter tv-udsendelsen stillede Folketingets Retsudvalg følgende spørgsmål (nr. 71 - Alm. del):

"Ministerens kommentarer udbedes til de nye oplysninger, som fremkom i DR's dokumentarudsendelse onsdag den 9. november 2005, i sagen om den tragiske anholdelse i 2002, der kostede Jens Arne Ørskov livet, og ministeren bedes oplyse, hvilke overvejelser de nye oplysninger giver ministeren anledning til."

Endvidere stillede medlem af Folketinget Per Clausen (EL), følgende § 20-spørgsmål om sagen til justitsministeren (Spørgsmål nr. S 877):

"Vil ministeren tage initiativ til, at der gennemføres en uvildig undersøgelse af Retslægerådets, politiets og statsadvokatens indsats i forbindelse med Jens Arne Ørskov, Løgstørs, død i forbindelse med, at han blev anholdt?"

Rigsadvokaten afgav den 29. november 2005 en udtalelse til Justitsministeriet om sagen, hvor sagens forløb og de oplysninger, der var fremkommet i den omhandlede tv-udsendelse, blev gennemgået.

Det blev blandt andet konkluderet, at udsendelsen ikke indeholdt nye lægelige oplysninger af betydning for sagen. Retslægerådet havde i forbindelse

med, at der blev stillet i alt 60 spørgsmål af statsadvokaten, afdødes moders advokat og polititjenestemændenes advokater, modtaget sagens akter, herunder en fotomappe med fotografierne fra obduktionen, og havde i sin udtalelse blandt andet anført, at det på baggrund af de lægelige oplysninger i sagen ikke var muligt at fastslå den endelige dødsårsag.

Rigsadvokaten måtte herefter konstatere, *"at det ville have været ønskeligt og langt mere tilfredsstillende, hvis det havde været muligt i den dybt tragiske sag at fastlægge det fulde hændelsesforløb, og herunder også mere præcise oplysninger om dødsårsagen. I en sag af den foreliggende karakter, hvor et voldsomt hændelsesforløb har udspillet sig over et ganske kort tidsrum, og hvor der har været involveret flere personer, der alle var under pres, vil det imidlertid ofte ikke være muligt at skabe et fuldstændigt billede af forløbet."*

Da det endvidere fremgik af tv-udsendelsen, at en af politiassistenterne fra Aalborg Politi i en intern telefon/radiosamtale med vagthavende i Aalborg blandt andet havde omtalt afdøde som "et stort fedt læs", stillede medlem af Folketinget Per Clausen (EL) et supplerende spørgsmål til justitsministeren (Spørgsmål nr. S 1867):

"Vil ministeren bekræfte, at omtalen af Jens Arne Ørskov Mathiasen som et "stort fedt læs" er uacceptabel, og at den pågældende betjent, der kom med denne udtalelse, har beklaget denne, og ikke kun, at den blev offentligt kendt, som påstået af tillidsmand Børge K. Nielsen i Nordjyske Stiftstidende den 3. januar 2006?"

Den citerede samtale gav anledning til en tjenstlig samtale med politiassistenten, og politimesteren beklagede, at udtalelsen i forbindelse med undersøgelsen var gengivet for afdødes mor, som i høj grad måtte have følt sig krænket, og beklagede, at udtalelsen herefter via tv var gengivet offentligt.

Rigsadvokaten udtalte, at politiassistentens udtalelse måtte karakteriseres som uacceptabel.

Det pågældende folketingsmedlem stillede senere en række nye spørgsmål til justitsministeren om sagen, og ministeren udtalte i tilknytning til besvarelsen af spørgsmål nr. S 2220 blandt andet:

"...

Som jeg tidligere har tilkendegivet, lægger jeg naturligvis stor vægt på, at klagesager mod politiet behandles på en måde, som virker betryggende for alle implicerede parter. Som jeg imidlertid også tidligere har tilkendegivet, fungerer politiklagenævnsordningen efter min opfattelse tilfredsstillende, og jeg finder derfor ikke, at der er grundlag for at ændre klageordningen."

Nordjyske Stiftstidende rejste senere i en række artikler tvivl om statsadvokatens habilitet i Løgstør-sagen og flere andre sager.

Folketingets Retsudvalg og folketingsmedlem Per Clausen stillede på baggrund heraf flere spørgsmål til justitsministeren. Folketingets Retsudvalg stillede blandt andet spørgsmål nr. 416:

"Ministeren bedes med henvisning til omtalen i Nordjyske kommentere sagerne om statsadvokatens habilitet mv. Der henvises til artiklerne i Nordjyske 4/6-06: Domsmand ansat hos statsadvokat og Uretssagssystemet samt 6/6-06 Politiken: Ministeren må gribe ind og Utroværdig selvkontrol."

Justitsministeren henviste i sin besvarelse af spørgsmålet til min udtalelse, hvor jeg blandt andet oplyste:

"....

For så vidt angår de rejste spørgsmål vedrørende inhabilitet er jeg enig med statsadvokaten i, at der ikke på baggrund af de anførte oplysninger om karriereforløb eller ansættelsesmæssige personsammenfald er forhold, der giver grundlag for at vække berettiget tvivl om hverken statsadvokatens eller hendes medarbejders fuldstændige upartiskhed.

Jeg er endvidere enig med statsadvokaten i, at det er helt sædvanlig forvaltningsretlig fremgangsmåde, at det er den samme myndighed, der fortsætter en undersøgelse efter genoptagelse på grund af nye oplysninger, jf. Forvaltningsret, 2. udgave, Gammeltoft-Hansen, m.fl., side 927. Det forhold at en sag behandles flere gange ved samme instans – i forbindelse med remonstration eller begæring om genoptagelse – afskærer heller ikke de samme medarbejdere fra at deltage i sagens behandling, jf. Forvaltningsret, 2. udgave, Gammeltoft-Hansen m.fl., side 263."

1.3.2 Politiklagenævnenes rolle

Politiklagenævnenes rolle har alene sporadisk været inddraget i debatten om politiklagenævnensordningen. Den seneste debat foranledigede i sommeren 2005 politiklagenævnens landsformand, advokat Michael Abel, til at rette henvendelse til Folketingets Retsudvalg (retsudvalget REU alm. del – Bilag 684).

Landsformanden udtalte blandt andet :

"Som landsformand for Politiklagenævnene i Danmark skal jeg herved på baggrund af den mediedebat der for tiden finder sted om ordningen rette henvendelse til Folketingets Retsudvalg, idet jeg finder det relevant at orientere Retsudvalget om den opgave politiklagenævnene udfører.

Politiklagenævnene har i realiteten den ene funktion, at "se statsadvoka-

terne over skuldrene” med henblik på at sikre, at klager og indklagede får en ordentlig og saglig behandling.

Denne opgave tages særdeles alvorlig af nævnene, ligesom deres blotte eksistens efter min opfattelse er af betydning.

Som bekendt er hvert nævn sammensat af en erfaren advokat som formand – altså en fagperson, der er vant til at se kritisk på politiets/anklagemyndighedens arbejde – hertil af to læge medlemmer, der er udpeget af Justitsministeren og som er politisk- og samfundsengagerede mennesker.

Klagenævnene har under en klagesags behandling mulighed for at forlange yderligere undersøgelses- og efterforskningskridt foretaget og det sker ofte. Nævnene har derfor en reel indflydelse på sagernes behandling.

Politiklagenævnene er ind imellem uenige med statsadvokaterne i deres indstilling og i sådanne situationer ændres den endelige afgørelse ikke sjældent.

Nævnene kan under alle omstændigheder ved uenighed påklage afgørelsen til Rigsadvokaten, hvilken mulighed nævnene også benytter sig af.

Når ordningen vurderes, er det derfor vigtigt at notere sig politiklagenævnernes uafhængighed og den omstændighed, at de såvel har indflydelse på sagsbehandlingen, som på afgørelserne.

Jeg er af den opfattelse, at det er af stor betydning for befolkningens tillid til systemet, at man er klar over politiklagenævnernes eksistens og opgave.

Jeg håber med denne henvendelse at medvirke til, at der gives et så retvisende indtryk af den nuværende ordning som muligt, inden der overvejes radikale ændringer af denne”.

1.3.3 Justitsministeriets udvalg om behandling af klager over politiet

Justitsministeren har som anført i indledningen den 11. oktober 2006 nedsat et bredt sammensat udvalg, der skal foretage en gennemgang og vurdering af den gældende ordning med behandling af klager over politiet og behandling af straffesager mod politipersonalet.

Der er i udvalgets kommissorium blandt andet anført følgende:

”2. I de senere år har der i stigende grad – navnlig med udgangspunkt i enkelte konkrete sager – på ny været kritik af, at klageordningen ikke i tilstrækkelig grad sikrer en uvildig behandling af klager over politiet. Også den lange sagsbehandlingstid i visse sager har været kritiseret.

Overordnet set er det fortsat Justitsministeriets opfattelse, at den nuværende klageordning – og herunder statsadvokaternes samarbejde med politiklagenævnene – er velfungerende. Det er imidlertid meget væsentligt, at der også i

befolkningen er tillid til, at sagerne i enhver henseende behandles sagligt og korrekt – og inden for rimelig tid.

De nuværende regler om behandlingen af klager over politiet mv. har nu været i kraft i mere end 10 år, og der er således indhøstet en række erfaringer med reglernes anvendelse og virkning i praksis.

På den baggrund har Justitsministeriet besluttet at nedsætte et udvalg, der skal foretage en gennemgang og vurdering af den gældende ordning med behandling af klager over politiet og behandlingen af straffesager mod politipersonalet.

3. Udvalget anmodes om at gennemgå retsplejelovens regler om behandlingen af klager over politiet, straffesager mod politipersonale og politiklagenævn (retsplejelovens kap. 93 b-93 d) med henblik på – på baggrund af de indhøstede erfaringer mv. – at overveje, om den gældende ordning fungerer tilfredsstillende, eller om der er behov for at foretage ændringer af klageordningen.

Udvalget skal i den forbindelse overveje, om det er muligt – inden for de overordnede rammer for den nuværende klageordning – i endnu højere grad at sikre offentlighedens tillid til, at sager vedrørende politiets personale behandles på betryggende vis, f.eks. ved at styrke politiklagenævnenes kompetence, eller om der – f.eks. i lyset af udenlandske erfaringer med andre klageordninger – i givet fald er behov for mere vidtgående ændringer af klageordningen.

Udvalget skal være opmærksom på vigtigheden af, at klageordningen i videst muligt omfang sikrer en hurtig gennemførelse af sagernes behandling, og udvalget anmodes om at overveje forslag, der kan bidrage hertil.

Det forudsættes, at udvalgets anbefalinger kan gennemføres inden for rammerne af den almindelige tjenestemandsløvgivning.

I det omfang udvalget finder, at der er behov for lovændringer, skal udvalget komme med forslag til lovbestemmelser.”

1.4 Relevant ny lovning mv.

1.4.1 Beskikkelse af bistandsadvokat for pårørende til afdøde i straffesager mod politipersonale

I afsnit 1.4.3 i min beretning om behandlingen af klager over politiet i 2004 orienterede jeg om mit forslag om ændring af reglerne om beskikkelse af bistandsadvokat for de efterladte efter en person, der er afgået ved døden som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende er i politiets varetægt. Baggrunden for mit forslag var, at der efter den tidligere retstilstand ikke var

hjemmel til at beskikke en advokat for den afdødes pårørende, uanset om disse i øvrigt måtte have partsstatus i sagen, jf. herved U 2000.390 H.

Ved lov nr. 558 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven (Forbedring af voldtægtsfres retsstilling m.v. og beskikkelse af bistandsadvokat for pårørende til afdøde i straffesager mod politipersonale) blev der i retsplejelovens § 1020 e indsat en hjemmel til, at der i straffesager mod politipersonale kan beskikkes en bistandsadvokat til afdødes nære pårørende, når forholdene taler derfor.

Ændringen indebærer blandt andet, at en bistandsadvokat for de pårørende – på samme måde som en bistandsadvokat for den forurettede i tilsvarende sager – har ret til aktindsigt i hele det ved undersøgelsen tilvejebragte materiale, uanset om der er rejst tiltale i sagen eller ej.

1.4.2 Rigspoliti­chefens rundskrivelse af 18. april 2005 om "Uddannelse i poli­tiets selvforsvarsgreb og teknikker, lejring på maven"

I tilknytning til Statsadvokaten i Aalborgs supplerende undersøgelse i "Løg­størsagen" udsendte Rigspoliti­chefen, Politiskolen, en rundskrivelse om uddan­nelse i politiets selvforsvarsgreb og teknikker, lejring på maven. I skrivel­sen an­føres blandt andet, at lejring på maven af overvægtige personer, der eventuelt tillige er hyperaktive og/eller påvirkede, skal være af så kort varighed som mu­ligt.

Politiskolen tilkendegav senere, at man nøje ville gennemgå den amerikan­ske undervisningsvideo, der blev vist i tv-udsendelsen "Hævet over mistanke" med henblik på at vurdere, om videoen hensigtsmæssigt vil kunne indgå i og eventuelt yderligere styrke undervisningen på det pågældende område.

1.4.3 Lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform)

Et bredt flertal i Folketinget vedtog i juni 2006 regeringens forslag til en reform af politiet og domstolene, der skal sikre borgerne et bedre politi og en hurtig og effektiv behandling ved domstolene. Lovforslagets model for politiet bygger i meget vidt omfang på anbefalingerne i Visionsudvalgets rapport om "Fremti­dens Politi", der blev offentliggjort i maj 2005. Loven træder i kraft den 1. jan­uar 2007.

Politi­reformen indebærer en reduktion af antallet af politikredse fra 54 til 12 store og selv­bærende politikredse, der hver ledes af en politidirektør. Samtidig sker der en decentralisering af kompetence og en generel modernisering af den måde, politiet arbejder på.

Der foretages ikke en adskillelse af politiet og anklagemyndigheden i første instans, men reformen indebærer en betydelig styrkelse af anklagemyndigheden.

Anklagemyndighedens juridiske kontrol og tilsyn med behandlingen af straffesager i politikredsene vil fremover blive tilrettelagt i lyset af, at de foreslåede nye politikredse bliver væsentlig større end i dag. Det gælder dels den interne kontrol med behandlingen af straffesagerne, som finder sted i den enkelte politikreds, dels den overordnede anklagemyndigheds (Rigsadvokatens og statsadvokaternes) kontrol og tilsyn med behandlingen af straffesager.

Det vil inden lovens ikrafttræden blive overvejet, hvorledes politikredsens interne tilsyns- og kontrolprocedurer mv. med behandlingen af straffesager nærmere bør indrettes og tilrettelægges, således at det sikres, at straffesagerne gennemføres med den fornødne kvalitet og hurtighed. Den nærmere indretning og tilrettelæggelse af de regionale statsadvokatens tilsyn med politikredsens behandling af straffesager vil også blive drøftet mellem politidirektørerne, statsadvokaterne og rigsadvokaten.

1.5 Almindelig virksomhed i beretningsåret 2005

1.5.1 Politiklagenævnenes årsmøde i januar 2005

Politiklagenævnene har siden ordningen trådte i kraft i tilknytning til sit årlige landsmøde i januar inviteret Rigsadvokaten til at afgive et indlæg om behandlingen af klagesagerne i det forløbne år. Jeg har været meget glad for at have lejlighed til at møde nævnens medlemmer og for at have mulighed for, dels at orientere om behandlingen af sagerne og dels at drøfte spørgsmål af fælles interesse. Årsmødet er et glimrende forum for på en uformel måde at få afklaret en række generelle spørgsmål omkring ordningen. Efter oprettelsen af det grønlandske politiklagenævn har dette deltaget i de danske politiklagenævns landsmøde i september og årsmødet i januar.

Rigsadvokaten orienterede på årsmødet i januar 2005 om behandlingen af klagesager i rigsadvokaturen. Der kan herom nærmere henvises til afsnit 3 i min beretning for 2004. Rigsadvokaten gennemgik endvidere hovedtrækkene i den undersøgelse af en række udenlandske politiklageordninger, der blev omtalt i afsnit 1.3 i samme beretning. Rigsadvokatens redegørelse af 14. april 2005 til justitsministeren om, hvorledes klager over politiet behandles i Storbritannien (England & Wales), Norge, Sverige, Finland og Island kan læses på Rigsadvokatens hjemmeside www.rigsadvokaten.dk.

De udenlandske ordninger var endvidere genstand for en mere detaljeret gennemgang på politiklagenævnens efterårsmøde i september 2005.

1.5.2 Politiklagenævnensordningen i Grønland

Jeg har i mine forrige beretninger orienteret om den grønlandske ordning for behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale. Det fremgår blandt andet af den grønlandske beretning, der afgives til Grønlands Landsting, Folketinget og Justitsministeren, at der i beretningsåret 2005 indkom 20 nye sager, der var omfattet af politiklagenævnensordningen mod 28 året før. Sagerne fordelte sig med 13 adfærdsklager og syv kriminalsager mod henholdsvis 10 og 18 året før. Jeg kan i øvrigt henvise til beretningen om den grønlandske politiklagenævnensordning, der er tilgængelig på Rigsadvokatens hjemmeside www.rigsadvokaten.dk.

Der er fortsat ikke taget stilling til, om en tilsvarende ordning vedrørende behandling af klager mv. mod politipersonale vil blive indført på Færøerne.

Afsnit 2

Politiklagenævnensordningen og sagsgangen i en politiklagenævns sag

2.1 Indledning

Regelsættet for behandling af klager over politipersonalet mv. består af tre kapitler i retsplejeloven. Kapitel 93 b og kapitel 93 c regulerer henholdsvis behandlingen af adfærdsklager over politipersonalet og behandlingen af straffesager mod politipersonalet, mens kapitel 93 d vedrører politiklagenævnene.

Regelsættet om behandling af klager over politipersonalet i Danmark er indsat ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og trådte i kraft den 1. januar 1996. Et tilsvarende regelsæt om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland trådte i kraft den 1. januar 2000. Reglerne om behandling af klager over politiet gælder indtil videre ikke for Færøerne.

Regelsættet er begrænset til adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet. Uden for ordningen falder således klager over materielle afgørelser og politiets dispositioner i forbindelse med sagsbehandlingen. Disse klager er ikke omfattet af politiklagenævnens kompetence.

Politiklagenævnensordningen omfatter den del af de ansatte ved politiet, der har politimyndighed. Omfattet af ordningen er således det politiuddannede personale og politiets jurister, men derimod ikke kontorpersonale og civilarbejdere. Ordningen omfatter heller ikke det juridiske personale hos statsadvokaterne og hos Rigsadvokaten.

Efter retsplejelovens § 1019 og § 1020 omfatter ordningen alene forhold, der er begået i tjenesten. Det skyldes, at behovet for en særlig klageordning udspringer af de magtbeføjelser, politiet har i dets arbejde. Når en polititjenestemand ikke er i tjeneste, bør han derfor ikke behandles anderledes end andre borgere.

Spørgsmålet om, hvorvidt en handling er foretaget i tjenesten, vil afhænge af en konkret vurdering. På baggrund af polititjenestens særlige karakter bør begrebet "i tjenesten" nok fortolkes vidt. Det fremgår af forarbejderne til loven.

Justitsministeriet bemærkede i lovforslaget, at udtrykket "i tjenesten" ikke indebar nogen ændring i praksis, når man sammenligner med det hidtil anvendte udtryk "under udførelsen af tjenesten".

2.2 Sagen indledes

Statsadvokaten behandler sagen, når klagen eller anmeldelsen er modtaget. Statsadvokaten kan også behandle en sag på eget initiativ, f.eks. efter tilkendegivelse fra politiklagenævnet. I visse situationer er en undersøgelse obligatorisk.

Politiklagenævnet skal straks – dvs. uden ophold – underrettes om sagen og orienteres løbende om undersøgelsens eller efterforskningens forløb. Statsadvokaten underretter desuden politimesteren (Politidirektøren), Rigspolitichefen og i visse tilfælde Justitsministeriet. Disse myndigheder skal også løbende holdes orienteret om alle undersøgelses- og efterforskningsskridt, der har betydning for varetagelsen af deres opgaver.

Finder statsadvokaten, at klagen er åbenbart grundløs, eller viser det sig ved den indledende vurdering, at klagen ikke er alvorligt ment, kan statsadvokaten undlade at iværksætte en undersøgelse eller efterforskning. Statsadvokaten skal forelægge spørgsmålet om afvisning af klagen for politiklagenævnet, inden afgørelsen bliver truffet.

2.3 Undersøgelsen/efterforskningen

Statsadvokaten underretter straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c.

Når det overvejes, i hvilken form en klage skal behandles, vil klagerens formulering af klagen almindeligvis være afgørende for, om sagen behandles som en adfærdsklage eller som en straffesag. I tvivlstilfælde vurderer statsadvokaten, efter hvilket regelsæt klagen skal behandles.

Det er ikke afgørende for statsadvokatens afgørelse af, i hvilken form en undersøgelse skal foregå, om politiklagenævnet forinden er kommet med en tilkendegivelse herom.

Finder politiklagenævnet i modsætning til statsadvokaten, at en sag bør efterforskes som en straffesag, kan nævnet tilkendegive dette over for statsadvokaten. Følger statsadvokaten ikke politiklagenævnets tilkendegivelse, kan nævnet klage over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Parterne vil normalt blive indkaldt til afhøring på statsadvokatens kontor el-

ler eventuelt på et andet sted, som statsadvokaten skønner er hensigtsmæssigt. Det kan f.eks. være rådhuset på det sted, hvor den handling, der klages over, har fundet sted.

Statsadvokaten kan beslutte, at forklaringerne i stedet skal afgives i retten. Retsmøderne er som udgangspunkt offentlige.

Politiklagenævnet kan i adfærdsklagesager og straffesager anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelses- og efterforskningskridt.

Politiklagenævnet kan i princippet på ethvert stadi af sagen bede statsadvokaten om at foretage yderligere undersøgelses- og efterforskningskridt.

Hvis statsadvokaten i en adfærdsklagesag modsætter sig politiklagenævnets anmodning, kan nævnet påklage statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten, hvis sigtede eller statsadvokaten i forbindelse med behandlingen af en straffesag modsætter sig politiklagenævnets anmodning om at foretage bestemte yderligere efterforskningskridt, skal spørgsmålet afgøres af retten.

2.4 Statsadvokatens sagsfremstilling

Statsadvokaten udarbejder i sager om adfærdsklager en sagsfremstilling på grundlag af de foreliggende oplysninger. Den indklagede polititjenestemand modtager en kopi af sagsfremstillingen, inden vedkommende bliver afhørt. Den indklagede har ikke pligt til at udtale sig om sagsfremstillingen.

Der udarbejdes ikke sagsfremstilling i forbindelse med strafferetlige undersøgelser.

2.5 Sagen forelægges for nævnet

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse til politiklagenævnet, når undersøgelsen eller efterforskningen er afsluttet. Denne redegørelse skal indeholde en gennemgang af sagens forløb og faktum, en vurdering af beviserne og en tilkendegivelse om sagens afgørelse. Der udarbejdes ikke redegørelse i åbenbart grundløse sager.

Politiklagenævnet skal også inddrages i sagen, hvis der efter statsadvokatens afgørelse fremkommer nye oplysninger, der kan medføre, at statsadvokatens afgørelse bør revurderes. Dette vil navnlig være tilfældet, hvis de nye oplysninger er af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i for-

bindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillingtagen til sagen.

Er de nye oplysninger ikke af en sådan karakter, at statsadvokaten finder grundlag for at genoptage sagens behandling med forelæggelse for politiklagenævnet, skal statsadvokaten alene orientere politiklagenævnet om oplysningerne.

2.6 Nævnets tilkendegivelse

Politiklagenævnet meddeler herefter statsadvokaten, hvordan nævnet mener, at sagen bør afgøres.

Politiklagenævnet kan i adfærdsklagesager tilkendegive som sin opfattelse, at statsadvokaten over for klageren bør beklage det passerede, eller at en klage bør afvises. Klagen kan enten afvises efter forudgående undersøgelse eller på det foreliggende grundlag.

I straffesager kan politiklagenævnet tilkendegive som sin opfattelse, at der bør rejses tiltale eller meddeles tiltalefrafald. Nævnet kan også tilkendegive, at påtalen bør opgives, at en påbegyndt efterforskning bør indstilles, eller at en anmeldelse bør afvises.

2.7 Sagens afgørelse

2.7.1 Afgørelsen af en adfærdsklagesag

Afvisning

Statsadvokaten afviser klagen, hvis undersøgelsen ikke har skaffet oplysninger, der støtter klagen, eller klagen er åbenbart grundløs. Statsadvokaten underretter sagens parter.

Klager får helt eller delvist medhold

Statsadvokatens afgørelse af en begrundet klage eller anmeldelse kan blandt andet gå ud på, at der gives klageren en beklagelse af det passerede, eller at der rejses kritik af den eller de involverede polititjenestemænd. Denne afgørelse kan træffes både i sager, hvor der har været foretaget en undersøgelse af en adfærdsklage og i straffesager, hvor statsadvokaten har fundet, at der ikke forelå tiltalegrundlag.

Den indklagede vil modtage en genpart af statsadvokatens afgørelse, der i visse tilfælde kan danne grundlag for en disciplinær undersøgelse. Statsadvokaten afgiver ikke indstilling om, hvorvidt der bør indledes en disciplinærsag.

Er der grundlag for at rejse sigtelse, eller er der mistanke om et strafbart forhold, og den indklagede forlanger sagen behandlet som straffesag, sluttet behandlingen af klagen. Behandlingen af klagen kan genoptages, hvis der ikke rejses tiltale eller fældes dom.

Har undersøgelsen påvist fejl af generel karakter, vil statsadvokaten rejse spørgsmålet over for den ansvarlige myndighed.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3 vedrørende statsadvokatens reaktionsmuligheder.

Klagen tilbagekaldes

En sag vil normalt blive afsluttet, hvis klagen tilbagekaldes. Da en undersøgelse også kan iværksættes på statsadvokatens initiativ, kan behandlingen af klagen dog fortsætte, hvis statsadvokaten finder det nødvendigt.

Andre muligheder

I visse tilfælde vil sagen kunne overgå til behandling ved en undersøgelsesret mv.

2.7.2 Afgørelsen af en strafferetlig efterforskning

Afvisning

Statsadvokaten indstiller efterforskningen, hvis den ikke har bragt oplysninger frem, der giver en rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige. Anmeldelsen bliver også afvist, hvis den er åbenbart grundløs.

Har statsadvokaten foretaget en undersøgelse efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, kan statsadvokaten på samme måde indstille efterforskningen. Det sker, når sagens omstændigheder er fuldt oplyste, og der ikke herved er skabt en rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

Tiltalerejsning mv.

Statsadvokaten kan også afgøre straffesagen ved at rejse tiltale, opgive påtale eller frafalde tiltale mv. Afgørelsesformerne fremgår af retsplejelovens bestemmelser om strafferetsplejen.

Politimesteren (Politidirektøren) og Rigspolitchefen vil i alle tilfælde blive underrettet om afgørelsen. Dette gælder i visse tilfælde også Justitsministeriet.

Statsadvokaten vil, når tiltalerspørgsmålet overvejes, også tage stilling til, om

der foreligger anden kritisabel adfærd, herunder om sagen skal behandles som en adfærdsklage.

Der henvises i øvrigt til afsnit 4 vedrørende konkrete eksempler på afgørelser i straffesager.

2.7.3 Tilbagekaldte klager

Det sker, at en klager trækker sin klage eller anmeldelse tilbage. Årsagerne her-til kan være mange. Ønsket om at trække klagen tilbage kan f.eks. være begrundet i, at klageren efter en betænkningstid ikke har fundet grundlag for at fastholde sin klage, eller at den berørte polititjenestemand har beklaget det passerede. Det sker endvidere, at en klager ikke reagerer på statsadvokatens indkaldelse til afhøring eller andre henvendelser. Statsadvokaten vil i sådanne situationer i almindelighed indstille undersøgelsen i en adfærdsklagesag, medmindre sagen giver statsadvokaten grundlag for af egen drift at fortsætte undersøgelsen i sagen.

For så vidt angår efterforskningen i en straffesag vil statsadvokaten også i et vist omfang kunne indstille en efterforskning, hvis anmeldelsen tilbagekaldes.

2.8 Klageadgang til Rigsadvokaten

Både den forurettede og andre kan klage til statsadvokaten over politipersonalets adfærd i tjenesten. Der er som udgangspunkt heller ikke begrænsninger i den personkreds, der er berettiget til at indgive anmeldelse om strafbart forhold, som er begået af politiet.

Det er derimod kun sagens parter og politiklagenævnet, der kan klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Som part anses efter forvaltningsretten den, der har en væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i sagens afgørelse. Det kan f.eks. være en person, der har fremsat et erstatningskrav i anledning af sagen.

Klager nogen, der ikke er part med hensyn til sagens realitet, over den formelle sagsbehandling, vil klageren kun være part i denne sag.

Klagefristen er fire uger. Sagens parter skal underrettes, hvis afgørelsen i en adfærdsklagesag påklages. Er det politiklagenævnet, der klager over statsadvokatens afgørelse, skal der også ske underretning i straffesager.

Klagebehandlingen er undergivet det almindelige to-instansprincip, som indebærer, at Rigsadvokatens afgørelse af en klage over statsadvokatens afgørelse er endelig. Afgørelsen kan således ikke påklages til Justitsministeriet.

Der gælder samme klagefrist for politiklagenævnet som for sagens parter.

Det vil sige, at klagefristen er fire uger efter, at nævnet har modtaget afgørelsen. En klage fra en part skal dog behandles, hvis der er en undskyldelig årsag til, at klagefristen er overskredet. Det er klageren selv, der skal godtgøre, at overskridelsen af fristen er undskyldelig.

Er der tale om en klage fra nævnet, betragter Rigsadvokaten i praksis denne som en klage fra en myndighed. Ekspeditionsfejl hos myndigheder, herunder politiklagenævn, anses i almindelighed ikke for undskyldelige. Sagens parter skal have underretning af statsadvokaten, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen. Sagens parter underrettes endvidere af statsadvokaten, når en afgørelse i en adfærdsklagesag påklages.

Klageadgangen indebærer en helt ny realitetsbehandling af sagen. Således skal der foretages en fuldstændig materiel prøvelse af bevisbedømmelsen, retsspørgsmål og skønsspørgsmål. Rigsadvokaten kan som led i klagesagens behandling indhente nye oplysninger, herunder for at belyse omstændigheder, der er gjort gældende i forbindelse med klagen. Dette kan f.eks. være yderligere eller supplerende afhøringer af vidner, klageren eller indklagede og indhentelse af foto eller rids over gerningsstedet.

Fremkommer der i forbindelse med Rigsadvokatens behandling af sagen nye oplysninger, kan dette føre til, at Rigsadvokaten hjemviser sagen til fornyet behandling ved statsadvokaten og politiklagenævnet. Oplysningerne skal dog være af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillingstagen til sagen.

Rigsadvokaten påser ved sin behandling af en sag både, at afgørelsen materielt er rigtig, og at formelle regler for sagsbehandlingen er overholdt. Dette indebærer i praksis, at Rigsadvokaten f.eks. ikke er bundet af det forhold, at der har været enighed mellem statsadvokat og nævn om, hvilke faktiske omstændigheder, der kan lægges til grund ved sagens afgørelse, bevisvurderingen eller subsumtionen.

2.9 Sager uden for politiklagenævnensordningen

2.9.1 Indledning

I en beskrivelse af, hvordan der kan klages over politiets virksomhed, skal der skelnes mellem dispositioner og afgørelser, der er truffet af politimestrene (Politidirektøren) eller på disses ansvar, og politipersonalets adfærd eller strafbare forhold i tjenesten.

Klager over dispositioner og afgørelser er ikke omfattet af politiklagenævnsoverordningen. Spørgsmålet om, hvilken myndighed der er rette klageinstans, afhænger af sagens karakter.

2.9.2 Politimæssige dispositioner uden for strafferetsplejen

Afgørelsen kan påklages til justitsministeren, når der er tale om rent politimæssige (operationelle) dispositioner uden for strafferetsplejen. Disse sager omfatter dispositioner som led i ordenshåndhævelsen, f.eks. afspærring af et område som følge af cykelløb eller som følge af et færdselsuheld, bortvisning af en person fra en lokalitet, anbringelse i detentionen og lignende.

For en række af politiets øvrige opgaver uden for strafferetsplejen gælder der særlige klageregler. Eksempelvis hører færdselslovgivningen under Justitsministeriet, og dette ministerium er derfor f.eks. klageinstans vedrørende klager over politiets afslag på udstedelse af kørekort. Politiet yder endvidere på forskellige særlovsområder bistand til særmyndigheden, når den gennemfører kontrolforanstaltninger – også i tilfælde, hvor der ikke er mistanke om et strafbart forhold. Endvidere indeholder nogle særlove bestemmelser, der giver politiet en administrativ tilsynsbeføjelse uden for strafferetsplejen, f.eks. i dyreværnsloven.

2.9.3 Dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen

Er der derimod tale om dispositioner som led i en strafferetlig efterforskning, kan afgørelsen påklages til den regionale statsadvokat. Det kan være afgørelser om at benytte bestemte efterforskningskridt, herunder f.eks. at anholde, ransage, beslaglægge og lignende. På tilsvarende måde kan man klage over, at bestemte efterforskningskridt ikke er foretaget – f.eks. at en person ikke er afhørt, eller at en person ikke er afhørt grundigt nok. Er der tale om chikane eller magtmisbrug fra politiets side, kan denne sagstype være omfattet af ordningen med politiklagenævn.

Spørgsmålet om lovligheden af politiets efterforskningskridt kan endvidere indbringes for retten efter retsplejelovens § 746, stk. 1.

Der kan også klages over politimesterens (Politidirektørens) afgørelse af tiltalsspørgsmålet – f.eks. hvis politimesteren (Politidirektøren) opgiver påtale, afviser en anmeldelse eller indstiller efterforskningen.

Man kan endvidere klage til statsadvokaten over politimesterens (Politidirektørens) afslag på en begæring om aktindsigt.

2.10 Disciplinærsager

Statsadvokaterne træffer ikke afgørelse i disciplinærsager. Disse sager behandles og afgøres alt efter sagens karakter af politimesteren (Politidirektøren), Rigspolitechefen eller Justitsministeriet. Spørgsmålet om, hvornår der er grundlag for at indlede en disciplinærsag mod en polititjenestemand, afgøres efter tjenestemandenslovens regler. Reglerne om behandlingen af disciplinærsager fremgår af tjenestemandenslovens kapitel 4, om suspension og disciplinærfølgning mv. og Rigspolitechefens kundgørelse I nr. 10, om disciplinærsagers behandling. Regelsættet om disciplinærsagers behandling er beskrevet i beretningen for 1996 side 152 ff. Dette afsnit beskriver kort samspillet mellem regelsættene om disciplinærsager og politiklagenævnsager.

Statsadvokaten skal underrette vedkommende politimester (Politidirektøren) og Rigspolitechefen, når der indledes en adfærdsklagesag eller efterforskning i en straffesag. Det følger af bestemmelserne i retsplejelovens § 1019 j, og § 1020 a, stk. 2, 2. pkt.

Disse regler har til formål at sikre, at ansættelsesmyndigheden får lejlighed til at vurdere, om sagen giver anledning til disciplinære foranstaltninger over for den indklagede eller anmeldte polititjenestemand. Det følger endvidere af bestemmelserne, at der ikke indledes en disciplinærundersøgelse i anledning af en klage eller anmeldelse, før behandlingen af adfærdsklagen eller straffesagen er afsluttet. Baggrunden for bestemmelsen er at undgå, at sagen samtidig undersøges som politiklagenævnsag og som disciplinærsag.

Bestemmelserne er ikke til hinder for, at den indklagede eller anmeldte suspenderes eller midlertidigt forflyttes til andet arbejde efter de almindelige regler for tjenesten, mens klagenævnsagen verserer. Denne afgørelse træffes af Rigspolitechefen.

Statsadvokaten underretter politimesteren (Politidirektøren) og Rigspolitechefen (ansættelsesmyndigheden), når undersøgelsen eller efterforskningen af klagesagen er afsluttet. Statsadvokaten kan i den forbindelse henlede opmærksomheden på eventuelle tidligere (adfærds)sager mod den samme polititjenestemand. Underretningen sker efter, at statsadvokaten har færdigbehandlet sagen og truffet afgørelse i sagen. Politimesteren (Politidirektøren) og Rigspolitechefen får herved mulighed for at tage stilling til, om der skal indledes en disciplinærsag.

Statsadvokaten afgiver ikke indstilling om, hvorvidt der bør indledes en disciplinærsag.

Politimesterens (Politidirektørens) eller Rigspolitechefens grundlag for at ind-

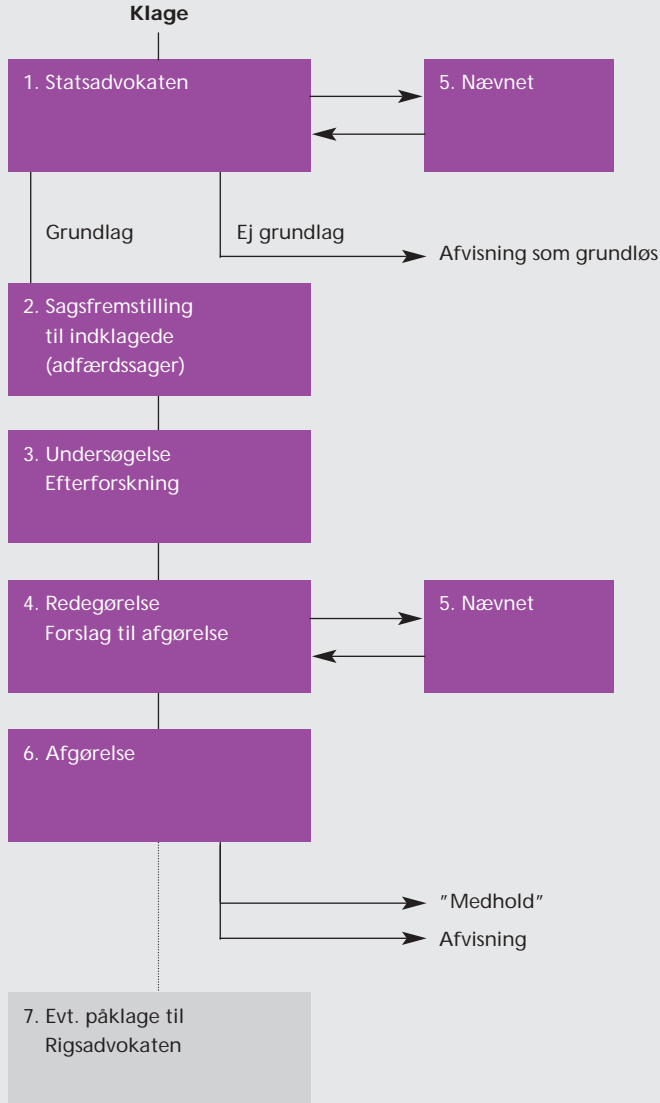
lede en eventuel disciplinærsag vil blandt andet være statsadvokatens afgørelse. Statsadvokatens afgørelse fører ikke nødvendigvis til, at der indledes en disciplinær undersøgelse med en disciplinær sanktion til følge. Har statsadvokaten udtalt kritik eller beklaget det passerede over for klageren, bør statsadvokatens afgørelse følges op af tjenestestedet i forhold til den eller de involverede polititjenestemænd som led i en ledelsesmæssig og personalepolitisk disposition.

Af Rigspolitichefens vejledning til kundgørelsen om disciplinærsagers behandling fremgår det, at det er Rigspolitichefens opfattelse, at enhver kritik eller beklagelse af en polititjenestemands adfærd over for borgerne skal have tjenstlige konsekvenser, uanset om der er tale om en adfærdsklagesag, en straffesag (hvor der ikke rejses tiltale) eller en sag, der er omfattet af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Det anføres endvidere, at det er Rigspolitichefens generelle opfattelse, at denne type forhold typisk vil føre til egentlige disciplinærsager.

Politimesteren (Politidirektøren) har – i stedet for at indlede disciplinær efterforskning – mulighed for at behandle forholdet under en tjenstlig samtale, hvor reglerne for korrekt optræden indskærpes, og hvor der advares mod gentagelser. Hvis politimesteren (Politidirektøren) vælger denne mulighed, følger det af Rigspolitichefens kundgørelse I nr. 10, at politimesteren (Politidirektøren) skriftligt skal underrette Rigspolitichefen om, hvilke tjenstlige konsekvenser en afgørelse, hvor statsadvokaten – eller eventuelt Rigsadvokaten – udtrykkeligt har kritiseret eller beklaget en polititjenestemands adfærd, har haft for den pågældende.

Rigspolitichefen videresender underretningen til statsadvokaten/Rigsadvokaten. Statsadvokaten/Rigsadvokaten vil således i alle tilfælde blive orienteret om, hvilke tjenstlige konsekvenser statsadvokatens/Rigsadvokatens kritik eller beklagelse af en polititjenestemands adfærd har fået for den pågældende.

Sagsgangen
i en politiklage-
nævns sag

1. Sagen indledes

Klagen modtages.

- Klageren får en skriftlig bekræftelse.
- Nævnet samt politimesteren (Politidirektøren) og Rigspolitchefen underrettes om klagen.
- Den person, der klages over (indklagede) får besked.
- Nævnet orienteres løbende om undersøgelsens forløb.

Statsadvokaten forelægger klagen for Nævnet, inden den eventuelt afvises som åbenbart grundløs.

2. Sagsfremstillingen

Statsadvokaten udarbejder en sagsfremstilling, når der er tale om en begrundet adfærdsklage. Sagsfremstillingen sendes til indklagede.

3. Undersøgelsen/efterforskningen

Parterne afhøres og kan få beskikket advokat. Eventuelle vidner afhøres.

4. Sagen forelægges for Nævnet

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse, der gennemgår sagsforløbet og sagens faktum, vurderer beviser og lægger op til sagens afgørelse.

Der udarbejdes ikke nogen redegørelse i åbenbart grundløse sager.

5. Nævnets tilkendegivelse (§ 1021 e)

Politiklagenævnet meddeler statsadvokaten, hvordan Nævnet finder, at sagen bør afgøres.

6. Afgørelsen

Statsadvokaten træffer herefter afgørelse i sagen.

Adfærdsklagesag – klagen afvises

- klager får helt eller delvist medhold

Straffesag

- anmeldelsen afvises
- efterforskning indstilles
- påtale opgives – eventuelt med en beklagelse
- tiltalerejsning/tiltalefrafald

Det skal fremgå af afgørelsen, om Nævnet er enig i afgørelsen. Sagens parter, Nævnet, politimesteren (Politidirektøren) og Rigspolitchefen underrettes om sagens afgørelse.

7. Klageadgang

Statsadvokatens afgørelse af klagesagen kan påklages til Rigsadvokaten af sagens parter og Nævnet.

Afsnit 3

Statsadvokatens reaktionsmuligheder i adfærdssager

3. 1 Indledning

Statsadvokaten afviser en adfærdsklage, hvis undersøgelsen ikke har skaffet oplysninger, der støtter klagen, eller klagen er åbenbart grundløs. Finder statsadvokaten på baggrund af undersøgelsen, at der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold i klagen, vil statsadvokaten i sin afgørelse beklage det passerede over for klageren. Udtrykket "beklagelse" anvendes således alene i forbindelse med afgørelsen til borgeren.

Statsadvokatens beklagelse af, at der er begået individuelle fejl, vil ofte resultere i en kritik af den indklagede polititjenestemand. Dette behøver imidlertid ikke altid være tilfældet. Beklagelsen kan også angå fejl af mere generel karakter, som undersøgelsen har afdækket.

Statsadvokaten har endvidere i nogle sager beklaget et hændelsesforløb eller et forhold over for klageren, selv om der ikke har været grundlag for at bebrejde den indklagede polititjenestemand noget. Eksempler på sådanne objektive beklagelser er beskrevet nedenfor. Som anført i Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30. maj 2000, der er medtaget som bilag 11, bør statsadvokaten dog være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet.

Endvidere er der tilfælde, hvor statsadvokatens undersøgelse har konkluderet, at der er udvist kritisabel adfærd eller endog strafbart forhold, men hvor den pågældende polititjenestemand ikke har kunnet identificeres.

Rigsadvokaten har af hensyn til ensartetheden i afgørelserne i adfærdsklagesager fundet det hensigtsmæssigt, at statsadvokaterne i praksis anvender det samme ordvalg for at beskrive en given kritisabel adfærd. Dette vil tillige i højere grad give de disciplinære myndigheder mulighed for at vurdere, med hvilken alvor statsadvokaten har set på forholdet, når der skal foretages en reaktion over for den pågældende polititjenestemand. På den baggrund har Rigsadvokaten i cirkulæreskrivelsen af 30. maj 2000 fastsat retningslinier for, hvilke afgørelser undersøgelsen af en adfærdsklagesag kan munde ud i, og herunder hvilke udtryk der som udgangspunkt bør anvendes ved beskrivelsen af en kritisabel adfærd. I cirkulæreskrivelsen er der fastsat en kritikskala i tre grader, dvs.

kritik, alvorlig kritik og meget alvorlig kritik. Hvis statsadvokaten ikke finder tilstrækkeligt eller fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere en adfærd, kan denne karakteriseres som uhensigtsmæssig.

Får klageren helt eller delvist medhold i sin klage, er statsadvokatens reaktionsmuligheder udtømte. Sagen oversendes til de disciplinære myndigheder, der herefter træffer afgørelse om, hvilke konsekvenser statsadvokatens afgørelse skal have. Se nærmere herom i afsnit 2.

Statsadvokaten skal i forbindelse med afgørelsen af tiltalespørgsmålet i en straffesag tillige tage stilling til, om der foreligger kritisabel adfærd, og om sagen skal overgå til behandling som adfærdsklagesag. Det følger af retsplejelovens § 1019 i, stk. 1.

3.2 Formuleringer i praksis

En kritik kan som anført nuanceres, og i det følgende gengives eksempler på statsadvokaternes og Rigsadvokatens anvendelse i praksis af de forskellige grader af kritik.

Eksemplerne hidrører fra beretningsårene 2004 og 2005. Eksempler fra beretningsårene 2000 – 2003 findes i beretningen for 2003, side 132 ff.

Uhensigtsmæssig adfærd

En række sager afgøres med en tilkendegivelse om, at et hændelsesforløb kunne være håndteret mere hensigtsmæssigt, eller en handlemåde var uhensigtsmæssig eller uheldig, eller at en polititjenestemand burde have handlet anderledes, end han gjorde, uden at det passerede er så groft, at det giver anledning til en egentlig beklagelse eller kritik.

Eksempel 1

Uhensigtsmæssig

SA6-2004-323-0108

Statsadvokaten fandt en politiassistents anvendelse af kraftudtryk i en telefonsamtale med en borger for uhensigtsmæssig.

Beretning 2004, s. 72.

Eksempel 2

Havde været hensigtsmæssigt

SA3-2003-323-0077

Statsadvokaten fandt, at det havde været hensigtsmæssigt, at en kriminalassistent havde fået oplæst teksten til en nyhedsudsendelse med henblik på god-

kendelse i en sag, hvor han havde udtalt sig til pressen forud for nyhedsudsendelsen.

Beretning 2004 s. 76.

Uhensigtsmæssigt

SA3-2004-323-0097

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiassistent havde forevist politiskilt i en situation, hvor han tog kontakt til nogle personer, som hans nevø følte sig truet af.

Beretning 2004 s. 77.

Eksempel 3

Uhensigtsmæssigt

SA6-2005-323-0163

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiassistent umiddelbart efter at have gjort en klager K bekendt med en hastighedsoverskridelse og Ks rettigheder, havde inddraget en episode fra den foregående dag i samtalen og i den forbindelse indlod sig i en højlydt diskussion med K om reglerne for cyklist-er og højresving.

Beretning 2005, s. 59.

Eksempel 4

Uhensigtsmæssig

SA2-2004-323-0241

Statsadvokaten fandt, at en udtalelse om, at klager blot kunne sætte et kryds på en samtykkeerklæring, havde været uhensigtsmæssig.

Beretning 2005, s. 56.

Eksempel 5

Uhensigtsmæssig

SA1-2002-321-0042 og RA-2005-321-0274

Rigsadvokaten fandt ikke tilstrækkeligt grundlag for at kritisere, at en vicepolitikommisær under en telefonsamtale, hvor klageren var ophidset, og hvor det ikke var muligt at tale hende til ro, havde anvendt tiltaleformen " lille", men Rigsadvokaten fandt tiltaleformen uhensigtsmæssig.

Beretning 2005, s. 56.

Eksempel 6

Eksempel 7**Ville have været hensigtsmæssigt**

SA1-2003-321-0144 og RA-2004-321-209

Rigsadvokaten fandt, at det ville have været hensigtsmæssigt, om politiet på et tidligere tidspunkt havde rekvireret en tolk til en anmelder, der hverken forstod dansk eller engelsk.

Beretning 2005, s. 47 og 123.

Udtryk som *kritisabel* og *kritisabelt* anvendes til beskrivelse af den mildeste form for kritik

Eksempel 1**Kritisabel**

SA1-2004-323-0160 og RA-2004-323-0118

Rigsadvokaten fandt en politihundeførers adfærd under en anholdelse kritisabel i en situation, hvor den anholdte såvel inden som under anholdelsen blev bidt talrige gange af politihunden.

Beretning 2004, s. 70.

Eksempel 2**Kritisabel**

SA1-2003-323-0012

Statsadvokaten fandt en vicepolitikommissærs adfærd kritisabel, idet vicepolitikommissæren havde råbt til en buschauffør, "få så den bus væk for helvede".

Beretning 2004, s. 72.

Eksempel 3**Kritisabel**

SA6-2004-323-0134

Statsadvokaten fandt en politiassistents adfærd kritisabel. Poliassistenten havde hjulpet en ung kvindelig erstatningssøgende med erstatningskravet og havde i den forbindelse berørt emner, der hører til privatsfæren og intet havde at gøre med erstatningskravet.

Beretning 2004, s. 73.

Eksempel 4**Kritisabel**

SA5-2003-323-0069 og RA-2004-323-0104

Rigsadvokaten fandt en visitation, der ikke var gennemført så skånsomt, som omstændighederne tillod det, kritisabel.

Beretning 2004, s. 74.

Kritisabelt*SA2-2003-321-0202*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politifuldmægtig i et kæreskrift havde anført nogle oplysninger, der efterfølgende viste sig ikke at være rigtige, uden at der var støtte herfor i efterforskningsmaterialet.

Beretning 2004, s. 75.

Eksempel 5

Kritisabel*SA3-2003-323-0055 og RA-2004-323-0083*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt en politiassistent's henvendelser til en mand kritisable, idet henvendelserne skete på baggrund af en episode, hvor han udelukkende optrådte som privatperson, og idet hans efterfølgende henvendelser kun i mindre eller ingen grad kunne anses for at have været tjenstligt begrundede.

Beretning 2004, s. 76.

Eksempel 6

Kritisabel*SA4-2004-323-0096 og RA-2005-323-0156*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt en politiassistent's henvendelse til en borger i privat øjemed kritisabel.

Beretning 2005 s. 60.

Eksempel 7

Kritik*SA6-2005-321-0202*

Statsadvokaten udtalte kritik af en polititjenestemand's uberettigede videregivelse af fortrolige oplysninger, der blev offentliggjort i et dagblad på en sådan måde, at personerne kunne identificeres.

Beretning 2005 s. 72.

Eksempel 8

Kritik*SA6-2005-323-0159 og RA-2005-323-0168*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten udtalte kritik af en kriminalassistent's forevisning af politilegitimation over for en låsesmed, som hans fraseparerede hustru havde tilkaldt til den tidligere fælles bopæl, som kriminalassistenten var fraflyttet.

Beretning 2005 s. 50.

Eksempel 9

Eksempel 10**Kritisabelt***SA6-2005-323-181*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politiassistent som gæst på et værts-
hus i beruset tilstand blandede sig i de på stedet ankomne polititjenestemænds
afhøringer.

Beretning 2005, s. 50.

Eksempel 11**Kritik***SA1-2004-321-0479*

Statsadvokaten udtalte kritik af, at en polititjenestemand havde misbrugt sin
politilegitimation i privat sammenhæng, men fandt ikke forholdet omfattet af
straffelovens § 155.

Beretning 2005, s. 51.

Eksempel 12**Kritisabelt***SA2-2005-323-0290*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en sigtet var blevet sat tilbage i vente-
rummet med henblik på at "køle af", samt at der ikke var udfærdiget rapport
om forløbet.

Beretning 2005, s. 53.

Eksempel 13**Kritik***SA1-2004-321-465 og RA-2005-321-0313*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten udtalte kritik af en politiassistents hårdhæn-
dede adfærd i forbindelse med en anholdelse.

Beretning 2005, s. 63.

Eksempel 14**Kritik***SA1-2004-321-286*

Statsadvokaten udtalte kritik af en polititjenestemands dispositioner, idet han i
forbindelse med en kontroltur havde ladet sig transportere i bagagerummet i
en taxa.

Beretning 2005, s. 75.

Eksempel 15**Kritisabel***SA4-2005-321-0188 og RA-2005-321-333 og 334*

Rigsadvokaten fandt to polititjenestemænds gennemførelse af en politiforret-
ning kritisabel, blandt andet fordi de mistænkte ikke var blevet gjort bekendt

med deres rettigheder, fordi der blev foretaget ransagning uden ransagningskendelse, og fordi politirapporten var mangelfuld.

Beretning 2005 s. 73 og 120.

Kritisabel

SA2-2003-323-0139 og RA-2005-323-0143

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt det kritisabelt, at en politiassistent forsøgte at fratage en mand en båndoptager og få den slukket.

Beretning 2005 s. 118.

Eksempel 16

Kritisabel

SA2-2004-323-0195

Statsadvokaten fandt en politiassistent's udtalelser over for en servitricer kritisable.

Beretning 2005, s. 57.

Eksempel 17

Kritik

SA2-2004-321-0361

Statsadvokaten udtalte kritik af en sagsbehandlende politiassistent for at have beordret en hoveddør sparket ind for at opnå en forkyndelse af en ankemeddelelse.

Beretning 2005, s. 77.

Eksempel 18

Udtrykket *meget kritisabelt* anvendes til beskrivelse af alvorligere forhold.

Meget kritisabel

SA6-2004-323-0096

Statsadvokaten fandt en politianklagers udtalelser med klare seksuelle undertoner over for flere kvindelige medarbejdere på domhuset for meget kritisabel.

Beretning 2004, s. 77.

Eksempel 1

Meget kritisabelt

SA6-2005-323-181

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en politiassistent i spirituspåvirket tilstand under et privat besøg på et morgenværtshus tilkendegav at ville skrive en beværternotits, navnlig hvor anledningen var en situation, hvor han selv var part.

Beretning 2005, s. 50.

Eksempel 2

Eksempel 3**Meget kritisable**

SA2-2004-321-0335

Statsadvokaten fandt, at en kriminalassistenters dispositioner meget kritisable i en situation, hvor kriminalassistenten havde udfærdiget en rapport med et urigtigt indhold for at beskytte en arrestant for repressalier fra en medsigtet.

Beretning 2005, s. 68.

Eksempel 4**Meget kritisabel**

SA1-2003-321-0144 og RA-2004-321-209

Rigsadvokaten fandt en afhøring, som politiet foretog i en politiklagenævns-sag, hvor afhøringen ikke var uopsættelig efter retsplejelovens § 1020 b, stk. 3, var meget kritisabel.

Beretning 2005, s. 47 og 123.

Eksempel 5**Meget kritisabel**

SA2-2003-323-0139 og RA-2005-323-0143

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt en politiassistents truende udtalelse uberettiget og meget kritisabel.

Beretning 2005, s. 118.

Til den skarpeste kritik anvendes udtryk som *særdeles*, *stærkt* eller *yderst kritisabelt*

Eksempel 1**Yderst kritisabel**

SA6-2003-323-0061

Statsadvokaten fandt en politibetjents fremvisning af politiskilt i hans fritid, da han og en kammerat, der ikke var ansat i politiet, gik ind på et diskotek uden at betale éntre, yderst kritisabel.

Beretning 2004 s. 67.

Eksempel 2**Særdeles kritisabel**

SA5-2004-321-0121 og RA-2005-321-0265

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt en politibetjents håndtering af en hælerisag i sin fritid, herunder modtagelse af en erkendtlighed, særdeles kritisabel.

Beretning 2005, s. 77 og 118.

Særdeles kritisabel

Eksempel 3

SA6-2005-323-0159 og RA-2005-323-0168

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt en kriminalassistent's udtalelser til en læsesmed som han genkendte som forurettet fra en tidligere sag, særdeles kritisabel.

Beretning 2005, s. 50.

3.2.1 Andre reaktioner, herunder systemkritik

Det følger af forarbejderne til loven, at statsadvokaten kan rejse kritik af fejl af mere generel karakter, som undersøgelsen har afdækket. Dette gælder navnlig statsadvokatens undersøgelser i medfør af retsplejelovens § 1020a, stk. 2, hvor begivenhedsforløbet søges klarlagt, således at der tilvejebringes det fornødne grundlag for at vurdere ikke blot, om et strafferetligt eller disciplinært ansvar kan komme på tale, men også om man gennem ændrede procedurer eller regler mv. kan forebygge lignende hændelse. I sådanne situationer vil kritikken blive fulgt op af en henvendelse til de relevante myndigheder, som oftest Rigspolitichefen, politimesteren (Politidirektøren) eller Justitsministeriet.

Henstilling

Eksempel 1

SA4-2002-321-0132 og RA-2003-322-0007

Statsadvokaten henstillede i den såkaldte "Løgstør"-sag, der blandt andet er omtalt i afsnit 1, til Rigspolitichefens overvejelser om, hvorvidt sagen måtte give anledning til ændring af politiets uddannelse i selvforsvarsgreb og teknikker. Politiskolen udsendte på denne baggrund en rundskrivelse til politiet og anklagemyndigheden, hvoraf det blandt andet fremgik, at lejring på maven af overvægtige personer, der eventuelt tillige er hyperaktive og/eller påvirkede, bør være af så kort varighed som muligt.

Rigsadvokaten anbefalede blandt andet på baggrund af erfaringerne i samme sag i efteråret 2004 Justitsministeriet at overveje at tage skridt til en ændring af reglerne i retsplejeloven om beskikkelse af en bistandsadvokat, således at der kan beskikkes en bistandsadvokat for de efterladte efter en person, der er afgået ved døden som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende er i politiets varetægt. Bestemmelsen blev indsat i retsplejelovens § 1020 e, stk. 2, ved lov nr. 558 af 24. juni 2005.

Beretning 2003, s. 198

Beretning 2004, s. 119

Beretning 2005, s. 141

Eksempel 2**Henstilling**

SA3-2004-323-0143

Statsadvokaten orienterede politimesteren om, at et hændelsesforløb hvor en politiassistent havde meddelt, at der ikke måtte ryges under et overvåget besøg i arresten, havde været uhensigtsmæssigt, og anmodede om, at lignende situationer blev søgt undgået i fremtiden.

Beretning 2005, s. 60.

3.2.2 Objektiv beklagelse mv.

Under denne kategori hører sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der ikke har været grundlag for at bebrejde den pågældende tjenestemand noget, men alligevel har beklaget, hvis klageren har opfattet det passerede på en ubehagelig eller krænkende måde. Denne form har blandt andet været anvendt i sager, hvor klageren f.eks. er kommet til skade under en anholdelse, uden at dette kan bebrejdes politiet, og sager hvor det ikke er lykkedes at identificere den pågældende polititjenestemand.

Som anført i Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30. maj 2000, bør statsadvokaten dog være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet. Har undersøgelsen godtgjort, at polititjenestemanden ikke har handlet forkert, er der som udgangspunkt ikke anledning til at beklage forholdet over for klageren. Det bør f.eks. ikke beklages, hvis klageren har følt sig krænket ved en udtalelse, som ikke kan bebrejdes polititjenestemanden, eller hvor der ikke er bevismæssigt grundlag herfor, f.eks. fordi påstand står mod påstand.

Eksempel 1**Beklagelse**

SA1-2003-323-0127

Statsadvokaten tilsluttede sig en politiassistents beklagelse over nogle udtalelser og undlod at udtale kritik af politiassistenten.

Beretning 2004, s. 71.

Eksempel 2**Beklagelse**

SA2-2003-323-0151

Statsadvokaten tilsluttede sig en politifuldmægtigs beklagelse og foretog sig derefter ikke yderligere i en sag, hvor politifuldmægtigen i en fristforlængelsesrapport skrev følgende: "*Ovenstående tegner et samlet billede af et efter-*

forskningsmiljø, hvor advokatfirmaet sammen med de sigtede gør, hvad de kan, for at vanskeliggøre undersøgelserne”.

Beretning 2004, s. 75.

Stærkt beklageligt

SA1-2003-321-0144 og RA-2004-321-209

Såvel statsadvokaten som Rigsadvokaten fandt det stærkt beklageligt, at politiet ikke kunne finde optegnelser vedrørende udleverede effekter eller den blanket, på hvilken en tilbageholdt – såfremt sædvanlig fremgangsmåde havde været fulgt – i overensstemmelse med retsplejelovens § 807 havde kvitteret for modtagelsen af de tilbageleverede effekter.

Beretning 2005, s. 44 og 123.

Eksempel 3

Afsnit 4

Gennemgang af udvalgte konkrete sager i 2005

4.1 Lovens område

Gennemgangen af konkrete sager har til formål at beskrive en række typiske sager, som statsadvokaterne har behandlet i beretningsåret. Sagerne er udvalgt i samarbejde med statsadvokaterne og politiklagenævnene. Enkelte af sagerne har været forelagt for Rigsadvokaten af sagens parter.

Gennemgangen af sagerne følger samme systematik som i de foregående års beretninger. Sagerne er således kategoriseret i sager vedrørende lovens område af mere principiel karakter, adfærdssager efter kapitel 93 b, straffesager efter kapitel 93 c, herunder færdselsager, undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, initiativsager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, og endelig sager vedrørende sagsbehandlingsmæssige spørgsmål.

4.1.1 Begrebet "i tjenesten"

Vicepolititiinspektørs vejledning af et familiemedlem var ikke sket "i tjenesten"

Eksempel 1

SA4-2005-323-0131 og RA-2005-323-0170

En vicepolititiinspektør V, blev to gange telefonisk kontaktet af et kvindeligt familiemedlem vedrørende retten til anvendelse af fællesbolig og bohavet i en konfliktramt familie. V blev kontaktet på sin bopæl i sin fritid og havde i øvrigt ikke beskæftiget sig med sagen som led i sit arbejde.

Under telefonsamtalerne opfordrede V kvinden til at kontakte en advokat, og V informerede om lovgivningen vedrørende husfredskrænkelser.

Herefter bortfjernede kvinden forskelligt bohavet fra fællesboligen.

Kvindens tidligere mand anmeldte kvinden til politiet for tyveri og husfredskrænkelser. Politiet opgav påtale mod kvinden.

Manden klagede herefter over Vs adfærd i tjenesten. Statsadvokaten standse undersøgelsen i sagen, idet klagen fandtes grundløs.

Statsadvokaten fandt, at Vs vejledning til kvinden var foretaget i tjenesten, da vejledningen havde baggrund i hans stilling som V.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

V klagede til Rigsadvokaten over afgørelsen.

Rigsadvokaten fandt, at klagen burde være afvist, da vejledningen ikke kunne anses for givet under udførelsen af tjenesten. Rigsadvokaten lagde vægt på, at vejledningen havde fundet sted i Vs fritid, og at han ikke havde været direkte impliceret i familiekonflikten eller havde beskæftiget sig med sagen som led i sit arbejde.

Eksempel 2

Kriminalassistentens forevisning af politilegitimation og udtalelser anset for sket "i tjenesten" – kritik

SA6-2005-323-0159 og RA-2005-323-0168

En kriminalassistent K, var blevet separeret fra sin hustru og var fraflyttet deres fælles bopæl. Hustruen ønskede at udskifte låsene på stedet og rekvirerede en låsesmed. Kort efter låsesmedens ankomst ankom K til stedet. K var ikke i tjeneste på det pågældende tidspunkt, men viste sin politilegitimation for låsesmeden og bad ham forlade stedet. K genkendte låsesmeden som forurettet fra en tidligere sag, hvor K havde været sagsbehandler. K refererede til sagen ved at sige, at "det drejede sig om den sag, hvor låsesmeden havde suttet pik".

Låsesmeden klagede over Ks adfærd.

Statsadvokaten lagde til grund, at K handlede i tjenesten på det tidspunkt, hvor han viste sin politilegitimation. Statsadvokaten fandt Ks brug af politilegitimation kritisabel, idet det var uden tjenstlig anledning. Ks udtalelse fandtes særdeles kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K klagede til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Eksempel 3

En polititjenestemand indtrådte i tjenesten, da han som gæst på et værtshus angav at ville skrive en beværternotits – kritik

SA6-2005-323-181

En politiassistent P, indfandt sig i beruset tilstand på et morgenværtshus. På værtshuset var en gæst M, som P havde afgivet vidneforklaring imod. Mens P sad i baren, blev der råbt ad ham, og P råbte tilbage. P kontaktede værtshusets tjener, T, og spurgte, om T ikke kunne styre sit værtshus. P forklarede, at T havde svaret, at det var P, der var problemet, og hvis det stod til T, så skulle P smides ud. Hertil svarede P, at "det blev en beværternotits" og tog telefonisk kontakt til politistationen og bad politiet lukke værtshuset. Da politiet ankom til værtshuset, blandede P sig i afhøringerne.

Statsadvokaten fandt, at P ved sin adfærd var indtrådt i tjeneste. Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at P i spirituspåvirket tilstand tilkendegav at

ville skrive en beværtenotits, navnlig hvor anledningen var en situation, hvor han selv var part.

Derudover fandt statsadvokaten det kritisabelt, at P blandede sig i de på stedet ankomne polititjenestemænds afhøringer.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev meddelt en tjenstlig irettesættelse af politimesteren. Rigspolitichefen bemærkede over for politimesteren, at disciplinærsagen på baggrund af graden af statsadvokatens kritik burde have været forelagt Rigspolitichefen inden endelig afgørelse, da det ikke var utvivlsomt, at sagen disciplinært kunne afgøres med en irettesættelse.

Politimesters kørsel i frokostpause anset for sket "i tjenesten" – bøde og betinget førerretsfrakendelse

SA6-2004-321-0156

En politimester førte i forbindelse med sin frokostpause en personbil med en alkoholpromille på 0,85. Kørslen blev anset for at være i tjenesten.

Statsadvokaten afgjorde sagen ved fremsendelse af bødeforlæg på 25.000 kr. samt en betinget frakendelse af førerretten med en prøvetid på 3 år.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 4

Brug af politilegitimation i forbindelse med taxakørsel anset for sket "i tjenesten" – kritik

SA1-2004-321-0479

Efter en julefrokost kom en meget beruset polititjenestemand P, op at skændes med en taxachauffør, A, fordi denne ikke ville køre med P. P fremviste herunder sit politiskilt for at få chaufføren til at fortsætte kørslen.

A klagede over Ps truende adfærd og dårlige opførsel.

Ved at vise sit politiskilt var P trådt i tjeneste, og sagen blev derfor omfattet af politiklagenævnsordningen.

A trak senere sin anmeldelse om trusler tilbage.

Statsadvokaten udtalte kritik af, at P havde misbrugt sin politilegitimation i privat sammenhæng, men fandt ikke forholdet omfattet af straffelovens § 155.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev senere tildelt en tjenstlig irettesættelse.

Eksempel 5

4.1.2 Politiklagenævnens kompetence

Eksempel 1

Klage over politiets magtanvendelse i forbindelse med en anholdelse

SA1-2004-323-0156

K, der var tilskuer til en fodboldkamp, havde sammen med nogle kammerater hængt et dannebrogslag ud over tribunerækværket. Gruppen blev gentagne gange kontaktet af de stedlige kontrollører, som fortalte, at gruppen ikke måtte hænge flaget ud over tribunerækværket, fordi det spærrede for nogle reklamer. Gruppen ønskede imidlertid ikke at efterkomme kontrollørernes henstillinger, og ca. 15 minutter før afslutningen af fodboldkampen blev K og to kammerater anholdt og under betydelig magt lagt i håndjern og ført bort.

Uden for fodboldstadionet blev K og de øvrige anholdte atter løsladt. Det var Ks opfattelse, at løsladelsen alene beroede på, at politiet ikke kunne besvare Ks spørgsmål om, hvad begrundelsen for anholdelsen var.

K klagede over, at han i forbindelse med anholdelsen blev tildelt et kraftigt skub af en polititjenestemand, således at K faldt ind over en stolerække. K klagede endvidere over at være blevet iført håndjern.

Det viste sig meget vanskeligt at få oplyst, hvilke polititjenestemænd, der havde deltaget i politiaktionen. Eftersom det ikke kunne oplyses, hvilken polititjenestemand, der havde givet K det skub, som klagen angik, måtte klagen afvises.

Klagen over, at K blev iført håndjern, blev ligeledes afvist, da der ikke var grundlag for at tilsidesætte det af polititjenestemændene udøvede skøn, hvorefter det var påkrævet at iføre klageren håndjern.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen, men afgav en kritisk udtalelse vedrørende sagsbehandlingstiden. Nævnet fandt, at det forhold, at K først et halvt år efter episoden havde klaget over politiets adfærd, var en medvirkende årsag til, at sagen ikke var tilstrækkeligt belyst. Nævnet fandt imidlertid også, at statsadvokatens sagsbehandling af klagen fra dens modtagelse kunne have været tilrettelagt væsentligt bedre, således at oplysninger om tilstedeværende uniformeret politipersonale og eventuel afhøring af disse kunne være foretaget på et langt tidligere tidspunkt. Nævnet fandt det endvidere uforklarligt, at statsadvokaten ikke allerede ved modtagelsen af Ks skrivelse af 5. december 2003 påbegyndte sagen som en politiklagenævns sag, og noterede sig statsadvokatens beklagelse af, at nævnet først blev orienteret om sagen første gang den 4. februar 2005.

Spørgsmål om betinget frakendelse af kørekort eller bødeforlæg ved påkørsel af cyklist

SA1-2005-321-0551

Sagen er nærmere beskrevet under punkt 4.4.1.

Statsadvokaten indstillede til politiklagenævnet, at der alene blev udfærdiget et bødeforlæg. Politiklagenævnet var ikke enig heri, men efter at sagen to gange havde været tilbagesendt til nævnet blandt andet med henvisning til yderligere praksis, erklærede politiklagenævnet sig enig i afgørelsen.

Eksempel 2

4.2 Kapitel 93 b – adfærdsklager

4.2.1 Indledning

Dette afsnit beskriver 15 sager, hvor der er klaget over politipersonalets adfærd i tjenesten. Tre af sagerne vedrører klager over politiets magtanvendelse mv., mens fem sager vedrører klager over sprogbrug, og seks sager vedrører anden ukorrekt personlig optræden. Endelig er der medtaget et eksempel på en grundløs klage.

4.2.2 Magtanvendelse

Kritik af, at en sigtet blev sat tilbage i venterum for at "køle af" og manglende tilførsel herom i rapport

SA2-2005-323-0290

En ung mand M, blev anholdt og indbragt på politistationen sigtet for tyveri. M blev hensat i et venterum, indtil hans moder ankom til politistationen.

Da moderen ankom, blev M bragt til et kontor med henblik på afhøring.

Moderen indgav på vegne af M klage over den afhørende polititjenestemand Ps, opførsel over for M. Klageren anførte, at P over for M havde oplyst, at han ikke havde pligt til at udtale sig, hvorefter han bad M fortælle, hvad der var sket. M svarede "hvad?". Da P gentog spørgsmålet i en bøs tone, svarede M igen "hvad?". Ifølge klageren sprang P op, greb fat i Ms tøj og drejede tøjet rundt samtidig med, at han trak M op af stolen og slæbte ham tilbage til venterummet. Der blev ikke skrevet rapport om tilbageførslen til venterummet.

P gjorde gældende, at han oplyste M om retten til at nægte at udtale sig, hvorefter M skulle have sagt, at "det gad han sgu ikke", samtidig med at han rullede med øjnene. P ville derefter tale med M under fire øjne, og han tog derfor kortvarigt fat i Ms tøj samtidig med, at han bad ham om at rejse sig. M rej-

Eksempel 1

ste sig fra stolen, og han blev derefter ført tilbage til venterummet, hvor han "pustede sig op". Årsagen til, at M skulle anbringes i venterummet, var ifølge P, at M udviste en negativ attitude og derfor skulle "køle af" i venterummet.

Statsadvokaten udtalte, at selvom det lægges til grund, at M optrådte frækt og provokerende, så gav dette ingen ret til at sætte ham tilbage i venterummet med henblik på at "køle af".

Statsadvokaten fandt herefter dispositionen kritisabel og kritiserede, at der ikke var udfærdiget rapport om forløbet.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 2

Klage over hundebid og sprogbrug i forbindelse med anholdelse

SA1-2004-323-0251

Tre unge mænd havde skudt efter en tilfældig mand med en softgun. Politiet blev tilkaldt, og de tre unge mænd blev eftersat og anholdt.

En af de unge mænd, K, blev standset af en politihund ved bid i højre arm. K klagede over at være blevet bidt i højre ben og højre albue. Endvidere klagede K over at være blevet revet af hunden på højre balde. Der var på intet tidspunkt konstateret skader på Ks ben eller balder.

Statsadvokaten udtalte, at anholdelsen ikke gav anledning til bemærkninger, idet anholdelsen fandtes at være gennemført så skånsomt som muligt.

K klagede desuden over, at polititjenestemændene skulle have sagt "Piv ikke knægt, vi snakker om det bagefter". Dette afvist samstemmende af polititjenestemændene. Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at tilsidesætte polititjenestemændenes samstemmende forklaringer.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen og fandt ikke grundlag for kritik.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 3

Klage over politiets adfærd i forbindelse med en anholdelse

SA3-2002-323-0014 og RA-2003-323-0036

A, som førte en personbil, blev stoppet på grund af sin hasarderede kørsel. Efterfølgende gav As opførsel anledning til anholdelse.

A klagede den 27. juni 2002 over to politibetjentes adfærd i forbindelse med anholdelsen og gjorde gældende, at han var blevet hevet ud af bilen og skubbet op af denne, hvorefter politiet havde banket hans pande mod bilens tag. Derefter var benene blevet sparket væk under A, mens han var ilagt håndjern, hvorved han faldt imod asfalten og slog sit hoved imod asfalten. Den ene betjent havde herefter lagt sit knæ imod As hoved, og begge betjente havde kørt hans hoved frem og tilbage over asfalten. En betjent havde herefter udtalt "Så

fik vi endelig fat på dig, din forbandede biltyv!" og "Er du klar over, at jeg kunne slå dig ihjel?". Dernæst sagde en betjent: "Hvor fanden har du stjålet den bil?"

Klagen var vedlagt en skadejournal, hvoraf fremgik, at A efter anholdelsen var blevet undersøgt på skadestuen. A havde blandt andet to blå mærker i ansigtet. På venstre skulder var en stor hudafskrabning, og på venstre knæ var flere sår.

Statsadvokaten lagde til grund, at årsagen til, at A var væltet omkuld og havde slået hovedet mod asfalten, var, at den ene betjent havde mistet balancen på kørebanen og revet A med i faldet.

Den 29. april 2003 meddelte Statsadvokaten A, at der ikke fandtes at være tilstrækkeligt grundlag for at kritisere de to betjentes adfærd, og at der ikke var anvendt unødigt magt i forbindelse med anholdelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Den 27. maj 2003 klagede A til Rigsadvokaten og anmodede i den forbindelse om afhøring af et nyt vidne samt om, at den journaludarbejdende læge blev afhørt om, hvorledes de forefundne skader kunne være opstået. Den 12. august 2003 anmodede Rigsadvokaten statsadvokaten om at afhøre vidnet og at vurdere, om der var grundlag for at genoptage sagen. Statsadvokaten afhørte vidnet og meddelte den 6. oktober 2003, at der ikke var grundlag for at genoptage sagen. Den 30. januar 2004 tiltrådte Rigsadvokaten statsadvokatens afgørelse af 29. april 2003.

Den 10. maj 2004 sendte A en CD til Rigsadvokaten indeholdende en optagelse af et radioprogram. Den 12. maj 2004 anmodede Rigsadvokaten statsadvokaten om at vurdere, hvorvidt radioudsendelsen gav anledning til at genoptage sagen. Radioudsendelsen indeholdt As forklaring om hændelsesforløbet samt lægefaglige udtalelser om skadernes opståen. Den 26. maj 2004 meddelte statsadvokaten, at sagen ville blive genoptaget. Den 24. juni 2004 anmodede statsadvokaten den journaloptagende læge om en udtalelse om, hvorvidt der forelå yderligere optegnelser om skadernes opståen, samt hvorledes de anførte skader kunne være opstået. Den 9. september 2004 blev Retslægerådet anmodet om at afgive udtalelse i sagen. Udtalelse fra Retslægerådet forelå den 14. december 2004. Den 14. september 2005 afgjorde statsadvokaten, at der ikke efter genoptagelse af sagen var tilvejebragt sådanne nye oplysninger om skaderne og deres mulige opståen, at der forelå grundlag for en ændret vurdering af sagen. Der var således ikke tilvejebragt det fornødne bevismæssige grundlag for at rejse tiltale mod de pågældende politifolk eller kritisere deres adfærd.

Den 6. oktober 2005 påklagede A afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

4.2.3 Klage over sprogbrug

Eksempel 1

Vicepolitikommissærs tiltaleform uhensigtsmæssig

SA1-2002-321-0042 og RA-2005-321-0274

Under efterforskningen af en sag mod en mand vedrørende grove chikanerier af en tidligere kæreste, herunder hærværk og overtrædelse af tilhold, havde en vicepolitikommissær V en telefonsamtale med mandens nye kæreste, K.

K anmeldte efter den telefoniske afhøring V for blandt andet at have truet hende og talt til hende i en nedladende tone.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, idet der var tale om påstand mod påstand, og idet der ikke var andre beviser, der kunne bidrage med yderligere opklaring af, hvad der var sagt under telefonsamtalen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K klagede til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten lagde til grund, at V havde anvendt udtrykket "lille [klagers navn]" og udtalte, at en polititjenestemand i almindelighed må undlade at anvende et sådant udtryk, der afhængig af omstændighederne kan opfattes som nedladende. Rigsadvokaten lagde videre til grund, at K var ophidset under samtalen, og at det ikke var muligt at tale hende til ro, og at samtalen derfor var anstrengt. I en sådan situation kunne det derfor være undskyldeligt at anvende tiltaleformer, som ellers ikke kan accepteres. Rigsadvokaten fandt herefter ikke tilstrækkeligt grundlag for at kritisere, at V havde anvendt tiltaleformen "lille", men Rigsadvokaten fandt tiltaleformen uhensigtsmæssig.

Eksempel 2

Udtalelse om, at en borger eventuelt "blot kunne sætte et kryds på en samtykkeerklæring" var uhensigtsmæssig

SA2-2004-323-0241

En kvinde K, klagede over, at en politiassistent P, i forbindelse med at K indgav en voldsanmeldelse, skulle have sagt: "Kan du stave eller skrive dit navn? Ellers sæt et kryds."

Den indklagede P udtalte, at K var uforskammet men afviste at have spurgt K, om hun kunne stave. P erkendte dog at have udtalt til K, at hun eventuelt blot kunne sætte et kryds på samtykkeerklæringen, hvilket han i øvrigt beklagede.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at tilsidesætte Ps forklaring og indstillede undersøgelsen i sagen. Statsadvokaten tilkendegav samtidig, at han fandt, at udtalelsen om, at K blot kunne sætte et kryds på samtykkeerklæringen, havde været uhensigtsmæssig.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Kritik af at en politiassistent uden for tjeneste havde kaldt en servitrice for "so" og "møgso"

Eksempel 3

SA2-2004-323-0195

To politiassistenter og to af deres bekendte var på restaurant. De to politiassistenter var i civil og ikke i tjeneste. Kl. 02.00 om natten indfandt selskabet sig på en café. På dette tidspunkt havde alle i selskabet indtaget spiritus.

Under opholdet på caféen blev den ene bekendte så beruset, at han faldt ned af stolen. Herefter rettede såvel dørmændene som servitricen henvendelse til selskabet.

Servitricen K, klagede over den ene af politiassistenterne, P, idet hun gjorde gældende, at P på nedladende og hånende vis havde bedt K om at "skride". I denne forbindelse havde Ps kollega oplyst, at såvel han som P var politifolk.

K gjorde endvidere gældende, at P kaldte hende "møgso", og at P havde kaldt bevillingshaveren "klaphat". P skulle endvidere have truet med at lukke stedet og i øvrigt optrådt på en måde, som var ved at udløse en voldelig konfrontation med andre gæster.

P nægtede alt, men oplyste, at han – da K beskyldte ham for at kalde hende en "so" – sagde, "ja, sådan opfører du dig også".

Statsadvokaten fandt ikke, at politifolkene bragte sig i tjeneste ved at oplyse om deres hverv i forbindelse med, at en bekendt skulle hjælpes op og ud af caféen.

Statsadvokaten lagde til grund, at P havde kaldt K for "so" eller "møgso", ligesom han havde sagt "jamen, det er du jo også, din so" eller "møgso".

Statsadvokaten fandt disse udtalelser kritisable. De kritisable udtalelser var fremsat uden for Ps tjeneste, men kunne alligevel påtales tjenstligt, idet en tjenestemand i medfør af tjenestemandsløven skal vise sig værdig til den agtelse og tillid, som stillingen kræver såvel i som uden for tjenesten.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev efterfølgende meddelt en tjenstlig irettesættelse.

Klage over politiassistentens udtalelse til vidne

Eksempel 4

SA3-2004-323-0136

En kvinde K klagede over en række udtalelser fra en politiassistent P. Udtalelserne var fremsat i forbindelse med Ps henvendelse til K i anledning af en eftersøgning af hendes kæreste. Det kunne lægges til grund, at K med et grin afviste at have kendskab til, hvor den eftersøgte opholdt sig. Da K kørte rundt i sin kærestes bil, sagde P, at han ikke troede på, at K ikke vidste, hvor kæresten var. Da K fastholdt sin forklaring, sagde P: "Når du kommer op, skal du vaske din

pande. Der har du en sort streg, for jeg tror ikke på dig". Udtalelsen blev fremsat med et smil på læben, og ifølge P havde K under hele samtalen ligeledes haft et smil på læben. Afslutningsvis havde P oplyst, at politiet i samme anledning ville rette henvendelse til K på et senere tidspunkt, og han havde i den forbindelse om den eftersøgte udtalt "Vi skal såmænd nok finde ham."

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at kritisere Ps udtalelse. Statsadvokaten henviste herved til, at udtalelsen ikke var fremsat i forbindelse med et varetægtsforhold, herunder en anholdelse af K, og at den ikke indeholdt en egentlig ringeagtsytring. Udtalelsen havde endvidere ikke karakter af chikanøs adfærd og kunne ikke i øvrigt siges at være udtryk for misbrug af Ps stilling.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 5

Udtalelse til barn om "at ryge i kælderen" var uheldig

SA4-2005-323-0124 og RA-2005-323-0167

Nogle polititjenestemænd var i færd med at anholde en person, da dennes 13-årige broder K, blandede sig. K blev herefter anholdt, idet hans alder på dette tidspunkt ikke var polititjenestemændene bekendt. K klagede blandt andet over, at en politiassistent P under transporten skulle have udtalt, at han ville sørge for, at K kom ned i det mørkeste hul uden lys, og hvor der var rotter. K klagede endvidere over, at P skulle have spurgt, "hvad fanden K bildte sig ind".

Statsadvokaten standsede undersøgelsen i sagen, da det ikke kunne lægges til grund, at P var fremkommet med de angivne udtalelser.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten lagde blandt andet til grund, at P i forbindelse med irettesættelsen af K havde spurgt "hvad fanden K bildte sig ind". Rigsadvokaten lagde endvidere til grund, at P havde udtalt, at K "ville ryge i kælderen". Under hensyn til det forudgående forløb, hvor K blandt andet havde kaldt polititjenestemændene for "svin", fandt Rigsadvokaten dog ikke grundlag for at kritisere, at P havde spurgt, "hvad fanden K bildte sig ind".

Rigsadvokaten fandt det derimod uheldigt, at P havde udtalt, at K ville ryge i kælderen, idet det tillagdes vægt, at K kun var 13 år. Under hensyntagen til det forudgående forløb og til at Ks alder ikke var klarlagt for P, fandt Rigsadvokaten imidlertid ikke grundlag for at udtale kritik af P.

4.2.4 Klage over anden ukorrekt adfærd

Klage over, at en polititjenestemand sukkede og lavede himmelvendte øjne

Eksempel 1

SA1-2004-323-0205

En mand, K, kørte med Metroen uden at have løst billet. Metropersonalet anmodede K om at fremvise legitimation, og da K ikke efterkom anmodningen, blev politiet tilkaldt. Tre polititjenestemænd ankom til stedet.

K klagede over, at den ene polititjenestemand havde hævet stemmen og råbt ham i ansigtet. K klagede endvidere over, at en polititjenestemand havde sagt til K, at han spildte deres tid, og over, at to af polititjenestemændene havde sukket og lavet himmelvendte øjne.

De to polititjenestemænd bestred ikke, at de havde sukket og haft himmelvendte øjne, da de blev irriterede over, at K spildte deres tid. Den ene polititjenestemand ville heller ikke bestride, at hun har sagt til K, at han spildte deres tid. Ingen af polititjenestemændene kunne erkende at have råbt K ind i ansigtet. Dog kunne de muligvis have talt højere end normalt på grund af akustikken på perronen.

Statsadvokaten fandt efter omstændighederne ikke grundlag for at kritisere polititjenestemændenes adfærd.

Politiklagenævnet udtrykte stor forståelse for, at politiassistenterne var blevet irriterede på K, og at grunden hertil hovedsagelig kunne tilregnes Ks forhold. Nævnet fandt dog ikke, at en sådan irritation under nogen omstændigheder bør give sig udslag i hverken nedsættende eller anden uhøflig tiltale og heller ikke i andre attituder så som suk eller himmelvendte øjne. De indklagede polititjenestemænd burde derfor ikke have reageret således, som de gjorde, men Nævnet var enig med statsadvokaten i, at hændelsesforløbet ikke gav anledning til at udtale en egentlig kritik.

Uhensigtsmæssig adfærd

Eksempel 2

SA6-2005-323-0163

En politiassistent P, foretog en hastighedsmåling vedrørende en knallertfører, K, som han dagen før havde haft en diskussion med i en anden sammenhæng, hvor P ikke var i tjeneste.

K klagede over Ps optræden og magtmisbrug. K afviste dog ikke at have kørt lidt for hurtigt.

Statsadvokaten lagde til grund, at P ikke, da han begyndte hastighedsmålingen, var bekendt med, at føreren af knallerten var identisk med den person, han havde diskuteret med dagen før. Der var derfor ikke grundlag for at an-

tage, at Ps beslutning om at iværksætte hastighedsmålingen var udtryk for magtmisbrug, chikane eller anden forfølgelse af K, hvorfor statsadvokaten ikke fandt grundlag for at kritisere Ps beslutning.

Statsadvokaten fandt det derimod uhensigtsmæssigt, at P, umiddelbart efter at have gjort K bekendt med hastighedsoverskridelsen og Ks rettigheder, havde inddraget episoden fra den foregående dag i samtalen og i den forbindelse indlod sig i en højlydt diskussion med K om reglerne for cyklister og højresving.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 3

Rygeforbud var ikke udtryk for chikane

SA3-2004-323-0143

Et forældrepar besøgte deres varetægtsfængslede søn K, i arresten. Inden besøget havde en politiassistent P, meddelt, at der ikke måtte ryges under besøget.

K klagede over Ps afslag på Ks ønske om at ryge under besøget, da han fandt, at forbuddet var ren chikane. Personalet i arresten havde over for Ks advokat oplyst, at der ikke var rygeforbud i besøgslokalet.

Den indklagede P forklarede, at han havde afslået Ks ønske om at ryge, fordi han ikke ønskede at blive udsat for passiv rygning.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at antage, at nægtelsen af rygning under besøget var sket i chikanøs hensigt, eller at der var tale om magtmisbrug fra Ps side. Statsadvokaten indstillede herefter, at klagen blev afvist. Statsadvokaten indstillede endvidere, at politimesteren blev gjort bekendt med, at hændelsesforløbet havde været uhensigtsmæssigt, således at en lignende situation kunne søges undgået i fremtiden.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 4

Politiassistentens henvendelse til en borger i privat øjemed var kritisabel

SA4-2004-323-0096 og RA-2005-323-0156

En mand, K, chikanerede sin tidligere kæreste H, og dennes nye kæreste, M. M havde en kammerat, der var politiassistent P. Ps kollega rettede telefonisk henvendelse til K, da M og H ikke ønskede at anmelde K, men ville være tilfredse, hvis Ps kollegas henvendelse kunne få standset problemerne. Det lykkedes ikke for Ps kollega at få talt om sagen ved den første telefoniske henvendelse, idet K ikke ønskede at drøfte sagen. Herefter skrev P et brev til K, hvor han bad K om at kontakte ham på Politigården.

K klagede over, at P i sin tjeneste havde rettet henvendelse til ham i privat øje-

med, og at Ps kollega under telefonsamtalen havde optrådt dømmende, aggressivt og uvenligt.

Statsadvokaten fandt politiassistentens håndtering af sagen for kritisabel. Det tillagdes vægt, at der var tale om en sag, der ikke var anmeldt til politiet, og at P ikke burde have henvendt sig til K i privat øjemed. Statsadvokaten fandt dog ikke grundlag for at antage, at Ps kollega under telefonsamtalen med K havde optrådt dømmende, aggressivt og uvenligt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K klagede til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

P er efterfølgende blevet tildelt en disciplinær advarsel.

Klage over at politiassistent havde tilkendegivet eventuelt at ville indfinde sig på mistænkes arbejdsplads

SA1-2003-323-0145 og RA-2005-323-0158

Under efterforskning af en sag vedrørende overtrædelse af hastighedsbestemmelserne, der var registeret ved brug af automatisk hastighedskontrol, ringede en politiassistent P til den registrerede bruger M, som var mistænkt for at have ført bilen, der var en firmabil.

P forsøgte med mange spørgsmål at finde ud af, hvem der havde ført bilen på gerningstidspunktet. P tilkendegav i den forbindelse, at han eventuelt ville indfinde sig på Ms arbejdsplads for at opklare sagen.

M klagede blandt andet over den indgående afhøring samt over, at P eventuelt ville indfinde sig på hans arbejdsplads.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for kritik af de mange spørgsmål til M, idet en sådan fremgangsmåde var et naturligt led i forsøget på at finde ud af, hvem der havde ført bilen. Statsadvokaten fandt heller ikke grundlag for kritik af, at P havde tilkendegivet eventuelt at ville indfinde sig på Ms arbejdsplads for at få identificeret personen på billedet, da en sådan fremgangsmåde var naturlig, da der var tale om en firmabil.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

M klagede til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Ubegrundet klage over chikanøs anholdelse og indbringelse til stationen

SA1-2004-323-0186 og RA-2005-323-0164

En politipatrulje bemærkede en bil, som man skønnede kørte 80 km/t, selvom den højst tilladte hastighed på stedet var 50 km/t. Da bilen tillige kørte frem mod rødt lys i et kryds, aktiverede polititjenestemændene udrykningsblinket, og bilen blev herefter bragt til standsning. Føreren K, havde blanke øjne, og der

Eksempel 5

Eksempel 6

blev fundet kokain i bilen. K blev herefter anholdt som sigtet for overtrædelse af færdselsloven og bragt til stationen.

K klagede over, at en polititjenestemand havde sagt til ham, at "han lignede lort", og at han på politistationen blev løsladt efter ca. 3 kvarter uden at have fået foretaget prøver, hvilket han opfattede som chikane.

Efter polititjenestemændenes samstemmende forklaring kunne det ikke lægges til grund, at politipersonalet havde udtalt sig som anført af K. Det måtte endvidere lægges til grund, at K blev løsladt kort efter indbringelse til politistationen, da vagthavende skønnede, at K nok var påvirket, men ikke i en sådan grad, at det ville kunne bevises, at han havde været ude af stand til at føre køretøjet.

Statsadvokaten afviste herefter klagen som ubegrundet.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K klagede til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

4.2.5 Grundløse klager

Eksempel 1

Klage over grinende anklager

SA5-2005-323-0143

En mand, K, der boede relativt langt væk fra et gerningssted, fik sin sag behandlet i retten ved gerningsstedets værneting. Den lokale vicepolitimester P, mødte som anklager.

K klagede over Ps optræden i retten, idet K gjorde gældende, at P havde grinet ad ham. Endvidere hævdede K, at P ikke havde villet give ham en forklaring på, hvorfor sagen skulle behandles ved den pågældende ret.

P oplyste i en notits, at K under retsmødet havde indladt sig på en diskussion med retten. K havde i den forbindelse fået en forklaring på, hvorfor sagen ikke kunne behandles ved hans hjemting. P afviste samtidig at have grinet ad K.

Statsadvokaten fandt anmeldelsen grundløs og standsede herefter undersøgelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.3 Kapitel 93c – straffesager

Dette afsnit beskriver 28 sager, hvor polititjenestemænd er anmeldt for strafbart forhold i tjenesten. Fire af sagerne vedrører anmeldelse af vold og trusler, ti sager vedrører anmeldelse af brud på tavshedspligten og misbrug af politiets registre, mens én af sagerne vedrører anmeldelse om straffbare forhold under

efterforskningen, samt otte sager vedrørende andre anmeldelser af strafbare forhold. Endvidere beskrives fem eksempler på grundløse anmeldelser.

Der blev i 2005 samlet truffet afgørelse i 189 sager med tiltalegrundlag. Heraf var der tale om 176 færdselssager. Der kan herom henvises til oversigten, side 136.

4.3.1 Anmeldelser om vold og trusler mv.

Anmeldelse for vold i forbindelse med anholdelse, kritik af hårdhændet adfærd

Eksempel 1

SA1-2004-321-465 og RA-2005-321-0313

A var blevet standset på en tunet knallert med en bagsædepassager. Politiassistent P tog hårdt fat i A og holdt ham op mod en port, fordi han nægtede at udlevere nøglerne til knallerten.

A kørte efterfølgende på skadestuen, hvor han blev sendt hjem med anmodning om at observere for hjernerystelse.

A anmeldte P for vold.

P forklarede, at han havde holdt A fast i begge overarme, fordi han var bange for, at A skulle gøre udfald mod ham.

Hverken de forklaringer, som vidnerne afgav, eller den indklagede Ps kollegas forklaring støttede, at A skulle have gjort udfald mod den indklagede polititjenestemand.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, men udtalte kritik på grund af den hårdhændede adfærd.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A klagede til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Tiltale for vold ved at vikle gaffatape rundt om hovederne på to anholdte

Eksempel 2

SA5-2005-321-0150

Fire 15-16-årige drenge skulle efter fristforlængelse i retten transporteres fra Århus til de lukkede institutioner, hvor de var anbragt. Transporten foregik i en af politiets transportvogne med deltagelse af fem polititjenestemænd. Inden turens start havde transportens leder vist drengene en rulle gaffatape og sagt, at det ville blive brugt, hvis de ikke forholdt sig i ro. Tre af drengene havde håndjern på. På færgen var to af politiassistenterne på et tidspunkt alene med de fire anholdte. Der var råben og skrigen fra i hvert fald to af de anholdte, herunder forsøg på at provokere de to politiassistenter. En af de anholdte harkedede, som om han ville spytte. Det fik den ene af politiassistenterne til at vikle tape en gang rundt om hovedet på to af de anholdte. Den anden politiassistent så,

hvad der skete, men reagerede ikke herpå. Efter nogle minutter, da de anholdte forholdt sig ro, sagde sidstnævnte politiassistent, at de anholdte kunne få tæppen af.

Da drengene var kommet retur til de lukkede institutioner, klagede de over flere ting, der skulle være foregået under transporten. Endvidere anmeldte drengene de to politiassistenter for vold ved at have anvendt gaffatape på den angivne måde.

Statsadvokaten indstillede, at der rejstes tiltale mod de to politiassistenter for vold efter straffelovens § 244.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Politiassistenterne blev ved Retten i Århus dom af 6. marts 2006 frifundet for tiltalen.

Retten udtalte, at det som udgangspunkt var omfattet af straffelovens § 244 at sætte gaffatape for munden af en person. Retten fandt imidlertid ikke, at handlingen under de i sagen helt konkrete omstændigheder var retsstridig. Retten lagde navnlig vægt på, at en af de to arrestanter tidligere på dagen havde spyttet, at de var ved at gøre anstalter til at spytte, og at de tre af arrestanterne og især de to af dem, i det hele taget havde opført sig aggressivt og råbende. Det blev samtidig bemærket, at tiltapeningen – også efter arrestanternes egen forklaring – ikke medførte, at de havde svært ved at trække vejret eller lignende.

Eksempel 3

Anmeldelse for vold i forbindelse med anholdelse

SA1-2003-321-0190 og RA-2005-321-0314

En kvinde K havde mere eller mindre jævnligt en mand M boende i sin lejlighed. På dagen for episoden var en gerningsmand til hærværk på nogle biler blevet efterlyst. Gerningsmanden var set indfinde sig ved lejligheden, og hans signalement passede på M. K oplyste, at hun lå og hvilede sig, da M pludselig var kommet ind ad entredøren og havde skyndt sig ind i soveværelset, hvor han havde kastet sig om bag ved sengen. Kort efter havde en civil politipatrulje indfundet sig ved lejligheden, K afviste at have set noget til en hærværksmand og nægtede at åbne døren. Politipatruljen fik sikre oplysninger om, at den eftersøgte person var i lejligheden og meddelte K, at hvis hun fortsat nægtede at åbne døren, ville der blive anvendt magt. K nægtede fortsat at åbne døren, og der blev tilkaldt en låsesmed og kampklædt politi.

K klagede hen ved 2 år efter episoden over, at hun med stor kraft fik entrédøren i hovedet, og at hun herefter med stor brutalitet blev slået ned fra 5. sal

med hænderne i håndjern på ryggen og blev smidt ind i en gruppevogn, hvor to polititjenestemænd sad på hende under hele transporten til politistationen.

Statsadvokaten afviste anmeldelsen og anførte, at K var bekendt med, at det var politiet, der henvendte sig ved hendes lejlighed. K, der var spirituspåvirket, havde endvidere opført sig meget ophidset og provokerende over for politipersonalet og havde efter anholdelsen skreget og modsat sig at komme ned af trapperne. Hun blev senere dømt for at have spyttet en betjent i ansigtet i forbindelse med anholdelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K klagede til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Klage over hundebid og anvendelse af stav i forbindelse med anholdelse

SA3-2003-321-0128

To 17-årige mænd havde med høj hastighed over en længere strækning forsøgt at køre fra politiet. Til sidst kørte de to unge mænd fast i en skov med en hundepatrulje bag sig. Føreren af bilen F, forsøgte at komme fri og bakkede i den forbindelse ind i den bagved holdende patruljevogn. Patruljevognen blev skubbet nogle meter, hvorved en politiassistent M der var gået om bag bilen for at lukke tjenestehunden ud, blev væltet omkuld og kom delvis ind under bilen. Den anden politiassistent, J, løb op på førersiden af bilen og slog ruden ind for at hindre F i at køre videre. J slog flere gange ind igennem vinduet efter F i bilen. F pådrog sig en skade på det højre øje. Efter de lægelige udtalelser kunne det ikke fastslås, om skaden var fremkommet ved slag med stav eller som følge af glassplinter.

Politiasistenterne trak herefter F ud af bilen. Herefter sprang tjenestehunden ind i bilen. Uden for bilen tildelte M føreren i hvert fald ét slag med stav på kroppen, og det måtte lægges til grund, at M ramte ham på kroppen med sit ben. Herefter blev passageren P, trukket ud af bilen, og da P var uden for bilen, blev han bidt i armen og ryggen af politihunden.

De unge mænds far og stedfar klagede over politiets magtanvendelse og anførte, at stedsønnen var blevet slået flere gange med politistav, herunder i øjet, ligesom han var blevet sparket på hoften. Endvidere havde en polititjenestemand pudset en hund på klagerens søn, der blev bidt flere gange.

Klagen blev opfattet som en anmeldelse om vold imod de to unge mænd, og sagen blev derfor behandlet som en straffesag.

Statsadvokaten fandt, at Js anvendelse af politistaven havde været berettiget for at gennemføre anholdelsen og for at undgå personlig overlast.

Statsadvokaten fandt det endvidere berettiget, at hunden var blevet taget ud

Eksempel 4

af patruljevognen, så snart denne var standset i skoven, da politiassisterne efter den forudgående eftersættelse havde grund til at forvente, at personerne i bilen ville forsøge at løbe fra stedet. Det blev lagt til grund, at hunden bed P i ryggen og i armen på grund af ulydighed og ikke efter ordre.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at afvise Ms forklaring om nødvendigheden af at anvende staven for at gennemføre anholdelsen. Statsadvokaten fandt heller ikke grundlag for at afvise Ms forklaring om, at han opfattede det som om, F ville sparke ud efter ham, hvorfor han afværgede dette med sit ben.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen og fandt ikke grundlag for kritik.

Politiklagenævnet var enig i, at der ikke var rimelig formodning om, at polititjenestemændene havde begået strafbart forhold. Nævnet fandt dog, at politipersonalet havde anvendt unødigt magt, og at dette burde give anledning til kritik. Nævnet fandt det kritisabelt, at staven blev anvendt til at slå F inde i bilen. Nævnet fandt det endvidere kritisabelt, at J ikke havde forhindret politihunden i at springe ind i bilen.

Sagen er ikke påklaget til Rigsadvokaten.

4.3.2 Anmeldelser om brud på tavshedspligt og misbrug af politiets registre

Eksempel 1

Undergrænsen for straffelovens § 155

SA1-2004-321-0447

En person A blev af DSBs kontrollører pålagt en afgift for at have kørt uden gyldig rejsehjemmel. DSB indgav endvidere politianmeldelse mod A, da der tillige var foretaget rettelse i rejsehjemlen. A bad sin onkel, der er ansat i politiet, om at undersøge i kriminalregisteret, hvorvidt A rent faktisk var sigtet for dokumentfalsk. Forløbet blev opdaget i forbindelse med, at A klagede til politiet over forskellige forhold, og sagen blev sendt til statsadvokaten.

Statsadvokaten fandt, at As ret ikke var krænket, da han selv havde bedt sin onkel om at foretage opslag i kriminalregisteret. Det offentliges ret var imidlertid krænket, men ikke i en sådan grad, at forholdet faldt ind under straffelovens § 155. Sagen blev derfor sluttet hos statsadvokaten.

Sagen blev herefter sendt til Rigspolitichefen til eventuel disciplinær afgørelse.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Politiassistent dømt for stillingsmisbrug efter straffelovens § 155**Eksempel 2***SA1-2004-321-0377*

En mand M, der boede i Jylland, ønskede, at nogle narkohandlere skulle overvære en anholdelse af ham. M kendte en politiassistent P, der var vagthavende på en politistation i København, og talte med denne om, at P mod betaling skulle fingere en anholdelse, når P var i Jylland på ferie. Anholdelsen blev imidlertid aldrig til noget, fordi de narkohandlere, som M ønskede skulle overvære anholdelsen ikke kunne mødes med M på det tidspunkt, hvor M var i Jylland.

Parterne aftalte herefter, at P mod betaling skulle udfylde to konfiskationserklæringer, hvoraf fremgik, at politiet hos M havde konfiskeret penge og narkotika, således at M overfor narkohandlerne kunne dokumentere, at pengene var konfiskeret, hvad de rent faktisk ikke var. Konfiskationserklæringerne blev fundet i Ms bil, inden de var blevet forevist narkohandlerne. P havde endvidere foretaget opslag på M i Kriminalregisteret.

P blev i byretten idømt fængsel i 6 måneder for tjenstemisbrug efter straffelovens § 155 og til dels forsøg herpå. Han blev frifundet for dokumentfalsk, da retten ikke fandt, at formålet med bestemmelsen var at beskytte en part i et kriminelt forhold.

P ankede dommen til landsretten.

P blev i landsretten idømt fængsel i 8 måneder, idet dommen i øvrigt blev stadfæstet.

Polititjenestemand dømt for stillingsmisbrug til gavn for kollega**Eksempel 3***SA1-2004-321-0480*

En polititjenestemand P, fremsendte til en kollega i en intern tjenestekvart en original bødetilkendegivelse vedrørende overtrædelse af politivedtægten, som P havde udfærdiget under patrulje vedrørende kollegaens søn, med ordlyden: "Jeg havde fornøjelsen af at hilse på din søn natten mellem fredag og lørdag. Hvad vi talte om, kan du jo se på vedlagte bilag. Du har hermed originalen og kan gøre, hvad du vil. God jul". Sagen var hverken registeret manuelt eller elektronisk i politiets systemer.

Statsadvokaten rejste tiltale for overtrædelse af straffelovens § 155 med påstand om frihedsstraf.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev i byretten idømt fængsel i 10 dage (dissens for fængsel i 30 dage). Retten fandt det bevist, at P havde haft til hensigt eller måtte have indset, at der var en meget stor sandsynlighed for, at kollegaens søn ville kunne opnå mulighed for at undgå at skulle betale bøden. Retten fandt det herefter for godt-

gjort, at P ved misbrug af sin stilling havde krænket det offentliges ret. Retten fandt endvidere, at Ps handling ville kunne have medført en økonomisk fordel for kollegaens søn. P blev således fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155, 1. og 2. pkt.

P ankede sagen til landsretten.

P blev i landsretten idømt 10 dagbøder à 250 kr. Landsretten fandt det efter forholdets karakter, herunder navnlig den forholdsvis bagatelagtige forseelse, som kollegaens søn var sigtet for, og bøden herfor, overvejende betænkeligt at fastslå, at P havde forskyldt frihedsstraf.

Eksempel 4

Politiasistent vedtaget bøde for registermisbrug

SA2-2004-321-0321

Over en periode på ni måneder foretog en politiasistent P uden tjenstlig anledning to opslag i kriminalregisteret og 19 opslag i det centrale personregister. Årsagen til disse opslag var et brudt kæresteforhold med heraf følgende følelsesmæssige problemer. P forklarede, at han overvejede at skrive til sin tidligere kæreste og få en forklaring på det brudte kæresteforhold.

P havde endvidere foretaget søgninger på to andre personer, men disse søgninger ansås for at være tjenstlige. Dog fandtes den ene søgning at forekomme besynderlig, men statsadvokaten fandt ikke, at den pågældende søgning ville kunne bevises at være utjenstlig.

P vedtog et bødeforlæg på 3500 kr. Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 5

Meget kritisabelt, at kriminalassistent udfærdigede urigtig politirapport

SA2-2004-321-0335

En kriminalassistent K, havde i en rapport anført at have foretaget gennemsyn af en taske med tøj, som en arrestant havde fået indleveret af en kæreste. I tasken skulle ligge en T-shirt med et bestemt logo på, og ved at finde T-shirten ville politiet få en anledning til at stille spørgsmål til den virksomhed, som logoet dækkede over. Derved ville det blive muligt at knytte forbindelse til en anden sigtet i sagen.

K havde imidlertid ikke gennemset tasken og erkendte at have udfærdiget en rapport med et urigtigt indhold. K gjorde gældende, at rapporten blev skrevet efter aftale med arrestanten for at beskytte arrestanten mod repressalier fra den medsigtede. Der lå således menneskelige hensyn bag Ks dispositioner. Under disse omstændigheder fandt statsadvokaten det ufornødent at rejse tiltale mod K for overtrædelse af straffelovens § 155 om stillingsmisbrug og/eller § 157 om grov forsømmelse i tjenesten og indstillede herefter efterforskningen i sa-

gen efter retsplejelovens § 749, stk. 2. Statsadvokaten fandt dog Ks dispositioner meget kritisable.

Statsadvokaten anførte over for politiklagenævnet, at spørgsmålet om disciplinære sanktioner henhørte under ansættelsesmyndigheden.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K blev efterfølgende ikendt en disciplinærbøde på 800 kr.

Videregivelse af oplysninger ansås ikke for overtrædelse af straffeloven

Eksempel 6

SA5-2005-321-0172

En 15-årig pige A, blev sammen med to andre anholdt under mistanke for brugstyveri af en bil eller medvirken hertil. En af de anholdte var As knap 17-årige kæreste.

A blev afhørt på politistationen af en politiassistent P, og afhøringen blev overværet af As moder, moderens kæreste og en repræsentant fra socialforvaltningen. Under afhøringen blev der talt om den anholdte As kæreste.

A, hendes moder og moderens kæreste anmeldte P for brud på reglerne om tavshedspligt ved at have givet dem oplysninger om kærestens personlige forhold. Ifølge anmelderne oplyste P, at As kæreste havde stjålet noget fra den familie, hvor han nu havde stjålet en bil. Kæresten havde også stjålet en traktor og en scooter. Endelig havde kæresten truet den samme families søn med et jagtgevær.

Statsadvokaten lagde til grund, at der under afhøringen var blevet talt om kæresten, og at P i et vist begrænset og ikke detaljeret omfang havde givet udtryk for, at As kæreste var kriminel.

Statsadvokaten anførte, at der ikke var nogen formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, var begået. P erkendte at have oplyst, at kæresten tidligere havde stjålet en traktor fra samme familie, hvor han nu havde stjålet bilen. Statsadvokaten fandt, at videregivelsen af oplysningen var i strid med forvaltningslovens regler om tavshedspligt. Statsadvokaten fandt imidlertid ikke, at videregivelsen var af en sådan grovhed, at forholdet faldt ind under straffelovens bestemmelse om forbud mod videregivelse af fortrolige oplysninger. Der blev herved lagt vægt på, at P ikke havde udtalt sig i detaljer om den unge mands forhold, og at P havde givet udtryk for, at udtalelserne var fremsat i et forsøg på at råbe As moder og moderens kæreste op, således at de blev opmærksomme på, at den unge mand ikke var det rigtige selskab for deres unge datter. Oplysningerne var formentlig heller ikke familien ubekendt.

Statsadvokaten indstillede herefter efterforskningen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 7**Politiassistent dømt ubetinget fængsel for registermisbrug og videregivelse af fortrolige oplysninger til privatdetektiv***SA3-2005-321-0187*

En konkret efterforskning i en politikreds samt en borgers henvendelse til en anden politikreds med oplysning om, at han mente, at der var videregivet fortrolige oplysninger fra politiets registre, førte til, at der blev hentet oplysninger om forespørgsler på de pågældende personer i politiets registre. Det viste sig, at samme politiassistent, P, fra en helt tredje politikreds havde foretaget opslag i det centrale personregister og kriminalregisteret.

P oplyste, at han havde foretaget de pågældende opslag af nysgerrighed, fordi en bekendt, der var privatdetektiv, havde omtalt nogle af sine sager.

Der blev herefter indhentet oplysninger vedrørende Ps opslag i politiets registre så lang tid tilbage som muligt. Der blev rettet henvendelse til de personer, som fremgik af Ps opslag. På denne måde blev det konstateret, at flere opslag var foretaget, fordi andre havde søgt oplysninger om de pågældende via detektivbureauer.

P erkendte, at han i en række tilfælde havde videregivet oplysninger til sin bekendt i forbindelse med, at denne havde fortalt om de sager, han arbejdede med. P havde gjort dette som rene vennetjenester og uden at modtage betaling. Der var tale om oplysninger fra det centrale personregister, herunder i flere tilfælde om beskyttede adresser, samt om oplysninger fra kriminalregisteret om straffe og afsoningsforhold. Endvidere erkendte P i enkelte tilfælde uden tjenstlig anledning i egen interesse havde indhentet oplysninger om personer.

Statsadvokaten rejste tiltale for overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 2, om videregivelse af fortrolige oplysninger og § 155 om embedsmisbrug.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev i byretten idømt fængsel i 3 måneder, betinget.

Retten lagde til grund, at P ikke selv havde opnået en økonomisk vinding ved at videregive oplysninger. Retten fandt det derimod bevist, at det efter Ps viden om, at han videregav oplysninger til en professionel detektiv, måtte have stået ham klart, at oplysningerne skulle indgå i detektivens arbejde, som denne modtog honorar for, og at detektiven derved opnåede en uberettiget vinding ved lovovertrædelsen. Retten fandt derfor, at den foretagne videregivelse af fortrolige oplysninger var en overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 2.

Landsretten ændrede, navnlig under hensyn til, at P ikke personligt havde haft økonomisk vinding ved sin handle måde, straffen til fængsel i 40 dage. Ef-

ter overtrædelsernes karakter var der ikke grundlag for at gøre straffen betinget, heller ikke med vilkår om samfundstjeneste.

Ikke brud på tavshedspligten, når politiet fortæller en restauratør om en persons tilknytning til rockerkredse

Eksempel 8

SA4-2005-321-0192 og RA-2006-321-0337

Polititjenestemænd gjorde i flere tilfælde personalet på forskellige værtshuse opmærksom på, at én af værtshusgæsterne, A, var medlem af en rockerklub.

Baggrunden for denne oplysning var, at der mellem politiet og restauratørerne var indgået en aftale om, at politiet bistår restauratører med at udpege uromagere, rockere eller rockerrelaterede personer på byens værtshuse, idet disse er uønskede på byens værtshuse.

Restauratørerne og deres medarbejdere bortviste herefter A fra værtshusene.

A klagede herefter til statsadvokaten over den behandling, som han var blevet udsat for i forbindelse med bortvisningerne.

Statsadvokaten fandt blandt andet ikke, at der på baggrund af bortvisningerne var rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, var begået, eller at der i øvrigt var grundlag for at kritisere politiasistenternes adfærd.

Statsadvokaten fandt det således efter en samlet vurdering ikke sandsynliggjort, at politiets oplysninger til restaurationspersonalet var udtryk for en forskelsbehandling i forhold til andre borgere. Statsadvokaten lagde i den forbindelse til grund, at A var rockerrelateret. Statsadvokaten fandt endvidere ikke grundlag for at antage, at polititjenestemændene havde misbrugt deres stilling, jf. straffelovens § 155.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

A klagede til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten fandt, at en restauration i almindelighed kan beslutte, hvilke gæster der er uønskede i restaurationen, så længe behandlingen af gæster ikke er udtryk for en forskelsbehandling, som er i strid med dansk ret. Rigsadvokaten fandt endvidere, at en restauratørs bortvisning af en gæst som følge af, at gæsten er kendt som uromager, rocker eller med relation til rockermiljøet, ikke var ulovlig.

På baggrund af forklaringerne i sagen fandt Rigsadvokaten endvidere ikke grundlag for at tilsidesætte politiets vurdering, hvorefter A på tidspunktet for bortvisningerne var tilknyttet rockermiljøet.

Rigsadvokaten fandt i øvrigt, at politiet er berettiget til at videregive oplysninger til private om enkeltpersoners tilknytning til rockermiljøet, fordi videre-

givelse sker med henblik på varetagelse af private eller offentlige interesser, som klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundet hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår. Det vil herefter være restauratørens eller hans stedfortræders afgørelse, om den pågældende skal bortvises fra stedet.

Eksempel 9

Ikke et brud på tavshedspligten, at politiet i et konkret tilfælde videregav oplysninger fra et lukkede retsmøde

SA5-2005-321-0192

Under et grundlovsforhør for lukkede døre blev to rockerrelaterede personer, der var sigtet for grov vold og trusler, varetægtsfængslet af hensyn til efterforskningen.

Dagen efter kunne man i den lokale avis og regionalradioen læse og høre, at kriminalinspektøren K, havde oplyst, at de pågældende var blevet varetægtsfængslet i en nærmere angivet periode. Forsvareren for de varetægtsfængslede anmeldte K for brud på tavshedspligten.

Statsadvokaten anførte, at videregivelse af oplysninger fra et lukket retsmøde er en overtrædelse af reglerne om tavshedspligt, medmindre videregivelsen ikke kan anses for uberettiget. I den konkrete sag blev retsmødet holdt for lukkede døre af hensyn til efterforskningen. Politiet har overblik over, hvilke oplysninger, der kan skade efterforskningen. Endvidere har politiet en vis pligt til at informere om varetægtsfængslinger, løsladelser mv. i det omfang, det ikke kompromitterer det forhold, der har begrundet dørlukningen. Ud fra en samlet vurdering fandt statsadvokaten ikke, at der var tale om uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger.

Statsadvokaten fandt herefter ikke, at der var rimelig formodning om, at strafbart forhold var begået og indstillede efterforskningen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 10

Kritik af uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger, der blev offentliggjort i et dagblad på en måde, at personerne kunne identificeres

SA6-2005-321-0202

En polititjenestemand P erkendte, at han i et interview til et dagblad havde udtalt, at han godt kendte en på en nærmere angivet vej boende person, da pågældende netop var blevet dømt for blufærdighedskrænkelse. Endvidere havde P sagt, at en anden person boede i en forfærdelig svinesti.

Journalisten gengav oplysninger fra interviewet på en sådan måde, at det for læserne ville være muligt at identificere personerne.

Da der ikke kunne føres tilstrækkeligt bevis for forsæt til overtrædelse af reglerne om tavshedspligt, fandt statsadvokaten ikke, at der var rimelig formodning om, at et strafbart forhold var begået.

Statsadvokaten fandt det dog kritisabelt, at P oplyste til journalisten, at en omtalt person lige var blevet dømt for blufærdighedskrænkelse, og at P gav den nævnte beskrivelse af en anden persons lejlighed. Statsadvokaten lagde navnlig vægt på, at P måtte påregne, at oplysningerne ville blive gengivet i dagbladet på en sådan måde, at de omtalte personer ville kunne identificeres navnlig af personer i lokalområdet, og idet oplysningerne ikke blev givet i tilknytning til en nylig afsluttet straffesag.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.3.3 Anmeldelser om strafbart forhold under efterforskningen

Kritik af ransagning uden retskendelse og mangelfuld rapportskrivning

SA4-2005-321-0188 og RA-2005-321-333 og 334

Eksempel 1

En advokat for to 15-16-årige piger (A og B) og Bs mor anmeldte to polititjenestemænd for blandt andet overtrædelse af straffelovens § 155 i forbindelse med behandling af en sag, hvor A og B blev tilbageholdt som mistænkt for hæleri. I forbindelse med sagen afviste byretten ved kendelse at godkende en af polititjenestemændene foretaget ransagning foretaget under efterforskningen af hæleriet.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen og fandt heller ikke, at der var tale om kritisabel adfærd i forbindelse med polititjenestemændenes behandling af sagen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

As og Bs advokat påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der var enig i, at der ikke var nogen rimelig formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, var begået. Rigsadvokaten fandt imidlertid efter en samlet vurdering af hændelsesforløbet, at polititjenestemændenes gennemførelse af politiforretningen var kritisabel. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at A og B ikke blev gjort bekendt med deres rettigheder, at der blev foretaget en ransagning uden retskendelse, og at politirapporten var mangelfuld.

For så vidt angik ransagningen var Rigsadvokaten enig med statsadvokaten i, at betingelserne for at foretage ransagning ikke var tilstede. Rigsadvokaten fandt blandt andet, at der ikke var det fornødne mistankegrundlag. Polititjenestemændene burde derfor ikke have foretaget ransagningen.

Rigsadvokaten var desuden enig med statsadvokaten i, at polititjeneste-

mændenes rapport ikke gav et fyldestgørende billede af de efterforskningskridt, som polititjenestemændene foretog i sagen. Rapporten burde derfor have indeholdt de oplysninger, der efter indgivelsen af klagen blev tilføjet. Rigsadvokaten tilføjede, at det ikke mindst af hensyn til mulighederne for anklagemyndighedens løbende legalitetssikring af anvendelsen af straffeprocessuelle tvangsindgreb er centralt, at en politirapport giver et retvisende billede af anvendelsen af sådanne.

Det fremgik af sagen, at den ene polititjenestemand, der var kollega med As far, umiddelbart efter en samtale med As mor – og før den anden polititjenestemand havde afsluttet politiforretningen hos Bs familie – lod A gå, uden at der blev rettet henvendelse på hendes bopæl som planlagt. Selvom det umiddelbart kunne forekomme påfaldende, var Rigsadvokaten enig med statsadvokaten i, at det ikke er godtgjort, at polititjenestemanden havde varetaget usaglige hensyn ved beslutningen om at lade A forlade patruljevognen og tage hjem.

4.3.4 Andre anmeldelser om strafbart forhold

Eksempel 1

Politiassistent idømt bøde for at have efterladt sit tjenestevåben og vigtigt efterforskningsmateriale i en civil tjenestebil ved sin bopæl

SA2-2004-321-0339

En politiassistent P, havde været vidne i en straffesag. Resten af dagen var han på observationsopgave, hvorefter han i en civil tjenestebil ca. kl. 01.00 kørte hjem og parkerede bilen ved sin bopæl. P glemte på grund af træthed sit tjenestevåben og tilhørende ammunition samt vigtigt efterforskningsmateriale i bilen, som han aflåste med fjernbetjent centrallås. Næste morgen kunne P konstatere, at effekterne var stjålet fra bilen.

Det var uafklaret, hvordan gerningsmændene havde skaffet sig adgang til bilen.

Statsadvokaten iværksatte af egen drift efterforskning af sagen efter at være blevet underrettet om tyveriet af politimesteren. Statsadvokaten fandt imidlertid ikke tilstrækkelig bevis for, at P selv havde stået bag tyveriet.

Statsadvokaten fandt, at P havde overtrådt straffelovens § 157 og våbenbekendtgørelsens § 20, stk. 1 og 2, ved at have efterladt effekterne i bilen.

P vedtog et bødeforlæg på 5.000 kr. Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev efterfølgende meddelt en tjenstlig irettesættelse.

Vedtaget bøde for hærværk på dør

Eksempel 2

SA1-2005-321-0495

En polititjenestemand P, begik i forbindelse med en julefrokost hærværk ved at ødelægge døren til toiletet på en politistation.

Statsadvokaten anså forholdet for omfattet af straffelovens § 291 om hærværk og afgjorde sagen med et bødeforlæg på 300 kr., som P vedtog.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Kritik af polititjenestemands transport i bagagerummet på en taxa

Eksempel 3

SA1-2004-321-286

I forbindelse med en kontrolltur i en taxa var der konstateret en difference mellem taxametret og kontrolltælleren på 7 km. Denne forskel måtte ifølge chaufføren skyldes, at der havde ligget noget på bagsædet som kunne have aktiveret bagsædesensoren. Under kontrollturen lod polititjenestemanden, P, sig transportere i bagagerummet.

Taxivognmanden indgav herefter en anmeldelse af P for overtrædelse af færdselsloven.

Efterforskningen blev indstillet, idet det alene er strafbart at lade sig transportere uden brug af seler på sæder, hvor der er seler til disposition. Derimod er det ikke kriminaliseret at lade sig transportere i bagagerummet på en stationcar, hvis det i øvrigt ikke udgør en fare for passageren eller andre.

Ps dispositioner gav imidlertid anledning til selvstændig kritik fra statsadvokatens side.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Politiassistent idømt bøde for med falsk navn at have underskrevet et feriekort, som han forinden havde stemplet med et politimesterstempel.

Eksempel 4

SA2-2005-321-0434

En politiassistent P havde ved siden af sin ansættelse i politiet haft forskellige bijobs og havde i den forbindelse optjent feriepenge. Når ferie skal afholdes, skal feriekortet attesteres af arbejdsgiveren, før feriepengene kan udbetales. P havde tre til fire gange forgæves været på politistationens personalekontor for at få påtegnet feriekortet. Da P var gået forgæves flere gange, og da han alvorlig manglede de ham tilkommende feriepenge, tog han et stempel fra et skrivebord, stemplede feriekortet og påførte dette en falsk underskrift.

Forholdet henførtes under straffelovens § 171, stk. 1.

P blev forelagt en bøde på 3000 kr., som han vedtog.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Eksempel 5**Polititjenestemand dømt for røveri og anden berigelseskriminalitet***SA2-2005-321-0378*

En polititjenestemand P blev fundet skyldig i underslæb ved at have forbrugt ca. 17.500 kr., som han disponerede på vegne af det lokale politis idrætsforening, to tilfælde af dokumentfalsk ved i forbindelse med udfærdigelse af regnskab for det lokale politis idrætsforening at have gjort brug af et falsk dokument og ved på en låneansøgning og senere på et gældsbrief at have anført navnet på en opdigtet medansøger, hvorved han formåede en bank til at udbetale sig 75.000 kr. samt for tyveri ved at have stjålet 5.500 kr. fra andre polititjenestemænd. P blev endvidere fundet skyldig i røveri, idet han havde indfundet sig på et postkontor i maskeret tilstand og frarøvet kontoret 14.900 kr. P havde erkendt sig skyldig.

P blev i byretten idømt fængsel i 1 år og 6 måneder, hvoraf 1 år gjordes betinget med en prøvetid på 2 år. P skulle endvidere udføre samfundstjeneste i 180 timer.

Anklagemyndigheden ankede dommen til landsretten med påstand om skærpelse.

Landsretten idømte P fængsel i 2 år.

Eksempel 6**Bøde for at have undladt at optage anmeldelse***SA2-2005-321-0513*

En servitrice S på en café ringede til politiet og anmeldte, at en gæst på caféen optrådte som politimand, og at der var optræk til ballade. Vagthavende V, sendte to politibetjente til caféen. På caféen traf de to politibetjente politiassistenterne A og B, som begge var i civil påklædning, og som ikke var i tjeneste. V havde en samtale med A og B, men undlod at tale med de to politibetjente, der var sendt til caféen, om politiforanstaltningen. V undlod endvidere at anføre anmeldelsen fra S i den almindelige døgnrapport. V anførte i stedet under "gamle sager", at S telefonisk havde anmeldt handel med narko på caféen, hvorfor han straks havde afsendt en patrulje til caféen. V anførte endvidere: "Ingen narkohandel og ingen civile betjente, men [A] og [B] truffet på stedet. Intet politimæssigt". Endvidere undlod V at orientere politikredsens operative leder om indholdet af anmeldelsen.

V tiltaltes for overtrædelse af straffelovens § 155 ved at have misbrugt sin stilling til at krænke det offentlige ret.

Statsadvokaten afgjorde sagen med bødeforelæg på 5000 kr. Sagen er nu indbragt for retten.

Kritik af den vagthavende politiassistent for at have beordret hoveddør sparket ind for at opnå forkyndelse af en ankemeddelelse

Eksempel 7

SA2-2004-321-0361

Statsadvokaten havde til en politikreds fremsendt en ankemeddelelse med henblik på forkyndelse. Statsadvokaten havde oplyst, at den dømte sædvanligvis forsøgte at unddrage sig forkyndelse på bopælen. En politipatrulje indfandt sig på bopælen og kunne høre, at der var nogen i lejligheden, men der blev ikke lukket op. Politifolkene råbte ind ad brevsprækken, men der blev stadig ikke åbnet. Herefter blev vagthavende V, orienteret, og han beordrede døren sparket ind. Politipersonalet bankede på og ringede endnu en gang, og da der stadig ikke blev lukket op, blev døren sparket ind.

Anmelderen gjorde i sin anmeldelsesskrivelse gældende, at han sad på toiletet, da politiet skaffede sig adgang til lejligheden, og at lejligheden blev ransaget samtidig med, at han verbalt blev svinet til.

Under hensyn til at V havde beordret døren sparket ind, fandt statsadvokaten ikke anledning til rejse tiltale mod politipatruljen for ulovlig indtrængen. Endvidere fandt statsadvokaten det ikke bevist, at ransagningen havde fundet sted, eller at politipatruljen havde talt grimt til anmelderen.

Statsadvokaten fandt efter omstændighederne ikke behov for strafferetlige reaktioner over for V, idet det måtte antages, at domstolene i tilfælde af tiltalerejsning ville statuere strafbortfald. Statsadvokaten beklagede over for anmelderen, at politiet havde sparket døren ind. Statsadvokaten bad politimesteren om at indskærpe forkyndelsesreglerne mv. for den pågældende. Statsadvokaten fandt politiet erstatningsansvarlig for skaderne på døren.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Politibetjents håndtering af hælerisag særdeles kritisabel

Eksempel 8

SA5-2004-321-0124 og RA-2005-321-0265

En politibetjent P, der i fritiden var gæst i en restaurant, blev af en mand M tilbudt at købe en stjålet dvd-afspiller. P legitimerede sig som politimand og fratog M dvd-afspilleren. P lod herefter M gå uden sigtelse. P afleverede dvd-afspilleren tilbage til varehuset og modtog i den forbindelse to flasker vin fra varehuset.

P oplyste under efterforskningen, at begrundelsen for, at han handlede som sket, var, at han ikke ønskede at forstyrre politiet i kredsen, og idet han fandt, at sagen derved var løst til fordel for alle parter. Det fremgik endvidere af sagen, at P var uerfaren, idet han på daværende tidspunkt alene havde gennem-

gået den første del af den teoretiske tjeneste på politiskolen og kun havde været ude i sin første praktiske tjeneste i ca. 4 måneder.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet der ikke var nogen rimelig formodning om, at et strafbart forhold var begået.

Statsadvokaten fandt det derimod særdeles kritisabelt, at P ikke optog rapport i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 744, at P lod M gå uden sigtelse, og at P i forbindelse med, at han tilbageleverede dvd-afspilleren til varehuset modtog to flasker vin.

Politiklagenævnet var enig i, at efterforskningen skulle indstilles, men nævnet fandt alene, at P havde handlet kritisabelt.

Ps advokat klagede til Rigsadvokaten og anførte, at Ps adfærd i sagen alene kunne karakteriseres som kritisabel.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse og fandt således Ps handlinger stærkt kritisable. Rigsadvokaten lagde blandt andet vægt på, at der ikke blot var begået fejl ved undladelse af at optage rapport og ved undladelse af at sigte M, men også at P havde modtaget to flasker vin. Rigsadvokaten lagde endvidere vægt på, at der herved var sket tilsidesættelse af regler, som har væsentlig betydning for kontrollen med polititjenestemænds anvendelse af deres tjenstlige beføjelser over for privatpersoner, og at modtagelse af erkendtligheder i anledning af almindelige tjenstlige handlinger ikke bør forekomme.

P blev efterfølgende ikendt en disciplinær bøde på 800 kr.

4.3.5 Grundløse anmeldelser

Eksempel 1

Anmeldelse af polititjenestemænd fra Rigspolitichefens Udlændingeafdeling åbenbar grundløs

SA1-2005-321-0534 og RA-2005-321-0329

En kvinde fra Kosovo ansøgte om asyl i Danmark. Flygtningenævnet afslog kvindens ansøgning og bestemte, at hun skulle udrejse straks.

Rigspolitichefen, der sørger for den praktiske hjemsendelse af asylansøgere, udarbejdede efterfølgende et udkast til en notifikation til United Nations Mission i Kosovo (UNMIK), som skulle forestå modtagelsen af kvinden i Kosovo. Udkastet til notifikationen blev godkendt af Integrationsministeriet.

En advokat A, anmeldte herefter polititjenestemænd fra Rigspolitiets Udlændingeafdeling for strafbart forhold ved at have hjemsendt en kvindelig asylansøger til Kosovo.

Statsadvokaten fandt ikke, at der var nogen som helst formodning for, at

medarbejdere hos Rigspolitiet havde begået strafbart forhold i forbindelse med behandlingen af udsendelsessagen.

Statsadvokaten fandt ikke, at hverken det strafferetlige eller forvaltningsretlige ansvar lå hos Rigspolitiet og afviste allerede af den grund anmeldelsen som åbenbart grundløs jf. retsplejelovens § 749, stk. 1.

Statsadvokaten tilkendegav endvidere over for A, som havde foretaget lignende anmeldelser i to tilsvarende sager, at det er misbrug af politiklagesystemet, når en advokat på vegne af en asylansøger anmelder det personale i Rigspolitiet, hvis ansvar det er at effektuere beslutninger om udsendelse, fordi advokaten er uenig i afgørelsen om udsending.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A klagede til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Klager dømt for falsk anmeldelse efter grundløs anmeldelse af polititjenestemænd for strafbart forhold

Eksempel 2

SA2-2003-321-0100

En mand M, anmeldte flere polititjenestemænd for strafbare forhold. En navngivet polititjenestemand P skulle således blandt andet have modtaget store beløb som bestikkelsespenge af en navngivet forsvarsadvokat, mod at P skulle have lækket oplysninger til rockere.

Statsadvokaten afviste efter en omfattende undersøgelse anmeldelserne som grundløse. Statsadvokaten rejste herefter af egen drift tiltale mod M for falsk anmeldelse.

Politiklagenævnet var enig i at afvise anmeldelsen.

M blev i byretten som tillægsstraf idømt 6 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 164, stk. 1. Landsretten stadfæstede efterfølgende byrettens dom.

Afvisning af grundløse klager over politiet og vicepolitimesteren

Eksempel 3

SA5-2005-321-0161 og RA-2005-49-0219

Et ægtepar A i en større jysk by havde i flere år været i nabofejde med deres nabo. Denne nabofejde havde gennem årene involveret politimesteren, da A ikke havde fået medhold i en række anmeldelser.

I denne sag anmeldte A politiet for, at der skriftligt i en avisartikel, trykt på forsiden af en nærmere angivet avis den 5. april 2004, var fremsat den mulige strafbare påstand/beskyldning mod A, at A havde videofilmte sin nabo samt en offentlig vej.

Statsadvokaten fandt ikke anledning til at undersøge, hvorvidt der rent faktisk var en avisartikel med pågældende ordlyd i avisen den pågældende dag.

Statsadvokaten fandt anmeldelsen grundløs og indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, da der ikke var rimelig formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af dette offentlige, var begået. Statsadvokaten anførte, at politiet ikke er ansvarlig for, hvad der skrives i avisen. Endvidere var der ikke belæg for, at politiet havde gjort sig skyldig i strafbart forhold ved at udtale sig, ligesom eventuelle udtalelser ikke kunne antages at være afgivet i chikanøst øjemed. I givet fald ville klagefristen endvidere være overskredet.

A indgav herefter anmeldelse mod vicepolitimesteren for strafbart forhold. Statsadvokaten afviste at indlede efterforskning, da der ikke var rimelig formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, var begået. Statsadvokaten anførte, at der ingen tvivl var om, at A var utilfreds med politiets behandling af dem. Der var intet i vicepolitimesterens sagsbehandling, der tydede på, at der på noget tidspunkt var begået et strafbart forhold fra vicepolitimesterens side.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen

A klagede til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Eksempel 4

Ytringsfriheden ikke tilsidesat under ransagning

SA5-2005-321-0177

Et ægtepar A i en større jysk by havde i flere år været i nabofejde med deres nabo. Denne nabofejde havde gennem årene involveret politimesteren, da A ikke havde fået medhold i en række anmeldelser.

I denne sag anmeldte manden A, "anklagemyndigheden i X-by for under en konkret ransagning at have krænket og tilsidesat [As] ytringsfrihed jf. § 77 i Danmarks Riges Grundlov".

Statsadvokaten anførte, at der ikke var rimelig formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, var begået. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at det med al ønskelig tydelighed var fremgået, at anmelderen var meget utilfreds med den foretagne ransagning. Statsadvokaten ville desuden i forbindelse med sin tidligere behandling af samme episode have indledt efterforskning af egen drift, hvis der havde foreligget oplysninger, der tydede på, at noget strafbart var begået under ransagningen.

Statsadvokaten afviste herefter anmeldelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Politidirektøren anmeldt for strafbart forhold ved ikke at have fået en sigtet udleveret fra Tyskland

Eksempel 5

SA1-2004-321-0486

En konkursramt mand M var blevet anholdt og varetægtsfængslet i Tyskland på foranledning af konkursboets kurator. Grundlaget herfor var en fængslingskendelse afsagt af Sø- og Handelsretten i København, fordi M var udeblevet fra et retsmøde vedrørende behandlingen af hans konkursbo.

En anden mand K indgav herefter anmeldelse mod Politidirektøren i København for overtrædelse af straffelovens § 155 om "groft stillingsmisbrug" ved ikke at have sørget for at få M udleveret fra Tyskland til retsforfølgning i Danmark.

Der var ikke rimelig formodning om, at politiet havde begået et strafbart forhold. Anmeldelsen blev herefter afvist.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.4 Kapitel 93 – færdselssager

Behandlingen af færdselsstraffesager omfatter dels sager, hvor der er sket færdselsuheld, dels andre typer af færdselsforseelser. For så vidt angår færdselsuheld, hvor polititjenestemænd er impliceret, er der i beretningen for 1996 i afsnit 8.1.1. gjort nærmere rede for de gældende kriterier for at afgrænse hvilke sager, der er omfattet af politiklagenævnsordningen. I beretningen for 1999 er der i afsnit 7.3.6. gjort nærmere rede for efterforskningen i færdselssager.

4.4.1 Færdselsuheld

Statsadvokaterne har foretaget undersøgelser i en lang række sager, hvor polititjenestemænd har været involveret i færdselsuheld. Nedenfor er medtaget to eksempler fra beretningsåret på sager af denne karakter.

Spørgsmål om betinget frakendelse af kørekort eller alene bødeforlæg ved påkørsel af cyklist

Eksempel 1

SA1-2005-321-0551

En kriminalassistent K, foretog i varevogn højresvingning ind over en cykelsti og blev påkørt af en ligeud kørende cyklist. K havde forinden holdt helt stille og orienteret sig, men udsynet var dårligt på grund af en parkeret i bil i højre side langs cykelstien.

Det blev på baggrund af parternes samstemmende forklaringer lagt til grund, at kriminalassistenten var standset helt op for at orientere sig.

Cyklisten udtalte, at det var hendes klare opfattelse, at bilisten havde set hende, da han holdt stille.

Statsadvokaten indstillede til politiklagenævnet, at der alene blev udfærdiget et bødeforlæg. Politiklagenævnet var ikke enig heri, men efter at sagen to gange havde været tilbagesendt til nævnet blandt andet med henvisning til yderligere praksis, erklærede politiklagenævnet sig i afgørelsen.

Sagen er tillige beskrevet under afsnit 4.1.2.

Eksempel 2

Standstning af motoriseret løbehjul

SA1-2004-321-0413

Førerer F af et motoriseret løbehjul havde gennem en længere periode forsøgt at køre fra politiet. Undervejs havde han flere gange en passager på løbehjulet. Til slut blev løbehjulet standset ved, at patruljevognen kørte ind foran løbehjulet, hvorved løbehjulet kørte op bagi patruljevognen.

Afstanden mellem patruljevognen og løbehjulet kunne ikke fastslås ud fra objektive holdepunkter.

F og hans passager forklarede, at patruljevognen kørte direkte ind foran dem. De to polititjenestemænd forklarede, at de med god afstand kørte ind foran løbehjulet, der imidlertid ikke bremsede og derved forårsagede sammenstødet.

Statsadvokaten udtalte, at selvom det måtte kunne lægges til grund, at afstanden mellem løbehjulet og patruljevognen var mindre end 25-30 meter, ville statsadvokaten ikke have rejst sigtelse mod politiet for overtrædelse af færdselsloven eller i øvrigt have kritiseret handlingen. Statsadvokaten lagde i den forbindelse vægt på, at et motoriseret løbehjul netop på grund af den manglende godkendelse er et farligt køretøj i trafikken, at føreren var klar over, at han kørte på et ulovligt løbehjul, at han var klar over, at politiet eftersatte ham, og at han forsøgte at undvige.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Der blev i sagen rejst tiltale mod F for spirituskørsel.

4.4.2 Udrykningskørsel

Denne sagskategori vedrører for det første færdselsuheldsuheld, der er sket under udrykningskørsel. Sagskategorien vedrører endvidere sager uden færdsels-

uheld, hvor føreren af patruljevognen af andre er blevet anmeldt for at have overtrådt færdselslovens regler.

For alle disse typer sager drejer undersøgelsen sig om, hvorvidt betingelserne for at køre udrykningskørsel har været opfyldt, og om der i givet fald er sket en overtrædelse af reglerne i udrykningsbekendtgørelsen. Reglerne for udrykningskørsel er fastsat i Trafikministeriets bekendtgørelse nr. 510 af 11. juni 1996 og er nærmere beskrevet i beretningen for 1999 under punkt 7.3.2.

Anmeldelse for overtrædelse af færdselsloven

SA1-2004-321-0346

Under observation og eftersættelse i civilt køretøj som led i efterforskningen af en større narkotikasag skar en kriminalassistent A med lav hastighed under venstresvingning ind over nogle kørebaner, hvorved han kom tæt ind foran en cyklist K, som var helt uforberedt på den ulovlige manøvre. Der skete ikke påkørsel ved manøveren.

K anmeldte A for overtrædelse af færdselsloven.

Det kunne ikke med sikkerhed lægges til grund, at sammenstødet udelukkende blev undgået, fordi K bremsede.

Statsadvokaten lagde til grund, at A havde fejlvurderet afstanden til K, som konkret havde været for lille og medført fare for påkørsel.

Politiklagenævnet mente, at sagen burde afgøres med en bøde for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsen.

Statsadvokaten anførte, at der var tale om en fejlvurdering i sammenhæng med en i øvrigt hjemlet udrykningskørsel med lav hastighed. Statsadvokaten indstillede som følge heraf efterforskningen.

Eksempel 1

Frifindelse for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsen i forbindelse med påkørsel af taxa under udrykningskørsel

SA1-2004-321-0330

En patruljevogn under udrykning kørte over for rødt lys i et kryds og påkørte i den forbindelse en taxa, der ikke havde bemærket patruljevognen.

Føreren af patruljevognen P forklarede, at han bremsede ned før krydset og orienterede sig. Da han ikke så nogen biler, kørte han frem. Idet P trådte på speederen, så han taxaen og trådte straks på bremsen, men ramte taxaen på bagdøren.

Statsadvokaten meddelte politiklagenævnet, at han agtede at indstille efterforskningen efter retsplejelovens § 749, stk. 2.

Politiklagenævnet fandt imidlertid, at P havde overtrådt udrykningsbekend-

Eksempel 2

gørelsen ved ikke at have nedsat hastigheden så meget, at han straks kunne standse for tværgående trafik.

P blev herefter tiltalt for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsen, men frifundet, idet retten lagde til grund, at han før krydset havde bremsset kraftigt ned og orienteret sig.

Eksempel 3

Polititjenestemand idømt bøde for hastighedsovertrædelse

SA1-2004-321-0395

En polititjenestemand P, kørte med en hastighed på 59 km/t, selvom den højst tilladte hastighed var 50 km/t.

Statsadvokaten fandt ikke, at der forelå udrykningskørsel og rejste tiltale mod P.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P forklarede i retten, at der var tale om udrykningskørsel uden anvendelse af udrykningslygte i forbindelse med kontrol af køretøjer og førere.

Retten fandt det bevist, at P havde overtrådt hastighedsbestemmelserne og ikke anvendt udrykningslygte. Der fandtes ikke at være omstændigheder, der godtgjorde, at hastighedsoverskridelsen blev foretaget i forbindelse med en udrykning.

P blev herefter fundet skyldig og idømt en bøde på 500 kr.

Eksempel 4

Politiassistent idømt bøde for udrykningskørsel uden anvendelse af udrykningssignaler

SA2-2003-321-0195

En borger M anmeldte en politiassistent P for overtrædelse af færdselsloven ved i et sommerhusområde at have ført en motorcykel med en hastighed, der ifølge M væsentlig oversteg den tilladte hastighed på 60 km/t.

P erkendte at have kørt med en hastighed, der var højere end den tilladte, men kunne ikke nærmere præcisere hastigheden. Han anførte, at der var tale om udrykningskørsel i forbindelse med eftersættelse af en bil, der ikke var standset, selvom P havde givet bilisten tegn om at standse.

P aktiverede ikke udrykningssignalerne, da han ikke ønskede at advare bilisten. Desuden ville kostbare sekunder være gået tabt, hvis P skulle have aktiveret udrykningssignalerne. Det lykkedes ikke at få bragt det eftersatte køretøj til standsning.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at tilsidesætte Ps skøn over udrykningskørselens nødvendighed, men statsadvokaten fandt, at udrykningskørslen burde være sket under brug af udrykningssignalerne, da der var tale om udryk-

ningskørsel med betydelig hastighed ad en landevej med flere sideveje i et sommerhusområde. Endvidere var der ikke tale om en af de undtagelsesvise situationer, hvor brug af udrykningssignaler kan undlades.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev herefter forelagt en bøde på 500 kr. for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsen, men ønskede ikke at vedtage bøden.

Sagen blev fremsendt til byretten, hvor P forklarede, at han på det pågældende tidspunkt havde kørt med en hastighed på 120-130 km/t. P blev i byretten idømt en bøde på 500 kr. for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsen.

P ansøgte Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke dommen til landsretten. Procesbevillingsnævnet afslog at imødekomme ansøgningen.

En kriminalassistent frakendtes førerretten betinget for at have forårsaget færdselsuheld, idet han var kørt over for rødt lys

SA3-2004-321-0150

En kriminalassistent K havde ført en patruljevogn mod rødt lys ind i et kryds, hvorved han stødte sammen med en anden bil, der kørte frem mod grønt lys i den i tværgående retning. Uheldet skete umiddelbart uden for politigården i forbindelse med Ks kørsel til gerningsstedet vedrørende et røveri, der var begået langt fra uheldsstedet.

Statsadvokaten rejste tiltale mod K for overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1, med påstand om bøde på 1.500 kr. Der blev endvidere nedlagt påstand om betinget frakendelse af førerretten under henvisning til, at K havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og derved forvoldt skade på den anden bil.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

I byretten bestred K at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, idet han gjorde gældende, at han havde kørt udrykningskørsel. Retten lagde til grund, at K, der var bekendt med området, kørte ud i et ukompliceret kryds for rødt lys. Retten fandt ikke, at K kørte udrykningskørsel, da hverken udrykningshorn eller blink var aktiveret. Herefter idømtes K en bøde på 1.500 kr. og blev frakendt førerretten betinget.

K ankede dommen til landsretten, der fandt, at betingelserne for udrykningskørsel havde været opfyldt, men at K havde ført køretøjet under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

Landsretten stadfæstede herefter byrettens dom.

Eksempel 5

Eksempel 6**Rettidig fremstilling af arrestant i et retsmøde berettigede ikke til udrykningskørsel, bøde og betinget frakendelse af førerretten***SA3-2004-321-0151*

To politiassistenter skulle afhente en arrestant i Odense med henblik på fremstilling i et retsmøde i Nyborg kl. 13.00. Efter flere forgæves forsøg på at komme i kontakt med arrestpersonalet fik politiassistenterne udleveret arrestanten kl. 12.40.

Føreren af den civile patruljevogn P skønnede, at betingelserne for udrykningskørsel var til stede, eftersom han anså det for en vigtig politimæssig opgave at få arrestanten frem til retsmødet til tiden. P førte den civile patruljebil med en hastighed på 171 km/t, uagtet at den højst tilladte hastighed på stedet var 130 km/t. P kørte kun udrykningskørsel ad motorvejen, men han brugte ikke udrykningssignaler, idet han skønnede, at dette ville medføre ulempe for den øvrige trafik. P var ikke under kørslen til retten i kontakt med hverken retten eller politigården.

Statsadvokaten fandt ikke, at betingelserne for udrykningskørsel var til stede og indstillede derfor, at der blev rejst tiltale i sagen, og at der blev nedlagt påstand om betinget frakendelse af førerretten.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Byretten idømte P en bøde på 3.500 kr. og en betinget frakendelse af førerretten. Landsretten stadfæstede byrettens dom.

Eksempel 7**Hastighedsoverskridelse ved kørsel af arrestant til samtale på Retspsykiatrisk Klinik kunne ikke anses for tjenstligt begrundet***SA4-2004-321-0096*

En politiassistent P skulle i en civil politibil hente en arrestant i arresten og køre denne til samtale på Retspsykiatrisk Klinik. Ved udkørsel fra byen blev P af en automatisk trafikkontrolvogn målt til en hastighed på 63 km/t, hvor den tilladte hastighed var maksimalt 50 km/t. P meddelte herefter vagthavende, at han kørte udrykningskørsel, fordi han anså det nødvendigt at overskride hastighedsbegrænsningen for at nå frem til det aftalte mødetidspunkt på Retspsykiatrisk Klinik.

Tjenestestedet udtalte, at hastighedsoverskridelsen ikke kunne anses for tjenstligt begrundet, og statsadvokaten afgjorde sagen med et bødeforelæg på 1.000 kr.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P ønskede ikke at vedtage bøden, og sagen blev indbragt for retten. P erkendte den målte hastighed men gjorde gældende, at der var tale om udryk-

ningskørsel. Retten fandt ikke, at betingelserne for udrykningskørsel var opfyldt, da den pågældende politiopgave ikke var så betydningsfuld og hastende, at udrykningsbekendtgørelsen kunne finde anvendelse. P blev herefter idømt en bøde på 1.000 kr.

P søgte tilladelse af Procesbevillingsnævnet til at anke dommen til landsretten, men blev meddelt afslag.

Bøde for overskridelse af hastighedsbegrænsningen

SA2-2004-321-0233

En polititjenestemand P, som kørte i civil patruljevogn, blev fotograferet af en automatisk hastighedskontrol. P kørte 93 km/t på en strækning, hvor den tilladte hastighed var 70 km/t.

P nægtede sig skyldig under henvisning til, at han den pågældende dag kørte udrykningskørsel i forbindelse med hastighedsmåling med providaudstyr. P oplyste i den forbindelse, at udrykningskørsel med providaudstyr ofte medfører hastighedsoverskridelser, da der maksimalt må være en afstand på 100 meter fra det målte køretøj til patruljevognen. Patruljevognen er således ofte nødt til at sætte farten op, for at nå op til det målte køretøj. P kunne imidlertid ikke erindre årsagen til udrykningskørslen.

P blev i byretten idømt en bøde for overtrædelse af færdselsloven. Retten lagde i den forbindelse vægt på, at P ikke havde kunnet forklare årsagen til den for høje hastighed. Det var i den forbindelse uden betydning, at Ps arbejde består i måling af hastighedsoverskridelser ved eftersætning af biler, der overskrider fartgrænserne. Retten fandt således ikke grundlag for at antage, at Ps kørsel havde haft karakter af udrykningskørsel.

P ansøgte Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke dommen til landsretten.

Procesbevillingsnævnet imødekom ikke ansøgningen om anketilladelse.

4.4.3 Øvelseskørsel

Rigsadvokaten har i forbindelse med en konkret sag i 2005 taget principiel stilling til, at øvelseskørsel ikke er omfattet af udrykningsbekendtgørelsen. Rigsadvokaten har dog samtidig tilkendegivet, at der ikke er grundlag for at påtale polititjenestemænds overtrædelse af færdselsloven, som finder sted i forbindelse med øvelseskørsel, hvis almene hensyn ikke kræver påtale. Dette indebærer, at der i almindelighed ikke vil være anledning til at påtale forholdet, hvis reglerne for udrykningskørsel er overholdt.

Eksempel 8

Det er nu i Rigspolitiets nye kundgørelse II nr. 24 om politiets udrykningskørsel præciseret, at reglerne i kundgørelsen finder anvendelse på kørsel, der foretages som led i øvelse og uddannelse, hvor det er nødvendigt at træne udrykningskørsel. Kundgørelsen træder i kraft 1. december 2006.

Eksempel 1

Øvelseskørsel uden anvendelse af udrykningssignaler

SA1-2004-321-0399 og RA-2004-321-0226

En polititjenestemand P havde under tjenstlig øvelseskørsel i skygning af civilt køretøj uden anvendelse af udrykningssignaler forårsaget færdselsuheld med betydelig materiel skade til følge.

Det principielle spørgsmål om øvelseskørsel blev forelagt Rigsadvokaten.

Det var Rigsadvokatens opfattelse, at øvelseskørsel ikke er omfattet af reglerne i udrykningsbekendtgørelsen. Det var endvidere Rigsadvokatens opfattelse, at der ikke er grundlag for at påtale polititjenestemænds overtrædelser af færdselsloven, som finder sted i forbindelse med øvelseskørsel, hvis almene hensyn ikke kræver påtale. Dette indebærer, at der i almindelighed ikke vil være anledning til at påtale forholdet, hvis reglerne for udrykningskørsel er overholdt.

I den konkrete sag havde P ikke udvist den fornødne agtpågivenhed og havde derved overtrådt færdselslovens § 3, stk. 1. Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Statsadvokaten afgjorde sagen med et bødeforelæg på 500 kr.

P blev efterfølgende meddelt en tjenstlig irettesættelse.

Eksempel 2

Øvelseskørsel – fanget i automatisk trafikkontrol

SA1-2005-321-0607, SA1-2005-321-0613 og SA1-2005-321-0614

Flere polititjenestemænd blev fotograferet i automatisk hastighedskontrol. Kørslerne fandt sted i forbindelse med politiskolens øvelseskørsel.

Statsadvokaten afgjorde sagerne med tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722, stk 1, nr. 1.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Statsadvokaten henviste blandt andet til, at det principielle spørgsmål om øvelseskørsel tidligere havde været forelagt Rigsadvokaten (se hertil SA1-2004-321-0399, omtalt ovenfor). Statsadvokaten fandt således ikke, at almene hensyn i de konkrete sager krævede påtale.

Tiltalefrafald for påkørsel af forankørende bil i forbindelse med øvelseskørsel

Eksempel 3

SA1-2003-321-0171 og RA-2005-321-0323

To førere af henholdsvis en patruljevogn og en materielvogn havde under øvelseskørsel holdt for kort afstand til den forankørende bil, hvilket var medvirkende årsag til, at de under opbremsning påkørte en forankørende bil. Der skete ved påkørslen kun skader på politiets køretøjer.

Statsadvokaten frafaldt tiltale i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 2, idet påtale i sagen ikke kunne anses for påkrævet af almene hensyn.

Politiklagenævnet var uenig. To medlemmer fandt, at sagen burde afgøres med bøde på nærmest objektive grundlag, idet sammenstød ikke burde kunne ske ved iagttagelse af agtpågivenhed.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Politiassistent idømt bøde og frakendt førerretten betinget, idet han havde kørt under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden

Eksempel 4

SA3-2004-321-0171

I forbindelse med øvelseskørsel havde en politiassistent P i en civil patruljebil foretaget venstresvingning foran en modkørende bil, hvorved der skete sammenstød og materiel skade. Modparten, der kørte med tilladt hastighed, havde ikke mulighed for at undgå kollision. P blev først på et sent tidspunkt klar over, at der ikke var plads til at foretage svinget ad den pågældende vej, idet hans udsyn var spærret af en holdende lastbil på den vej, han ville svinge ind på.

Statsadvokaten nedlagde påstand om bøde og betinget frakendelse af førerretten.

Byretten idømte P en bøde på 1.000 kr. og en betingelse frakendelse af førerretten.

P har anket dommen til landsretten med påstand om frifindelse.

4.4.4 Andre Færdselssager**Politiassistent frakendt førerretten, da han overtrådte sin ubetingede vigepligt, hvorved han påkørte en cyklist**

Eksempel 1

SA1-2003-321-0239

En politiassistent P havde påkørt en cyklist. P blev tiltalt for at have undladt at udvise fornøden agtpågivenhed og for at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, idet P havde undladt at overholde sin ubetingede vigepligt.

Byretten lagde til grund, at P havde holdt helt stille og orienteret sig, inden

han påbegyndte sin fremkørsel for at svinge til højre. Da oversigtsforholdene måtte anses for gode, fandt retten, at P ved ikke at have bemærket cyklisten havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. P idømtes en bøde på 1.500 kr. og frakendtes førerretten betinget.

P ankede dommen til landsretten, som stadfæstede byrettens dom.

P har ansøgt Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke dommen til Højesteret.

Eksempel 2

Verifikationskørsel med 140, 160 og 180 km/t på offentlig vej med hastighedsbegrænsning på 80 km/t indebar en overtrædelse af færdselsloven

SA3-2004-321-0165

En civil patruljebil havde foretaget speedometerkontrol af en bil, der kørte med for høj hastighed. Under denne speedometerkontrol viste patruljebilens speedometer 160 km/t. Af politirapporterne fremgik, at der efterfølgende var foretaget verifikationskørsel på offentlig vej med hastighedsbegrænsning på 80 km/t i hvilken forbindelse patruljebilen var ført med 140, 160 og 180 km/t. Det fremgik ikke af rapporten, hvem der havde ført patruljebilen under denne kørsel.

Politimesteren sendte sagen til statsadvokaten til vurdering af, om der var begået strafbart forhold i tjenesten, eller om den foretagne kørsel kunne anses for omfattet af udrykningsbekendtgørelsen.

Det er i Rigspolitiets kundgørelse A, III, nr. 5, anført, at hastighedsmåling med køretøjets speedometer skal verificeres ved, at patruljen umiddelbart efter kontrollen, under så vidt samme forhold som denne, gennemkører en i forvejen udmålt eller på anden måde kendt strækning på mindst 1.000 meter, således at hastighedsmålingen over denne strækning konstant har samme visning under kontrollen. Endvidere er anført, at der skal foretages verifikation ved forskellige hastigheder, f.eks. ved 60, 80 og 100 km/t.

Statsadvokaten fandt, at der var sket en overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser, og at udrykningsbekendtgørelsen ikke gav hjemmel til hastighedsoverskridelsen. Statsadvokaten fandt imidlertid, at det ikke ville være muligt at finde frem til den eller de personer, der havde foretaget den pågældende kørsel, og indstillede herefter efterforskning i sagen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

En tv-seer klagede over, at en motorcykelbetjent i forbindelse med en igangværende spirituskontrol var kørt hen over en cykelsti og ind foran en cyklist
SA1-04-321-0439

Eksempel 3

TV-2 havde produceret et indslag om en igangværende spirituskontrol. Af indslaget fremgik, at en motorcykelbetjent P satte sin motorcykel i gang fra fortovet og under udrykning kørte henover cykelstien, hvorved han kørte ind foran en cyklist, som klart blev forskrækket over eller irriteret på P.

En tv-seer K, der havde set tv-indslaget, klagede til politidirektøren over måden, hvorpå P havde kørt. Det var dog ikke muligt at identificere P, da nummerpladen ikke kunne aflæses på optagelsen.

K trak senere sin klage tilbage, da han ikke havde ønsket at anmelde forholdet.

Da det ville være ressourcekrævende at identificere P, og da K ikke ønskede at anmelde forholdet, blev sagen sluttet ved, at videobåndet blev sendt til Politidirektøren i København med henblik på, at færdselsafdelingen generelt skulle tilrettelægge færdselskontrollen, så der ikke opstår uhensigtsmæssigheder i forhold til andre trafikanter.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.4.5 Automatisk Trafikkontrol (ATK)

En meget stor del af de færdselssager, som statsadvokaterne behandler, udgøres af sager om Automatisk Trafikkontrol (ATK-sager). Nedenfor redegøres for ordningen med automatisk trafikkontrol og de særlige regler for sagsbehandlingen, der er gældende på dette område. Endvidere er medtaget statistik for ATK-sager i 2005, ligesom der er medtaget eksempler på konkrete sager.

4.4.5.1 Beskrivelse af automatisk trafikkontrol

Rigspolitichefens Færdselsafdeling har en underafdeling, Automatisk Trafikkontrol, der ved hjælp af særligt udstyr foretager kontrol af, at den tilladte hastighed ikke overskrides på de danske veje. Der er 8 ATK-distriktskontorer, der koordinerer kontrollen.

På Rigspolitichefens hjemmeside fremgår følgende vedrørende måleudstyr og måling:

"Hvordan foregår målingen

Kontrollen foretages, når hastighedsbegrænsninger overskrides inden for visse tolerancer, der blandt andet er fastsat på grundlag af de tekniske specifikatio-

ner for det anvendte apparatur. Måleudstyret er en radar med tilkoblet fotoapparat og blitz. Udstyret kan være monteret bagerst i en varebil eller opstillet uden for køretøjet. Radaren kan måle gennem bagruden og højre siderude. En radar måler hele tiden til forskel fra et lasermåleapparat, der skal aktiveres, når man vil måle.

Bilen er monteret med særskilte batterier til måleudstyret, således at driften af udstyret er stabil. Der kontrolleres kun færdsel, der kører hen mod målebilen, idet der skal bruges et foto af føreren.

Placering af politiets målekøretøj

Målekøretøjet parkeres normalt parallelt med kørebanen. Køretøjet skal opstilles efter nærmere fastsatte regler. Radaren måler i en vinkel på 20 grader ud på kørebanen og kontrollerer hastigheden på alle, der passerer inden for kortere afstand afhængig af, hvilken vognbane køretøjet er placeret i. Udstyret sættes til at tage et foto, når hastighedsbegrænsningen incl. den fastsatte tolerance overskrides.

Når radaren registrerer en overtrædelse, tager fotoapparatet et billede. Det er nødvendigt at anvende blitz hele døgnet for at få en tilstrækkelig god billedkvalitet. Der anvendes rødblitz, fordi den er mest skånsom.

Verificering af målinger

Inde i bilen følger operatøren målingerne på måleudstyret (displayet med de røde tal) og kan således se, at radaren arbejder korrekt. Samtidig kan hastighederne følges på en computer. På computeren kan der ud for hvert enkelt foto tilføjes eventuelle observationer, hvis der er behov herfor.

Manglende nummerplader

Hvis et køretøj ikke har nummerplade monteret foran, kan operatøren tænde en videooptager, der ud gennem forruden tager billeder af køretøjets bagende.

Om måleudstyret

Måleudstyret er typegodkendt af et anerkendt europæisk godkendelsesinstitut. Herudover er måleudstyrets montering i hvert enkelt køretøj særskilt godkendt af et godkendelsesinstitut. Der forefindes således en attest for godkendelsen for hver målebil. Ud over en selvkontrol, som udstyret foretager ved opstart, godkendes hvert enkelt køretøj senest hver andet år i overensstemmelse med typegodkendelsen for måleudstyret."

Det er distriktskontorerne, der behandler de enkelte sager, og ikke den politikreds i distriktet, hvor kontrollen foregår.

4.4.5.2 Politiklagenævnsager vedrørende automatisk trafikkontrol

Siden indførelsen af politiklagenævnsordningen har det løbende været overvejet, i hvilket omfang det inden for rammerne af den gældende lovgivning er muligt at forenkle politiklagenævnsordningen. Det har i de senere år navnlig været spørgsmålet om behandlingen af de mindre færdselssager, der har været genstand for konkrete overvejelser om forenkling af sagsbehandlingen.

Efter drøftelse med de berørte parter har Rigsadvokaten ved cirkulæreskrivelse af 30. september 2002 muliggjort en forenklet behandling af blandt andet sager om automatisk hastighedskontrol og notissager. Se bilag 14.

Når et "uniformeret" tjenestekøretøj registreres i en hastighedskontrol, vil der efter Rigsadvokatens opfattelse ikke i almindelighed være en formodning om, at der er begået et strafbart forhold i forbindelse med hastighedsoverskridelsen. Behandlingen af sådanne sager er derfor forenklet, således at politimesteren/Politidirektøren alene skal fremsende sagen til statsadvokaten i de tilfælde, hvor der kan være grundlag for at antage, at der ikke var tale udrykningskørsel på gerningstidspunktet.

Afgørelsen af, hvilke sager der skal fremsendes til statsadvokaten, træffes af politimesteren/Politidirektøren i gerningskredsen. Hvis tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for afgørelsen.

Sager om hastighedsoverskridelse foretaget i et "civil tjenestekøretøj", behandles efter de hidtil gældende retningslinier. Politimesteren/Politidirektøren i gerningsstedskredsen fremsender herefter sagen til statsadvokaten til afgørelse med oplysning om, hvorvidt tjenestekøretøjets fører foretog udrykningskørsel på gerningstidspunktet. Hvis tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for forelæggelsen.

Sager, der berører tredjemand, f.eks. hvis der foreligger færdselsuheld, indsendes som hidtil af politimesteren/Politidirektøren og behandles af statsadvokaten. Dette gælder også sager, hvor der er indgivet anmeldelse mod polititjenestemanden og sager, der er omfattet af bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Samtlige sager, der vedrører polititjenestemænd, overtages fra den kreds, der i øvrigt behandler sager om automatisk hastighedskontrol (distriktskredsen) af

politimesteren/Politidirektøren i gerningsstedskredsen, hvor de journaliseres efter sædvanlige retningslinier.

Hvis polititjenestemanden er stationeret i en anden kreds, underrettes denne om sagens afgørelse.

4.4.5.3 Statistik vedrørende ATK-sager i 2005

Rigsadvokaten har med henblik på en nærmere analyse af området anmodet statsadvokaterne om at foretage indberetning af politiklagenævnsager vedrørende Automatisk Trafikkontrol, hvor der i 2005 er fundet tiltalegrundlag. Fordelingen af de indberettede afgørelser fremstår således:

Antal	
Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby	43
Statsadvokaten for Sjælland	45
Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm	17
Statsadvokaten i Aalborg	10
Statsadvokaten i Viborg	18
Statsadvokaten i Sønderborg	17
I alt	150

Overskridelsen af den tilladte hastighed fordelte sig som det ses i tabel 1:

Tabel 1

6-10 km	11-15 km	16-20 km	21-25 km	26-30 km	31-35 km	36-40 km	41-45 km
73	37	26	9	4			1

Den procentvise overskridelse af den tilladte hastighed fordelte sig som det ses i tabel 2:

Tabel 2

1-10%	11-20%	21-30%	31-40%	41-50%	51-60%
0	83	40	18	6	3

Afgørelsen af de konkrete sager fordelte sig som det ses i tabel 3:

Tabel 3

	Bøde 500 kr.	Bøde 1000 kr.	Bøde 1500 kr.	Bøde 2000 kr.	Bøde 2.500 kr.	Tiltale- frafald
Statsadvokaten for København mv.	15	13	10	2	0	3
Statsadvokaten for Sjælland mv.	22	14	5	3	1	
Statsadvokaten for Fyn mv.	6	9	1	1*	0	
Statsadvokaten i Aalborg	5	4	1	0	0	
Statsadvokaten i Viborg	9	7	1	1	0	
Statsadvokaten i Sønderborg	11	5	1	0	0	
I alt	68	52	19	7	1	3

* Pågældende fik tillige et klip i kørekortet.

ATK-sager henlagt på grund af fejl i registreringen af målestedet

SA3-2005-321-0217

En kriminalassistent K havde erkendt at have ført en politibil med en hastighed på mindst 66 km/t, selv om hastigheden ikke måtte overstige 50 km/t. Hastighedsoverskridelsen kunne ikke antages at være tjenstligt begrundet.

Under sagens forelæggelse for Politiklagenævnet med udkast til bødeforelæg modtog statsadvokaten en skrivelse fra politimesteren, som oplyste, at politiet ved en fejl havde anført forkert postnummer og by i materialet udsendt i samtlige sager vedrørende det pågældende målested. Det fremgik endvidere af skrivelsen, at politiet havde fundet, at målestedet ikke var anført med tilstrækkelig og tydelig betegnelse i det udsendte materiale, hvorfor det blev besluttet at henlægge samtlige sager vedrørende det pågældende målested.

Statsadvokaten besluttede på denne baggrund at indstille efterforskningen mod K. Statsadvokaten henviste i sin begrundelse til de omstændigheder, der var anført i skrivelsen fra politimesteren. Endvidere anførte statsadvokaten, at der ikke var grundlag for at behandle sagen mod K anderledes end samtlige andre sager om automatisk hastighedskontrol fra samme målested.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Statsadvokaten havde i forbindelse med fremsendelsen til Politiklagenævnet

Eksempel 1

tilkendegivet, at afgrænsningen af de forhold, der bør føre til påtaleopgivelse, efterfølgende ville blive overvejet nærmere.

Eksempel 2

Bøde for hastighedsoverskridelse, men ikke for at tale i mobiltelefon

SA6-2004-321-0094

En polititjenestemand P, blev ved en automatisk trafikkontrol registreret for at køre 61 km/t i et tættere bebygget område. På fotoet, der var blevet taget i forbindelse med hastighedsoverskridelsen, kunne man se, at P talte i mobiltelefon under kørslen.

Statsadvokaten indstillede til politiklagenævnet, at P skulle have en kumuleret bøde for såvel overtrædelse af hastighedsbestemmelsen som for at have talt i mobiltelefon under kørslen.

Politiklagenævnet var enig i at forelægge P en bøde for overtrædelse af hastighedsbestemmelsen, men kunne ikke tiltræde, at P skulle have forelagt en bøde for at tale i mobiltelefon.

Nævnet henviste til, at det fremgik af politiets hjemmeside, at der ikke er grundlag for en bøde for at tale i mobiltelefon, hvis forseelsen er konstateret i forbindelse med automatisk trafikkontrol. Rigspolitiet oplyste, at det var forudsat, at ordningen alene skulle anvendes som en hastighedskontrollerende foranstaltning.

Statsadvokaten forelagde herefter P en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af hastighedsbestemmelsen alene.

4.5 Sager som statsadvokaten har indledt af egen drift efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1 (initiativsager)

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020a, stk. 1, iværksætter statsadvokaterne efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået strafbart forhold, som skal forfølges af det offentlige. Efterforskningen iværksættes i almindelighed på grundlag af en anmeldelse fra en borger.

Statsadvokaterne indleder imidlertid også efterforskning, når de bliver bekendt med oplysninger om, at der er begået et formodet strafbart forhold. Efterforskningen har efter retsplejelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede, at skaffe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten. Her gengives to eksempler på sager fra beretningsåret, som statsadvokaterne har undersøgt på eget initiativ.

Ransagning ansås for ulovlig, men kunne ikke danne grundlag for sigtelse for overtrædelse af straffeloven

Eksempel 1

SA3-2005-321-0186

Politiet havde på baggrund af en telefonisk oplysning om, at en navngiven person M, handlede med hash fra sin bopæl, foretaget en ransagning uden kendelse. Samboen til M ønskede ransagningen forelagt for retten, der ved kendelse anså ransagningen for ulovlig. I forbindelse med behandlingen af en af ransagningen afstedkommet erstatningssag, blev statsadvokaten opmærksom på dommerens kendelse og indledte efterforskning, da der syntes at være skabt en rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten havde begået strafbart forhold.

Statsadvokaten fandt, at der ved den telefoniske oplysning om hashhandel sammenholdt med oplysningerne om, at M tidligere havde handlet med hash, var grundlag for at foretage ransagning. Spørgsmålet var herefter, om der var grundlag for at foretage ransagningen umiddelbart uden indhentelse af retskendelse.

Statsadvokaten fandt, at dommeren havde vurderet, at politiet havde skønnet forkert ved at foretage indgrebet uden retskendelse. Statsadvokaten fandt imidlertid ikke, at der var tale om andet end et forkert skøn fra de involverede politiassistenters side. Poliassistenterne havde således ikke haft forsæt til at foretage en ulovlig ransagning.

Statsadvokaten indstillede herefter efterforskningen i sagen.

Statsadvokaten meddelte politimesteren, at den afsagte kendelse burde have givet anledning til en opstramning af retningslinierne for afgørelse af, hvornår ransagning kan foretages uden forudgående indhentelse af retskendelse. Politimesteren havde på baggrund af en senere kendelse, hvor efterfølgende godkendelse af en ransagning var afvist af retten, indført retningslinier, hvorefter beslutning om ransagning uden forudgående retskendelse, altid skal forelægges en leder. Endvidere anmodede statsadvokaten om indtil videre at modtage alle kendelser fra retten, hvor en efterfølgende godkendelse af et strafprocessuelt indgreb nægttes.

Politiassistent idømt bøde for at have efterladt sit tjenestevåben og vigtigt efterforskningsmateriale i en civil tjenestebil ved sin bopæl

Eksempel 2

SA2-2004-321-0339

Sagen er nærmere omtalt under pkt. 4.3.4.

4.6 § 1020 a, stk. 2 – undersøgelser

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, iværksætter statsadvokaten efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorlig til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I disse tilfælde skal der indledes efterforskning, uanset om der i det konkrete tilfælde er formodning om strafbart forhold.

Statsadvokaterne har i beretningsåret 2005 foretaget ni undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Heraf drejede to undersøgelser sig om skud-episoder.

Der kan for så vidt angår politiets anvendelse af skydevåben henvises til de statistiske oplysninger herom, som Rigspolitichefen har offentliggjort på www.politi.dk. Oversigterne dækker perioden 2000 til 2005. Det fremgår heraf, at politiet i 2005 afgav 34 skud, og at to personer blev ramt.

4.6.1 Sager fra 2005

Sag nr. 1

Der var ikke grundlag for kritik af politimæssig eftersættelse af 15-årig bilist, der forulykkede i forbindelse med eftersættelsen

SA6-2005-322-0002

En 15-årig pige A havde overtaget føringen af en personbil. På en mindre vej uden for bymæssig bebyggelse passerede bilen en politipatroljevogn. A bemærkede, at patruljevognen vendte om og eftersatte bilen og accelererede.

Politiassistenten P fandt, at A så for ung ud til lovligt at kunne føre bil og ville derfor foretage kontrol af As kørekortsforhold. I forbindelse med eftersættelsen havde P ikke aktiveret udrykningssignalerne. Umiddelbart efter påbegyndelsen af eftersættelsen mistede A herredømmet over bilen og ramte et træ, hvorved passageren afgik ved døden og A pådrog sig benbrud.

Statsadvokaten fandt, at reglerne om udrykningskørsel var overholdt under hensyntagen til eftersættelsens formål. Endvidere var eftersættelsen foretaget over en meget kort strækning, og der var ikke andre trafikanter end A på eller ved strækningen.

Det blev lagt til grund, at P ikke var involveret i færdselsuheldet, da afstanden mellem bilerne på uheldstidspunktet var flere hundrede meter.

Statsadvokaten fandt endvidere ikke grundlag for at kritisere, at udrykningssignalerne ikke var anvendt, og lagde vægt på Ps forklaring om, at de ikke nåede at aktivere signalerne inden den eftersatte bil forulykkede.

Statsadvokaten indstillede herefter efterforskningen.
Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Lovligt nødværge at skyde en mand i låret for at afværge et truende angreb

Sag nr. 2

SA5-2005-322-0003 og RA-2005-322-0013

En ung mand M opsøgte sin far i dennes lejlighed medbringende en stor køkkenkniv og et bræt. Politiet blev tilkaldt, og to politipatruljer ankom til stedet. Politiasistent P løb op på reposen mellem stuen og første sal. Han havde trukket sin tjenestepistol og råbte, at det var politiet, og at M skulle lægge kniven. P udtalte samtidig, at der ville blive skudt, hvis M ikke lagde kniven. M var meget ophidset og råbte noget i retning af, at politiet blot kunne skyde ham. M stod på dette tidspunkt et par trin over P.

P skød herefter M i venstre lår.

Statsadvokaten fandt ikke, at der var formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, var begået. Det blev tillagt vægt, at M var i besiddelse af en stor kniv, som han – stående et par trin over P – holdt i dennes hovedhøjde. M reagerede ikke på Ps forsøg på at komme i kontakt med ham. På et tidspunkt kom M endnu et skridt ned mod P. P følte sig i den situation angrebet af M, og betingelserne for at anvende skydevåben var således opfyldt.

Statsadvokaten fandt, at P handlede i lovligt nødværge og indstillede herefter efterforskningen. Statsadvokaten fandt ikke anledning til at kritisere Ps beslutning om ikke at anvende advarselsskud.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

M klagede til Rigsadvokaten, der tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Der var ikke grundlag for kritik af eftersættelse af brugstjålet køretøj, der forulykkede i forbindelse med eftersættelsen

sag nr. 3

SA6-2005-322-0003

En patruljevogn eftersatte om natten en formodet brugstjålet bil. Under eftersættelsen kørte føreren af den eftersatte bil frem mod rødt i et lyskryds og kørte ind i siden på en bil, der var kørt ind i krydset for grønt lys. Føreren af den påkørte bil blev indlagt på sygehus med brud på hoften og bækken.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at tilsidesætte politiassistenternes skøn om, at udrykningskørsel var nødvendig af hensyn til politimæssige opgaver. Statsadvokaten lagde i den forbindelse vægt på, at der under eftersættelsen kom oplysning fra vagthavende om, at køretøjet var efterlyst som stjålet. Betingelserne for at iværksætte udrykningskørsel var derfor opfyldt.

Statsadvokaten fandt endvidere ikke, at eftersættelsen var sket på en uforsvar-

lig måde. Det blev i den forbindelse tillagt vægt, at hastigheden under eftersættelsen ikke var over 80-100 km/t, og at der under eftersættelsen var en afstand på mellem 70 og 100 meter mellem patruljevognen og det eftersatte køretøj.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 4

Kvinde død i politiets varetægt

SA1-2005-322-0008

En 32-årig kvinde K med alkoholproblemer havde stjålet tre flasker vodka i et supermarked. Butikschefen sendte bud efter politiet, da K ikke ville tillade, at hendes taske blev gennemset af butikspersonalet. På et tidspunkt, hvor K var alene i butikschefens kontor, drak hun ca. en halv flaske vodka. Kort efter kom politiet til stedet. Da K var meget beruset, fandt politiet det uforsvarligt at lade hende gå fra stedet. Politiet sendte bud efter en transportvogn for detentionsanbringelse. Kort efter mistede K bevidstheden og ophørte med at trække vejret. En ambulance blev tilkaldt, og der blev ydet førstehjælp. Det viste sig imidlertid ikke muligt for lægeambulancen at genoplive K. Obduktionen viste, at K var død af en akut alkoholforgiftning med en promille på 5,9.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

En indbrudstyv afgik ved døden efter at være blevet anholdt af to civile

Sag nr. 5

SA2-2005-322-0008

To personer foretog en civil anholdelse af en indbrudstyv M, efter et indbrud i en købmandsbutik. Da politiet ankom til stedet, lå M på jorden foran butikken, hvor han var lejret på maven, mens de civile personer fastholdt ham ved greb i hver sin arm. Det blev oplyst, at M havde gjort voldsom modstand under hele forløbet. I forbindelse med at de to politibetjente gav M håndjern på, bemærkede de, at der var noget galt. Politibetjentene løsnede Ms håndjern, tog Ms elefanthue af og søgte forgæves efter puls. Den ene af betjentene gav straks hjertemassage, mens den anden betjent tilkaldte en ambulance. M blev ved ankomsten til hospitalet erklæret død.

De retsmedicinske undersøgelser afslørede en morfinkoncentration i blodet, som i sig selv ville kunne forårsage en alvorlig eventuel dødelig forgiftning. Det blev om dødsårsagen udtalt, at denne snarest måtte antages at være forgiftning, om end det ikke kunne udelukkes, at uheldig lejring kunne have haft betydning for dødens indtræden.

Statsadvokaten indstillede herefter efterforskningen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Person skudt i benet i forbindelse med politiforretning

Sag nr. 6

SA2-2005-322-0009

Nogle skovarbejdere anmodede politiet om assistance, da en person M ulovligt havde taget ophold i en selvbygget hytte i et skovområde.

Da tre politiassistenter og to skovarbejdere rettede henvendelse til M, trak denne en kniv og gik frem mod dem med kniven i udstrakt arm. Der blev gentagne gange råbt til M, at han skulle smide kniven, men han undlod at smide kniven og fortsatte med at gå frem. I en afstand på ca. 2,5 meter skød en politiassistent M i benet.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, da der ikke var formodning om, at et strafbart forhold var begået. Statsadvokaten fandt i den forbindelse, at skudafgivelsen havde været en lovlig nødværgehandling. Henset til den korte afstand mellem M og politiassistenten fandt statsadvokaten ikke grundlag for at bebrejde politiassistenten, at han ikke havde afgivet varselskud.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Alvorlig personskade i forbindelse med eftersættelse af motorcykel

Sag nr. 7

SA1-2005-322-0009

En civil patruljevogn med udrykning havde over en strækning på ca. 1.000 meter eftersat en motorcyklist M. I forbindelse med eftersættelsen havde M kørt med høj hastighed og var kørt frem mod rødt lys i flere lyskryds.

M mistede kontrollen over motorcyklen og forulykkede. Ved uheldet pådrog M sig alvorlig personskade.

Statsadvokaten blev underrettet om sagen af politimesteren og indledte en undersøgelse i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Undersøgelsen er endnu ikke afsluttet.

Mistænkt kom til skade, mens han var eftersat af politiet

Sag nr. 8

SA1-2005-322-0010

En hundepatrulje eftersatte ca. kl. 5 om morgenen i bil og efterfølgende til fods en butikstyv M over Rådhuspladsen i København. M reagerede ikke på opfordringer om at standse. Tjenestehunden blev herefter sluppet og forfulgte sammen med hundeføreren M ind på arealet mellem Industriens Hus og Madame Tussaud's, hvor M sprang over et rækværk, hvorved han faldt ca. 5 meter ned i indkørslen til parkeringskælderen under Industriens Hus og pådrog sig forskellige knoglebrud og sår.

Politidirektøren fremsendte sagen til statsadvokaten, som indledte undersøgelse i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, idet der ikke var formodning om, at et strafbart forhold var begået. Statsadvokaten fandt, at politiassistenten havde været berettiget til at benytte sin tjenestehund til at standse M, der som mistænkt for tyveri eller røveri undlod at efterkomme politiets anvisninger om at standse, men tværtimod i løb forsøgte at undvige. Statsadvokaten fandt endvidere, at det måtte anses for helt upåregneligt for politiassistenten, at M ville foretage spring henover rækværket over indkørslen til parkeringskælderen og derved pådrage sig alvorlige skader. Det var således statsadvokatens vurdering, at Ms tilskadekomst i det hele måtte tilregnes hans egen adfærd, som i øvrigt måtte ses i lyset af hans forudgående indtagelse af en større mængde alkohol i kombination med anvendelse af psykofarmaka.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sag nr. 9

Kompliceret skinnebensbrud i forbindelse med anholdelse

SA6-2005-322-0004

En mand M, havde brækket sit ben i forbindelse med anholdelse den 9. december 2005. M havde mistet bevidstheden og var blevet kørt på sygehuset.

Ifølge lægeerklæringen havde M pådraget sig et kompliceret skinnebensbrud, der efter operation vil indebære, at han ikke ville kunne støtte på benet i 6-8 måneder.

Statsadvokaten indledte på baggrund af oplysningerne om skadens alvor en undersøgelse af omstændighederne ved anholdelsen.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, idet der ikke var formodning om, at et strafbart forhold var begået, ligesom statsadvokaten heller ikke i øvrigt fandt grundlag for at kritisere politiets adfærd eller dispositioner i forbindelse med anholdelsen. Statsadvokaten lagde til grund, at de to politiassistenter, der anholdt M, greb fat i Ms arme fra hver sin side. Da M forsøgte at vri-ste sig fri af politiassistenternes greb, mistede både M og politiassistenterne balancen. Da politiassistenterne ikke slap deres tag under faldet, havde M ikke mulighed for at afbøde faldet med hænderne, hvorfor han blandt andet pådrog sig brud på skinnebenet. Da politiassistenterne alene anvendte almindelige føregreb i forsøget på at pacificere M, fandt statsadvokaten, at deres magtanvendelse havde været nødvendig og forsvarlig, hvorfor Ms skader måtte anses for at være pådraget ved et hændeligt uheld.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

4.7 Sagsbehandlingen

4.7.1 Sagens gang

Polititjenestemænd, der var indkaldt som vidner, nægtede at afgive forklaring under henvisning til, at der var indgivet en klage mod dem.

Eksempel 1

SA1-2003-321-0242

M havde modsat sig visitation på en café, idet han krummede sig sammen, fægtede med armene og forsøgte at trække sig væk fra politiet.

M indgav efterfølgende anmeldelse mod polititjenestemændene P for vold, samt klagede over den enes sprogbrug.

Der blev rejst tiltale mod M for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 3, ved at have modsat sig visitation. M nægtede sig skyldig og blev i byretten frifundet for tiltalen, fordi P, der var indkaldt som vidner i sagen, nægtede at afgive forklaring under henvisning til, at M havde indgivet en klage imod dem. Det fremgik af en politirapport, at Politiforbundets advokat på forespørgsel fra P havde udtalt, at P ikke skulle udtale sig i retten før klagesagen mod dem var afgjort, idet sagerne var sammenhængende.

I forbindelse med klagesagens behandling gav den manglende afgivelse af forklaring anledning til drøftelse mellem Politiforbundets advokat og statsadvokaturen. Konklusionen blev, at politifolk som udgangspunkt vil afgive indentretlig forklaring i straffesager mod personer, som selv har indgivet anmeldelse eller klage over politiet vedrørende samme forhold/episode, forudsat at politifolkene forinden er gjort bekendt med anmeldelsen/klagen og har haft mulighed for at drøfte sagen med tillidsmand eller advokat.

Klage over manglende transport af fængslet klager til afhøring

Eksempel 2

SA1-2002-321-0088 og RA-2005-321-0279

En person K, havde modtaget indkaldelse til afhøring. K havde orienteret sin mor, som telefonisk kontaktede statsadvokaturen. Moderen lovede at kontakte advokaten med henblik på gennemførelse af udgang og transport. Dette blev imidlertid ikke gennemført.

K klagede over, at statsadvokaturen ikke havde truffet foranstaltninger til at sikre, at han, der afsonede en fængselsdom, kom til stede til afhøring i statsadvokaturen om klagen.

Statsadvokaten tilkendegav ved sin afgørelse, at det ikke påhviler statsadvokaturen at arrangere udgang og transport for klagere, der opholder sig i fængsel eller varetægt.

I forbindelse med klage til Rigsadvokaten blev det oplyst, at lignende situationer fremover vil blive søgt undgået ved, at statsadvokaturen vil indgå præcise aftaler med klagerens advokat. I tilfælde, hvor klageren er varetægtsarrestant eller afsoner i et lukket fængsel, vil statsadvokaturen om fornødent påse, at klageren transporteres til afhøringsstedet.

4.7.2 Sagsbehandlingstiden

4.7.2.1 Generelt om sagsbehandlingstiden

Justitsministeriet har i cirkulæreskrivelse af 4. juni 1997 om mål for hurtig sagsbehandling mv. anført følgende generelle retningslinjer for sagsbehandlingstiden:

"1. Det er et grundlæggende krav til forvaltningen, at afgørelser skal træffes så hurtigt, som det er muligt og forsvarligt.

Spørgsmålet om, hvor hurtigt en forvaltningsmyndighed kan behandle sine sager, er blandt andet et spørgsmål om, hvilke sagsbehandlingsrutiner myndigheden følger.

Generelt bør myndighederne tilrettelægge sagsbehandlingen således, at der hurtigst muligt efter modtagelsen af en henvendelse foretages en første gennemgang og vurdering af sagen blandt andet med henblik på at afklare, om man er rette myndighed, eller om henvendelsen skal videresendes til en anden del af den samme myndighed eller eventuelt til en anden myndighed. Er man rette myndighed, må der tages stilling til, hvilke sagsbehandlingskridt sagen giver anledning til.

Med en sådan screening eller visitation, der foretages hurtigt efter modtagelsen, kan det sikres, at der ikke indtræder unødige forsinkelser f.eks. ved, at en henvendelse ligger i lang tid, inden den videresendes til rette vedkommende, eller ved, at myndigheden først lang tid efter sagens modtagelse indhenter udtalelser til brug for sagens behandling. En sådan fremgangsmåde giver også mulighed for en hurtig afklaring af, om sagen er af hastende karakter og derfor bør prioriteres.

Det kan næppe lade sig gøre at opstille absolutte regler om, hvor hurtigt en myndighed skal behandle sine sager. Selv inden for de enkelte typer af sager, som en myndighed beskæftiger sig med, vil der kunne være forhold, der gør, at en sag trækker ud. Det kan f.eks. skyldes, at det er nødvendigt at fremskaffe vanskeligt tilgængelige oplysninger eller at foretage mere generelle og principielle overvejelser.

Efter regeringens opfattelse vil det imidlertid generelt set være hensigtsmæs-

sigt, at en myndighed opstiller nærmere målsætninger for, hvor hurtigt man tilstræber at kunne behandle sine sager. Selv om sådanne målsætninger som nævnt næppe kan være absolutte, kan de virke som en yderligere ansporing og inspiration til at imødekomme kravet om hurtig sagsbehandling.”

Justitsministeriet henstillede samtidig efter beslutning i regeringen, at de enkelte ministerier, styrelser mv. opstillede målsætninger for, hvor hurtigt man vil tilstræbe at behandle sager, hvor forvaltningen skal træffe afgørelser i forhold til borgerne. For sagstyper, der sjældent forekommer, eller hvor der gør sig særlige forhold gældende, kan man undlade at opstille mål for sagsbehandlingstider.

Det blev samtidig fastsat, at borgeren under alle omstændigheder – hvor der ikke er fastsat særlige frister f.eks. i vejledninger – bør have et svar fra myndigheden inden 1 måned efter sagens modtagelse. Træffer myndigheden afgørelse i sagen inden 1 måned, udgøres svaret af afgørelsen. Er det ikke muligt at træffe afgørelse inden for denne frist, kan et foreløbigt svar til den pågældende bestå i, at myndigheden bekræfter at have modtaget sagen og oplyser, hvorpå sagen beror og så vidt muligt, hvornår en afgørelse kan forventes at foreligge.

Justitsministeriet fastsatte i cirkulæreskrivelse af 22. december 1997 til samtlige politimestre, Politidirektøren i København, Rigspolitichefen, Rigsadvokaten samt statsadvokaterne vedrørende udmøntning af justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 4. juni 1997 om mål for hurtig sagsbehandling mv. målsætninger for sagsbehandlingstider for henholdsvis politikredsene, Rigspolitichefen samt Rigsadvokaten og statsadvokaterne.

Der blev for den overordnede anklagemyndighed (Rigsadvokaten og de regionale statsadvokater) for alle sagstyper fastsat en generel målsætning om sagsbehandlingstider på 60 dage, dog således at borgeren i sager, der kan ekspederes, uden at der skal foretages høring eller indhentes supplerende oplysninger – såfremt sagen ikke er færdigbehandlet inden 30 dage – orienteres om, hvad sagen beror på, og hvornår sagen kan forventes færdigbehandlet. I sager, der skal videresendes til en anden myndighed, eller hvor der skal foretages høring eller indhentes supplerende oplysninger, skal borgeren snarest og senest 14 dage efter henvendelsen orienteres herom og oplyses om, hvornår sagen kan forventes færdigbehandlet. Det bemærkes endvidere i cirkulæreskrivelsen, at eventuelle lovbestemte eller allerede administrativt fastsatte frister gælder forud for de ovenfor anførte minimumskrav til sagsbehandlingstiderne.

For sager, der behandles hos de regionale statsadvokater under politiklagnævnsordningen, skal der ikke fastsættes egentlige målsætninger for sagsbe-

handlingstider, men statsadvokaten bør hurtigst muligt orientere sagens parter om modtagelse af anmeldelsen/klagen, og efterfølgende orientere parterne om sagens afgørelse.

4.7.2.2 Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager

Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager har været kritiseret lige siden ordningens start i 1996. Der er som anført ikke fastsat egentlige mål for sagsbehandlingstiden, men sagsbehandlingstiderne i en væsentlig del af sagerne er ofte for lange.

I mine forrige beretninger har jeg redegjort for de faktorer, der spiller ind, når sagsbehandlingstiden skal vurderes. De personalemæssige ressourcer, der er til rådighed for statsadvokaterne, indgår naturligvis som en væsentlig faktor. Endvidere medfører de retssikkerhedsgarantier, der er indbygget i ordningen, en lidt tungere sagsgang, som i visse situationer kan påvirke sagsbehandlingstiden i en ugunstig retning.

Følgende faktorer har erfaringsmæssigt vist sig at have betydning for sagsbehandlingstiden.

- Indenretlige afhøringer
- Valg af bestemt advokat
- Indhentelse af erklæringer fra eksterne myndigheder og sagkyndige
- Modvillige vidner og klagere
- Klager bortrejst
- Behandlingen af klagesagen afventer udfaldet af straffesagen
- Politiklagenævnets adgang til at kræve yderligere oplysninger/efterforskning
- Statsadvokaturernes personalesituation.

Som anført i min forrige beretning nedsatte jeg i slutningen af 2004 en arbejdsgruppe, der skulle vurdere, hvorledes sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager kan nedbringes. Arbejdsgruppen afgav beretning i februar 2006. Arbejdsgruppen er, på baggrund af en best practice vurdering af de regionale statsadvokaters behandling af sagerne, kommet med anbefalinger om nogle initiativer, der åbner mulighed for effektivisering af sagsbehandlingen og nedbringelse af sagsbehandlingstiden.

Arbejdsgruppen anbefalede blandt andet følgende skridt til fremme af sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager.

Generelt

- Intern fokus på politiklagenævnsagerne

- Underretning til sagsbehandlerne om nævnets mødedatoer
- Den for sagsområdet ansvarlige følger op på de enkelte sager, således at ingen sager går i stå
- Fastsættelse af interne målsætninger for sagsbehandlingstiderne
- Den for sagsområdet ansvarlige fører kontrol med sagsbehandlingstiderne
- Hvis sagsbehandleren er optaget af større retssager, omfordeles sagen til en anden sagsbehandler, der har tid til at behandle sagen.

Sagens start og efterforskning

- Hurtig visitation og bekræftelse af modtagelse. Bekræftelse bør så vidt muligt ske inden syv arbejdsdage efter modtagelse i statsadvokaturen
- Prioritering af adfærdsklager og anmeldelser, der umiddelbart vurderes som alvorlige og velbegrundede.
- Hvis der er behov for at afhøre klager/anmelder, sker bekræftelse og indkaldelse i én ekspedition
- Ved åbenbart grundløse klager/anmeldelser sendes en kort kvittering for sagens modtagelse til klager/anmelder, hvorefter sagen sendes direkte til Nævnet. Når sagen kommer retur fra Nævnet, underrettes indklagede/anmeldte, tjenestestedet samt Rigspolitechefen
- Ved første gennemlæsning foretages en vurdering af, hvilke vidner der som minimum skal afhøres
- Indkaldelse af relevante vidner samtidig med eller umiddelbart efter udsendelse af bekræftelse, også selvom vidnerne ikke er de første, der skal afhøres
- Telefonisk afhøring af vidner, når det skønnes relevant og retssikkerhedsmæssigt forsvarligt
- Med henblik på at undgå omberammelser kan indkaldelse af vidner og polititjenestemænd eventuelt ske telefonisk med efterfølgende skriftlig bekræftelse
- Visse vidner kan afhøres umiddelbart ved telefonisk henvendelse uden forudgående skriftlig indkaldelse
- Afhøringer i de enkelte sager sker i umiddelbar forlængelse af hinanden, når det skønnes hensigtsmæssigt. Det betyder for adfærdsklagesagers vedkommende, at sagsfremstilling sendes ud til indklagede, sådan at vedkommende i disse tilfælde kan afhøres samme dag som eventuelle kolleger.

Sagens afslutning

- Afgørelsen udsendes snarest muligt efter modtagelsen af Politiklagenævnets udtalelse.

Jeg finder, at arbejdsgruppens anbefalinger udgør et udmærket afsæt for det videre arbejde med at afkorte sagsbehandlingstiden, og jeg er overbevist om, at det er muligt at tilpasse procedurer og sagsgange, således at gennemløbstiden kan afkortes.

I lyset af arbejdsgruppens anbefalinger har jeg meddelt statsadvokaterne, at det bør sikres, at alle borgerhenvendelser (anmeldelser/klager) snarest efter modtagelsen af henvendelsen bekræftes, at der bør fastsættes mål for behandlingen af sagen, og at der herefter løbende følges op på sagen og sker underretning af parterne om status, indtil der kan træffes afgørelse i sagen.

4.7.2.3 Sager om sagsbehandlingstiden

Jeg har i øvrigt i flere konkrete sager i år beklaget den lange sagsbehandlingstid. Følgende konkrete eksempel herpå kan nævnes:

Eksempel

Sagsbehandlingstid på knap 2 år og 6 måneder beklaget

SA1-2002-321-0088 og RA-2005-321-0279

Statsadvokaten besluttede den 24. maj 2005 at indstille efterforskningen i en sag, hvor en mand M, den 26. november 2002 havde anmeldt politiassistent P for vold efter straffelovens § 244 begået i forbindelse med en episode på en institution. Statsadvokaten beklagede samtidig den meget lange sagsbehandlingstid i sagen.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig.

Det fremgik blandt andet af afgørelsen, at M og dennes advokat i perioden fra den 13. juni 2003 til den 6. februar 2004 blev indkaldt til afhøring i statsadvokaturen fem gange, før det lykkedes at få foretaget afhøring. Endvidere søgte statsadvokaten først to vidner, der var angivet af M ved fornavn ved anmeldelsen, identificeret ved skrivelse af 22. marts 2004 til institutionen, selv om det kunne være sket tidligere i forløbet. Ligeledes måtte det lægges til grund, at sagen i perioder, der samlet udgjorde ca. 10 måneder, havde ligget stille på grund af sagsbehandlerens arbejde med andre sager af hastende karakter.

P klagede til Rigsadvokaten over sagsbehandlingstiden.

Statsadvokaten anførte i sin udtalelse til Rigsadvokaten, at sagsbehandlingstiden i sagen, selv med den tid sagsbehandleren nødvendigvis måtte anvende på andre sager af hastende karakter, havde været uforholdsmæssig og dermed

uacceptabelt lang. Statsadvokaten anførte ligeledes, at sagen havde givet anledning til overvejelser om, hvorvidt sagsgangen kunne have været hurtigere og mere effektiv.

Statsadvokaten oplyste ligeledes, at identificeringen og afhøringen af eventuelle vidner og anmeldte polititjenestemænd som hovedregel afventer afhøring af klager, hvilken fremgangsmåde også blev anvendt i den pågældende sag. Statsadvokaten var dog af den opfattelse, at der på baggrund af sagens helt ekstraordinære forløb havde været grundlag for at fravige den sædvanlige fremgangsmåde, således at der langt tidligere i forløbet kunne have været taget initiativ til at identificere de af anmelder angivne vidner.

Rigsadvokaten fandt, at sagen havde haft et uheldigt og alt for langt forløb, der burde have været undgået. Rigsadvokaten kunne således fuldt ud tilslutte sig statsadvokatens beklagelse af sagsbehandlingstiden.

4.7.3 Advokatbeskikkelse

4.7.3.1 Advokatbeskikkelse i adfærdsklagesager

Retten beskikker altid en advokat for parterne i en adfærdsklagesag, når forklaringerne afgives i retten, jf. retsplejelovens § 1019 e, stk. 1. Det er statsadvokaten, der bestemmer, om en afhøring af en part sker i retten eller hos statsadvokaten.

I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende.

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget (FT 1994-95, tillæg A, side 3559), at det i en adfærdsklagesag må bero på en konkret vurdering, om der i den enkelte sag skal ske advokatbeskikkelse, hvorunder der navnlig skal lægges vægt på karakteren af klagen.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at *”Er der tale om en klage over vold og anden hårdhændet behandling i forbindelse med en anholdelse, under opløb og lignende, eller klager over myndighedsmisbrug, f.eks. i forbindelse med anholdelse eller ransagning, vil advokatbeskikkelse ofte være indiceret. Er der derimod tale om klager over anden ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten eller klager over uhøflig tiltale eller anden ukorrekt personlig optræden, vil der som regel ikke være tilstrækkelig anledning til at beskikke advokat. Endvidere kan der være anledning til at beskikke en advokat for klageren, hvis klageren er mindreårig, eller hvis klageren på grund af legemlig eller psykisk sygdom har et særlig behov for bistand. Det er i alle disse tilfælde en forudsætning for advokatbeskikkelse, at klagen ikke er åbenbart grundløs.”*

Eksempel 1**Advokatbeskikkelse for klager**

SA6-2004-323-0138 og RA-2005-323-0166

En kvinde K, blev standset i sin bil, men ønskede ikke at stå ud og låste derfor bilens døre. K blev anholdt efter en længere diskussion, i hvilken forbindelse hun blev ilagt håndjern. K klagede over, at hun var blevet ilagt håndjern. K klagede endvidere over, at den politiassistent, der havde siddet på forsædet i patruljevognen, havde skubbet sit sæde så langt tilbage og slået sit ryglæn ned, at K ikke kunne røre sig.

Den advokat, der indgav klagen på vegne af K, anmodede om at blive beskikket i forbindelse med sagen.

Byretten afviste at beskikke under henvisning til, at forholdene i sagen ikke talte for advokatbeskikkelse.

Landsretten ændrede byrettens afgørelse og beskikkede advokaten under hensyntagen til, at klagen vedrørte en anholdelse, hvorunder K blev ilagt håndjern, hvorfor betingelserne for beskikkelse fandtes at være opfyldt.

Eksempel 2**Ikke advokatbeskikkelse for klagerne i en adfærdsklagesag**

SA6-2005-323-0171.

U.2005.3008 V

Der var i sagen klaget over, 1) at polititjenestemænd i forbindelse med anholdelsen af klagerne K, havde udvist en kritisabel adfærd ved i deres tone at have optrådt unødigt forhånende og nedværdigende. Særligt skulle en af polititjenestemændene have udvist yderst kritisabel adfærd. 2) at politiet i forbindelse med frihedsberøvelsen af K på politistationen og under transporten af de anholdte havde udvist kritisabel adfærd, idet transporten, der skete til fods i gåsegang og belagt med strips, var unødvendigt nedværdigende for K, der kort efter skulle løslades.

Byretten fandt ikke, at klagerens karakter eller sagens forhold i øvrigt talte for advokatbeskikkelse og tog dermed ikke anmodningen fra K til følge.

Landsretten stadfæstede byrettens kendelse og lagde vedrørende det første klagepunkt blandt andet vægt på, at der efter forarbejderne til bestemmelsen, som regel ikke vil være tilstrækkelig anledning til at beskikke advokat med hensyn til klager over uhøflig tiltale eller anden ukorrekt personlig optræden. Landsretten henviste endvidere til, at det af forarbejderne følger, at advokatbeskikkelse ofte vil være indiceret, hvis der er tale om en klage over vold og anden hårdhændet behandling i forbindelse med en anholdelse eller klager over myndighedsmisbrug i forbindelse hermed. Efter en samlet bedømmelse af kla-

gepunkt 2, fandtes forholdene heller ikke vedrørende dette klagepunkt i tilstrækkelig grad at tale for, at der blev beskikket advokat for K.

4.7.3.2 Advokatbeskikkelse i straffesager

I straffesager beskikker retten en advokat for parterne, når forholdene taler derfor, eller det følger af reglerne i retsplejelovens kapitel 66 ("sigtede og hans forsvarer") eller kapitel 66 a ("Advokatbistand til den forurettede").

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at det bør være den altovervejende hovedregel, at der beskikkes en advokat for parterne, hvis der er en sådan mistanke om, at et strafbart forhold er begået, at der er grundlag for at rejse sigtelse mod polititjenestemanden.

Er der kun tale om strafbart forhold af mindre betydning, f.eks. en færdselsforseelse, kan der dog gøres en undtagelse.

I andre tilfælde må det afhænge af en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger i den konkrete sag, om der skal beskikkes en advokat.

Der må i den forbindelse også lægges vægt på, i hvilket omfang anmeldelsen er underbygget, om anmeldelsen vedrører alvorlig kriminalitet, og om der er tale om en kompliceret sag. Der må også lægges vægt på, om den forurettede på grund af mindreårighed eller sygdom har et særligt behov for bistand.

Særligt vedrørende tilfælde, hvor den forurettede er afgået ved døden, henvises til retsplejelovens § 1020 e, stk. 2, hvorefter retten på begæring af den forurettedes nære pårørende beskikker en advokat for de pårørende, når forholdene taler derfor.

Ikke grundlag for advokatbeskikkelse for anmeldte polititjenestemænd

SA1-2005-321-0619

A indgav anmeldelse mod to polititjenestemænd P, der havde anholdt A. A gjorde gældende, at han var blevet kastet ned på jorden, at håndjernene var blevet strammet alt for hårdt, og at P havde sat deres fødder på As hænder med al deres vægt.

Ps fællestillidsmand anmodede om beskikkelse af advokat for de to polititjenestemænd. Byretten afslog at beskikke en advokat, idet byretten ikke fandt tilstrækkeligt grundlag herfor.

Landsretten stadfæstede byrettens afgørelse, idet landsretten tiltrådte, at der efter de foreliggende oplysninger ikke forelå sådanne omstændigheder, at betingelserne i retsplejelovens § 1020 d på nuværende tidspunkt var opfyldt.

Politiforbundets advokat ansøgte om Procesbevillingsnævnets tilladelse til at kære landsrettens kendelse til Højesteret. Ansøgningen omfattede tillige fire

Eksempel 1

andre kendelser, hvor landsretten i fire andre politiklagenævnsager vedrørende anmeldelse af strafbart forhold, havde afslået advokatbeskikkelse.

Procesbevillingsnævnet imødekom ikke ansøgningen.

Eksempel 2 Ikke grundlag for advokatbeskikkelse

SA1-2005-321-0647

A indgav anmeldelse om, at to politiassistenter i forbindelse med, at A blev standset i sin bil, havde banket ophidset med knyttede næver på bildøren og på bilruden, hevet i bildøren og råbt og skreget. A klagede desuden over anholdelsen, som han fandt ulovlig.

Politiassistenternes fællestillidsmand anmodede om, at der blev beskikket en advokat for de pågældende politiassistenter. Fællestillidsmanden henviste til, at statsadvokaten havde journaliseret sagen som en straffesag.

Byretten fandt ikke tilstrækkeligt grundlag for advokatbeskikkelse for politiassistenterne.

Eksempel 3 Advokatbeskikkelse henset til anmeldelsens alvor

SA2-2005-321-0456

En person, der var sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, indgav under en afhøring anmeldelse mod to polititjenestemænd for tyveri af 500 kr. og for at have "plantet" beviser imod ham. De to polititjenestemænd anmodede om beskikkelse af advokat.

Byretten afslog at beskikke advokat under henvisning til, at det efter rettens umiddelbare gennemlæsning af rapportmateriale og korrespondance i sagen ikke forventedes, at der på det foreliggende grundlag ville blive rejst sigtelse mod de to polititjenestemænd for tyveri eller bevisforvanskning.

Landsretten ændrede byrettens afgørelse og beskikkede advokat for de pågældende polititjenestemænd. Landsretten fandt det rettest at beskikke advokat under henvisning til, at de pågældende polititjenestemænd var anmeldt for tyveri og bevisforfalskning.

Afsnit 5

Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten

5.1 Generelle regler om klageberettigelse mv.

5.1.1 Klageberettigede

Både den forurettede og andre kan klage til statsadvokaten over politipersonalets adfærd i tjenesten. Der gælder som udgangspunkt heller ikke begrænsninger i den personkreds, der er berettiget til at indgive anmeldelse om strafbart forhold, som er begået af politipersonale. Det er derimod kun sagens parter, der er klageberettigede i forhold til selve afgørelsen. Som part anses efter forvaltningsloven den, der har en væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i sagens afgørelse.

Reglerne for behandlingen af klager over statsadvokaternes afgørelser af politiklagenævnsager afviger på ét punkt fra de beskrevne generelle regler. Ud over sagens parter er også politiklagenævnet berettiget til at klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten. Klagebehandlingen er undergivet det almindelige to-instansprincip, som indebærer, at Rigsadvokatens afgørelse af en klage over statsadvokatens afgørelse er endelig. Rigsadvokatens afgørelse kan således ikke påklages til Justitsministeriet. Dette fremgår af retsplejelovens § 1019 h og § 1020 g, jf. § 99, stk. 3, samt § 1021 f.

Reglen om politiklagenævnets klageadgang findes i retsplejelovens § 1021 f. Det anføres om bestemmelsen i lovforarbejderne:

“...

Om baggrunden for bestemmelsen bemærkes, at politiklagenævnets virksomhed skal medvirke til at sikre, at befolkningen har tillid til, at sagerne i enhver henseende behandles sagligt og korrekt. Der må ikke kunne opstå mistanke om, at man holder hånden over politifolk, der har begået strafbart eller kritisabelt forhold, jf. herved betænkning 1278/1994, side 172 og side 179.

Det er politiklagenævnet som sådant – ikke det enkelte medlem – der har klageadgang. Dvs. at en klage fra politiklagenævnet forudsætter, at mindst to af nævnets tre medlemmer ønsker at klage, jf. betænkning 1278/194, side 172.

Da parterne selv har mulighed for at påklage afgørelsen, forudsættes det, at politiklagenævnets beføjelse til at klage opfattes som en form for ekstra ga-

ranti, der kun undtagelsesvis bringes i anvendelse, f.eks. hvis en sag er af principiel interesse, jf. betænkning 1278/1994, side 172 og side 179.

...

Bestemmelsen finder også anvendelse i tilfælde, hvor politiklagenævnet ønsker at klage over, at statsadvokaten ikke vil følge en tilkendegivelse fra nævnet, der er fremkommet efter den foreslåede § 1021 a, stk. 2, eller efterkomme en anmodning fra nævnet om at foretage yderligere undersøgelsesskridt i en adfærdsklagesag, jf. den foreslåede § 1021 c."

5.1.2 Klagefrist og omgørelsesfrist

Der gælder samme klagefrist for politiklagenævnet som for sagens parter. Det vil sige, at klagefristen er fire uger efter, at nævnet har modtaget afgørelsen. En klage fra en part skal dog behandles, hvis der er en undskyldelig årsag til, at klagefristen er overskredet. Det er klageren selv, der skal godtgøre, at overskridelsen af fristen er undskyldelig.

Er der tale om en klage fra nævnet, betragter Rigsadvokaten i praksis denne som en klage fra en myndighed. Ekspeditionsfejl hos myndigheder, herunder politiklagenævn anses i almindelighed ikke for undskyldelige. Sagens parter skal underrettes af statsadvokaten, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen. Det fremgår af bekendtgørelse om forretningsorden for politiklagenævn § 11. Sagens parter underrettes også af statsadvokaten, når en afgørelse i en adfærdsklagesag påklages. Foruden klagefristen på fire uger gælder der efter retsplejelovens § 724, stk. 2, en frist for omgørelse af statsadvokatens beslutning. Er der truffet afgørelse om påtaleopgivelse efter § 721 eller tiltalefrafald efter § 722, kan strafforfølgning mod den, der har været sigtet, kun fortsættes efter den overordnede anklagemyndigheds bestemmelse, hvis meddelelse herom er forkyndt for den pågældende inden 2 måneder fra afgørelsens dato, medmindre sigtedes forhold har hindret rettidig forkyndelse, eller betingelserne for genoptagelse efter § 975 er til stede.

Fristen gælder også i visse tilfælde, selv om der ikke har været rejst sigtelse i sagen, f.eks. når en person med føje har anset sig som sigtet, fordi den pågældende er afhørt "med en sigtets rettigheder", eller hvor der er rettet en så betydelig mistanke mod personen for strafbart forhold, at beslutningen om at indstille efterforskningen ganske må sidestilles med en påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721.

Omgørelsesfrist udløbet, mens efterforskningen blev genoptaget. Folketingets ombudsmand enig i, at der gjaldt en omgørelsesfrist

Eksempel

RA-2003-322-0008 (SA1-2003-321-0174) tidligere omtalt i beretningen for 2004, s. 50.

Statsadvokaten havde den 23. september 2003 indstillet efterforskningen af en sag, hvor en politibetjent P den 1. april 2003 på Røde Mellemvej i København afgav et skud mod M, der som følge af skuddet afgik ved døden. Efterforskningen blev indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet statsadvokaten ikke fandt, at der var en rimelig formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, var begået. Afgørelsen blev påklaget af Ms moders advokat ved skrivelse af 21. oktober 2003. Statsadvokaten indledte på baggrund af advokatens brev af 28. november 2003 yderligere efterforskning i sagen blandt andet ved at indhente en udtalelse fra Statens Bilinspektion og afhøring af vidner. Efter afslutningen af den fornyede efterforskning fremsendte statsadvokaten den 1. marts 2004 sagens akter til Rigsadvokaten og henholdt sig til sin afgørelse af 23. september 2003.

Det fremgik af sagen, at P blev afhørt første gang den 1. april 2003 kl. 19.45 under tilstedeværelse af sin advokat. Det fremgik endvidere, at "Afhørte er gjort bekendt med, at han afhøres med en sigtets retsstilling".

Både statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt på den baggrund, at det ville have været mere hensigtsmæssigt, at statsadvokaten i forbindelse med afhøringer af P – i stedet for blot helt generelt at have tilkendegivet over for ham, at han blev afhørt "med en sigtets rettigheder" – havde præciseret, hvilke af en sigtets rettigheder han skulle tillægges, herunder navnlig i form af en tilkendegivelse om, at han ikke havde pligt til at udtale sig og om hans ret til at få beskikket en advokat (forsvarer) til at bistå sig, jf. rigsadvokat Per Lindegaards artikel i Ugeskrift for Retsvæsen 1983 B, side 79ff.

Både statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt, at den i retsplejelovens § 724, stk. 2, omhandlede omgørelsesfrist på 2 måneder var udløbet den 23. november 2003.

Rigsadvokaten udtalte endvidere, at opmærksomheden bør være rettet mod de retsvirkninger, der følger af undersøgelsesformen. Rigsadvokaten fandt det på denne baggrund beklageligt, at opmærksomheden i den foreliggende sag ikke havde været rettet mod den omgørelsesfrist, der gælder efter retsplejelovens § 724, stk. 2. Omgørelsesfristen var i realiteten udløbet, da Rigsadvokaten modtog sagen fra statsadvokaten efter genoptagelsen af efterforskningen, hvorved mulighederne for eventuelt at omgøre påtaleopgivelsen var forpasset.

Sagen blev indbragt for Folketingets Ombudsmand, som den 17. januar 2006

traf afgørelse i sagen. Han tilkendegav, at han var enig i Rigsadvokatens vurdering af spørgsmålet om, hvorvidt der i den konkrete sag gjaldt en omgørelsesfrist. Ombudsmanden bemærkede blandt andet følgende:

“Det er min opfattelse at Rigsadvokaten i forbindelse med en indledende gennemgang af indkomne klager over påtaleopgivelser og iværksættelse af afhøring i forbindelse hermed ikke alene bør hæfte sig ved hvad statsadvokaten har anført om fristen, men også bør overveje om der eventuelt kan være begået fejl hos statsadvokaten i denne henseende. Jeg mener på denne baggrund at det ville have været ønskeligt at Rigsadvokaten i forbindelse med at advokat NNs klage over statsadvokatens afgørelse af 23. september 2003 den 7. november 2003 blev fremsendt til Rigsadvokaten, snarest havde overvejet hvorvidt omgørelsesfristen fandt anvendelse – evt. ved (telefonisk) henvendelse til statsadvokaten – og havde vurderet hvorvidt det var muligt at behandle sagen inden omgørelsesfristens udløb den 23. november 2003.

Jeg forstår Rigsadvokatens udtalelse til mig af 21. marts 2005 sådan at Rigsadvokaten på grund af sagens kompleksitet under ingen omstændigheder kunne have nået at tage stilling til sagen inden for omgørelsesfristen. Dette kan ikke give mig anledning til bemærkninger.”

5.2 Rigsadvokatens behandling af klager over statsadvokaternes afgørelser

Klageadgangen indebærer en helt ny realitetsbehandling af sagen. Således skal der foretages en fuldstændig materiel prøvelse af bevisbedømmelsen, retsspørgsmål og skønsspørgsmål. Rigsadvokaten kan som led i klagesagens behandling indhente nye oplysninger, herunder for at belyse omstændigheder, der er gjort gældende i forbindelse med klagen. Dette kan f.eks. være yderligere eller supplerende afhøringer af vidner, klageren eller indklagede og indhentelse af foto eller rids over gerningsstedet. Fremkommer der i forbindelse med Rigsadvokatens behandling af sagen nye oplysninger, kan dette føre til, at Rigsadvokaten hjemviser sagen til fornyet behandling hos statsadvokaten og politiklagenævnet. Oplysningerne skal dog være af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillingstagen til sagen.

Rigsadvokaten påser ved sin behandling af en sag både, at afgørelsen materielt er rigtig, og at formelle regler for sagsbehandlingen er overholdt. Dette indebærer i praksis, at Rigsadvokaten f.eks. ikke er bundet af det forhold, at der

har været enighed mellem statsadvokat og nævn om, hvilke faktiske omstændigheder, der kan lægges til grund ved sagens afgørelse, bevisvurderingen eller subsumptionen.

Tabel. Afgørelser i 2005						
	Afvist	Stadfæstet	Ændret	Genoptaget ¹	Andet	Total
Adfærdssager 93 b		39	4	1		44
Straffesager	5	88 ¹	2		1 ²	96
§ 1020a, stk. 2		1	1		1 ³	3
I alt	5	128	7	1	2	143
	3,5 %	89,5 %	4,9 %	0,7 %	1,4 %	

Noter:

1. To af sagerne er alene delvist stadfæstede, idet der i den ene sag endvidere er henstillet til statsadvokaten om at behandle spørgsmålet om, hvorvidt der har været udvist kritisabel adfærd, ligesom afgørelsen om kritik i en anden sag alene blev ændret over for én af de indklagede.
2. Alene klaget over sagsbehandlingstiden hos statsadvokaten.
3. Klage trukket tilbage.
4. Omfatter ikke sager, hvor der indhentes nye oplysninger til brug for Rigsadvokatens afgørelse.

5.3 Eksempler på afgørelser, som Rigsadvokaten har stadfæstet

Som det fremgår af afsnit 5.2, stadfæster Rigsadvokaten hovedparten af de afgørelser, der påklages. En del af de afgørelser, der påklages til Rigsadvokaten, indbringes af politipersonalet. Det sker navnlig, fordi der er rejst kritik af polititjenestemandens adfærd i tjenesten.

En del afgørelser stadfæstes i henhold til de grunde, der er anført af statsadvokaten. Rigsadvokaten afgiver imidlertid også lejlighedsvis og efter behov samtidig med afgørelsen af sagen en mere generel og vejledende udtalelse om en problemstilling. Rigsadvokaten benytter også lejligheden til at tage spørgsmål af mere generel karakter op i kraft af Rigsadvokatens generelle tilsynsforpligtelse efter retsplejelovens § 99, stk. 2. Der er derfor i en række sager rettet henvendelse til vedkommende politimester (Politidirektøren) med henblik på en afklaring af, hvilke skridt der måtte være foretaget med henblik på at forebygge lignende hændelser.

Nedenfor gives et antal eksempler på Rigsadvokatens sagsbehandling af de afgørelser, der træffes i disse klagesager.

Eksempel 1**Politibetjents håndtering af en hælerisag særdeles kritisabel**

SA5-2004-321-0124 og RA-2005-321-0265

Statsadvokaten indstillede i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, efterforskningen mod en politibetjent P, der i sin fritid på en restaurant havde frataget en gæst M en stjålet dvd-afspilleren og afleveret dvd-afspilleren til varehuset. Statsadvokaten fandt det derimod særdeles kritisabelt, at P ikke havde optaget rapport i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 744, at han lod M gå uden sigtelse, og at han i forbindelse med, at han tilbageleverede dvd-afspilleren til varehuset modtog to flasker vin.

Politiklagenævnet var enig i, at efterforskningen skulle indstilles, men nævnet fandt alene, at P havde handlet kritisabelt.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse og fandt således Ps handlinger stærkt kritisable. Rigsadvokaten lagde blandt andet vægt på, at der var sket tilsidesættelse af regler, som har væsentlig betydning for kontrollen med polititjenestemænds anvendelse af deres tjenstlige beføjelser over for privatpersoner, og at modtagelse af erkendtligheder i anledning af almindelige tjenstlige handlinger ikke bør forekomme.

Sagen er omtalt i afsnit 4, s. 77.

Eksempel 2**Kritik af en uhjemlet beslaglæggelse, uhjemlet anholdelse og truende udtalelse, der ikke var berettiget**

SA2-2003-323-0139 og RA-2005-323-0143

En mand M, indfandt sig på et rådhus, hvor han tog ophold på en ansats kontor. Politiet blev tilkaldt, da man på rådhuset ikke ønskede Ms tilstedeværelse. Politiet mødte op på stedet. De havde forinden fejlagtigt fået oplyst, at M havde været urolig, og at personalet på rådhuset "lå oven på ham". M sad imidlertid roligt på en stol da politiassistenterne kom, og den efterfølgende samtale med politiassistent P1 var stille og rolig.

På et tidspunkt bemærkede P1, at M havde noget i sin lomme. Hun bemærkede, at det var en båndoptager, og forsøgte herefter at fratage M båndoptageren, hvilket M modsatte sig. Derefter anholdt politiassistent P2 M. Under anholdelsen udtalte P2: "Prøv så lige at vap' mig en med den hånd, så brækker jeg arm og alt muligt på dig – bare du ved det". P2 kom med udtalelsen, fordi M havde knyttet sin hånd, hvilket P2 opfattede som om han skulle til at slå.

Statsadvokaten fandt P1s adfærd kritisabel, fordi hun uden hjemmel forsøgte at fratage M en båndoptager.

Statsadvokaten kritiserede endvidere, at P2 foretog en uhjemlet anholdelse af M. Statsadvokaten lagde herved til grund, at M ikke ved sin adfærd havde gi-

vet anledning til anholdelsen, der tilsyneladende alene blev foretaget, fordi M nægtede at udlevere sin båndoptager til politiet.

Statsadvokaten fandt endelig den af P2 fremsatte udtalelse meget kritisabel, idet der var tale om en udtalelse af truende karakter, der ikke var berettiget.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

Politiassistenterne klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten stadfæstede statsadvokatens afgørelse. For så vidt angik udtalelsen lagde Rigsadvokaten vægt på, at selv om det skulle være tilfældet, at M havde knyttet sin hånd på en sådan måde, der kunne give P2 en formodning om at M ville slå ham, var det hverken nødvendigt eller berettiget at true M med at "brække hans arm og alt muligt på ham". Rigsadvokaten fandt ikke, at en tilkendegivelse om at ville udøve vold af en sådan karakter burde fremsættes af en polititjenestemand. Rigsadvokaten fandt heller ikke, at der forelå en sådan formodning om et overhængende uretmæssigt angreb fra Ms side, at udtalelsen kunne anses for at være berettiget som nødværge.

P1 blev efterfølgende meddelt en advarsel af politimesteren.

P2 blev ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitichefen.

Ikke grundlag for kritik af en politiassistents standsning af en knallertkører

Eksempel 3

SA5-2005-323-0142 og RA-2005-323-0142

En politipatrulje havde uden held forsøgt at få en knallertkører K til at standse ved anvendelse af patruljebilens blå blink og horn og ved tilråb. Politiaffluent P, der sad på passagersædet tog derefter fat i K, hvorefter K væltede af knallerten.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at kritisere Ps håndtering af sagen og lagde herved blandt andet vægt på, at det på grund af Ks kørsel umiddelbart inden standsningen var af afgørende betydning, at han blev standset, inden han nåede hen til en større og mere trafikeret vej. Statsadvokaten lagde endvidere til grund, at P tog fat i K for at gøre ham opmærksom på, at nu var det alvor.

Politiklagenævnet havde forinden udtalt, at to af nævnets medlemmer ikke var enige i statsadvokatens vurdering og afgørelse, idet P ved at gribe fat i Ks albue, medens K kørte med en høj hastighed uden styrthjelm på det pågældende tidspunkt, havde bragt K i en unødvendig risiko for en alvorlig legemsbeskadigelse, hvorfor de to medlemmer fandt, at indklagede handlede kritisabelt.

Klager påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten stadfæstede statsadvokatens afgørelse, da der ikke i den kon-

krete situation var tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik af Ps handling. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at patruljen på anden måde uden held havde forsøgt at få K til at standse. Rigsadvokaten lagde endvidere vægt på, at P ikke havde til hensigt at hive K af knallerten.

5.4 Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret en afgørelse, hvorom der var enighed mellem nævn og statsadvokat

Eksempel 1

Rigsadvokaten udtalte kritik af ransagning uden retskendelse og mangelfuld rapportskrivning

SA4-2005-321-0188 og RA-2005-321-0333 og 0334

Statsadvokaten havde indstillet efterforskningen i en sag om to polititjenestemænds eventuelle overtrædelse af blandt andet straffelovens § 155, i forbindelse med behandlingen af en sag, hvor A og B blev tilbageholdt mistænkt for hæleri. Statsadvokaten fandt heller ikke, at der var tale om kritisabel adfærd i forbindelse med polititjenestemændenes behandling af sagen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Rigsadvokaten tiltrådte, at der ikke var nogen rimelig formodning om, at der var tale om et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, men fandt, at polititjenestemændenes gennemførelse af politiforretningen var kritisabel.

Sagen er omtalt i afsnit 4, s. 73.

Eksempel 2

Rigsadvokaten fandt ikke fuld tilstrækkelig grundlag for at udtale kritik af en politifuldmægtig

SA5-2004-321-0115 og RA-2004-321-0230

I forbindelse med en større røverisag forklarede et vidne om et muligt falsk alibi for én af de mistænkte på tidspunktet for et røveri. De kriminalassistenter, der efterforskede sagen, havde ikke udfærdiget rapport herom, idet de frygtede for vidnets sikkerhed. Hverken den mistænkte forsvarer eller retten havde derfor haft mulighed for at gøre sig bekendt med vidnets forklaring om det mulige falske alibi. Der var endvidere indhentet en udskrift med nogle nærmere oplysninger vedrørende alibiet. Denne udskrift indgik imidlertid ikke i sagens bilag, og den bortkom senere.

I forbindelse med afgørelsen af tiltalespørgsmålet i hele komplekset blev statsadvokaten opmærksom på det nævnte forhold og iværksatte af egen drift en efterforskning vedrørende mulig tjenesteforsømmelse, blandt andet begået af en politifuldmægtig P, to kriminalassistenter og en kriminalinspektør.

Statsadvokaten besluttede at indstille efterforskningen i sagen mod P.

Statsadvokaten meddelte samtidig, at han fandt det meget kritisabelt, at P ikke havde sikret sig, at oplysningerne om det mulige falske alibi indgik i sagen på tidspunktet for grundlovsforhøret og en senere forelæggelse for statsadvokaten.

Statsadvokaten traf samme dag afgørelse vedrørende de to kriminalassistenter og kriminalinspektøren. Statsadvokaten besluttede ligeledes at indstille efterforskningen i sagen mod dem.

Statsadvokaten udtalte kritik af, at kriminalassistenterne ikke optog rapport om det mulige falske alibi i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 744.

Statsadvokaten fandt endvidere, at kriminalinspektøren havde begået fejl ved at undlade at sikre, at de indhentede oplysninger blev ført til rapport.

Statsadvokaten henstillede på den baggrund til politimesteren, at denne over for kriminalpolitiet indskærpede de nærmere regler om optagelse af rapport, og at han med den juridiske afdeling nærmere drøftede juristernes legalitetskontrol, herunder Rigsadvokatens Meddelelse nr. 5/1992.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelserne. Nævnet fandt dog alene Ps adfærd kritisabel.

Såvel P som den ene af kriminalassistenterne påklagede afgørelserne til Rigsadvokaten. I forbindelse med klagen kom der nye oplysninger, der medførte, at statsadvokaten genoptog efterforskningen vedrørende P.

Statsadvokaten ændrede efterfølgende sin afgørelse, idet han nu alene fandt det kritisabelt, at P ikke havde sikret sig, at oplysningerne om det mulige falske alibi indgik i sagen, både på tidspunkt for grundlovsforhøret og ved den senere forelæggelse for statsadvokaten.

Statsadvokaten begrundede den ændrede afgørelse med, at han på baggrund af nye oplysninger ikke kunne udelukke, at oplysningen om det mulige falske alibi var blevet oplyst under et møde i statsadvokaturen.

Politiklagenævnet havde forinden med dissens udtalt, at nævnet fortsat fandt Ps adfærd kritisabel.

P påklagede på ny afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten fandt det ikke bevist, at P var i besiddelse af oplysningerne om det mulige falske alibi inden grundlovsforhøret. Rigsadvokaten fandt derfor ikke, at der kunne rejses kritik mod P for behandlingen af sagen i forbindelse med grundlovsforhøret.

Med hensyn til forelæggelsen for statsadvokaten fandt Rigsadvokaten efter en samlet vurdering af sagen, herunder de kritisable forhold, der var begået af

efterforskerne, kriminalinspektørens svigtende tilsyn med efterforskningen og det forhold, at den i sagen omhandlede udskrift var bortkommet, ikke, at der var fuldt tilstrækkeligt grundlag for at rejse egentlig kritik af Ps behandling af sagen.

Rigsadvokaten fandt dog ikke, at Ps forelæggelse for statsadvokaten af tiltalespørgsmålet var fyldestgørende. Rigsadvokaten anførte, at P burde have foretaget den nødvendige gennemgang af hele sagens bevisligheder og over for statsadvokaten have redegjort for problemstillingen vedrørende det mulige falske alibi i forbindelse med vurderingen af, om der var grundlag for at rejse tiltale mod den pågældende.

Rigsadvokaten anførte videre, at P – i det omfang hun måtte være bekendt med, at kriminalpolitiet lå inde med oplysninger, der ikke forelå i nedskrevet form i sagen – eventuelt gennem vicepolitimesteren – burde have taget skridt til og sikret sig, at materialet befandt sig blandt sagens akter, inden der blev taget stilling til tiltalespørgsmålet.

Rigsadvokaten fandt det ligesom statsadvokaten kritisabelt, at kriminalassistenterne ikke optog rapport om det mulige falske alibi i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 744. Rigsadvokaten udtalte, at det er en afgørende forudsætning for anklagemyndighedens løbende legalitetskontrol med politikredsens straffesagsbehandling, at politiets efterforskningsmateriale i en straffesag er korrekt og fyldestgørende, jf. herved Rigsadvokat Meddelelse 4/2004.

Rigsadvokaten fandt det i øvrigt meget beklageligt, at udskriften var bortkommet.

Rigsadvokaten tilsluttede sig statsadvokatens henstilling om, at politimesteren over for kriminalpolitiet indskærpede de nærmere regler om optagelse af rapport, og at politimesteren med den juridiske afdeling nærmere drøftede juristernes legalitetskontrol.

Eksempel 3

Rigsadvokaten fandt det beklageligt, men ikke kritisabelt, at en politiassistent påførte nogle håndjern forkert

SA6-2003-323-0071 og RA-2005-323-0137

En arrestant A klagede blandt andet over unødigt magtanvendelse, da han blev ilagt håndjern i et arresthus i forbindelse med, at han skulle transporteres til et andet arresthus. Statsadvokaten inddrog af egen drift transporten af arrestanten, hvor han var ilagt håndjern, i klagen.

Det fremgik af sagen, at der ikke havde været transporthåndjern til rådighed. Arrestanten var derfor blevet ilagt almindelige håndjern. Det fremgik endvi-

dere, at håndjernene blev ilagt forkert i arresten, hvilket blev opdaget kort tid efter.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at kritisere, at der blev anvendt håndjern under transporten og heller ikke, at der blev anvendt almindelige håndjern.

Statsadvokaten fandt det derimod kritisabelt, at håndjernene var ilagt forkert i arresten. Herudover fandt statsadvokaten det ikke hensigtsmæssigt, at den politiassistent P, der var ansvarlig for ilæggelsen af håndjernene, ikke havde sikret sig, at de var sat på, så de gav mindst mulig gene.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

P klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten og anførte i den forbindelse, at han i den pågældende situation ikke havde til hensigt at påføre håndjernene på en forkert måde, og at det konstaterede måtte betegnes som et hændeligt uheld. P anførte endvidere, at hans afhjælpning og korrekte placering af håndjernene blev foretaget ganske kort tid efter ilæggelsen.

Statsadvokaten havde i en udtalelse over klagen oplyst, at det kritisable forhold lå i det nedre område for anvendelsen af formuleringen "kritisabelt".

Rigsadvokaten fandt ikke, at Ps adfærd burde betegnes som kritisabel, men fandt det beklageligt, at P ikke havde udvist tilstrækkelig omhu, da han i første omgang ikke ilagde håndjernene korrekt.

5.5 Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret statsadvokatens afgørelse og har fulgt nævnets indstilling

Kritik af politiets tilbageholdelse af en udlænding, der havde anmeldt politipersonale for vold mv. i forbindelse med anholdelse.

Eksempel 1

SA1-2003-321-0144 og RA-2004-321-0209, beretningen 2004, s. 92

En polsk mand M anmeldte en række polititjenestemænd for blandt andet at have forøvet vold mod ham under en tilbageholdelse i forbindelse med, at han samme dag blev nægtet indrejse i Danmark. M var i politiets varetægt den 19. februar 2003 fra kl. 08.30 til kl. 18.58, hvor han blev løsladt. Efter at have anmeldt polititjenestemændene for vold blev M på ny anholdt kl. 21.00 med henblik på undersøgelse på Retsmedicinsk Institut og afhøring. Retsmedicinsk Institut konstaterede kl. 22.00, at M blandt andet havde underhudsbledninger ved kindbenene, og at alle læsionerne var friske og opstået ved let stump vold. Efter 3½ times afhøring, blev P løsladt den følgende nat kl. 03.15 og overladt til den polske ambassades varetægt.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen og fandt i øvrigt ikke, at der var grundlag for at udtale egentlig kritik i sagen.

Politiklagenævnet var enig i, at efterforskningen blev indstillet, selvom nævnet stillede sig undrende over for de dokumenterede skader på M, som ingen af betjentene tilsyneladende havde bemærket. Et flertal i nævnet fandt endvidere, at visse af polititjenestemændenes udtalelser om nødvendigheden af Ms fortsatte tilstedeværelse og medvirken efter hans anmeldelse af polititjenestemændene for vold var kritisable. Nævnet fandt endvidere, at det var kritisabelt, at kriminalpolitiet sent om aftenen foretog afhøring af M om et påstået voldeligt overgreb fra politiets side, idet betingelserne i retsplejelovens § 1020 b, stk. 3, ikke syntes at have været til stede. Endelig fandt nævnet, at det var stærkt beklageligt, at man tilsyneladende ikke kunne finde den blanket, på hvilken M angiveligt havde kvitteret for modtagelsen af tilbageleverede effekter.

Ms advokat påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten beklagede statsadvokatens lange sagsbehandlingstid og meddelte samtidig Ms advokat, at det ikke var hensigtsmæssigt i en sag som den foreliggende, at der hengik mere end et år med at uddybe klagen til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten fandt endvidere, at statsadvokaten burde have forsøgt at foretage afhøring af nogle nærmere anførte vidner og lagde herved blandt andet vægt på sagens karakter.

Rigsadvokaten fandt dog ikke i lyset af den siden da forløbne tid grundlag for at søge de pågældende vidner afhørt.

Rigsadvokaten fandt det ikke forståeligt, at ingen af de afhørte polititjenestemænd tilsyneladende havde bemærket skaderne på M. Rigsadvokaten var dog enig med statsadvokaten i, at der ikke var et tilstrækkeligt grundlag for at antage, at en nærmere bestemt polititjenestemand havde gjort sig skyldig i strafbare forhold i forbindelse med afvisningen af M ved hans indrejse i Danmark.

Rigsadvokaten fandt det desuden kritisabelt, at M efter løsladelsen på ny blev anholdt, idet politiet ikke på det foreliggende grundlag havde fornøden hjemmel til at tilbageholde M mod hans vilje. Rigsadvokaten fandt, at kriminalpolitiets afhøring af M, der blev gennemført over 3½ time efter en meget langvarig til dels uhjemlet tilbageholdelse, var meget kritisabel. M burde endvidere ikke uden forudgående aftale med statsadvokaturen have være afhørt af politiet, idet afhøringen ikke var uopsættelig.

Rigsadvokaten fandt det kritisabelt, at flere polititjenestemænd over for M havde udtalt, at når han anmeldte politiet for vold, så var M nødt til at medvirke til en afklaring af forholdet, og at M – uanset om han trak anmeldelsen

tilbage – ikke kunne tage hjem til Polen, men måtte vente, til efterforskningen var tilendebragt.

Da der var væsentlige sprogproblemer mellem M, der hverken forstod dansk eller engelsk, og polititjenestemændene, fandt Rigsadvokaten, at det ville have været hensigtsmæssigt, om politiet på et tidligere tidspunkt end det skete havde rekvireret tolk.

Rigsadvokaten fandt det endeligt stærkt beklageligt, at politiet ikke kunne finde optegnelser vedrørende de udleverede effekter eller den blanket, på hvilken M – såfremt sædvanlig fremgangsmåde havde været fulgt – havde kvitteret for modtagelsen af de tilbageleverede effekter. Da behandlingen af M vidnede om en meget alvorlig mangel på forståelse for helt centrale elementer i politiklagenævnens ordning, fandt Rigsadvokaten, at de relevante personalegrupper i politikredsen burde orienteres om indholdet af afgørelsen.

5.6 Eksempler hvor Rigsadvokaten har anmodet statsadvokaten om at foretage en fornyet vurdering af sagen

Rigsadvokaten anmodede statsadvokaten om at behandle en sag efter retsplejelovens kap. 93 c

SA3-2004-323-0133 og RA-2005-323-0157

Statsadvokaten havde behandlet en klage over politiets magtanvendelse i forbindelse med en anholdelse som en adfærdsklage.

Statsadvokatens afgørelse blev af K påklaget til Rigsadvokaten.

Det fremgik af den oprindelige klageskrivelse til statsadvokaten, at Ks advokat i overskriften havde skrevet, at der var tale om en anmeldelse af politipersonalets mulige strafbare adfærd mod K. Det var i skrivelsen endvidere anført, at Ks advokat lagde til grund, at statsadvokaten ud over at undersøge, om der eventuelt forelå strafbart forhold, også undersøgte, om der var grundlag for at udtale kritik af den udviste adfærd.

Politiklagenævnet havde i forbindelse med, at nævnet kvitterede for modtagelse af underretning om klagen, henledt opmærksomheden på, at det af klageskrivelsen fremgik, at K forventede, at der også blev iværksat undersøgelse i medfør af retsplejelovens kapitel 93 c. Ks advokat havde endvidere i en senere skrivelse anført, at der var tale om en klage over strafbart forhold begået af polititjenestemænd. Det var endvidere anført, at der, ud over at det ønskedes undersøgt, hvorvidt der forelå et strafbart forhold i forhold til volden, endvidere blev klaget over nogle nærmere bestemte forhold.

Eksempel 1

Rigsadvokaten opfattede disse skrivelser som en anmodning om, at sagen blev behandlet som en straffesag efter retsplejelovens kapitel 93 c, og anmodede derfor statsadvokaten om at genoptage behandlingen af sagen.

Statsadvokaten indstillede ved en senere afgørelse efterforskningen, idet der ikke var rimeligt formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, var begået.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

K klagede til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Eksempel 2

Rigsadvokaten anmodede i en straffesag statsadvokaten om tillige at tage stilling til politiassistenternes adfærd i tjenesten

SA1-2003-321-0198 og RA-2005-321-0295

En mand M, havde klaget over, at han havde været udsat for vold i forbindelse med en anholdelse.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, idet statsadvokaten ikke fandt, at der var grundlag for at rejse sigtelse i sagen mod politiet for vold, men tog på nær et enkelt punkt ikke stilling til, om betjentenes adfærd i forbindelse med hændelsesforløbet kunne give anledning til bemærkninger.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i, at efterforskningen blev indstillet. Politiklagenævnet havde endvidere bemærket, at man fandt det relevant at overveje, om betjentenes adfærd i forbindelse med hændelsesforløbet kunne give anledning til bemærkninger. Nævnet fandt dog efter sagens samlede omstændigheder og den udøvede magtanvendelse ikke grundlag for at karakterisere de indklagede politibetjentes adfærd som kritisabel.

Klager påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten tiltrådte at efterforskningen blev indstillet, men bad statsadvokaten om også at vurdere politiassistenternes adfærd.

5.7 Klagestatistikken (indkomne sager)

Rigsadvokaten modtog i beretningsåret i alt 140 konkrete sager vedrørende politiklagenævnsordningen. Dette ligger noget på niveau med antallet af klagesager de foregående år. Set i forhold til det samlede antal afgørelser, der er truffet af statsadvokaterne i beretningsåret, er der tale om, at ca. 14 % af afgørelserne er indbragt for Rigsadvokaten. Denne "klagefrekvens" har været nogenlunde stabil de senere år.

Fordelingen af klager, der er blevet indbragt af sagens parter (henholdsvis

polititjenestemænd og borgere) og politiklagenævnene fremgår af nedenstående tabel. Det fremgår heraf, at politiklagenævnene påklagede tre afgørelser (ca. 2 %), mens polititjenestemænd påklagede 10 afgørelser (ca. 7 %). Borgerne stod for resten af klagerne (ca. 91 %).

Tabel 1. Fordelingen af indkomne sager hos Rigsadvokaten 1998-2005																
Sag indkommet i	1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005	
Sagskategori	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c
Sagen påklaget af																
- polititjenestemanden	3	6	9	9	5	6	5	8	2	3	3	13	7	6	4	6
- borgeren *)	51	66	41	63	59	58	44	80	46	99	39	92	57	63	40	87
- politiklagenævnet	6	14	2	12	4	11	3	8	0	1	0	3	1	2	1	2
Klager efter kap. 93 b og 93 c																
	60	86	52	84	68	75	52	96	48	103	42	108	65	71	45	95
Klager i alt	146		136		143		148		151		150		136		140	
Afgørelser i alt	605		811		715		927		874		880		975		966	
"Klageprocent"	24		16		20		16		17		17		14		14	

*) Herunder klager, der er afvist på grund af manglende partsstatus.

5.8 Særligt om sager, der er påklaget af nævnene

Det kan fortsat konstateres, at politiklagenævnene – som forudsat i lovforarbejderne – generelt er tilbageholdende med at klage over statsadvokatens afgørelse, selvom man er uenige i denne afgørelse. Nævnene har i 2005 i tre tilfælde klaget over statsadvokatens afgørelse. Sagerne er beskrevet nedenfor. Nævnene har i perioden fra ordningens start i 1996 og frem til udgangen af 2005 klaget over statsadvokatens afgørelse i følgende tilfælde:

Tabel

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Adfærd		3	6	2	4	3	0	0	2	1
Straf		15	14	12	11	8	1	3	2	2
I alt		18	20	14	15	11	1	3	3	3
Afgørelse ændret	*	*	*	*	*	*	*	*	1	2

*) Ikke opgjort i tidligere beretninger.

En række af de sager, der har påklaget af nævnene, har vedrørt spørgsmålet om nævnenes kompetence, mens andre sager derimod har vedrørt spørgsmålet om en almindelig bevisvurdering, som sagens parter ikke har fundet anledning til at påklage.

Som det fremgår af tabellen har nævnene navnlig i de første år påklaget afgørelser vedrørende sådanne fortolkningsspørgsmål. Der kan herom henvises til de tidligere udgivne beretninger om behandlingen af klager over politiet.

Sag nr. 1

Stadfæstet indstilling af efterforskningen af voldssag på grund af den siden anmeldelsen forløbne tid

SA1-2003-321-0120 og RA-2005-321-0234

En mand M havde anmeldt en politibetjent P for vold begået imod ham natten mellem den 18. og 19. januar 2003 i forbindelse, at han var blevet anholdt, sigtet for overtrædelse af politivedtægten og straffelovens § 121 ved forinden at have deltaget i slagsmål og gentagne gange fremsat fornærmelige udtalelser mod en politibetjent.

Statsadvokaten besluttede den 29. december 2004 at standse undersøgelsen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, 1. pkt., idet statsadvokaten ikke fandt, at det under en straffesag ville være muligt at føre det bevis, der var nødvendigt for, at der kunne ske domfældelse i sagen.

Politiklagenævnet havde forinden udtalt, at man fandt det rettest, at der blev rejst tiltale mod politibetjenten, og at man under den eventuelt kommende retssag formodede, at der i forbindelse med bevisførelsen ville ske yderligere afhøring af relevante personer, herunder eksempelvis en nærmere bestemt navngiven person.

M klagede telefonisk over afgørelsen og oplyste i den forbindelse, at han fandt, der burde være foretaget afhøringer af deltagerne i den fest, som han deltog i inden anholdelsen, idet de pågældende skulle kunne bekræfte, at ingen af skaderne stammede fra det slagsmål, der var baggrund for anholdelsen.

Rigsadvokaten stadfæstede den 3. marts 2005 statsadvokatens afgørelse, men lagde blandt andet vægt på, at det ikke ville være muligt nu at føre det bevis, der var nødvendigt for, at der kunne ske domfældelse i sagen. Det blev påpeget over for statsadvokaten, at den hengåede tid var en af grundene til, at man ikke havde anmodet statsadvokaten om at genoptage efterforskningen.

Der var endvidere problemer med bortkomst af en notits, som P havde udfærdiget umiddelbart efter episoden, og som han efterfølgende ikke ønskede inddraget i sagen. Som følge af den hengåede tid var der heller ikke grundlag for

en nærmere undersøgelse vedrørende notitsens bortkomst. Rigsadvokaten fandt dog bortkomsten meget beklagelig.

Rigsadvokaten fulgt nævnets indstilling om betinget frakendelse af førerretten

Sag nr. 2

SA5-2004-321-0100 og RA-2005-321-0235

En politiassistent P undlod under kørsel i patruljevogn i tilkørselsbanen til en motorvej at optræde hensynsfuldt og udvise agtpågivenhed, så der ikke opstod fare eller ulempe for andre, idet han foretog uvending over skillelinjen mellem tilkørselsbanen og motorvejen, hvorefter han over en kort strækning kørte imod færdselsretningen i motorvejens nordgående spor.

Statsadvokaten forelagde P en bøde på 500 kr. Statsadvokaten fandt efter en samlet vurdering ikke, at der skulle ske frakendelse af førerretten, heller ikke betinget. Statsadvokaten havde blandt andet henvist til, at politiassistenten utilsigtet kom til at køre imod færdselsretningen i en situation, hvor patruljen hurtigt og politimæssigt korrekt skulle eftersætte en formodet flugt-/gerningsbil, og at kørslen skete over en strækning på ca. 200 meter.

Politiklagenævnet var uenig i afgørelsen, da nævnet fandt, at P også skulle frakendes førerretten betinget.

Politiklagenævnet klagede til Rigsadvokaten og henviste blandt andet til, at det ville føles som en forskelsbehandling mellem henholdsvis polititjenestemænds og borgeres kørsel, såfremt der ikke blev sanktioneret ens.

Rigsadvokaten var ved en fejl ikke opmærksom på omgørelsesfristen på 2 måneder, hvorfor Rigsadvokaten ved sin afgørelse efter omgørelsesfristens udløb ikke havde mulighed for at omgøre afgørelsen.

Rigsadvokaten meddelte dog, at det havde været rigtigst at rejse tiltale i sagen med påstand om betinget frakendelse af førerretten.

Rigsadvokaten omgjorde statsadvokatens afgørelse og kritiserede udtalelse med racistiske undertoner

Sag nr. 3

SA1-2004-323-0194 og RA-2005-323-0161

Sagen vedrørte en klage over en politiassistent P, der i forbindelse med, at klager K blev forelagt en bøde for at anvende rulleskøjter på cykelstien havde udtalt: "Nåh, din far tog nok til Peru for at fremavle dig med en af disse hersens kvinder". K klagede endvidere over, at P gav udtryk for fordomme mod "nydanskere", og at Ps tone under hele samtalen var gennemsyret af en nedladende holdning til denne del af befolkningen.

K præciserede senere klagen og anførte, at P havde udtalt: "Som professio-

nel politibetjent kan jeg se, at du er velintegreret, du taler godt dansk, og af erfaring ved jeg, at når den ene forældre er dansker, bliver integrationen som regel god. Hvorimod når begge forældre er udlændinge, bliver integrationen ikke særlig god, og så er det som regel børnene, der oversætter alt for deres forældre". Dette blev efter klagers opfattelse sagt i en "overlegen/nedladende tone".

P havde i en redegørelse vedrørende klagepunktet om Ks far anført, at han "ikke kunne genkende denne formulering" som sin. Ved en senere telefonisk afhøring oplyste P, at han ikke kunne udelukke, at han havde brugt ordet "avle". P havde i sin redegørelse bekræftet, at emnet integration blev berørt. P bestred, at hans tone var nedladende.

Statsadvokaten standsede undersøgelsen i sagen. Statsadvokaten fandt blandt andet ikke anledning til at kritisere, at P havde indladt sig på en drøftelse med K om generelle forhold og udlændinges situation i Danmark. Statsadvokaten anførte endvidere, at påstanden om en overlegen eller nedladende tone ikke uden yderligere holdepunkter kunne danne grundlag for kritik. Statsadvokaten udtalte, at selvom anvendelsen af ordet "avle" kunne anses for uheldig og uforståelig, kunne der heller ikke på dette grundlag udtales kritik.

Nævnet havde forinden anført, at nævnet fandt, at Ps brug af ordet "avle/fremavle" var kritisabelt i den konkrete sammenhæng, idet nævnet fandt, at dette ord – således som det her har været anvendt – havde nedvurdrende/racistiske undertoner.

Politiklagenævnet og K klagede til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten fandt ligesom statsadvokaten, at anvendelsen af ordet "avle" var både uheldig og uforståelig. Rigsadvokaten fandt imidlertid, at anvendelsen af ordet i den angivne sammenhæng tillige måtte anses for nedværdigende og nedsættende, og at P måtte indse, at det kunne blive opfattet sådan. På den baggrund fandt Rigsadvokaten det kritisabelt, at P anvendte udtrykket. Rigsadvokaten beklagede Ps adfærd over for klageren.

Afsnit 6

Statistisk opgørelse over behandlingen af konkrete klagesager hos statsadvokaterne i 2005

6.1 Statistik over indkomne politiklagenævnsager

Statsadvokaterne har i beretningsåret modtaget 934 sager, der er omfattet af ordningen. Dette svarer til et fald i sagstallet på knap 4 % i forhold til 2004, hvor der indkom 971 nye sager hos statsadvokaterne. Antallet af nye sager ligger således omtrent på niveau med 2003.

Ser man på sammensætningen af sagsporteføljen på landsplan, kan der spores visse tendenser. Det er markant, at adfærdssagernes andel i den samlede sagsportefølje er reduceret, således at anmeldelser om strafbart forhold nu udgør ca. 61 % af samtlige sager. Denne forskydning fra adfærdsklager til anmeldelser om strafbart forhold, der har kunnet konstateres gennem de senere år, skyldes navnlig en kontinuerlig stigning i antallet af *færdselssager* siden 2002. Der er i beretningsåret registreret 252 færdselssager mod 251 sager i 2004. Der blev til sammenligning registreret 170 nye færdselssager i 2002, mens dette antal steg til 220 sager i 2003. Stigningen må blandt andet ses på baggrund af etableringen af ordningen med automatisk trafikkontrol (ATK). Færdselssagerne udgør endvidere den overvejende del af de straffesager, hvor der er grundlag for at rejse tiltale.

Fordelelsen af sagerne på landsplan er fortsat "skæv" i den forstand, at Statsadvokaten for København m.v. og Statsadvokaten for Sjælland, der dækker det storkøbenhavnske område, fortsat modtager mere end halvdelen af samtlige nye sager (53,6 % af sagerne), mens indbyggertallet i disse to områder alene udgør mere end en trediedel af Danmarks befolkning.

Det er anført i de tidligere beretninger, at der har været overvejelser om, hvorvidt de indkomne sager burde fordeles på hver enkelt af landets 54 politikredse. Dette er hidtil blevet afvist, blandt andet som følge af de meget store forskelle, der i dag er mellem politikredsene med hensyn til størrelse, antal tjens-tegørende polititjenestemænd og befolkningsunderlag mv.

Spørgsmålet vil blive taget op til overvejelse på ny i forbindelse med etableringen af de nye store politikredse pr. 1. januar 2007.

Der er således i den foreliggende beretning som hidtil foretaget en regional opdeling af de indkomne sager. Der henvises herom blandt andet til tabel 2.

Nogle politiklagenævn har valgt også i delberetningen for 2005 at fordele de indkomne sager på de enkelte politikredse. Der kan herom henvises til de enkelte delberetninger.

Tabel 1. Indkomne politiklagenævns sager 1997-2005

Antal sager indkommet i	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Klager over politipersonalets adfærd	333	286	358	367	392	365	385	400	367
Straffesager mod politipersonale	312	340	480	502	539	511	532	571	567
- heraf færdselssager	100	113	138	160	166	170	220	251	252
- heraf sager behandlet efter rpl. § 1020 a, stk. 2	6	12	14	9	17	10	7	6	9
I alt sager omfattet af ordningen	645	626	838	869	931	876	917	971	934

Tabel 2. Indkomne politiklagenævns sager hos statsadvokaterne i 2005

Antal indkomne sager 2005	SA København	SA Sjælland	SA Fyn	SA Ålborg	SA Viborg	SA Sønderborg	I alt
Klager over politiets adfærd	89	82	44	53	44	55	367
Straffesager mod politipersonale	186	144	53	53	72	59	567
Heraf færdselssager	82	73	22	25	31	19	252
I alt	275	226	97	106	116	114	934

Tabel 3. Fordeling af indkomne sager pr. statsadvokatur 1997-2005

Antal sager indkommet i	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Statsadvokaten for København mv.	223	208	326	280	309	246	241	277	275
Statsadvokaten for Sjælland	123	116	164	200	224	209	224	232	226
Statsadvokaten for Fyn mv.	54	51	73	83	73	94	106	96	97
Statsadvokaten i Ålborg	82	90	89	89	111	108	112	129	106
Statsadvokaten i Viborg	56	78	93	114	117	130	114	116	116
Statsadvokaten i Sønderborg	107	83	93	103	97	89	120	121	114
I alt sager omfattet af ordningen	645	626	838	869	931	876	917	971	934

6.2 Statistik over afgjorte politiklagenævnsager

Statsadvokaterne har i beretningsåret 2005 afgjort 966 sager, der er omfattet af ordningen, mens der i samme periode indkom 934 nye sager.

Et udvalg af de konkrete sager, som statsadvokaterne har behandlet i beretningsåret, er beskrevet i afsnit 4.

Tabel 4. Afgjorte politiklagenævnsager i 1997-2005

Antal sager afgjort i	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Klager over politipersonalets adfærd	320	282	380	302	363	400	366	424	387
Straffesager mod politipersonale	283	323	431	413	564	474	514	551	579
- heraf færdselsager	106	103	106	139	174	121	207	179	259
- heraf undersøgelser efter § 1020 a, stk. 2	6	7	18	13	16	11	8	6	10
I alt sager omfattet af ordningen	609	612	829	715	943	874	880	975	966

6.3 Statistik over afgjorte adfærdssager

Statistikken over afgjorte adfærdssager indeholder oplysninger om klager, der er forligt i politikredsen (notitssager), tilbagekaldte klager og afviste klager. Endvidere indgår der oplysninger om sager, hvor der ikke er udtalt kritik af politiet, men hvor statsadvokaten alligevel har beklaget forholdet over for klageren. Endelig indgår der oplysninger om sager, hvor statsadvokaten har fundet grundlag for at kritisere den enkelte polititjenestemand eller "systemet". Der er i beretningsåret afgjort i alt 387 adfærdsklagesager.

Tabel 4a. Statsadvokaternes afgørelser af klager over politipersonalets adfærd 2005

Afgørelse	2005
1. Klagen forligt i politikredsen ("notitssager")	120
2. Klagen tilbagekaldt	12
3. Klagen afvist som forældet, jf. retsplejelovens § 1019 a, stk. 2	14
4. Klagen afvist som ubegrundet (herunder som grundløs, hvor undersøgelsen ikke har underbygget klagen, og modstridende forklaringer ("påstand mod påstand"))	210
5. Ej kritik, men forholdet beklaget (forholdet beklaget over for klager, selvom der ikke har været grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd)	7
6. Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd	9
- herunder kritisabelt	(6)
- herunder meget kritisabelt	(2)
- herunder særdeles/stærkt /yderst kritisabelt	(1)
7. Systemkritik (herunder kritik af tilrettelæggelsen af generelle procedurer mv.)	1
8. Andet (herunder blandt andet sager, der er henlagt, fordi klager ikke har reageret på henvendelser fra statsadvokaten)	14
I ALT	387

Det bemærkes, at statistikken vedrører afgørelsen af adfærdsklagen. Der kan derfor f.eks. være udtalt kritik af polititjenestemandenes dispositioner i sagen, selv om sagen i statistikken er rubriceret under pkt. 4 som ubegrundet. Det bemærkes endvidere, at opgørelsen vedrører journaliserede sager, hvilket medfører, at den enkelte sag f.eks. kan omfatte flere indklagede polititjenestemænd. Der kan således i den enkelte sag være rejst kritik af flere enkelt- personer.

Tabel 4b. Statsadvokaternes afgørelser af klager over politipersonalets adfærd 1997-2005

Fordelingen efter afgørelsens indhold	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹	2005
Klagen forligt i politi-									
kredsen	45	48	52	44	52	73	122	145	120
Klagen tilbagekaldt	24	11	18	11	18	8	5	13	12
Klagen afvist som									
forældet	4	5	7	12	9	3	5	6	14
Klagen afvist som									
ubegrundet	206	162	255	197	241	289	195	203	210
Ej kritik, men forholdet									
beklaget	10	22	17	12	12	12	14	20	7
Grundlag for kritik	6	11	12	16	9	7	6	14	9
Systemkritik	0	0	0	1	1	0	0	1	1
Andet	25	23	19	9	21	8	19	22	14
I alt	320	282	380	302	363	400	366	424	387

Noter:

1) Tallene for 2004 er korrigeret for så vidt angår tidligere opdateringsfejl.

6.4 Statistik over afgjorte straffesager

Statistikken over afgjorte straffesager indeholder oplysninger om sager, hvor anmeldelsen er afvist uden realitetsbehandling, og sager hvor statsadvokaten har indstillet efterforskningen eller opgivet påtale. Endvidere indgår der oplysninger om de sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der var et tiltalegrundlag. Denne kategori omfatter både sager, hvor der er rejst tiltale, sager der er mundet ud i et tiltalefrafald, eller sager hvor polititjenestemanden har fået en advarsel efter retsplejeloven. Endelig indgår der oplysninger om de sager, hvor statsadvokaten har beklaget forholdet, selvom der ikke har været et tiltalegrundlag i sagen. Færdselssagerne er anført særskilt. Der er i beretningsåret afgjort i alt 579 sager, der er behandlet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c (straffesager).

Tabel 5a. Statsadvokaternes afgørelse af straffesager mod politipersonalet, herunder sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. 2005

Fordelingen efter afgørelsens indhold (færdselssager er anført i parentes)	
1. Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	97 (10)
2. Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2, (ikke-sigtede personer)	267 (68)
3. Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1, (sigtede personer)	1 (1)
4. Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg eller meddelt tiltalefrafald eller en advarsel)	189 (176)
5. Kritik eller forholdet beklaget, men ikke tiltalegrundlag (statsadvokaten har udtalt kritik eller beklaget det skete, selvom der ikke har været grundlag for tiltale mv.)	10 (1)
6. Andet (blandt andet sager, der er tilbagekaldt, bagatelsager (færdselssager) mv.)	15 (3)
I alt	579 (259)

Tabel 5b. Statsadvokaternes afgørelse af sager med tiltalegrundlag i 2005

	Tiltale	Bødeforelæg	Tiltalefrafald	Advarsel
Straffeloven				
§ 152 og/eller § 155	3		2	
§ 157			1	
§ 171, stk. 1			1	
§ 278, stk. 1, nr. 1	1			
§ 245 og § 252	1			
§ 291			1	
Færdselssager				
ATK	5	142 ²		3
Anden	13 ¹	12		1
Anden særlovgivning				
Udrykningsbekendtgørelsen	1		1	1
I alt	24	159	5	1

Noter:

1) Den ene sag er en ankesag, hvor byretssagen allerede indgår med én gang.

2) I de tilfælde, hvor statsadvokaten ikke har oplyst andet, end at sagen er afgjort med bøde, er sagen talt med i denne kategori.

Tabel 5c. Statsadvokaternes afgørelse af straffesager mod politipersonalet, herunder sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, 1997-2005

Fordelingen efter afgørelsens indhold	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Anmeldelsen afvist	78(18)	84(3)	127(11)	100(12)	106(10)	96(4)	96(14)	112(15)	97(10)
Efterforskning indstillet									
eller påtale opgivet	150 (47)	161 (48)	216 (40)	228 (66)	320 (65)	282 (62)	273 (76)	246 (33)	268(69)
Tiltalegrundlag	37(28)	58(47)	78(54)	73(60)	116(97)	79(52)	114(111)	170(163)	189(176)
Forholdet beklaget, men									
ikke tiltalegrundlag	5(0)	0(0)	0(0)	5(0)	11(0)	3(1)	5(0)	4(0)	10(1)
Andet	19(13)	21(5)	10(1)	7(1)	11(2)	14(2)	21(6)	19(2)	15(3)
I alt	289(106)	330(103)	431(106)	413(139)	564(174)	474(121)	508(207)	551(213)	579(259)

6.5 Særligt om undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Dette afsnit omhandler sager, som statsadvokaterne og Rigsadvokaten har behandlet efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Efter denne bestemmelse iværksætter statsadvokaten efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorlig til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I disse tilfælde skal der indledes efterforskning, uanset om der i det konkrete tilfælde er formodning om strafbart forhold.

Der er i perioden fra ordningens start i 1996 til udgangen af 2005 indkommet 101 sager. Heraf verserede en sag ved beretningens afgivelse. Sagerne er beskrevet i de tidligere beretninger og i denne beretnings afsnit 4.

Der har i den overvejende del af sagerne foreligget enighed mellem politiklagenævn og statsadvokat om sagens afgørelse. I det omfang sagerne er påklaget til Rigsadvokaten, har Rigsadvokaten oftest tiltrådt statsadvokatens afgørelse.

Table 6. Indkomne undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2 1997-2005

Antal sager indkommet i: Vedrørende:	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Detentionsdødsfald	1	1	3	3	1	1	1	0	0
Forsøg på selvmord i detention m.v.	0	2	1	0	1	1	0	0	0
Skudsager - heraf med dødelig udgang	3	3	3	2	6	4	4	2	2
Dødsfald i øvrigt	0	0	0	0	2	2	1	0	0
Tilskadekomst i øvrigt	2	4	5	0	6	2	0	1	3
I alt sager	0	2	2	4	3	2	2	4	4
I alt sager	6	12	14	9	17	10	7	6	9

Table 7. Fordeling af indkomne undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2 pr. statsadvokatur 1997-2005

Antal sager indkommet i	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Statsadvokaten for København m.v.	2	5	4	1	1	0	4	3	3
Statsadvokaten for Sjælland	1	0	2	4	6	2	0	1	2
Statsadvokaten for Fyn m.v.	1	0	1	0	1	1	2	1	0
Statsadvokaten i Ålborg	1	3	2	2	1	3	0	0	0
Statsadvokaten i Viborg	0	3	1	1	2	1	1	0	1
Statsadvokaten i Sønderborg	1	1	4	1	6	3	0	1	3
I alt sager	6	12	14	9	17	10	7	6	9

Table 8. Afgørelser i undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Fordelingen efter afgørelsens indhold (færdselssager anført i parentes)	2005
1. Efterforskning indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2 (ikke-sigtede personer)	7(2)
2. Påtale er opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1 (sigtede personer)	
3. Tiltalegrundlag ¹	2(1)
4. Kritik ²	1
5. Forholdet beklaget, men ikke grundlag for kritik ³	
6. Systemkritik og henstillinger	
7. Andet	
I alt	10

Noter:

1) Sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg og meddelt tiltalefrafald eller en advarsel.

2) Sager, hvor statsadvokaten har udtalt kritik af det skete, selv om der ikke har været grundlag for tiltale mv.

3) Objektiv beklagelse.

Table 9. Afgørelser i undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020a, stk. 2, 1997-2005

Fordelingen efter afgørelsens indhold	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	I alt
Efterforskning indstillet eller påtale opgivet ¹	6	10	10	7	12	6	2	5	7	65
Tiltalegrundlag ²	0	0	1	0	1	1	0	0	2	5
Kritik ³	0	0	4	0	0	0	0	0	1	5
Forholdet beklaget, men ikke grundlag for kritik ⁴	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Systemkritik og henstillinger	0	1	0	2	0	1	1	0	0	5
Andet	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Verserende	0	0	0	0	1	2	4	5	0	12
I alt	6	12	15	9	14	10	7	12	10	95

Noter:

1) Denne kategori omfatter 5 sager, hvor efterforskning er indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2, (ikke-sigtede personer), og en sag, hvor påtale er opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1, (sigtede personer).

2) Denne kategori omfatter sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg og meddelt tiltalefrafald eller en advarsel.

3) Sager, hvor statsadvokaten har beklaget det skete, selvom der ikke har været grundlag for tiltale m.v.

4) Objektiv beklagelse.

6.6 Statistik vedrørende politiklagenævnenes sagsbehandling

Der har i en række tilfælde været rejst spørgsmål om statistiske oplysninger om politiklagenævnenes udtalelser, herunder spørgsmål om i hvilket omfang nævnene har været enige eller uenige i statsadvokatens konklusion, om der har været enighed i det enkelte nævn om vurderingen af sagen, og om nævnene har fået statsadvokaten til at ændre sin afgørelse.

Jeg har blandt andet til brug for besvarelsen af folketingsspørgsmål (spørgsmål nr. S 1816/2003-4) udtalt, at

“... ”

Det er min erfaring fra de årlige drøftelser med statsadvokaterne om behandlingen af politiklagenævnsager, at statsadvokaterne i almindelighed følger nævnenes anmodninger om yderligere efterforskning.

Der foreligger ikke statistiske oplysninger om antallet af tilfælde, hvor nævnenes forslag til afgørelse har fået statsadvokaten til at forandre sin konklusion.

...

Det fremgår ikke af statsadvokaternes indberetninger til mig, i hvilket omfang nævnene har været enige henholdsvis uenige i statsadvokatens forslag til afgørelse, ligesom omfanget af eventuelle dissenser af enkelte nævnsmedlemmer heller ikke fremgår. Nævnene har heller ikke i de selvstændige delberetninger, som nævnene efter § 14 i bekendtgørelsen om forretningsorden for politiklagenævn, skal udarbejde, anført statistiske oplysninger herom.”

Selv om der ikke er tilgængelig statistik over, i hvilket omfang nævnene har været enige henholdsvis uenige i statsadvokaternes forslag til afgørelse, er det vigtigt at bemærke, at eventuelle drøftelser mellem politiklagenævnet og statsadvokaten ikke altid vil komme til udtryk i en sådan statistik. Som eksempel herpå kan henvises til Delberetningen fra Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby, hvor sagen SA1-2002-321-0087 nævnes som eksempel på det samspil, der finder sted mellem statsadvokaten og nævnet. I øvrigt henvises til de adskillige konkrete sager, der er omtalt i denne beretning, og hvor politiklagenævnenes holdning til sagernes afgørelse er beskrevet.

Afsnit 7

Supplerende oplysninger vedrørende sager omtalt i tidligere beretninger

7.1 Beretningen for 2002

7.1.1 Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten

7.1.2 Adfærdssager

7.1.3 Straffesager

7.1.4 Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Dødsfald i forbindelse med transport af anholdt til detentionen (Løgstør-sagen)

SA4-2002-321-0132, RA-2003-322-0007, og SA4-2004-321-0099, beretningen 2002, side 232, sag nr. 4, beretningen 2003, side 198 og beretningen 2004, side 117.

Efter sagens påklage til Rigsadvokaten udsendte Danmarks Radio i november 2005 tv-udsendelsen "Hævet over mistanke". Udsendelsen omhandlede en række af de spørgsmål, som klageren rejste i sin klage, herunder vedrørende den lægelige vurdering af den mulige dødsårsag og statsadvokatens habilitet.

Rigsadvokaten traf afgørelse den 17. januar 2006 og fandt ikke efter den fortsatte efterforskning i sagen, herunder ved supplerende afhøring af de fire involverede polititjenestemænd, indhentelse af supplerende skriftligt materiale og afhøring af to falckreddere samt forelæggelse for Retslægerådet, grundlag for at ændre statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten lagde ved sin afgørelse blandt andet vægt på de samme forhold, som statsadvokaten anførte som begrundelse for sin afgørelse.

Rigsadvokaten anførte blandt andet, at den endelige dødsårsag ikke havde kunnet fastlægges på baggrund af de lægelige oplysninger i sagen, og at der ikke var grundlag for at foretage en fornyet forelæggelse for rådet.

Rigsadvokaten fandt for så vidt angår statsadvokatens habilitet, at der ikke

var grundlag for at betvivle, at sagen var behandlet under iagttagelse af den uvildighed og objektivitet, der er både grundlæggende og påkrævet ved behandlingen af klager over politiet.

Politiskolen udsendte på baggrund af statsadvokatens henvendelse i april 2005 en rundskrivelse til politiet og anklagemyndigheden vedrørende selvforsvarsgreb og teknikker. I skrivelsen blev det blandt andet anført, at lejring på maven af overvægtige personer, der eventuelt tillige er hyperaktive og/eller påvirkede, skal være af så kort varighed som muligt.

Dødsfald i forbindelse med detentionsanbringelse

SA2-2002-322-0003 og RA-2003-322-0006, beretningen 2002 side 236, sag nr. 9, beretning 2003, side 198 og beretning 2004, side 118. FO j.nr. 2002-4010-626

Efter at Rigsadvokaten havde truffet afgørelse, blev sagen påklaget til Folketingets Ombudsmand.

I forbindelse med Folketingets Ombudsmands behandling af klagen udtalte Rigspolitichefen, at man fandt det rigtigst, at bestemmelsen i detentionskundgørelsen af 27. juni 2001 blev fortolket og anvendt i overensstemmelse med sin naturlige sproglige forståelse. Rigspolitiet fandt derfor, at tilsyn ved fremmøde i detentionen efter kundgørelsens § 18, stk. 1, skulle foretages ved, at en polititjenestemand indfandt sig i selve detentionslokalet – eller som minimum åbnede døren til detentionslokalet – for at tilse den detentionsanbragte, og ikke blot ved et indkig gennem kighullet i detentionsdøren.

Rigsadvokaten oplyste, at man havde noteret sig Rigspolitichefens opfattelse af forståelsen af detentionskundgørelsen, og at denne ville blive lagt til grund for behandlingen af fremtidige sager.

Såvel Rigsadvokaten som statsadvokaten fandt imidlertid ikke, at den af Rigspolitichefen afgivne udtalelse om fortolkningen af detentionskundgørelsens § 18, stk. 1, havde betydning for vurderingen af den konkrete sag, herunder om der var begået et strafbart forhold eller handlet kritisabelt.

Folketingets Ombudsmand traf herefter afgørelse i sagen. Da Rigsadvokaten udtrykkeligt havde tilkendegivet, at Rigspolitichefens (og Folketingets Ombudsmands) opfattelse af den nævnte detentionsbestemmelse ville blive lagt til grund ved behandlingen af fremtidige sager, ville han ikke foretage sig yderligere vedrørende det generelle spørgsmål. Folketingets Ombudsmand fandt i øvrigt ikke grundlag for at kritisere myndighedernes afgørelse af, hvorvidt der var begået et strafbart forhold, eller hvorvidt politipersonalet havde handlet kritisabelt.

7.2 Beretningen for 2003

7.2.1 Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten

7.2.2 Adfærdssager

7.2.3 Straffesager

Anmeldelse mod politimand for racistiske udtalelser

SA1-2002-321-0076 og RA-2003-321-0067, beretningen 2003, side 170, FO j.nr. 2003-3520-611

Folketingets Ombudsmand indstillede behandlingen af foreningens klage, da det ud fra oplysninger fra medierne fremgik, at foreningen var opløst. Folketingets Ombudsmand foretog sig derfor ikke videre i sagen.

7.2.4 Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Brækket ben i forbindelse med anholdelse for overtrædelse af retsplejelovens § 750 og lov om euforiserende stoffer

SA1-2003-322-0001 og RA-2005-322-0015, beretningen 2003, side 193

Statsadvokaten besluttede ved afgørelse af 3. november 2005 at indstille efterforskningen i sagen. Statsadvokaten fandt ikke, at en fortsættelse af efterforskningen ville føre til, at der kunne rejses sigtelse i sagen. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at der ikke fandtes grundlag for at fastslå, at politiassistenten forsætligt havde sparket klager under knæet eller på anden måde øvet forsætlig vold mod denne. Statsadvokaten udtalte dog kritik af den i forbindelse med anholdelsen anvendte magt, som statsadvokaten fandt for voldsom. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at klager ikke havde iværksat et voldsomt personfarligt angreb på politiassistenten, og at klager ikke nåede at gøre modstand i forbindelse med, at han blev lagt i føregreb.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig.

Klager påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten traf afgørelse i sagen den 27. januar 2006. Rigsadvokaten fandt ikke, at der forelå bevis for, at politiassistenten forsætligt havde udøvet vold mod klager og tiltrådte således statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten fandt endvidere ligesom statsadvokaten, at den ved anholdelsen anvendte magtudøvelse under hensyn til politiassistentens oplysninger om, at klager ikke

havde gjort modstand ved anholdelsen, som i øvrigt havde været udramatisk havde været for voldsom og dermed kritisabel.

Politiasistenten blev tildelt en tjenstlig advarsel.

7.3 Beretningen for 2004

7.3.1 Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten

7.3.2 Adfærdssager

Anmeldelse af politianklager for voldtægt eller misbrug af sin stilling som polititjenestemand

SA6-2004-321-0081, beretningen 2004, side 84

Politianklageren blev efterfølgende afskediget.

7.3.3 Straffesager

7.3.4 Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Asylansøgers selvpåførte skader for at undgå udsendelse

SA1-2004-322-0007, beretningen side 113, sag 5

Statsadvokaten traf afgørelse i sagen den 3. januar 2006. Statsadvokaten fandt ikke anledning til at udtale kritik i sagen, men anmodede Rigspolitechefen om at indskærpe reglerne for visitation.

Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse til grund, at det var meget usikkert, hvor og hvornår klager var kommet i besiddelse af barberbladet. Statsadvokaten lagde til grund, at asylansøgeren blev visiteret ved anholdelsen, men at der ikke blev brugt metaldetektor. Han blev af personalet i Sandholmlejren visiteret ved udsendelsen med håndholdt detektor. Der kunne være tale om, at personalet havde troet, at det var en metalknap eller en metalnitte i asylansøgerens bukser, der gav udslaget. Det kunne derfor ikke afvises, at han, da han blev afhentet af politiet, var i besiddelse af barberbladet. Politiet foretog ikke en grundig visitation forud for udsendelsen, selv om der efter foreliggende retningslinier fra Udlændingeafdelingen er pligt hertil, og ansvaret derfor påhviler den udsendelsesansvarlige. Statsadvokaten fandt det ikke kritisabelt, at klager på politistationen fik lov at gå på toilettet, da intet tydede på, at klager ville foretage sig noget usædvanligt. Statsadvokaten fandt heller ikke, at der var grundlag for kritik af den udsendelsesansvarlige, selv om han ikke havde fore-

taget en grundig visitation, idet han selv havde afhentet asylansøgeren i fængslet og kunne gå ud fra, at han var visiteret.

Statsadvokaten fandt dog, at det med henblik på at minimere risikoen for episoder som den foreliggende over for Rigspolitichefen måtte påpeges, at der var et behov for at indskærpe reglerne, både således at der ved anholdelsen af en asylansøger sker visitation også med metaldetektor og således, at reglerne for visitation af asylansøgere, der afhentes til udsendelse af landet, overholdes. Dette gælder navnlig i tilfælde, hvor den der skal udsendes, siden sidste visitation har haft fysisk kontakt med andre end politiet og lufthavnspersonale.

Alvorlig personskade i forbindelse med påkørsel under udrykningskørsel

SA2-2004-322-0007, beretningen side 113, sag 6

Statsadvokaten besluttede at rejse tiltale mod den politiassistent P, der var fører af den civile patruljebil, for overtrædelse af straffelovens § 249, udrykningsbekendtgørelsen og færdselsloven. Statsadvokaten nedlagde påstand om frakendelse af retten til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen.

Ved byrettens dom af 21. december 2005 blev P fundet skyldig i overtrædelse af færdselsloven, udrykningsbekendtgørelsen og straffelovens § 249 og idømt 20 dagbøder á 400 kr. med forvandlingsstraf på fængsel i 20 dage, ligesom han blev frakendt førerretten betinget.

Retten lagde til grund, at P ved sin kørsel med en hastighed på minimum 70-80 km/t havde overtrådt færdselsloven. Retten anså det tillige for bevist, at P ved at undlade brug af udrykningssignaler havde tilsidesat udrykningsbekendtgørelsen, idet han ikke i forbindelse hermed udviste den påkrævede "ganske særlige forsigtighed".

Retten fandt endvidere P skyldig i overtrædelse af straffelovens § 249, idet retten lagde vægt på den ved påkørslen forvoldte betydelige personskade på forurettede og den betydelige grad af uagtsomhed, som P havde udvist ved at køre med en efter forholdene usædvanlig høj hastighed og uden at gøre brug af udrykningssignaler, som kunne have gjort blandt andet forurettede opmærksom på faren.

P ankede afgørelsen til landsretten. Ved landsrettens dom af 19. september 2006 blev P frifundet for overtrædelsen af straffelovens § 249 og færdselsloven. P blev alene fundet skyldig i overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsen og blev idømt en bøde på 500 kr. Landsretten lagde efter bevisførelsen til grund, at Ps hastighed ved begyndelsen af gaden var 70-80 km/t., at hastigheden senere på gaden var 40-50 km/t. og på selve påkørselstidspunktet 31 km/t. Lands-

retten fandt, at P i medfør af udrykningsbekendtgørelsen havde været berettiget til at overskride hastighedsbegrænsningen som sket i begyndelsen af gaden, og at P i forbindelse hermed udviste den fornødne forsigtighed og kørte med en hastighed, der var afpasset efter forholdene. P fandtes derfor ikke at have optrådt uagtsomt i forbindelse med påkørslen. Landsrettens flertal fandt dog, at P ved kørslen på gaden med mere end 50 km/t. burde have anvendt udrykningssignaler, idet hensynet til formålet med udrykningskørslen efter de foreliggende omstændigheder, herunder gadens særlige karakter, ikke nødvendiggjorde, at P undlod at anvende udrykningssignaler.

Frifundet for vold af særlig farlig karakter i forbindelse med skudafgivelse

SA1-2004-322-0005 og RA-2005-322-0012, beretningen side 111, sag nr. 3

En politiassistent P havde i forbindelse med eftersættelse af en brugstjålen bil affyret et skud med sin tjenestepistol, som ramte såvel føreren af bilen som passageren.

Statsadvokaten rejste tiltale mod P principalt for forsøg på manddrab og subsidiært for legemsangreb af særlig farlig karakter ved at have afgivet et skud mod føreren af bilen. P blev endvidere tiltalt for at have forvoldt nærliggende fare for passagerens liv og førlighed, idet skuddet havde ramt passagerens hånd, inden det ramte føreren af bilen.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i tiltalespørgsmålet.

P påklagede afgørelsen om tiltalerejsning til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten opgav påtale for forsøg på manddrab, men således at tiltalen i øvrigt blev opretholdt.

P forklarede under straffesagen, at han frygtede, at føreren ville påkøre nogle tilskuere, der stod længere fremme. Formålet med at afgive skuddet var at standse bilen, så der ikke skete personskade.

P blev ved Københavns Byrets dom af 20. oktober 2005 frifundet for den rejste tiltale. Retten lagde til grund, at der ikke havde været tid til at afgive advarselsråb eller advarselsskud, hvis flugtbilen skulle standses inden forbikørsel. Rettens flertal fandt, at der bestod en overhængende fare for påkørsel af tilskuere, hvis flugtbilen kørte videre, at P var forpligtet til at handle, og at skud mod føreren af flugtbilen var påkrævet og forsvarligt for at standse bilen. P havde således handlet i lovligt nødværge.

En dommer fandt ikke, at der havde bestået en overhængende risiko for personpåkørsel, men fandt, at P havde været berettiget til at gå ud fra, at der bestod en overhængende fare for tilskuernes liv og helbred. Denne dommer kunne således i øvrigt tilslutte sig, at P havde handlet i lovligt nødværge.

Klage over at politiet skulle have brækket klagers ben under anholdelse

SA1-2004-322-0006 og RA-2005-322-0014, beretningen side 110, sag nr. 2

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen. Statsadvokaten lagde her-ved vægt på, at det alene var anmelderens forklaring, der støttede det syns-punkt, at han skulle have brækket sit venstre ben under anholdelsen.

Politiklagenævnet erklærede sig enig i afgørelsen.

Anmelder påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, men trak senere sin klage tilbage.

Politiklagenævnens delberetninger

Landsformandens beretning for 2005

Politiklagenævnens ordning har i de seneste år flere gange været udsat for stor offentlig bevågenhed. I løbet af 2005 har såvel presse som politikere beskæftiget sig en del med spørgsmålet om, hvorvidt klager over politiets adfærd – eller anmeldelser mod politifolk om angiveligt begåede strafbare forhold – blev behandlet forsvarligt.

Interessen fra offentlighedens side har dog primært vist sig i forbindelse med et par enkelte meget omtalte sager, som typisk har været undersøgt af Statsadvokaten i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Sager af den art er først og fremmest karakteristiske ved, at der typisk er sket en alvorligere personskade i forbindelse med en politiaktion. Den såkaldte Ørskov sag fra Løgstør og sager, hvor politifolk har afgivet skud med personskade til følge, som f.eks. de to skudsager i 2004 og 2005 fra Amager, er eksempler herpå.

Det er et ofte overset faktum, at Statsadvokaten er forpligtet til at indlede en efterforskning, når en person er afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt – uanset om man i det konkrete tilfælde har formodning om, at et strafbart forhold er begået.

I medierne fremtræder Statsadvokatens indledning af en efterforskning som om, der er formodning for, at politifolk har handlet ukorrekt. Hvis efterforskningen viser, at dette ikke er tilfældet, koncentrerer omtalen i medierne sig herefter om grunden til, at det er "nytteløst" at klage over politiet. Denne skævvridning af debatten er beklagelig, fordi den på et ofte forkert grundlag efterlader et indtryk i offentligheden af, at politiklagenævnens ordning som helhed er for ringe.

Omvendt må siges, at kritisable forhold enten hos den enkelte polititjenestemand eller generelt i politiets organisation, selvfølgelig godt kan blive af dækket gennem Statsadvokatens efterforskning

Om Ørskov sagen fra Løgstør skal jeg i øvrigt henvise til delberetningen fra Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Aalborg.

Ved en gennemgang af de enkelte nævns delberetninger vil man kunne kon-

statere, at der i store træk er enighed blandt nævnsmedlemmerne om, at ordningen fungerer tilfredsstillende. Dog påpeges i et par af delberetningerne spørgsmålet om hvorvidt der er tilført tilstrækkelige ressourcer til, at sagsbehandlingstiden holdes inden for et acceptabelt niveau.

Politiklagenævnenes årsmøde blev afholdt hos Rigsadvokaten d. 21. januar 2005 med deltagelse af medlemmer fra samtlige nævn – herunder det grønlandske nævn. Nævnsmedlemmerne fik lejlighed til at høre flere interessante indlæg fra blandt andet chefkriminalinspektør Per Larsen, kriminalinspektør, Claus Munch Nielsen og statsadvokat Lars Stevnsborg.

Sidstnævnte gennemgik den statistiske udvikling i klagesageres antal og fordeling.

Endvidere orienterede Lars Stevnsborg om de undersøgelser, Rigsadvokaten på foranledning af et spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg har foretaget af politiklagenævnordninger i blandt andet Norge og England. Ved det senere afholdte fællesmøde mellem politiklagenævnene fik Lars Stevnsborg lejlighed til at uddybe denne redegørelse nærmere.

Ved årsmødet blev undertegnede Poul Helmuth Petersen valgt som ny landsformand for politiklagenævnene i Danmark, mens Hanne Rørbæk, København genvalgte som talsmand for de læge medlemmer.

Formandsmøde blev afholdt i København d. 3. juni 2005 og politiklagenævnenes fællesmøde fandt sted i København i dagene 30. september – 1. oktober 2005.

Fællesmødets første dag blev indledt på Københavns Politigård med et indlæg af justitsminister Lene Espersen.

Ministeren berørte den undersøgelse, som Rigsadvokaten har udarbejdet om klageordningerne i blandt andet Norge og England. Konklusionen var, at der næppe var så meget at tage ved lære af i forhold til den danske ordning. Det er svært at sammenligne de forskellige ordninger, og fokuseringen på "medholdsprocenter" giver ikke rigtigt nogen mening. Anser man en høj medholdsprocent for klagerne som et positivt træk i en klageordning, står den danske ordning sig ganske godt i sammenligning med ordningerne i andre lande.

Politikredsreformen vil formentlig medføre, at man politisk vil genoverveje politiklagenævnordningen, men ministeren gav udtryk for, at hun mente, at den nuværende ordning var god og velfungerende, hvorfor hun ikke fandt anledning til at foreslå større ændringer i ordningen.

Politidirektør Hanne Bech Hansen afholdt et indlæg om Københavns Politis syn på politiklagenævnordningen og var i den forbindelse inde på spørgsmålet om sagsbehandlingstiden. Hanne Bech Hansen gav også en orientering om

Københavns Politis organisering og fortalte lidt om de fokusområder, man i øjeblikket koncentrerede sig om i København.

Efter rundvisning på Politigården uddybede Lars Stevnsborg resultaterne af undersøgelserne af klagesagsordningerne i England/Wales, Sverige, Norge og Island. Undersøgelsen er omtalt mere detaljeret andetsteds i Rigsadvokatens årsberetning.

Efter et interessant besøg på Nørrebro Nærpolitistation, hvor stationsleder politikommissær Søren Wiborg levende fortalte om nærpolitistationens opgaver og organisering, afsluttedes den første dag med et aftenarrangement.

Næste dag oplevede nævnsmedlemmerne en meget interessant paneldiskussion med deltagelse af statsadvokat Karsten Hjorth, advokat Hanne Reumert og advokat Torben Koch.

De to advokater repræsenterer ofte henholdsvis klagere og indklagede politifolk.

Der var stor spændvidde mellem de enkelte paneldeltageres syn på politiklagenævnensordningen samt de mulige ændringer/forbedringer af ordningen, som blev fremlagt som forslag, og der udspilledes en livlig debat, hvor også medlemmerne af politiklagenævnene deltog med forskellige indlæg.

En samlet konklusion kunne selvsagt ikke nås, hvilket ej heller var formålet med denne del af arrangementet. Til gengæld skabte debatten stof til eftertanke for de fleste.

Afslutningsvis skal nævnes, at der pr. 1. januar 2006 er udnævnt nye formænd for politiklagenævnene i Danmark.

Advokat Troels Bidstrup Hansen og advokat Karen Marie Henningsen er afløst som formænd for politiklagenævnene i Aalborg og Viborg af henholdsvis advokat Karen Schmidt, Randers og advokat Hans Kjærgaard, Århus. Formændene for de øvrige nævn er blevet genudpeget for yderligere en periode på 4 år.

Såvel advokat Troels Bidstrup Hansen som advokat Karen Marie Henningsen, der begge må forlade hvervet som formand p.g.a. retsplejelovens aldersbetingelser, har i de forløbne 4 år ydet en stor og engageret indsats som formænd i de respektive politiklagenævn. Begge har endvidere bestridt hvervet som landsformand i en periode.

Jeg skal benytte lejligheden til her at takke for deres indsats.

København, den 10. februar 2006

Poul Helmuth Petersen

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby for 2005

Politiklagenævnet for København, Frederiksberg og Tårnby har i løbet af 2005 modtaget underretning om i alt 291 nye sager, hvor sagsbehandlingen er indledt af Statsadvokaten. Sagerne er som hidtil enten behandlet på skriftligt grundlag af nævnsmedlemmerne eller behandlet på et af Nævnets møder, som afholdes ca. hver anden måned.

I 2005 har Nævnet truffet afgørelse i 258 sager, der fordeler sig således:

Adfærdsklager:	62
Straffesager:	87
Færdselssager:	86
Notitsager:	23

Stigningen i færdselssager skyldes blandt andet den forøgede automatiske trafikkontrol og de heraf følgende konstaterede hastighedsforseelser. I en del tilfælde har man fra Statsadvokatens side konstateret, at en hastighedsforseelse, som er begået ved kørsel i et af Københavns Politis civile køretøjer, ikke har kunne henføres til en bestemt polititjenestemand, idet optagne fotografier angiveligt ikke kunne anvendes til identifikation af føreren. Nævnet har i den forbindelse påpeget, at Københavns Politi efter Nævnets opfattelse burde indføre – eller indskærpe – regelsæt, som sikrer, at det efterfølgende altid kan konstateres, hvilke polititjenestemænd, der anvender politiets køretøjer.

Nærværende delberetning indeholder som tidligere ikke omtale af enkelte sager, som har haft Nævnets særlige interesse, idet det erfaringsmæssigt har vist sig, at de sager, som fremhæves, stort set er de samme sager, som Rigsadvokaten omtaler andet steds i sin beretning.

En enkelt sag, SA1-2002-321-0087 (U2005.2349Ø), som omtaltes i medierne, skal dog nævnes, idet den dels har en vis principiel interesse og dels kan belyse den samarbejdsform og det samspil, som finder sted mellem Statsadvokaten og Nævnet. Sagen, som endeligt afsluttedes i 2005, vedrørte overtrædelse af maskeringsforbuddet under EU-topmødet i 2002, og er mere specifikt omtalt i beretningen 2004, side 93.

Nævnet modtog det omfattende materiale fra Statsadvokaten, hvori indgik flere videooptagelser af de pågældende betjente. I sin oprindelige indstilling til Nævnet fandt Statsadvokaten, at man efter omstændighederne ikke burde rejse tiltale mod de to betjente, hvilket Nævnet ikke var enig i. Efter flere ud-

vekslinger af synspunkter mellem Nævnet og Statsadvokaten og et fælles gennemsyn af videobåndene, ændrede Statsadvokaten sin oprindelige indstilling, hvorefter der rejstes tiltale mod to betjente. Som det kan ses af den specifikke sagsomtale andetsteds, blev betjentene dømt i byretten, men frifundet i landsretten – blandt andet fordi der tilvejebragtes yderligere oplysninger i sagen.

Forløbet illustrerer, at Statsadvokatens endelige indstilling kan være et resultat af en drøftelse med Nævnet, som ikke umiddelbart er synlig for omverdenen.

Selvom sagen endte med en frifindelse er det stadig Nævnets opfattelse, at den pågældende straffesag skulle føres. Herved fik man i øvrigt også en afklaring af det principielle spørgsmål om blandt andet politifolk (og andre, som blot er til stede på eller ved det sted, hvor mødet / demonstrationen finder sted) overhovedet kan anses for omfattet af reglerne om maskeringsforbud.

Udover deltagelse i ordinære nævnsmøder har medlemmerne deltaget i Politiklagenævnens årsmøde i januar måned 2005 samt et fællesmøde mellem Politiklagenævnene i Danmark og Grønland, som afholdtes den 30.9.-1.10.2005. Herudover har nævnsmedlemmerne deltaget i et møde hos Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby, hvor en række praktiske forhold i forbindelse med sagsbehandlingen blev drøftet.

I Nævnets årsberetning for 2004 omtaltes de problemer med sagsbehandlingstiden, som navnlig for Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby medførte, at behandlingen af klagesager over politipersonale ikke for denne Statsadvokatur vedkommende kunne siges at forløbe optimalt. Et øget fokus på dette problem har desværre ikke medført, at Nævnet i løbet af 2005 har kunne konstatere en væsentlig forbedring – selvom antallet af sager, som har været under behandling i mere end 1 år, dog synes at være formindsket noget. I de seneste par måneder har man dog kunne spore en mindre bedring.

Nævnet har svært ved at forstå, at det ikke i København, som både har det største sagsantal og formentlig også den største andel af omfattende og mere komplicerede politiklagenævnsager, har været muligt at tilføre de fornødne ressourcer til Statsadvokaturen, som er en forudsætning for, at den ellers vel fungerende politiklagenævnsordning også kan fungere tilfredsstillende i København. Den ofte meget lange sagsbehandlingstid indebærer jævnligt, at muligheden for at få sagerne belyst tilstrækkeligt bliver formindsket, jfr. i øvrigt bemærkningen herom i Nævnets delberetning for 2004.

Nævnet har på baggrund af en konkret sag under et møde med Statsadvokaten rejst spørgsmålet om kompetenceforhold m.v. i relation til de polititjenestemænd, der er ansat i politiets efterretningstjeneste. Det er Nævnets opfattelse,

at der fortsat er uklarhed om dette spørgsmål, som skyldes den helt særlige stilling, politiets efterretningstjeneste indtager – også i forhold til Statsadvokaturen.

København, den 12. januar 2006

Poul Helmuth Petersen

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Sjælland for 2005

Politiklagenævnet for Sjælland har i løbet af 2005 modtaget underretning om 223 sager. 9 sager fra 2004 er endnu ikke afsluttet og afventer redegørelse fra Statsadvokaten.

Politiklagenævnet har i perioden afholdt 11 møder.

Nævnsmedlemmerne har derudover deltaget i årsmøde i januar 2005 og fællesmøde i september 2005, begge afholdt i København.

Der er truffet afgørelse i 234 sager, der fordeler sig som følger:

Straffesager

Politiklagenævnet har behandlet i alt 78 sager af denne art. Af de straffesager nævnet har behandlet udgør den overvejende del af disse anmeldelser om vold i forbindelse med anholdelser og detentionsanbringelser samt anmeldelser om tyverier.

I 3 af sagerne har de indklagede politimænd vedtaget bøder for overtrædelse af Straffeloven og i 2 sager er der rejst tiltale mod de indklagede også for overtrædelse af Straffeloven. I 1 sag har nævnet tilkendegivet, at der bør rejses tiltale, men Statsadvokaten har for indeværende ikke taget endelig stilling hertil.

De øvrige sager er afvist som grundløse i medfør af Retsplejelovens § 749, stk. 1, eller efterforskningen er indstillet i medfør af Retsplejelovens § 749, stk. 2.

Adfærdsklager

Nævnet har behandlet i alt 61 adfærdsklager. I 5 af sagerne er der udtalt kritik og i 2 sager er adfærden fundet meget kritisabel. I de øvrige sager er der ikke fundet grundlag for kritik.

I den ene af de sager, hvor adfærden fandtes meget kritisabel iværksatte Statsadvokaten efterforskning på baggrund af en omtale i et dagblad af en anholdelse, der gav anledning til mistanke om vold (fod trådt ned i nakken). Det

fremgik blandt andet af artiklen, at et vidne havde optaget episoden med en mobiltelefon.

Der var ikke på baggrund af undersøgelsen, herunder ved gennemsyn af mobilvideosekvensen bevismæssigt grundlag for at fastslå at politiassistenten havde udøvet et strafbart legemsangreb ved placeringen af foden, men det anvendte magtmiddel fandtes unødvendigt og uforsvarligt og nævnet var derfor enig med Statsadvokaten i, at politiassistentens adfærd som nævnt var meget kritisabel.

Færdselssager

Politiklagenævnet har behandlet 59 færdselssager. Langt de fleste af disse vedrører hastighedsovertrædelser og er afgjort med bøde.

I en enkelt sag er der rejst tiltale med påstand om betinget frakendelse af førerretten.

Notitssager

Politiklagenævnet har i alt behandlet 36 notitssager.

De indkomne sager for året 2005 fordeler sig som følger:

Politikredse:	
Frederikssund	6
Gentofte	12
Gladsaxe	22
Glostrup	48
Helsingør	12
Hillerød	25
Holbæk	2
Hvidovre	7
Hørsholm	0
Kalundborg	12
Københavns Politi, Aktionsstyrken	1
Københavns Politi, færdselsafd.	1
Lyngby	18
Rigspolitchefen	6
Ringsted	14
Roskilde	34
Slagelse	14

Samarbejdet med Statsadvokaten fungerer fint. Nævnet finder ikke grundlag for at kritisere sagsbehandlingstiden, henset til de personalemæssige ressourcer Statsadvokaten har til rådighed til behandlingen af politiklagenævns-sagerne.

Holbæk, den 17. januar 2006

Michael Abel

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm for 2005

Et af politiklagenævnets ordinære medlemmer blev i beretningsåret anmodet om at indtræde som suppleant i kommunalbestyrelsen i sin hjemstedskommune for en kortere periode. Nævnet forespurgte Justitsministeriet, hvorvidt han som suppleant i kommunalbestyrelsen kunne bibeholde sit hverv som medlem af politiklagenævnet, hvis dette hverv for hans vedkommende blev varetaget af hans suppleant i politiklagenævnet i den pågældende periode, jf. retsplejelovens § 1021, stk. 5.

Ministeriet svarede, at en person, der er lægd medlem af et politiklagenævn, og som i løbet af den 4-årige udpegningsperiode indtræder i en kommunalbestyrelse som suppleant, ved indtrædelsen i kommunalbestyrelsen ikke længere opfylder betingelserne for at fungere som medlem af politiklagenævnet, og at suppleanten for det pågældende læge medlem skal udpeges som medlem af politiklagenævnet for resten af den pågældendes udpegningsperiode. På denne baggrund er der i 2005 ekstraordinært sket udpegning af et nyt medlem af Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn m.v.

Nævnsmedlemmerne har deltaget i årsmødet i København i januar og i fællesmødet, der ligeledes blev holdt i København i oktober. Formanden har deltaget i formandsmødet i maj.

Nævnet har i 2005 afsluttet behandlingen af 108 sager, hvilket er en stigning på 26 sager i forhold til 2004.

Nævnet afsluttede i 2003 behandlingen af en sag, der drejede sig om påstået vold eller utilbørlig magtanvendelse – SA3-2002-323-0014. Efter omfattende undersøgelser resolverede Statsadvokaten, at der ikke var grundlag for tiltale-rejsning eller kritik mod de indklagede polititjenestefolk, hvilket nævnet til-

trådte. Sagen blev indbragt for Rigsadvokaten, som i 2004 tiltrådte Statsadvokatens afgørelse.

Efter særdeles omfattende omtale i pressen besluttede Statsadvokaten at genoptage undersøgelsen i sagen i 2004, hvor den på ny var genstand for omfattende undersøgelser – herunder forelæggelse for Retslægerådet – og Statsadvokaten tilkendegav i tilslutning hertil, at hun var sindet at henholde sig til den i 2003 truffene afgørelse.

To af nævnets medlemmer havde ikke deltaget i sagsbehandlingen i 2003, og genoptagelsessagen gav i 2005 nævnet anledning til meget indgående overvejelser. Resultatet heraf blev, at et enstemmigt nævn kunne tilslutte sig, at der ikke var grundlag for ændring af den afgørelse, som Statsadvokaten traf i 2003.

32 sager har drejet sig om færdselsforseelser – herunder specielt hastighedsovertrædelser. Blandt de sidstnævnte undgik en polititjenestemand med nævnets tiltræden en bøde på kr. 1.500 for en erkendt hastighedsovertrædelse, fordi distriktskredsen i Odense, der havde foretaget målingen, som led i en generel "amnesti" til ca. 30 fartsyndere havde frafaldet bødekraft under henvisning til, at der ved henvendelse til fartsynderne i anledning af hastighedsovertrædelsen var anvendt et forkert postnummer til oplysning om, hvor målingen havde fundet sted – jf. SA3-2005-321-0217.

I en sag, der drejede sig om overtrædelse af færdselsloven, §§ 3, 26 og 42 – SA3-2004-321-0157 – undlod Statsadvokaten at rejse tiltale mod en polititjenestemand under henvisning til straffelovens § 14. Nævnet var ikke enig i denne afgørelse, idet nævnet fandt, at der burde have været rejst tiltale med påstand om bødestraf og betinget førerretsfrakendelse.

I en sag, der vedrørte en sigtelse for spirituskørsel – SA3-2005-321-0212 – undlod Statsadvokaten med nævnets tiltræden at rejse tiltale på grund af den sigtedes oplysning om efterforbrug.

15 af de sager, nævnet har afsluttet, er behandlet som notissager. Nævnet har fundet samtlige sager velegnede til behandling som sådanne.

Blandt de sager, som har påkaldt sig størst opmærksomhed i nævnet, er SA3-2003-321-0128. I den sag havde en far og stedfar til to unge mænd i 18-års alderen, der selv er polititjenestemand, indgivet klage over to kolleger for unødigt magtanvendelse i forbindelse med anholdelsen af de unge mænd. Kritikken havde speciel adresse til politiets brug af stav og brug af hund.

Politiet havde med brug af stav ituslået sideruden i en bil, hvori de unge mennesker befandt sig, og efterfølgende slået med stav mod de unge mænd gennem den ituslåede rude. Før begge de unge mænd var kommet ud af bilen, var en hund kommet ind i bilen og havde bidt den ene af de unge mænd.

Som begrundelse for at anvende staven igennem en ituslået bilrude henviste de indklagede til, at der var risiko for, at den ene politimand kunne have været udsat for spark gennem den ituslåede rude, og som begrundelse for hundens tilstedeværelse i bilen henvistes til hundens ulydighed.

Statsadvokaten frafaldt en sigtelse for eventuelt strafbart forhold i medfør af straffeplejelovens § 749, stk. 2, hvilket nævnet tiltrådte.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for kritik af politiets adfærd under henvisning til, at der ikke var anvendt mere magt end fornødent for at få situationen under kontrol.

Det var nævnets opfattelse, at politiets brug af stav mod en person, der befinder sig i en lukket bil, er i strid med § 2 i Rigspolicefens kundgørelse om politiets brug af stav, og at sådan adfærd er kritisabel.

Nævnet fandt det ligeledes kritisabelt, at politiet ikke havde forhindret den utvivlsomt aggressive hund i at komme ind i bilen, så længe der var personer i den.

Nævnet har ikke i 2005 iværksat klage til Rigsadvokaten over de af Statsadvokaten truffne afgørelser. I samtlige de afgørelser, som i 2005 er påklaget til Rigsadvokaten, er Statsadvokatens afgørelse blevet stadfæstet.

Nævnets formand er i december 2005 genudpeget som formand for nævnet for perioden 01.01.06-31.12.09.

Nævnet ved udgangen af 2005 25 verserende sager.

Svendborg, den 5. januar 2006

Peter V. Borch

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Aalborg for 2005

Politiklagenævnet har i 2005 færdigbehandlet 130 sager, herunder 2 sager for Statsadvokaten i Viborg. Der er i årets løb indgået i alt 112 sager fordelt med:

- 58 kap. 93 b-sager – heraf 18 notitssager.
- 54 kap. 93 c-sager – heraf 12 sager vedrørende hastighedsovertrædelser.

De indkomne klager for året 2005 fordeler sig på politikredsene som følger:

	Kap. 93B:	Notits:	Kap 93C:	Hastighed:
Frederikshavn	9	2	3	1
Hjørring	4	1	3	
Thisted	5	2	4	
Løgstør	3	2		
Aalborg	16	8	12	4
Hobro	6	2	1	
Randers	10		9	2
Holstebro			6	5
Grenå	5	1	4	
Andre				
I alt	58	18	54	12

Det er glædeligt, at antallet af notitssager er steget. Det må ses som udtryk for, at opfordringen til ledelsen i politikredsene om at søge de banale adfærdsklager løst med en forklaring eller om nødvendigt en beklagelse bliver fulgt.

Nævnet har i stort set alle de behandlede sager været enig i Statsadvokatens indstilling. I en enkelt sag blev der rejst tiltale mod en politiassistent for tyveri fra politistationens kaffebeholdning. Poliitiassistenten blev frifundet, idet retten ikke fandt, at der forelå det fornødne bevis. Dommen blev ikke anket.

Medholdsprocenten har igen været under offentlig debat, idet pressen har den opfattelse, at manglende medhold er udtryk for, at systemet holder hånden over de indklagede politifolk. Ordet sammenspisthed anvendes med henvisning til, at Statsadvokaten er en del af den politimæssige organisation. Det er ikke Nævnets oplevelse, at der er grundlag for at påstå sammenspisthed. De undersøgelser, som Statsadvokaten foretager, er grundige og indeholder naturligvis den nødvendige bevisvurdering. Ikke alene den lave medholdsprocent er udtryk for sammenspisthed, men kan jo meget vel skyldes, at vi har et politi, som arbejder seriøst og tager deres opgaver alvorligt.

Endnu engang har "Ørskovsagen" været under behandling og endnu engang haft meget medieomtale, herunder med en ny tv-udsendelse. Genbehandlingen efter fremskaffelse af erklæringen fra Retslægerådet ændrede ikke konklusionen i undersøgelsesrapporten. Konklusionen er begge gange truffet på grundlag af en meget omfattende sagsbehandling, hvor alle elementer er vendt og vurderet, og det har ikke været muligt at placere et entydigt ansvar for den ulykkelige hændelse.

Ved sagsbehandlingen af klagesager findes ikke en facitliste. Afgørelserne er

baseret på bevismæssige afvejninger, der skal sikre alle den retsgaranti, som er en hjørnesten i det danske samfund.

Politiklagenævnet har ud over de løbende møder deltaget i årsmødet i København samt fællesmødet ligeledes i København. Endvidere har Nævnet haft et udbytterigt møde med Statsadvokaten og hendes medarbejder på klagesagerne.

Mit hverv som formand er ophørt den 31. december 2005. Det har været 4 spændende år, hvor jeg har oplevet, at de læge medlemmer yder en engageret og aktiv indsats, og hvor Nævnets samarbejde med Statsadvokaten og hendes medarbejdere har fungeret særdeles tilfredsstillende med åbenhed og lydhørhed overfor tvivlsspørgsmål.

Hjørring, den 24. januar 2006

T. Bidstrup Hansen

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Viborg for 2005

Der har i 2005 været en mindre nedgang i klageantal i forhold til 2004, og det er jo kun glædeligt.

Fordelingen mellem adfærdsklager og klager vedrørende politipersonalets overtrædelse af Straffeloven er den samme, hvilket tillige er tilfældet for den geografiske spredning.

Det er nævnets fortsatte opfattelse, at den såkaldte notitssagsbehandling, hvor en klager har haft lejlighed til at tale med en højtstående politiembedsmand omkring sin klage, og hvor der har været en dialog omkring klagen, er en særdeles hensigtsmæssig sagsbehandlingsmetode. Klienten får en forklaring, eventuelt en undskyldning, og såfremt klager erklærer sig tilfreds hermed, dog under forudsætning af, at han/hun er blevet gjort bekendt med klagebehandlingsmuligheden, afsluttes sagsbehandlingen fra politiets side.

Nævnet får forelagt sagen, efter at såvel politi som anklagemyndighed har fundet sagen egnet til denne behandlingsform, og nævnet vurderer, hvorvidt klager har fået en korrekt behandling af sin klage.

Det hænder ofte, at der i den dialog, der har været mellem klager og politiembedsmanden, efterfølgende sker en påtale til den eller de politifolk, der måske kunne have opført sig mere hensigtsmæssig i en konkret situation.

Når nævnet ønsker yderligere efterforskning efter at Statsadvokaten har afsluttet sin sagsbehandling sker dette, således at der ikke for nævnet er tvivl om, når nævnet skal afgive sin indstilling til Statsadvokaten, at alle vinkler er belyst.

Det er som tidligere anført kun et fåtal af sager nævnet er uenig i Statsadvokatens vurdering og afgørelse – og således skal det også være, for Politiklagenævnet er et kontrolorgan for Statsadvokatens arbejde.

En enkelt sag finder nævnet anledning til at referere:

SA5-2004-321-0100

2 politiassistenter kørte patrulje. Under kørslen kom melding om rambukliggende tyveri.

Patruljen besluttede at køre op på motorvej for hurtigst muligt at komme til gerningsstedet og foretog derfor på tilkørselsvejen en U-vending, idet de ønskede at eftersætte en bil, som de mente kunne være gerningsbil/flugtbil, hvorved de kom til at køre mod færdselsretningen på motorvejen, det der i almindelig tale kaldes "spøgelsesbilist", og klagen blev da også indgivet af en bilist, der kørte i den korrekte vognbane.

Der var ingen tvivl om, at politiassistenten ved den skete kørsel havde overtrådt bestemmelserne i Færdselsloven om forbud mod vending på tilkørselsvej.

Statsadvokaten indstillede, at der udover en bøde ikke skulle ske betinget frakendelse af førerretten, da der hverken var sket person- eller tingskade, eller var opstået fare herfor sammenholdt med, at det var utilsigtet, at politiassistenten kom til at køre mod færdselsretningen i en eftersættelsessituation.

Nævnet var uenig heri, og indbragte Statsadvokatens afgørelse for Rigsadvokaten og gjorde gældende, at politiassistenten foruden bøden skulle have frakendt førerretten betinget.

Rigsadvokaten meddelte herefter, at Rigsadvokaturen ved en fejl ikke havde været opmærksom på omgørelsesfristen på 2 måneder, hvorfor Rigsadvokaten ikke havde mulighed for at ændre Statsadvokatens vurdering og afgørelse.

Rigsadvokaten meddelte nævnet, at det efter Rigsadvokatens opfattelse havde været rigtigst at rejse tiltale i sagen med påstand tillige om betinget frakendelse af førerretten, idet det blandt andet blev præciseret, at kørsel mod færdselsretning på motorvej er en tilsidesættelse af grundlæggende og sikkerhedsmæssigt betydningsfulde færdselsregler, som er egnet til at fremkalde fare.

Århus, januar 2006

Karen Marie Henningsen

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Sønderborg for 2005

Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Sønderborg har i årets løb modtaget underretning om 123 sager.

I året er der afgjort 109 sager, alle fra 2004 samt 2005. Politiklagenævnet har i 2 sager, hvor der forelå inhabilitet for formanden været tiltrådt af suppleanten for formanden.

Ved årets udløb verserede der 27 sager, alle fra 2005.

Der har i samtlige sager været enighed med Statsadvokaten i bevisbedømmelsen og sagernes afgørelse.

Antallet af notitssager ligger fortsat i niveau 20% af samtlige adfærdsklager, og det er nævnets opfattelse, at ordningen, der for parterne er en fleksibel og sagsfremmende afklaring af mindre klagesager, anvendes i samtlige politikredse og hos Statsadvokaten.

Afgjorte sager fordeler sig som følger:

	Kap. 93b	Kap. 93c	Notitssager
Esbjerg	4	9	2
Fredericia	1	5	
Gråsten	6	5	2
Haderslev	6	3	2
Kolding	4	4	1
Ribe	6	1	
Ringkøbing		1	
Sønderborg	5	7	1
Tønder	1	1	
Varde	4	3	3
Vejle	3	9	
Øvrige		10	
	40	58	11

I de 40 adfærdsklager er der i 2 sager udtalt kritisabelt, i 1 sag meget kritisabelt samt i 1 sag særdeles kritisabelt. Øvrige sager er afvist.

Af de 58 straffesager, der inkluderer 1 § 1020a, stk. 1-sag og 2 § 1020a, stk. 2-sager, udgør 24 færdselssager, herunder i forbindelse med automatisk trafikkontrol.

19 sager er afgjort med bødeforlæg og 1 sag om promillekørsel tillige med en betinget frakendelse af førerretten.

Øvrige straffesager er afvist.

I delberetningen for 2004 blev omtalt en sag, hvor der var rejst tiltale efter Straffelovens § 216, stk. 1, subsidiært § 150 samt tillige § 155. Sagen er afgjort ved Landsretten, hvor straffen for overtrædelse af Straffelovens §§ 150 og 155 blev udmålt til fængsel i 1 år og 3 måneder. Sagen er refereret i Rigsadvokatens beretning 2004, side 84.

Videre blev der i delberetningen 2004 omtalt en påklage til Rigsadvokaten i en hastighedssag. På anmodning fra Rigsadvokaten indhentede Statsadvokaten yderligere oplysninger hos Politimesteren om baggrunden for sagens fremsendelse til Statsadvokaten. Politimesteren oplyste, at sagen var oversendt ved en fejl. På dette grundlag fandt Rigsadvokaten ikke grundlag for at ændre Statsadvokatens afgørelse, hvorefter hastighedsoverskridelsen var tjenstligt begrundet. Sagen er refereret i Rigsadvokatens beretning 2004, side 62.

Politiklagenævnet har behandlet sine sager på møder, hvoraf der har været afholdt 6 i årets løb, foruden 1 telefonmøde.

Notitssager og sager om automatisk trafikkontrol behandles skriftligt.

Politiklagenævnet har deltaget i nævnens årsmøde i januar, et møde med Statsadvokaten i februar samt landsmøde den 30. september og 1. oktober i København. Derudover har formanden deltaget i formandsmøde i juni.

Samarbejdet med Statsadvokaten fungerer upåklageligt med god løbende kontakt og absolut tilfredsstillende.

Sønderborg, den 18. januar 2006

Palle Niss

Stikordsregister 1996-2005

Henvisningerne refererer til årgang og sidetal i beretningerne for 1996-2005

Adfærdsklager:	96.20, 97.17, 97.57.98.23ff, 98.69, 99.123ff, 2000.121ff, 2001.109ff, 2002.20, 2003.28ff, 2004.68ff, 2005.37ff, 2005.53ff
– anden ukorrekt adfærd:	96.63ff, 97.65ff, 98.76ff, 99.130ff, 2000.127ff, 2001.115ff, 2002.179ff, 2003.151ff, 2004.73ff, 2005.59ff
– bevisvurdering:	98.187ff, 99.58, 2000.61, 2001.62ff, 2002.30
– grundløse klager:	2004.78, 2005.62
– klage uden indhold:	96.73, 97.72f98.83ff, 99.135ff, 2000.130ff, 2001.118f, 2002.185f, 2005.61f
– kritikskala:	99.120ff, 2000.111ff, 2000.259ff. 2001, 99ff, 2002.153ff, 2003.132ff, 2005.38ff
– magtanvendelse:	96.52ff, 97.57ff, 98.167ff, 99.57, 99.123ff, 2000, 62, 2000.121ff, 2001.15f, 2001.56, 2001.109ff, 2002.170, 2003.147, 2004.69f, 2005.53ff
– notitssager:	97.73f, 98.84ff, 99.138ff, 2000.132f, 2001.119f, 2002.14, 2003.35, 2004.19f
– over for dispositionsklager:	96.110f, : 96.149ff, 97.51, 97.107f, 98.121ff 98.187, 99.64ff, 2000.68ff, 2001.70ff, 2002.41ff, 2003.29ff, 2004.43, 2005.32
– sagens afgørelse:	96.23, 96.135ff, 97.20f, 98.134ff, 2000.79f, 2001.28, 2002.239, 2004.39f, 2005.28
– sprogbrug:	96.55ff, 97.61ff, 98.72ff, 99.126ff, 2000.123ff, 2001.112ff, 2002.174ff, 2003.149ff, 2004.70ff, 2005.54, 2005.56ff
– undersøgelsen:	2000.73, 2001.26f, 2002.24, 2003.37
Advokatbeskikkelse:	98.144ff, 98165f, 98.191ff, 99.84, 99.93, 2000.88, 2001.77, 2002.55, 2002.137, 2003.44f, 2003.183ff, 2004.100ff, 2005.109ff
– i adfærdsklagesager:	96.140f, 97.139ff, 99.84, 2000.88, 2001.77f, 2002.30f, 2003.44f, 2003.184, 2005.109ff
– i medfør af rpl. § 1020a, stk. 2:	96.142ff, 99.84, 2000.88, 2002.55
– i straffesager:	96.141ff, 97.139ff, 99.84, 2000.88, 2001.78ff, 2002.31, 2003.78ff, 2003.183, 2005.111f

Aktindsigt:	96.145ff, 98.162ff, 99.103ff, 2000.103, 2001.96, 2002.30, 2003.120ff, 2004.104f, 2005.21
– forvaltningsloven:	99.105ff, 2000.104ff, 2001.97f, 2002.144, 2003.122f
– i redegørelse:	2000.107ff, 2002.147, 2003.124
– offentlighedsloven:	98.162, 99.104f, 2000.104, 2001.96, 2002.143f, 2003.121f, 2004.104f
– retsplejeloven:	2003.124f, 2005.21
Ankespørgsmål:	96.136, 2002.138
Anklagemyndighedens opbygning:	96.29, 97.29, 98.33, 99.31, 2000.33, 2001.37, 2003.239ff, 2004.168f, 2005.185 ff
– politimestrene:	96.30f, 97.30f, 98.36f, 99.34f, 2000.34, 2001.38, 2003.241, 2004.165, 2005.187
– rigsadvokaten:	96.29f, 97.29f, 98.35, 99.33, 2000.33, 2001.37, 2003.240, 2004.164, 2005.186
– statsadvokaterne:	96.30, 97.30, 98.36, 99.33f, 2000.34, 2001.38, 2003.59, 2003.240, 2004.164, 2005.186
Armlås:	2000.136
Automatisk hastighedskontrol (ATK):	97.155f, 98.182ff, 99.167f, 2000.154, 2001.142f, 2002.14, 2003.173, 2004.102, 2005.91ff
Bagatelsager:	96.149f, 99.138, 2000.132, 2002.14, 2003.35
Beskikkelse af bistandsadvokat:	2004.33f, 2004.121f, 2005.20
Blodprøver:	96.160ff, 98.176, 2000.73, 2001.135ff, 2002.91
Delberetninger fra Politiklagenævnene	
– Landsformanden:	96.163, 97.161, 98.215, 99.205, 2000.187, 2001.185, 2002.249, 2003.201, 2004.125fff, 2005.149ff
– SA København mv.:	96.166, 97.163, 98.217, 99.206, 2000.190, 2001.186, 2002.253, 2003.203, 2004.129ff, 2005.152ff
– SA Sjælland:	96.170, 97.167, 98.222, 99.223, 2000.197, 2001.189, 2002.255, 2003.205, 2004.131ff, 2005.154ff
– SA Fyn mv.:	96.173, 97.170, 98.227, 99.228, 2000.200, 2001.191, 2002.257, 2003.207, 2004.133ff, 2005.156ff
– SA Ålborg:	96.176, 97.172, 98.230, 99.232, 2000.202, 2001.195, 2002.259, 2003.210, 2004.135ff, 2005.158ff
– SA Viborg:	96.177, 97.175, 98.232, 99.234, 2000.204, 2001.197, 2002.262, 2003.213, 2004.138f, 2005.160f
– SA Sønderborg:	96.179, 97.175, 98.236, 99.241, 2000.210, 2001.198, 2002.264, 2003.214, 2004.139ff, 2005.162f

- Detentionsdødsfald: 96.102f, 97.92ff, 97.103f, 98.110, 99.176f, 99.183f, 99.193f, 99.198f, 2000.50f, 2000.88f, 2000.160ff, 2000.177ff, 2001.155, 2001.166, 2002.24, 2002.79, 2002.87f, 2003.192, 2004.118ff, 2005.138, 2005.138
- Indberetning: 2004.34f, 2004.243, 2005.255
- Disciplinærsager: 96.152ff, 97.24f, 98.30ff, 99.28ff, 2000.28ff, 2001.33f, 2002.32f, 2003.33f, 2004.44f, 2005.33f, 2005.50, 2005.60
- Dispositionsklager: 96.33f, : 96.108f, 97.33f, 97.107f, 98.39, 98.122f, 99.64f, 2000.68ff, 2001.40, 2001.70ff, 2002.41ff, 2003.29ff, 2004.43, 2005.32
- Efterforskning:
- afgørelsen: 96.26, 97.21, 2002.47, 2003.37f, 2004.37f,
- færdselssager: 99.172f, 2000.150, 2001.140, 2002.77f, 2003.176ff
- politiklagenævnets anmodning: 96.130ff, 97.123f, 98.147ff, 99.73f, 2000.75, 2001.27, 2001.69, 2001.72, 2003.92, 2004.37
- rpl. § 1020 a, stk. 2: 96.93ff, 2001.29, 2001.145, 2002.24, 2003.9, 2004.122, 2005.98ff
- straffesager: 2000.149, 2001.32, 2002.70ff
- uopsættelige efterforsknings-
skridt: 96.116, 99.172f, 2002.47, 2002.92, 2003.37, 2003.77, 2004.122,
- Europarådet: 2004.23
- Evaluering af politiklage-
nævnsordningen: 98.15, 99.11, 99.295, 2005.19
- Falske anmeldelser: 97.83ff, 98.97ff, 99, 158ff, 2000.147ff, 2002.212
- Folketingets Ombudsmand: 98.118, 98.179f, 99.108, 99.110, 99.193, 2000.74, 2000.150, 2001.74ff, 2001.93f, 2002.24, 2002.76, 2003.118, 2005.115f, 2005.142, se oversigt
- Folketingsspørgsmål: 2004.19ff, 2004.25f, 2005.16ff
- Forsikringsager: 96.157f, 99.171f, 2000.156
- Forsættlig påkørsel: 98.181f, 99.170, 2000.136, 2001.142, 2002.157
- Forvaltningsretlige spørgsmål, se blandt andet
- aktindsigt:
- inhabilitet:
- klageadgang:
- partsbegrebet:
- partshøring:
- partsrepræsentation:

– sagsbehandlingstiden:	
– underretning:	
Fotokonfrontation:	2000.76, 2002.113, 2003.95
Færdselsloven:	
– andre færdselsforseelser:	97.89f, 98.189f, 99.56f, 99.171, 2000.156, 2002.224f, 2003.182, 2004.62f, 2004.100, 2005.51, 2005.89ff
– automatisk hastighedskontrol:	97.155f, 98.182ff, 99.167ff, 2000.154, 2001.1442f, 2002.114f, 2002.221ff, 2003.181, 2004.102, 2005.61, 2005.91ff
– bevisvurderingen:	98.65ff
– efterforskning:	99.172f, 2000.150
– forsætlig påkørsel:	98.181f, 99.170, 2000.136, 2001.142, 2002.157
– færdselssager:	96.90ff, 97.53f, 97.87, 97.155f, 98.61ff, 98.99, 99.54, 99.161ff, 2000.58, 2000.150ff, 2001.61, 2001.140ff, 2003.176ff, 2004.97ff, 2005.81ff
– færdselssagers behandling:	96.117f, 98.181ff, 99.161ff, 2000.150ff, 2001.140ff, 2003.64
– færdselsuheld:	97.87, 97.151, 98.99ff, 99.161ff, 2000.150ff, 2001.140ff, 2002.216, 2003.177f, 2004.113, 2005.53, 2005.81f
– mindre færdselsuheld:	96.157f, 99.171f, 2000.156
– udrykningskørsel:	96.158, 97.88f, 97.151ff, 97.156ff, 98.102ff, 98.190, 99.54f, 99.163ff, 2000.59, 2000.60, 2000.152ff, 2001.141f, 2001.156, 2001.166, 2002.217, 2003.178f, 2004.98ff, 2004.109f, 2004.113, 2005.82ff
– øvelseskørsel:	2001.143, 2002.162, 2003.139, 2005.87ff
Førergrab:	2000.136, 2001.149, 2002.162, 2003.138, 2005.143
Genoptagelse:	99.77, 2000.81, 2000.144, 2002.64, 2003.93, 2005.54f
Grænsekontrol:	96.69ff
Hjemvisning:	99.77ff, 2000.81, 2002.64, 2005.125f
“Hjørring-sagen”:	2000.92, 2000.109, 2000.169, 2000.202, 2001.13, 2001.58, 2003.51
Hovedfaldsgrab:	99.144
Hundebid:	96.109ff, 97.109ff, 98.123ff, 99.69, 99.148, 2000.175, 2002.188, 2004.57f, 2004.69f, 2004.80, 2004.81f, 2004.110, 2005.54, 2005.65
Håndjern:	97.57, 97.75, 98.89, 99.125, 2000.62, 2001.123, 2002.229, 2003.142, 2005.52, 2005.54, 2005.63f, 2005.110
Håndledstryk:	99.125

- Indberetning af detentions-
dødsfald: 2004.34f
- Inhabilitet:
- forvaltningslovens regler: 96.119, 97.115f, 98.125, 99.85, 2000.90, 2001.80, 2002.122, 2003.103f
 - politiklagenævnets inhabilitet: 96.127f, 98.128, 99.89, 2000.94, 2001.86f, 2002.132, 2003.109
 - polititjenestemænds inhabilitet: 98.129ff, 99.90, 2000.94ff, 2001.87ff, 2003.111ff, 2004.103f
 - rigsadvokatens inhabilitet: 96.125ff, 97.118f, 98.128, 99.89, 2000.93, 2001.86, 2002.238, 2003.109
 - statsadvokatens inhabilitet: 96.120ff, 97.116ff, 98.126ff, 99.86ff, 2000.91ff, 2001.81ff, 2002.237, 2003.104ff, 2004.103, 2005.18, 2005.141f
- Initiativsager: 97. 96ff, 98.113ff, 99.186ff, 2000.166ff, 2001.72, 2001.160ff, 2002.109, 2003.60ff, 2003.1887f, 2003.92f, 2004.106ff, 2005.96ff
- Justitsministeriets udvalg om
pkn-sager: 2005.19
- Klageadgang: 96.21, 96.33ff, 97.19, 97.33ff, 97.47ff, 98.27, 98.37ff, 99.35ff, 2000.47f, 2001.29, 2001.41, 2001.53f, 2002.168f, 2003.38, 2003.50f, 2004.41f, 2004.49, 2005.30f, 2005.113
- Klageberettigelse: 2004.49, 2004.102, 2005.113f
- Klagefrist: 2004.41, 2004.50, 2004.105f, 2005.114ff
- Klager uden indhold: 96.73, 2000.130, 2001.118f, 2002.185f, 2003.63, 2004.78, 2004.96f, 2005.61f
- Konkrete sager, se blandt andet
- "Hjørring-sagen":
 - "Løgstør-sagen":
 - "PFA-sagen":
 - "Plejebosagen":
 - "Røde Mellemevej-sagen"
 - "Refshalevej-sagen"
 - "Spjaldsagen":
 - "Station 1-sagen":
 - "Tilstsagen":
 - "Ølby-sagen":
- Kritikskala: 2000.111FF, 2001.98ff, 2002.154ff, 2003.132ff, 2005.38ff
- Køreprøvesagkyndige: 96.61ff, 2001.116

Legitimation:	96.58, 96.133, 98.60, 98.73, 98.78, 98.89f, 98.120, 99.157, 2000.65f, 2000.68, 2000.129, 2000.143, 2001.66, 2001.102, 2001.117, 2002.37ff, 2002.159, 2003.145, 2004.67f, 2004.90f, 2005.50, 2005.51
"Løgstør-sagen":	2004.117f, 2005.16, 2005.21, 2005.45, 2005.141, 2005.149, 2005.159
Magtmidler, politiets anvendelse af, se	
– armlås:	
– føregreb:	
– hovedfaldsgreb:	
– hundebid:	
– håndjern:	
– håndledstryk:	
– politihunde:	
– politistav:	
– skydevåben:	
Misbrug af politiets registre:	96.86, 99.151, 2000.137ff, 2001.103, 2001.124, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2004.107f, 2005.66ff
Notitssager:	96.151f, 97.73f, 98.84ff, 99.138ff, 2000.132f, 2001.119f, 2002.14, 2003.35, 2004.19, 2004.102f
Ny lovgivning:	2004.28ff, 2005.20ff
Objektiv beklagelse:	99.119, 99.121, 2000.118, 2001.104, 2002.163, 2003.139ff, 2005.46
Offentlig debat og pressomtale:	2004.24f, 2005.13ff
Omgørelsesfrister:	97.150ff, 99.190, 2002.67, 2003.54, 2003.102, 2004.15f, 2004.50f, 2005.114ff
Partsbegrebet:	99.102, 2002.141, 2003.50f, 2004.41, 2005.30
Partshøring:	99.109ff, 2001.105, 2002.148, 2003.126ff
Partsrepræsentation:	99.103, 2002.142, 2003.41f, 2003.120
Personfølsomme oplysninger:	96.147ff, 97.136ff
"PFA-sagen":	2000.92, 2000.149
"Plejebosagen":	2000.54, 2000.71, 2000.192, 2003.93
Politihunde:	96.109ff, 97.109ff, 98.123ff, 99.69, 99.148, 2000.69, 2000.130, 2000.175, 2001.71, 2002.188, 2003.147f, 2004.69, 2004.70, 2004.81, 2005.54, 2005.65

Politiklagenævnet

- kompetenceområde: 96.19f, 96.129ff, 97.16f, 97.119ff, 98.22f, 98.132, 99.20, 99.71, 2000.72, 2001.22, 2003.24, 2004.68, 2005.18ff, 2005.28, 2005.52f
- påklage af afgørelser 2004.49, 2004.62ff, 2005.127ff
- Politiklagenævnsordningen
- begrebet "i tjenesten": 96.107ff, 97.105ff, 98.59, 98.117ff, 99.61ff, 2000.65, 2001.65, 2002.36, 2003.24ff, 2004.67f, 2005.25, 2005.49ff, 2005.57, 2005.60
- Grønland: 2000.16, 2001.18, 2002.17, 2003.20, 2004.36, 2005.23
- nævnets sammensætning: 96.37f, 2002.19, 2003.87ff, 2005.19
- sagsgangen i klagenævns sag: 96.22ff, 97.19f, 98.27ff, 99.25, 2000.22, 2001.30ff, 2002.35, 2004.37ff, 2004.46f, 2005.25, 2005.35f, 2005.102f
- uafhængighed og retssikkerhed: 2004.26f, 2005.19,
- væsentlige elementer: 96.17f, 97.15f, 2002.19, 2005.12, 2005.25ff
- årsmøde: 2000.12, 2001.17, 2002.16, 2003.19, 2004.35, 2005.22
- Politisamarbejde i grænseregionerne, se Schengen
- Politistav: 98.87, 99.57, 2001.163, 2001.165, 2002.186, 2003.190, 2004.79f, 2005.65
- Prioritering af straffesager og klagesager: 96.137ff, 97.127ff, 98.139ff, 99.82ff, 2000.85ff, 2001.73ff, 2002.241, 2003.116, 2003.185
- Ransagning: 96.79ff, 98.79, 2000.141, 2002.71, 2004.68, 2005.73f
- "Refshalevej-sagen": 2004.111, 2005.13ff, 2005.146
- Retsplejeloven:
 - § 170: 2000.174
 - § 724, stk. 2: 2004.15, 2005.114ff
 - § 741 c: 2000.110, 2002.58
 - § 745: 2000.109, 2000.142, 2001.161, 2002.112, 2003.63
 - § 746: 97.33, 97.123, 98.39, 98.134, 99.37, 99.74, 2000.78. 2001.27, 2001.41, 2002.32
 - § 780: 2000.150
 - § 1016 a: 97.143, 97.148, 99.156, 2000.146, 2002.201, 2003.169
 - § 1017: 99.156, 2000.146, 2002.201, 2003.169
 - § 1020 a, stk. 1: 97.96ff, 98.113ff, 98.190, 99.186, 2000.166ff, 2001.160, 2002.109, 2003.187ff, 2004.106ff, 2005.96f
 - § 1020 a, stk. 2: 96.21, 96.93ff, 96.159f, 97.18, 97.90ff, 98.27, 98.105ff, 98.190ff, 99.173ff, 2000.157, 2001.51, 2001.83, 2001.145,

2001.165, 2002.24, 2002.79, 2002.87f, 2003.66, 2003.146f,
2003.189ff, 2004.110ff, 2004.112ff, 2004.115ff, 2005.120ff,
2005.137ff, 2005.141ff

Rigsadvokatens behandling af klager over

statadvokaternes afgørelser: 2004.51f, 2005.116ff

Rigsadvokatens stadfæstelse

af afgørelser: 2004.52ff, 2005.60, 2005.117ff

Rigsadvokatens ændring

af afgørelser: 97.49ff, 98.52ff, 99.48ff, 2000.49ff, 2001.55ff, 2002.28,
2003.94, 2004.57ff, 2005.56, 2005.58, 2005.120ff

Rimelig formodning om strafbart

forhold: 99.71f, 99.171ff, 2000.73, 2003.63, 2005.29

“Røde Mellemvej-sagen”: 2004.15, 2004.50f, 2004.121ff, 2005.13, 2005.115

Sagsbehandlingstiden: 97.131ff, 98.142ff, 98.147ff, 99.92ff, 2000.96ff, 2001.12,
2001.91ff, 2002.135ff, 2003.13ff, 2003.114ff, 2003.186,
2004.12ff, 2005.12, 2005.52, 2005.104ff

Sagsstatistik:

- adfærdsklager: 96.50, 97.41, 98.46, 99.41, 2000.41f, 2001.45f, 2002.14,
2003.243, 2005.134f
- indkomne sager: 96.46, 97.37f, 98.42ff, 99.39ff, 2000.39f, 2001.43ff, 2001.59,
2002.14f, 2003.243, 2004.61f, 2005.126f, 2005.131ff
- rpl. § 1020 a, stk. 2: 96.51, 97.42, 98.48, 99.43, 2000.43, 2001.47ff, 2002.277,
2003.247, 2005.137ff
- straffesager: 96.51, 97.42, 98.46ff, 99.42, 2000.42f, 2001.46f, 2003.246,
2005.135ff
- tiltalegrundlag 2005.136
- visitationssager: 98.48, 99.45, 2000.45, 2001.49f, 2003.248
- Schengen: 2000.13ff, 2003.27
- Selvinkriminering: 2003.48f
- Sigtelser: 2004.15ff, 2005.114ff
- Skydevåben: 96.94ff, 96.100ff, 97.91f, 97.95ff, 98.106ff, 98.113, 98.115,
98.190, 99.180ff, 99.201, 2000.161ff, 2001.51, 2001.83,
2001.146f, 2001.150ff, 2001.157ff, 2001.161ff, 2002.229ff,
2003.15f, 2003.190ff, 2004.14ff, 2004.50f, 2004.109f,
2004.111f, 2004.115f, 2004.120ff
- “Spjaldsagen”: 96.109f, 97.110ff
- “Station 1-sagen”: 99.159, 99.160, 99.187, 2000.78, 2000.181, 2000.192,
2003.97

Straffelovens kapitel 16

- § 134 b, stk. 1: 2004.93
- § 146: 96.122, 97.85, 98.98, 2001.137
- § 147: 98.97, 2001.56
- § 148: 2000.168, 2001.137
- § 150: 99.110, 99.157, 2004.83f
- § 152: 96.83ff, 96.122, 98.121, 98.176f, 99.52f, 99.68, 99.116,
99.118, 99.149f, 99.190, 2000.138ff, 2001.127ff, 2001.138,
2002.129, 2003.159, 2003.162, 2004.86f, 2005.70ff
- § 152b: 2000.138
- § 152e: 2000.138f
- § 152f: 2000.140
- § 154: 96.76, 96.126, 97.80f, 97.143, 97.145ff, 98.87, 99.189,
2000.133, 2000.174, 2001.56, 2001.66, 2001.76, 2001.121,
2001.123, 2002.87, 2002.235
- § 155: 96.87, 96.133, 98.92, 98.138, 98.176, 99.59, 99.69, 99.110,
99.151f, 99.157, 99.189f, 99.196, 2000.68, 2000.109,
2000.138f, 2000.143f, 2000.168, 2000.171f, 2000.175,
2001.89, 2001.124, 2001.128, 2001.133, 2001.161, 2002.206,
2003.159, 2003.162, 2004.83f, 2004.107f, 2005.66ff,
2005.71
- § 156: 97.79, 98.93, 99.153f, 99.197, 2000.139, 2000.142,
2001.135f, 2001.165, 2004.108f
- § 157: 98.96, 99.154, 99.197, 2000.109, 2000.139, 2000.142,
2000.167, 2000.171, 2001.127, 2001.134, 2001.136f,
2001.161f, 2003.164, 2004.108f, 2004.120, 2004.78ff,
2005.68
- Straffelovssager:
 - sagens afgørelse: 2004.40f, 2005.29
 - andre anmeldelser: 96.82f, 96.87ff, 97.81ff, 98.92ff, 99.153ff, 2000.143ff,
2001.132ff, 2003.170, 2004.83f, 2004.90ff, 2005.74ff
 - anmeldelser om tyveri: 98.96, 99.58, 2000.147, 2003.167, 2004.93, 2004.94f
 - anmeldelser om vold: 96.74ff, 97.75f, 98.87ff, 99.144, 2000.133ff, 2001.121ff,
2003.157ff, 2004.79ff, 2005.63ff
 - drabsforsøg: 2004.111
 - formodning om strafbart forhold: 99.71, 2000.73, 2003.170f
 - forbrydelse i offentlig tjeneste se Straffelovens kapitel 16

– grundløse anmeldelser:	97.83ff, 98.97ff, 99.148, 2000.146ff, 2001.137ff, 2002.215, 2003.156, 2004.96f, 2005.78ff
– misbrug af politiets registre:	96.86, 99.59, 99.151, 2000.137ff, 2001.103, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2004.107f, 2005.66ff
– straffesager:	96.21, 96.74, 97.18, 97.74, 98.86, 99.143, 2000.133ff, 2001.121ff, 2002.70ff, 2003.157ff, 2004.78ff, 2005.62ff
– straffesager ctr. klagesager:	97.127ff, 98.139ff, 99.82.2000.85ff, 2001.73ff, 2002.138, 2003.185
– tavshedspligten:	96.83ff, 97.79ff, 98.91ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.124ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2005.71
– uagtsomt manddrab:	98.65, 98.186, 2001.152, 2001.156f, 2002.219f
– under efterforskningen:	97.77ff, 98.90f, 2000.141ff, 2001.130ff, 2003.165ff, 2004.90, 2005.73f
Systemkritik:	99.118, 99.121f, 2000.117, 2001.103, 2002.161, 2003.138ff, 2005.45ff
Tavshedsbrud:	
– konkrete sager:	97.144ff, 98.172ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.118, 2001.124ff, 2002.198f, 2003.159f, 2004.76f, 2005.71
– straffesager:	96.83ff, 97.79ff, 98.91ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.157f, 2004.76f
– videregivelse til pressen:	97.144, 97.80, 98.172, 2000.149, 2001.125ff, 2002.201, 2003.160, 2003.161, 2004.106
Tilbagekaldte sager:	97.125ff, 98.137ff, 99.80ff, 2000.84ff, 2001.28f, 2005.30,
“Tiltsagen”:	2002.246, 2004.115f
Udrykningskørsel:	96.158, 97.88f, 97.151ff, 97.156ff, 98.102ff, 98.190, 99.54f, 99.163ff, 2000.59, 2000.60, 2000.152ff, 2001.141f, 2001.156, 2001.166, 2002.217, 2003.142, 2004.98ff, 2004.109f, 2004.113, 2005.82
Underretning:	96.113f, 98.143, 99.95f, 99.100f, 2001.105, 2003.101, 2003.129
Undersøgelsessager:	97.43ff, 2005.96ff
Venterumsanbringelse:	2004.74f, 2005.53f
Videregivelse af oplysninger om tidligere sager	
– til ansættelsesmyndigheden:	2000.29, 2001.82
– til nævnet:	2000.62f
Visitation:	98.66f, 99.130, 2002.184, 2003.149, 2004.73f, 2005.103
“Ølby-sagen”:	2002.87, 2002.235

Sagsregister 2005

Henvisningerne refererer sig til årgang og sidetal

Rigsadvokatens j.nr.

RA-2003-321-0067, 2005.143	RA-2003-323-0036, 2005.55
RA-2004-321-0209, 2005.40, 2005.44, 2005.47, 2005.123	RA-2004-323-0083, 2005.41
RA-2004-321-0226, 2005.88	RA-2004-323-0104, 2005.40
RA-2004-321-0230, 2005.120	RA-2004-323-0118, 2005.40
RA-2005-321-0234, 2005.128	RA-2005-323-0137, 2005.122
RA-2005-321-0235, 2005.129	RA-2005-323-0142, 2005.119
RA-2005-321-0265, 2005.44, 2005.77, 2005.118	RA-2005-323-0143, 2005.43, 2005.44, 2005.118
RA-2005-321-0274, 2005.39, 2005.56	RA-2005-323-0156, 2005.41, 2005.60
RA-2005-321-0279, 2005.103, 2005.108	RA-2005-323-0157, 2005.125
RA-2005-321-0295, 2005.126	RA-2005-323-0158, 2005.61
RA-2005-321-0313, 2005.42, 2005.63	RA-2005-323-0161, 2005.129
RA-2005-321-0314, 2005.64	RA-2005-323-0164, 2005.61
RA-2005-321-0323, 2005.89	RA-2005-323-0166, 2005.110
RA-2005-321-0329, 2005.78	RA-2005-323-0167, 2005.58
RA-2005-321-0333, 2005.42, 2005.73, 2005.120	RA-2005-323-0168, 2005.41, 2005.45, 2005.50,
RA-2005-321-0334, 2005.42, 2005.73, 2005.120	RA-2005-323-0170, 2005.49
RA-2006-321-0337, 2005.71	RA-2005-324-0265, 2005.42
	RA-2005-49-0219, 2005.79

Statsadvokaternes j.nr.

RA-2003-322-0006, 2005.142	SA1-2002-321-0042, 2005.39, 2005.56
RA-2003-322-0007, 2005.16, 2005.45, 2005.141	SA1-2002-321-0076, 2005.143
RA-2005-322-0008, 2005.13, 2005.115	SA1-2002-321-0087, 2005.140, 2005.152
RA-2005-322-0012, 2005.13, 2005.146	SA1-2002-321-0088, 2005.103, 2005.108
RA-2005-322-0013, 2005.99	SA1-2003-321-0120, 2005.128
RA-2005-322-0014, 2005.147	SA1-2003-321-0144, 2005.40, 2005.44, 2005.47, 2005.123
RA-2005-322-0015, 2005.143	SA1-2003-321-0171, 2005.89
	SA1-2003-321-0190, 2005.64

SA1-2003-321-0198, 2005.126	SA1-2004-323-0186, 2005.61
SA1-2003-321-0239, 2005.89	SA1-2004-323-0194, 2005.129
SA1-2003-321-0242, 2005.103	SA1-2004-323-0205, 2005.59
SA1-2004-321-0286, 2005.42, 2005.75	SA1-2004-323-0251, 2005.54
SA1-2004-321-0330, 2005.83	
SA1-2004-321-0346, 2005.83	SA2-2003-321-0100, 2005.79
SA1-2004-321-0377, 2005.67	SA2-2003-321-0195, 2005.84
SA1-2004-321-0395, 2005.84	SA2-2003-321-0202, 2005.41
SA1-2004-321-0399, 2005.88	SA2-2004-321-0233, 2005.87
SA1-2004-321-0413, 2005.82	SA2-2004-321-0321, 2005.68
SA1-2004-321-0439, 2005.91	SA2-2004-321-0335, 2005.44, 2005.68
SA1-2004-321-0447, 2005.66	SA2-2004-321-0339, 2005.74, 2005.97
SA1-2004-321-0465, 2005.42, 2005.63	SA2-2005-321-0378, 2005.76
SA1-2004-321-0479, 2005.42, 2005.51	SA2-2004-321-0361, 2005.43, 2005.77
SA1-2004-321-0480, 2005.67	SA2-2005-321-0434, 2005.75
SA1-2004-321-0486, 2005.81	SA2-2005-321-0456, 2005.112
SA1-2005-321-0495, 2005.75	SA2-2005-321-0513, 2005.76
SA1-2005-321-0534, 2005.78	
SA1-2005-321-0551, 2005.53, 2005.81	SA2-2002-322-0003, 2005.142
SA1-2005-321-0607, 2005.88	SA2-2004-322-0007, 2005.145
SA1-2005-321-0613, 2005.88	SA2-2005-322-0008, 2005.100
SA1-2005-321-0614, 2005.88	SA2-2005-322-0009, 2005.101
SA1-2005-321-0619, 2005.111	
SA1-2005-321-0647, 2005.112	SA2-2003-323-0139, 2005.43, 2005.44, 2005.118
	SA2-2003-323-0151, 2005.46
SA1-2003-322-0001, 2005.143	SA2-2004-323-0195, 2005.43, 2005.57
SA1-2004-322-0005, 2005.146	SA2-2004-323-0241, 2005.39, 2005.56
SA1-2004-322-0006, 2005.147	SA2-2005-323-0290, 2005.42, 2005.53
SA1-2004-322-0007, 2005.144	
SA1-2005-322-0008, 2005.100	
SA1-2005-322-0009, 2005.101	SA3-2003-321-0128, 2005.65, 2005.157
SA1-2005-322-0010, 2005.101	SA3-2004-321-0150, 2005.85
	SA3-2004-321-0151, 2005.86
SA1-2003-323-0012, 2005.40	SA3-2004-321-157, 2005.157
SA1-2003-323-0127, 2005.46	SA3-2004-321-0165, 2005.90
SA1-2003-323-0145, 2005.61	SA3-2004-321-0171, 2005.89
SA1-2004-323-0156, 2005.52	SA3-2005-321-0186, 2005.97
SA1-2004-323-0160, 2005.40	SA3-2005-321-0187, 2005.70

SA3-2005-321-0212, 2005.157
SA3-2005-321-0217, 2005.95, 2005.157

SA3-2002-323-0014, 2005.54, 2005.156
SA3-2003-323-0055, 2005.41
SA3-2003-323-0077, 2005.38
SA3-2003-323-0097, 2005.39
SA3-2004-323-0133, 2005.125
SA3-2004-323-0136, 2005.57
SA3-2004-323-0143, 2005.46, 2005.60

SA4-2004-321-0096, 2005.86
SA4-2004-321-0099, 2005.141
SA4-2002-321-0132, 2005.45, 2005.141
SA4-2005-321-0188, 2005.42, 2005.73,
2005.120
SA4-2005-321-0192, 2005.71

SA4-2004-323-0096, 2005.41, 2005.60
SA4-2005-323-0124, 2005.58
SA4-2005-323-0131, 2005.49

SA5-2004-321-0100, 2005.129, 2005.161
SA5-2004-321-0115, 2005.120
SA5-2004-321-0124, 2005.42, 2005.77
SA5-2005-321-0150, 2005.63
SA5-2005-321-0161, 2005.79
SA5-2005-321-0172, 2005.69
SA5-2005-321-0177, 2005.80
SA5-2005-321-0192, 2005.72

SA5-2005-322-0003, 2005.99

SA5-2003-323-0069, 2005.40
SA5-2004-321-0124, 2005.44, 2005.77,
2005.118
SA5-2005-323-0142, 2005.119
SA5-2005-323-0143, 2005.62

SA6-2004-321-0081, 2005.144
SA6-2004-321-0094, 2005.96
SA6-2004-321-0156, 2005.51
SA6-2005-321-0202, 2005.41, 2005.72

SA6-2005-322-0002, 2005.98
SA6-2005-322-0003, 2005.99
SA6-2005-322-0004, 2005.102

SA6-2003-323-0061, 2005.44
SA6-2003-323-0071, 2005.122
SA6-2004-323-0096, 2005.43
SA6-2004-323-0108, 2005.38
SA6-2004-323-0134, 2005.40
SA6-2004-323-0138, 2005.110
SA6-2005-323-0159, 2005.41, 2005.45, 2005.50
SA6-2005-323-0163, 2005.39, 2005.59
SA6-2005-323-0171, 2005.110
SA6-2005-323-0181, 2005.42, 2005.43, 2005.50

Folketingets Ombudsmands j.nr.

FO 2003-3520-611, 2005.143

Bilag

Bilag 1

Politiklagenævnens medlemmer pr. 31.12.2005:

**Politiklagenævnet for
Statsadvokaten for København,
Frederiksberg og Tårnby,
Amagertorv 11,
1160 København K**

Formand:

Advokat Poul Helmuth Petersen
Advokat Ulla Paabøl (Suppleant)

Indstillet af Københavns Borgerrepræsentation:

Cand.mag. Hanne Rørbæk Hansen
Ingeniør Carsten Nielsen (Suppleant)

Indstillet af Frederiksberg Kommunalbestyrelse:

Tandlæge Eva Kofoed-Jensen
Ingeniør Claus Hertz Bruun Petersen (Suppleant)

**Politiklagenævnet for
Statsadvokaten for Sjælland,
Havnepladsen 6,
4300 Holbæk**

Formand:

Advokat Michael Abel
Advokat Margrethe Steen (Suppleant)

Indstillet af Københavns Amt:

Sekretær Eva Amdisen

Indstillet af Vestsjællands Amt:

Sygehjælper Berit Andreassen (Suppleant)

Indstillet af Frederiksborg Amt:

Afsætningsøkonom Nils W. Larsen

Indstillet af Vestsjællands Amt:

Folkeskolelærer John Andreassen (Suppleant)

**Politiklagenævnet for
Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland,
Lolland, Falster og Bornholm,
Ramsherred 2, Torvet
5700 Svendborg**

Formand:

Advokat Peter Borch

Advokat Morten Krarup (Suppleant)

Indstillet af Storstrøms Amt:

Tandlæge Karen Samson

Indstillet af Fyns Amt:

Gårdejer Kurt Landtved (Suppleant)

Indstillet af Bornholms Regionsråd:

Portør Arne L. Rasmussen (Suppleant)

Indstillet af Roskilde Amt:

Nina Sønderby Hansen

**Politiklagenævnet for
Statsadvokaten i Aalborg,
Østergade 21,
9800 Hjørring**

Formand:

Advokat T. Bidstrup Hansen

Advokat Mona Martens (suppleant)

Indstillet af Nordjyllands Amt:

Afdelingsleder Anne Krøjer Jacobsen

Indstillet af Viborg Amt:

Lærer Hanne Bruun (Suppleant)

Indstillet af Århus Amt:

Entreprenøransat Jørgen Keller Pedersen

Indstillet af Ringkjøbing Amt:

Landmand Jens Erik Villadsen (Suppleant)

Politiklagenævnet for
Statsadvokaten i Viborg,
Store Torv 8,4
8100 Århus C

Formand:

Advokat Karen Marie Henningsen
Advokat Keld Pagh (Suppleant) – afgået ved døden (26/10 2005)

Indstillet af Ringkøbing Amt:

Designer Inger Elsebeth Jensen

Indstillet af Vejle Amt:

Medhjælper Marianne Glud Skjødt (Suppleant)

Indstillet af Viborg Amt:

Leder Søren Panny Pedersen

Indstillet af Århus Amt:

Marketingassistent Birte Rerup Nielsen (Suppleant)

Politiklagenævnet for
Statsadvokaten i Sønderborg,
Perlegade 44,
6400 Sønderborg

Formand:

Advokat Palle Niss

Advokat Palle Rohrsted (Suppleant)

Indstillet af Sønderjyllands Amt:

Handelsskolelærer Marianne Taarnquist

Landmand Torben Lauritsen (Suppleant)

Indstillet af Vejle Amt:

Tømrer Erik Burmølle (Suppleant)

Indstillet af Ribe Amt:

Selvstændig Kurt Bjørndal

Bilag 2

Medarbejdere i rigsadvokaturen og statsadvokaturerne til behandling af politiklagenævnsager pr. 31.12.2005:

Rigsadvokaten:

Rigsadvokat Henning Fode
Statsadvokat Lars Stevnsborg
Statsadvokat Hanne Schmidt
Statsadvokat Svend Larsen
Vicestatsadvokat Jesper Hjortenborg
Vicestatsadvokat Eva Rønne
Vicestatsadvokat Lykke Sørensen
Vicestatsadvokat Hans Fogtdal
Vicestatsadvokat Kirstine Troldborg
Rigsadvokatassessor Jette Christiansen
Rigsadvokatassessor Ida K. Sørensen
Rigsadvokatassessor Helle Just Christensen
Rigsadvokatassessor Lise Willer
Rigsadvokatassessor Alessandra Giraldi
Kst. rigsadvokatassessor Henriette Rosenborg Hansen

Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby:

Statsadvokat Karsten Hjorth
Vicestatsadvokat Karen-Inger Bast
Vicestatsadvokat Anders Riisager (orlov til 1. marts 2006)
Kst. vicestatsadvokat Birgit Foltmar Gammelgaard
Kst. vicestatsadvokat Anne Birgitte Stürup
Statsadvokatassessor Poul Borg Gadegaard
Statsadvokatassessor Per Corneliussen
Statsadvokatassessor Henrik Aagaard
Statsadvokatassessor Flemming Orth (delt tjeneste mellem Statsadvokaten for København mv. og Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager)
Statsadvokatassessor Dorrit Kjær Christiansen
Kst. statsadvokatassessor Trine Højgaard

Statsadvokaten for Sjælland:

Statsadvokat Erik Merlung
Vicestatsadvokat Jørgen Jensen
Vicestatsadvokat Vibeke Uldal

Vicestatsadvokat Dorthe Vejsig
Statsadvokatassessor Birgitte Pock
Statsadvokatassessor Annette Vester
Statsadvokatassessor Henrik Plæhn
Kst. statsadvokatassessor Susanne Holst Højbjerg

**Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland,
Lolland, Falster og Bornholm:**

Statsadvokat Lise-Lotte Nilas
Vicestatsadvokat Mette Vestergaard
Kst. vicestatsadvokat Charlotte Alsing Juul (konstitueret 1. december 2005)
Statsadvokatassessor Morten Ebbe Nielsen
Statsadvokatassessor Bo Bjerregaard
Statsadvokatassessor Bente Schnack

Statsadvokaten i Aalborg:

Statsadvokat Elsemette Cassø
Vicestatsadvokat Kirsten Dyrman
Kst. vicestatsadvokat Anne-Mette Wiese
Statsadvokatassessor John Kølback
Statsadvokatassessor Rune Jensen
Statsadvokatassessor Lone Lyngsø

Statsadvokaten i Viborg:

Statsadvokat Peter Brøndt Jørgensen
Kst. vicestatsadvokat Karin Degnoel Thostrup
Kst. vicestatsadvokat Christian Schou (fra 15. august 2005)
Kst. statsadvokatassessor Per Kiel Lauritsen
Kst. statsadvokatassessor Jens Andreasen (fra 1. februar 2005)
Kst. statsadvokatassessor Torben Thygesen (fra 1. december 2005)

Statsadvokaten i Sønderborg:

Statsadvokat Jan Reckendorff
Vicestatsadvokat Marianne Birck
Vicestatsadvokat Peter Urskov
Statsadvokatassessor Jens Kjærgaard Christensen
Statsadvokatassessor Claus Guldbrand
Kst. statsadvokatassessor Lene Eisby

Bilag 3

Politiets og anklagemyndighedens organisation og opgaver.

En oversigt

Politimyndigheden

Politiets opgave er efter retsplejelovens § 108 at opretholde sikkerhed, fred og orden, at påse overholdelsen af landets love og vedtægter samt at foretage det nødvendige for at hindre forbrydelser og efterforske og forfølge sådanne.

Landet er inddelt i 54 politikredse samt politikredsene i Grønland og på Færøerne. Københavns politikreds ledes af Politidirektøren i København, de øvrige af en politimester.

Justitsministeren er efter retsplejelovens § 109, stk. 1, politiets øverste foresatte. Ministeren udøver sine beføjelser gennem Rigspolitechefen, Politidirektøren i København og politimestrene.

Politiets personale- og økonomiforvaltning mv. er efter retsplejelovens § 110 underlagt Rigspolitechefen. Denne fører desuden tilsyn med politimestrenes (Politidirektørens) almindelige måde at tilrettelægge politiets arbejde på og giver almindelige bestemmelser for dette. Disse bestemmelser udgives i Rigspolitechefens Kundgørelsessamling.

Anklagemyndighedens organisation og opgaver

Anklagemyndighedens opgaver og organisation er beskrevet i retsplejelovens kapitel 10 (§§ 95 – 107). Anklagemyndigheden består af Rigsadvokaten, statsadvokaterne og politimestrene.

Anklagemyndighedens opgave er i forbindelse med politiet at forfølge forbrydelser efter reglerne i retsplejeloven. De overordnede målsætninger for denne opgave er beskrevet i retsplejelovens § 96, stk. 2. Her står det, at anklagemyndigheden skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader. Derved skal anklagemyndigheden påse, at de strafskyldige drages til ansvar. Den skal også sikre, at uskyldige ikke bliver retsforfulgt ("objektivitetsprincippet").

Anklagemyndigheden er underlagt justitsministeren, der fører tilsyn med de offentlige anklagere. Justitsministeren kan endvidere fastsætte bestemmelser for, hvordan de offentlige anklagere skal udføre deres opgaver, og ministeren kan give disse pålæg om at behandle konkrete sager. Justitsministeren behandler endvidere klager over afgørelser, der er truffet af Rigsadvokaten som 1. instans.

Rigsadvokaten

Rigsadvokatens opgaver er beskrevet i retsplejelovens § 99. Ifølge den varetager Rigsadvokaten straffesager ved Højesteret og virker ved Den Særlige Klageret. Rigsadvokaten er de øvrige anklageres overordnede og fører tilsyn med dem.

Rigsadvokaten fastsætter endvidere bestemmelser om, hvordan de offentlige anklagere skal udføre deres opgaver. Disse generelle instrukser udgives blandt andet i Rigsadvokatens Meddelelser. Rigsadvokaten har f.eks. i Meddelelse 3/2002 fastsat nærmere retningslinjer om påtalekompetencen og forelæggelsesregler mv. for anklagemyndigheden.

Rigsadvokaten kan desuden give de offentlige anklagere pålæg om at behandle konkrete sager.

Rigsadvokaten behandler også klager over afgørelser, der er truffet af statsadvokaterne som 1. instans.

Statsadvokaterne

Statsadvokaternes opgaver er beskrevet i retsplejelovens § 101. Her står det, at statsadvokaterne varetager straffesager ved landsretterne, herunder anke- og nævningesager og stillingtagen til spørgsmålet om anke af byretsafgørelser. Statsadvokaterne fører endvidere tilsyn med politimestrenes (Politidirektørens) behandling af straffesager og behandler klager over afgørelser, der er truffet af politimestrene (Politidirektøren) vedrørende strafforfølgning.

Statsadvokaterne kan endvidere fastsætte bestemmelser for, hvordan politimestrene (Politidirektøren) skal udføre deres opgaver som offentlige anklagere. De kan også give pålæg om behandlingen af konkrete sager, blandt andet ved at pålægge politimestrene (Politidirektøren) at begynde, fortsætte, undlade eller standse forfølgningen i en konkret sag.

Statsadvokaternes forretninger er fordelt mellem seks regionale statsadvokater, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet og Statsadvokaten for Særlige Internationale Sager. Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1146 af 13. december 2002 er optrykt som bilag 15.

Statsadvokaterne behandler desuden sager om erstatning i forbindelse med strafferetlig forfølgning (retsplejelovens kapitel 93 a) og klager over politiet (retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d). Statsadvokaterne fører tilsyn med længden af strafferetlige foranstaltninger, som psykisk afvigende kriminelle er blevet idømt, og tager herunder også stilling til spørgsmålet om friheder efter "frihedscirkulæret".

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet varetager for hele landet

forretningerne vedrørende økonomiske forbrydelser, der har et særligt betydeligt omfang eller er led i organiseret kriminalitet mv.

Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager varetager for hele landet forretningerne vedrørende internationale straffesager, herunder navnlig om folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser mv. i udlandet.

Politimestrene (Politidirektøren)

Politimestrenes og Politidirektørens opgaver som anklagemyndighed er beskrevet i retsplejelovens § 104. Politimestrene (Politidirektøren) og de offentlige anklagere, der er ansat hos disse, fungerer som anklagemyndighed ved byretterne. Politimesteren (Politidirektøren) har således – ved siden af ledelsen af politiet – ansvaret for politikredsens efterforskning og den lokale anklagemyndigheds virksomhed.

Ved lov om anklagemyndighedens struktur (L 385/1992) blev den almindelige påtalekompetence i straffesager ændret. Påtalen hører nu som udgangspunkt under politimestrene (Politidirektøren).

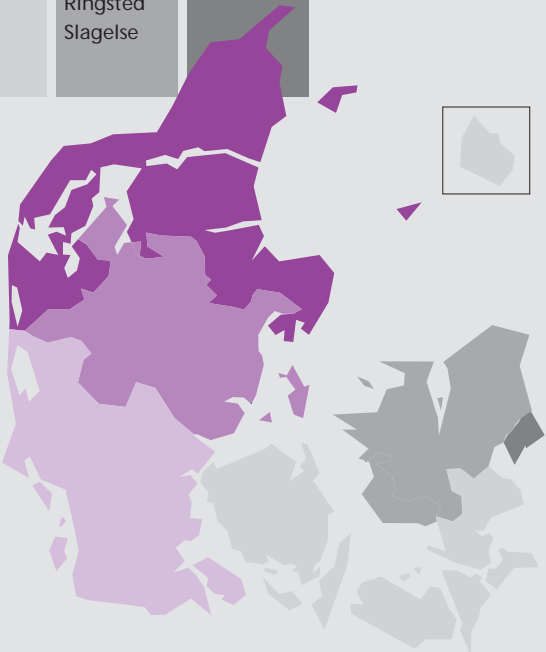
Politimesteren (Politidirektøren) skal dog efter bestemmelserne i retsplejeloven og anklagemyndighedens forelæggelsesregler, herunder Rigsadvokatens Meddelelse 3/2002, forelægge en række sager for statsadvokaten, inden der rejses tiltale mv.

Politimesteren (Politidirektøren) skal f.eks. forelægge sager, hvis der kan rejses begrundet tvivl om politimesterens (Politidirektørens) habilitet, hvis ansatte i politiet er blevet forurettet i tjenesten, eller hvis sigtede har indgivet klage over, at politiet har anvendt særlige efterforskningsskridt. Dog undtages klart grundløse klager over efterforskningsskridt, der er godkendt af retten. Politimesteren (Politidirektøren) skal f.eks. også forelægge sager mod psykisk afvigende kriminelle, sager mod advokater, samt visse særlovssager, f.eks. sager hvor der er uenighed mellem politimesteren (Politidirektøren) og særmyndigheden omkring tiltalens udformning.

Kompetenceændringen blev koblet sammen med en udvidelse af statsadvokaternes pligt til almen kontrol og tilsyn med politikredsenes arbejdstilrettelæggelse og sagsbehandling. Ved at give statsadvokaterne mulighed for egen drift eller efter en klage at kunne tage afgørelser op til fornyet behandling, tilgodeses hensynet til en ensartet sagsbehandling. Rigsadvokaten har i Meddelelse 4/2004 udsendt meddelelse om kvalitetssikring af og tilsynet med straffesagsbehandlingen i politikredsene.

Anklagemyndigheden

Bilag 4

Retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d

Kapitel 93 b

Behandling af klager over politipersonalet

§ 1019. Statsadvokaterne behandler klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

Stk. 2. Rigspolitichefen yder efter anmodning statsadvokaterne bistand til undersøgelsen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige undersøgelseskridt. Politiet skal snarest muligt efter, at sådanne undersøgelseskridt er foretaget, underrette vedkommende statsadvokat herom.

§ 1019 a. Klage indgives til vedkommende statsadvokat. Klage over myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en straffesag kan endvidere fremsættes mundtligt til retsbogen under straffesagens behandling.

Stk. 2. Statsadvokaten kan afvise at behandle en klage, hvis klagen indgives mere end 6 måneder efter, at det forhold, som klagen angår, har fundet sted.

§ 1019 b. Den, klagen angår (indklagede), skal have udleveret en fremstilling af sagens faktiske omstændigheder og have adgang til at udtale sig om fremstillingen. Indklagede har ikke pligt til at udtale sig om fremstillingen.

§ 1019 c. Indklagede har ret til at møde med en bisidder. § 23 i lov om tjenestemænd finder tilsvarende anvendelse med hensyn til godtgørelse af indklagedes udgift til bisidder.

§ 1019 d. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring til statsadvokaten, såfremt forklaringen antages at ville udsætte indklagede for strafansvar eller disciplinæransvar.

Stk. 2. Statsadvokaten vejleder indklagede om bestemmelsen i stk. 1 samt om bestemmelserne i § 1019 b, § 1019 c, og § 1019 i, stk. 1, nr. 2. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden indklagede afhøres første gang. Det skal af rapporten fremgå, at indklagede har modtaget behørig vejledning.

§ 1019 e. Afgives forklaring i retten, jf. § 1019 f, beskikker retten en advokat for klageren og indklagede.

Stk. 2. I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende. Statsadvokaten vejleder de pågældende om adgangen til at begære en advokat beskikket og drager omsorg for, at en begæring herom indbringes for retten. § 1019 f, stk. 2, finder herved tilsvarende anvendelse. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden den

pågældende afhøres første gang. Det skal af rapporten fremgå, at den pågældende har modtaget behørig vejledning.

Stk. 3. Advokatbeskikkelsen sker uden udgift for de pågældende.

Stk. 4. Den beskikkede advokat skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer som led i undersøgelsen. Advokaten må ikke uden statsadvokatens tilladelse overlevere det modtagne materiale til sin klient eller andre.

Stk. 5. Advokaten har adgang til at overvære afhøringer af sin klient såvel hos statsadvokaten som i retten og har ret til at stille yderligere spørgsmål til sin klient. Advokaten underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder.

§ 1019 f. Statsadvokaten kan bestemme, at forklaring skal afgives i retten.

Stk. 2. Såfremt klagen vedrører myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en straffesag eller under fuldbyrdelse af en strafferetlig afgørelse, afgives forklaring for den byret, som behandler eller har behandlet straffesagen, eller for hvilken straffesagen kan forventes indbragt. I andre tilfælde afgives forklaring ved byretten i den retskreds, hvor det forhold, klagen angår, har fundet sted.

§ 1019 g. Statsadvokaten giver møde i retsmøder, hvor sagen behandles.

Stk. 2. Indklagede skal så vidt muligt underrettes om berammede retsmøder og have lejlighed til at være til stede.

Stk. 3. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring, såfremt forklaringen antages at ville udsætte indklagede for strafansvar eller disciplinæransvar. Retten vejleder indklagede herom.

Stk. 4. Sagen behandles i strafferechtsplejens former uden medvirken af domsmænd.

§ 1019 h. Rigsadvokaten behandler klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne vedrørende adfærdsklager. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Fristen for klager over afgørelser i adfærdsklagesager er 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om aktindsigt.

§ 1019 i. Behandlingen af en adfærdsklagesag sluttes, hvis

- 1) der er grundlag for at rejse sigtelse mod indklagede,
- 2) indklagede er mistænkt for et strafbart forhold og forlanger sagen behandlet som straffesag, eller
- 3) der træffes bestemmelse om, at sagen skal undersøges efter reglerne

i lov om undersøgelseskommissioner.

Stk. 2. I de i stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte tilfælde behandles straffesagen af statsadvokaten, jf. kapitel 93 c. Behandlingen af adfærdsklagesagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses eller gennemføres til fældende dom.

§ 1019 j. Statsadvokaten underretter vedkommende politidirektør og rigspolitichefen, når der indledes en adfærdsklagesag. Statsadvokaten underretter endvidere vedkommende politidirektør og rigspolitichefen om afgørelsen i adfærdsklagesager.

Stk. 2. Disciplinærundersøgelse i anledning af en klage indledes ikke, før behandlingen af adfærdsklagesagen er afsluttet.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 er ikke til hinder for, at den pågældende suspenderes eller midlertidigt overføres til andet arbejde efter de almindelige regler for tjenesten.

§ 1019 k. Statsadvokaten kan af egen drift iværksætte en undersøgelse efter reglerne i dette kapitel.

§ 1019 l. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af adfærdsklager.

§ 1019 m. Justitsministeren kan bestemme, at en undersøgelse ikke skal foretages efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller

dens forhold til fremmede magter kræver det.

Kapitel 93 c

Straffesager mod politipersonale

§ 1020. Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten indgives til vedkommende statsadvokat.

§ 1020 a. Statsadvokaterne iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

Stk. 2. Statsadvokaterne iværksætter endvidere efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Bestemmelserne i § 1019 j finder herved tilsvarende anvendelse.

§ 1020 b. Ved behandlingen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager kan statsadvokaterne udøve de beføjelser, som ellers tilkommer politiet.

Stk. 2. Rigspolitichefen yder efter anmodning statsadvokaterne bistand under efterforskningen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt. Politiet skal snarest muligt efter, at sådanne efterforskningsskridt er foretaget, underrette vedkommende statsadvokat herom.

§ 1020 c. Offentlig påtale i de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager tilkommer statsadvokaterne, medmindre påtalen efter denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov tilkommer rigsadvokaten eller justitsministeren. Adgangen til at opgive påtale tilkommer påtalemyndigheden.

Stk. 2. Statsadvokaterne varetager udførelsen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager ved byretterne og landsretterne.

§ 1020 d. Retten beskikker en forsvarer, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66.

§ 1020 e. Retten beskikker på den forurettedes begæring en advokat for den pågældende, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66 a.

Stk. 2. Er forurettede afgået ved døden, beskikker retten på begæring af den forurettedes nære pårørende en advokat for de pårørende, når forholdene taler derfor.

Stk. 3. Den for forurettede beskikkede advokat eller den for de nære pårørende beskikkede advokat har adgang til det i § 741 c, stk. 2, 2. pkt., nævnte materiale, uanset om der er rejst tiltale i sagen.

Stk. 4. Bestemmelserne i kapitel 66 a finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 1020 f. Rigsadvokaten kan bestemme, at en straffesag, der omfatter flere forhold eller flere sigtede, i sin helhed skal behandles af statsadvokaten efter reglerne i dette kapitel, hvis en sådan behandling er påkrævet med hensyn til et af forholdene eller en af de sigtede.

§ 1020 g. Bestemmelserne i denne lov om behandlingen af straffesager finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 1020 h. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager.

§ 1020 i. Justitsministeren kan bestemme, at en sag ikke skal behandles efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter kræver det.

Kapitel 93 d

Politiklagenævn

§ 1021. Politiklagenævn består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år regnet fra en 1. januar. Genudpegning kan finde sted én gang.

Stk. 2. Medlemmer af politiklagenævn kan fortsætte behandlingen af en verserende sag efter udløbet af det tidsrum, for hvilket de pågældende medlemmer er udpeget, hvis hensynet

til en hensigtsmæssig ressourceudnyttelse i nævnet taler for det og sagen forventes afgjort inden for kortere tid.

Stk. 3. Advokaten udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, idet der til hvert af hvervene indstilles fire personer, heraf to kvinder og to mænd.

Stk. 4. Lægsmændene udpeges efter indstilling fra KL (Kommunernes Landsforening), der for hvert politiklagenævn indstiller otte personer, heraf fire kvinder og fire mænd, som har bopæl inden for det pågældende politiklagenævns område.

Stk. 5. Lægsmændene kan ikke samtidigt med hvervet som medlem af politiklagenævnet være medlem af en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller Folketinget. Bestemmelsen i § 70 finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Advokaten skal have kontor, og lægsmændene skal have bopæl, i det område, der hører under vedkommende politiklagenævn.

Stk. 7. En person, der inden for det i stk. 1, 1. pkt., nævnte tidsrum fylder 70 år, kan ikke udpeges som medlem.

Stk. 8. For hvert medlem udpeger justitsministeren efter tilsvarende regler som for vedkommende medlem en suppleant blandt dem, der er indstillet i medfør af stk. 3 og 4.

Stk. 9. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om antallet af politiklagenævn og om sagernes fordeling mellem dem samt om indstillingen af medlemmer, herunder om indstilling fra kommuner, der ikke er medlemmer af

KL (Kommunernes Landsforening), og disses vederlag.

§ 1021 a. Statsadvokaten underretter straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c.

Stk. 2. Politiklagenævnet kan over for statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c.

§ 1021 b. Politiklagenævnet skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer i forbindelse med undersøgelsen af de i kapitel 93 b nævnte sager og efterforskningen i de i kapitel 93 c nævnte sager. Politiklagenævnet må ikke uden statsadvokatens samtykke overlevere det modtagne materiale til andre.

Stk. 2. Statsadvokaten orienterer i øvrigt løbende politiklagenævnet om alle væsentlige beslutninger, der træffes i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen.

§ 1021 c. Politiklagenævnet kan anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelses- eller efterforskningsskridt.

Stk. 2. Hvis sigtede eller statsadvokaten i en sag, der behandles efter kapitel 93 c, modsætter sig nævnets anmodning om foretagelse af bestemte yderligere efterforskningsskridt, forelægges

spørgsmålet for retten til afgørelse. § 694, stk. 2, finder herved tilsvarende anvendelse. Rettens afgørelse træffes på begæring ved kendelse.

§ 1021 d. Statsadvokaten udfærdiger en redegørelse til politiklagenævnet om resultatet af undersøgelsen efter kapitel 93 b eller efterforskningen efter kapitel 93 c. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af forløbet af undersøgelsen eller efterforskningen og de faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse samt en vurdering af vægten af de fremkomne beviser. Det skal fremgå af redegørelsen, hvorledes statsadvokaten finder sagen bør afgøres.

§ 1021 e. Politiklagenævnet meddeler statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c, efter nævnets opfattelse bør afgøres.

Stk. 2. Det skal fremgå af afgørelsen, om den er i overensstemmelse med politiklagenævnets opfattelse.

Stk. 3. Afgørelsen skal sendes til den, der har indgivet klage eller anmeldelse.

§ 1021 f. Politiklagenævnet kan påklage statsadvokatens afgørelser til rigsadvokaten. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Fristen for klage efter stk. 1 er 4 uger efter, at politiklagenævnet har fået meddelelse om afgørelsen. Frem-

kommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

§ 1021 g. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om politiklagenævnenes virksomhed, herunder om statsadvokaternes samvirke med politiklagenævnene.

§ 1021 h. Rigsadvokaten afgiver en årlig beretning om behandlingen af de i kapitel 93 b og kapitel 93 c nævnte sager til Folketinget og justitsministeren. Beretningen skal offentliggøres.

Bilag 5

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1041 af 15.12.1995 om forretningsorden for politiklagenævn

Bekendtgørelse om forretningsorden for politiklagenævn

I medfør af § 1021 g i retsplejeloven, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, som
ændret bl.a. ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og
senest ved lov nr. 903 af 29. november 1995,
fastsættes:

§ 1. Nævnets formand tilrettelægger nævnets
arbejde og fastlægger mødedagene.

Stk. 2. Nævnets formand stiller sekretær-
bistand til rådighed for nævnet.

Stk. 3. Nævnets formand foranlediger, at der
føres en særskilt journal over nævnets sager, og
sørger for, at sagens dokumenter opbevares og
afleveres i overensstemmelse med de til enhver
tid gældende arkivretlige regler.

§ 2. Alle nævnets medlemmer deltager i sa-
gens behandling. Er et medlem forhindret, del-
tager suppleanten i den pågældendes sted.

Stk. 2. Et medlem af nævnet kan ikke deltage
i behandlingen af en sag, når vedkommende er
inhabil efter forvaltningslovens kapitel 2.

§ 3. Sagerne behandles mundtligt.

Stk. 2. Formanden kan bestemme, at en sag
eller visse typer af sager skal behandles skrift-
ligt. Såfremt et medlem anmoder om det, be-
handles sagen dog mundtligt.

§ 4. Såfremt nævnet eller statsadvokatenøn-
sker det, kan statsadvokatens redegørelse efter
retsplejelovens § 1021 d suppleres med, at stats-
advokaten mundtligt over for nævnet redegør
for sagen.

Stk. 2. Nævnet og statsadvokaten kan også i
øvrigt drøfte sagerne mundtligt.

§ 5. Nævnet kan anmode statsadvokaten om
at foretage bestemte yderligere undersøgelses-
eller efterforskningsskridt, jf. retsplejelovens §
1021 c.

§ 6. Nævnet kan over for statsadvokaten til-
kendegive, at der efter nævnets opfattelse bør
indledes en undersøgelse efter reglerne i rets-
plejelovens kapitel 93 b eller efterforskning ef-
ter reglerne i kapitel 93 c. Dette gælder også,
selv om der ikke er indgivet en klage eller an-
meldelse.

§ 7. Nævnets møder er ikke offentlige.

§ 8. Nævnets medlemmer har tavshedspligt,
jf. forvaltningslovens § 27.

Stk. 2. Nævnets medlemmer må ikke uden
statsadvokatens samtykke overlevere det mod-
tagne materiale til andre, jf. retsplejelovens §
1021 b, stk. 1, 2, pkt.

§ 9. Nævnets beslutninger træffes ved af-
stemning efter stemmeflerhed.

Stk. 2. Ved tilkendegivelsen efter retsplejelo-
vens § 1021 e til statsadvokaten kan ethvert
medlem forlange en kort begrundelse for sit
standpunkt tilført indstillingen.

§ 10. Nævnets beslutninger udfærdiges
skriftligt og underskrives af formanden eller
den, formanden bemyndiger dertil.

§ 11. Såfremt politiklagenævnet i medfør af retsplejelovens § 1021 f klager over statsadvokatens afgørelse, underretter statsadvokaten sagens parter.

§ 12. I de i retsplejelovens § 1021 c, stk. 2, nævnte tilfælde møder formanden om fornødent for politiklagenævnet i retten.

§ 13. Politiklagenævnene afholder et årligt fællesmøde.

Stk. 2. På fællesmødet vælger medlemmerne af nævnene blandt de seks formænd en landsformand.

Stk. 3. Landsformanden forbereder og indkalder til fællesmødet.

Stk. 4. Landsformanden udgiver sammen med Rigsadvokaten den i § 14 nævnte årsberetning.

Stk. 5. Landsformanden vederlægges for de i stk. 3 og stk. 4 nævnte yderligere arbejdsopgaver.

§ 14. Politiklagenævnet udarbejder en selvstændig delberetning, der indgår i den årsberetning, som Rigsadvokaten skal afgive i medfør af retsplejelovens § 1021 h.

§ 15. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1996.

Justitsministeriet, den 15. december 1995

BJØRN WESTH

/ Mogens Henriksen

Bilag 6

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1042 af 15.12.1995
om politiklagenævn

Bekendtgørelse om politiklagenævn

I medfør af § 2021, stk. 8, i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, som ændret bl.a. ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og senest ved lov nr. 903 af 29. november 1995, fastsættes:

Kapitel I

Antallet af politiklagenævn og sagernes fordeling mellem dem

§ 1. I henhold til retsplejelovens § 1021 oprettes for hver af landets seks regionale statsadvokater et politiklagenævn.

Stk. 2. Hvert politiklagenævn varetager de i retsplejelovens kapitel 93 d nævnte opgaver inden for vedkommende statsadvokats område, jf. bekendtgørelse nr. 787 af 21. september 1992.

Kapitel 2

Politiklagenævnenes sammensætning samt udpegning af medlemmer

§ 2. Hvert politiklagenævn består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år regnet fra en 1. januar.

§ 3. Advokaten udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, idet der til hvert af hvervne indstilles fire personer, heraf to kvinder og to mænd. De advokater, som indstilles, skal have kontor i det område, der hører under vedkommende politiklagenævn, og skal have erfaring med behandlingen af straffesager.

§ 4. Lægmændene udpeges efter indstilling fra amtsrådene, Københavns Borgerrepræsen-

tation og kommunalbestyrelsen på Frederiksberg, der hver indstiller seks personer, heraf tre kvinder og tre mænd, som har bopæl i vedkommende amt og kommune. De personer, der indstilles, skal endvidere have bopæl i det område af amtet, der hører under vedkommende politiklagenævn. Amter, der er delt mellem to eller tre politiklagenævne, indstiller henholdsvis tre og to personer fra hver af de to eller tre dele af amtet.

Stk. 2. De personer, der indstilles som lægmænd, skal være alment respekterede og nyde bred tillid i det område, hvor de skal virke. De pågældende må endvidere have betydelig indsigt i almindelige samfundsforhold og bør så vidt muligt udgøre et repræsentativt udsnit af befolkningen med hensyn til alder, uddannelse og erhverv. De pågældende skal udpeges i kraft af deres personlige egenskaber og ikke som repræsentanter for bestemte interessegrupper.

Stk. 3. Lægmændene kan ikke samtidig med hvervet som medlem af politiklagenævnet være medlem af en kommunalbestyrelse, et amtsråd eller Folketinget. Udelukkede fra hvervet er endvidere ministre, advokater, advokatfuldmægtige, centraladministrationens, domstolens, anklagemyndighedens, statsamtens, politiets og fængselsvæsenets tjenestemænd og øvrige personale samt sognefogeder og folkekirkens og de anerkendte trossamfunds gejstlige, jf. retsplejelovens § 70.

§ 5. For hvert medlem udpeger justitsministeren efter tilsvarende regler som for vedkommende medlem en suppleant blandt dem, der er indstillet i medfør af §§ 3 og 4.

Stk. 2. Genudpegning kan finde sted én gang.

En person kan således højst virke i et politiklagenævn i 8 år.

Stk. 3. Hvis et medlem ikke længere opfylder betingelserne i §§ 3 og 4, ophører denne som medlem. I stedet udpeges suppleanten som medlem for resten af perioden. Der udpeges i så fald en ny suppleant blandt de oprindeligt indstillede, ligeledes for resten af perioden. Tilsvarende gælder, hvis et medlem af andre grunde udtræder af politiklagenævnet. Hvis en suppleant ikke længere opfylder betingelserne i §§ 3 og 4 eller af andre grunde udtræder af politiklagenævnet, udpeges en ny suppleant blandt de oprindeligt indstillede for resten af perioden.

Stk. 4. Såfremt der inden udløbet af 4 års perioden ikke længere er det fornødne antal personer indstillet, som opfylder betingelserne for beskikkelse, anmodes Advokatrådet eller vedkommende amtsråd, Københavns Borgerrepræsentation eller kommunalbestyrelsen på Frederiksberg om at foretage nye indstillinger.

Stk. 5. En person, der inden for det i § 2 nævnte tidsrum fylder 70 år, kan ikke udpeges som medlem eller suppleant.

Kapitel 3

Ikrafttræden

§ 6. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1996.

Justitsministeriet, den 15. december 1995

BJØRN WESTH

/ Mogens Hendriksen

Bilag 7

Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 29.12.1995 om behandling af klager over politipersonalet mv.

JUSTITSMINISTERIET
POLITIKONTORET

ADE00207
J.nr. 1995-945-0226

29 DEC. 1995

Cirkulæreskrivelse til anklagemyndigheden og politiet vedrørende
behandling af klager over politipersonalet m.v.

1. Retsgrundlaget.

Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven (Behandlingen af klager over politipersonalet m.v.) er der vedtaget nye regler om behandlingen af adfærdsklagesager og straffesager mod politipersonalet.

Loven indebærer bl.a., at lokalnævnene ikke længere skal deltage i behandlingen af adfærdsklagesager, og at politimestrene ikke længere skal træffe afgørelse i adfærdsklagesager. Fremover er det statsadvokaterne, der skal undersøge og afgøre adfærdsklager. Statsadvokaterne skal desuden efterforske straffesager mod politipersonale og afgøre tiltalespørgsmålet.

Statsadvokatens afgørelser kan påklages til Rigsadvokaten.

Lokalnævnene skal fortsat varetage deres anden hovedopgave, nemlig at vedligeholde og udbygge kontakten mellem politiet og befolkningen, og lokalnævnene udgør således fortsat den formelle ramme om samarbejdet på lokalt plan mellem politiet og kommunerne.

2. Adfærdsklagesager.

Der er i retsplejelovens kapitel 93 b fastsat nærmere bestemmelser om behandlingen af klager over politipersonalet.

Det følger af lovens § 1019, stk. 1, at det er statsadvokaterne, der behandler klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklagesager). Dette indebærer, at det herefter er statsadvokaterne, der skal undersøge og afgøre klager over politiperso-

- 2 -

nalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager). Begrebet "adfærdsklager" omfatter samme sagstyper, som hidtil har været behandlet i lokalnavnene.

Efter bestemmelsen i § 1019, stk. 2, skal Rigspolitichefen, det vil i praksis normalt sige Rigspolitichefens Rejseafdeling, efter anmodning yde statsadvokaten bistand til undersøgelsen. Det forudsættes, at undersøgelsen i adfærdsklagesager som altøvervejende hovedregel foretages af statsadvokaten selv eller det juridiske personale i statsadvokaturerne, herunder advokater der er beskikket som medhjælpere for statsadvokaten.

Det følger af bestemmelsen i § 1019, stk. 3, at politiet i adfærdsklagesager udelukkende kan foretage uopsættelige undersøgelseskridt, der ikke kan afvente, at statsadvokaten indleder sin undersøgelse af en konkret sag. Det kan f.eks. være iværksættelse af en lægeundersøgelse på en skadestue eller hos en praktiserende læge eller sikring af vidners identitet i en situation, hvor en person umiddelbart i tilknytning til en episode tilkendegiver, at han eller hun vil klage. Formålet med bestemmelsen, der har et snævert anvendelsesområde, er at undgå bevistab som følge af den (korte) tid, der i praksis efter omstændighederne vil kunne gå, før statsadvokaten kan tage sig af sagen. Såfremt politiet foretager sådanne undersøgelseskridt, skal statsadvokaten snarest muligt underrettes herom.

Vedrørende spørgsmålet om disciplinært ansvar i anledning af en adfærdsklagesag henvises til § 1019 j, og bemærkningerne i lovforslaget til denne bestemmelse.

3. Straffesager mod politiet.

Som noget nyt er behandlingen af straffesager mod politipersonale vedrørende forhold begået i tjenesten nu blevet særskilt lovreguleret i kapitel 93 c.

Anmeldelser om straffbare forhold begået af politipersonale i tjenesten skal indgives til vedkommende statsadvokat, jf. § 1020. Hvis anmeldelsen modtages af politiet, må den derfor videresendes til statsadvokaten som rette myndighed.

- 3 -

Det er statsadvokaten, der forestår efterforskningen i sagen, og det er endvidere statsadvokaten, der afgør tiltalespørgsmålet, bortset fra de i § 1020 c, stk. 1, nævnte tilfælde.

I særlige tilfælde kan statsadvokaten efter bestemmelsen i § 1020 b, stk. 2, anmode Rigspolicehøved (i praksis Rigspolicehøveds Rejseafdeling) om bistand med efterforskningen. Statsadvokaten kan også om fornødent anmode om bistand fra Rigspolitiets øvrige afdelinger, herunder Teknisk Afdeling.

I straffesager mod politipersonale kan politiet på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt, det vil sige efterforskningsskridt, der ikke kan afvente, at statsadvokaten indleder sin behandling af en konkret sag, jf. § 1019 b, stk. 3. Formålet med bestemmelsen, der har et snævert anvendelsesområde, er at undgå bevistab som følge af den (korte) tid, der i praksis efter omstændighederne vil kunne gå, før statsadvokaten kan tage sig af sagen. Såfremt politiet foretager sådanne efterforskningsskridt, skal statsadvokaten snarest muligt underrettes herom.

4. Politiklagenavn.

Der er i medfør af § 1021 for hver af de regionale statsadvokater oprettet et politiklagenavn, der løbende skal føre tilsyn med statsadvokatens behandling af adfærdsklagesager og straffesager mod politipersonale.

Hvert politiklagenavn består af en advokat og to lægmænd.

Politiklagenavnets beføjelser er nærmere beskrevet i kapitel 93 d i retsplejeloven. Som det bl.a. fremgår heraf, får politiklagenævnet i såvel adfærdsklagesager som straffesager mod politipersonale løbende tilsendt kopi af sagsakterne. Nævnet kan over for statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c. Dette gælder også, selv om der ikke er indgivet en klage eller en anmeldelse. Nævnet kan anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelser eller efterforskningsskridt. Nævnet tilkendegiver

- 4 -

endvidere over for statsadvokaten, hvordan sagerne efter nævnets opfattelse bør afgøres.

Nævnet kan påklage statsadvokatens afgørelser til Rigsadvokaten.

5. Advokatbeskikkelse.

Der er gennemført en udvidet adgang til at beskikke advokat for klageren og indklagede i adfærdsklagesager (§ 1019 e) samt for forurettede og polititjenestemanden i straffesager mod politipersonale (§ 1020 e og 1020 d).

I adfærdsklagesager, der behandles efter kapitel 93 b, beskikker retten ifølge § 1019 e, stk. 1, en advokat for klageren og indklagede i de tilfælde, hvor forklaring afgives i retten.

I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende, jf. § 1019 e, stk. 2. Statsadvokaten vejleder de pågældende om adgangen til at begære en advokat beskikket og drager omsorg for, at en begæring herom indbringes for retten. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden den pågældende afhøres første gang. Det skal af rapporten fremgå, at den pågældende har modtaget behørig vejledning, jf. § 1019 e, stk. 2.

I øvrigt følger det af § 1019 c, at indklagede har ret til at møde med en bisidder.

I straffesager mod politipersonale, der behandles efter kapitel 93 c, beskikker retten en forsvarer, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66.

Det følger endvidere af § 1020 e, at retten på den forurettedes begæring beskikker en advokat for den pågældende, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66 a.

- 5 -

6. Sager, hvor en person er død eller kommet alvorligt til skade.

I tilknytning til reglerne om statsadvokaternes behandling af straffesager mod politipersonale er der i § 1020 a, stk. 2, indført en regel, hvorefter sager, hvor en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt (f.eks. som anholdt eller detentionsanbragt), i alle tilfælde skal efterforskes af statsadvokaten i strafferetsplejens former, uanset om der er formodning om, at der er begået et strafbart forhold.

7. Behandling af "mindre klager".

Selv om det efter 1. januar 1996 er statsadvokaten, der behandler klager over politipersonalets adfærd, er det i bemærkningerne til § 1019 forudsat, at den hidtil fulgte praksis vedrørende politiets behandling af mindre klager opretholdes, jf. herved afsnit 3.1.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Efter denne praksis bliver mange små klager afgjort ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren. Herved kan fejltagelser og misforståelser opklares, og klageren vil undertiden være tilfreds hermed. I nogen tilfælde vil klageren umiddelbart kunne få medhold i sin klage, f.eks. hvor den indklagede polititjenestemand erkender at have optrådt ukorrekt. Såfremt klageren i sådanne tilfælde modtager en beklagelse af det passerede med tilsagn om, at forholdet vil blive påtalt, og han erklærer sig tilfreds hermed, vil der ofte ikke være behov for at iværksætte nogen undersøgelse.

Klageren må imidlertid af politiet vejledes om den formelle klage mulighed til statsadvokaten, og politiet må udfærdige en notits om det passerede, som forelægges for statsadvokaten, således at statsadvokaten kan få lejlighed til eventuelt at iværksætte en nærmere undersøgelse af egen drift. Det forudsættes, at statsadvokaten sender en genpart af notitsen til politiklagenævnet.

Idet der i øvrigt henvises til lovforslaget side 12 og 24, skal Justitsministeriet henstille til statsadvokaterne, at man ved

- 6 -

modtagelsen af de ovenfor anførte notitser fra politiet påser, at politiets behandling af "mindre klager" nøje holdes inden for de grænser, der følger af loven og dens forarbejder. Særtryk af lovforslaget med bemærkninger (L 242) er udsendt til politiet og anklagemyndigheden ved skrivelse af 5. maj 1995.

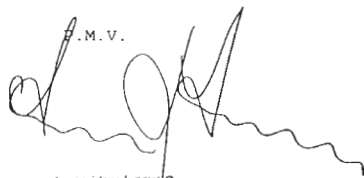
6. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser.

Loven træder i kraft den 1. januar 1996.

De nye regler om behandling af klager over politipersonalet har virkning for adfærdsklagesager, der ved lovens ikrafttræden ikke har været behandlet af lokalnævnet. En sag, der alene er modtaget og behandlet i lokalnævnets sekretariat, betragtes ikke som behandlet i lokalnævnet. Lokalnævnene opretholdes med deres hidtidige sammensætning efter lovens ikrafttræden i det omfang, det er nødvendigt for at færdigbehandle verserende adfærdsklagesager efter de hidtil gældende regler.

De nye regler om behandlingen af straffesager mod politipersonale har virkning for straffesager, hvori der ved lovens ikrafttræden ikke er rejst tiltale i 1. instans.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelserne er i øvrigt anført i lovens § 2, hvortil der henvises.

F.M.V.

Lars Bay Larsen

Bilag 8

Justitsministeriets skrivelse af 5.1.1996 om vidne- og transportgodtgørelse

JUSTITSMINISTERIET
POLITIKONTORET
SLOTSHOLMSGADE 10
1216 KØBENHAVN K
33 92 33 40 TELEFAX 33 93 35 10

ADE00256/Sagsbeh.: ade
J. nr. 1995-945-0226

Den

5 JAN. 1996

Rigsadvokaten
Christians Brygge 28, 3. tv.
1559 København V

Rigsadvokaten har overfor Justitsministeriet rejst spørgsmål om mulighederne for at yde vidne- og transportgodtgørelse i sager omfattet af politiklagenævnssordningen.

I den anledning skal Justitsministeriet udtale følgende:

1. Retsplejelovens § 188 indeholder en bemyndigelse til administrativt at fastsætte regler om godtgørelse til vidner og til "personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet".

I medfør af denne bestemmelse er der ved bekendtgørelse nr. 712 af 17. november 1989 om ydelser til lægdommere og vidner m.v. fastsat følgende bestemmelser om vidner:

"§ 2. Der tilkommer vidner 40 kr. for hver påbegyndt periode af 2 timer, de i anledning af vidnepligten må være borte fra hjemmet, dog mindst 80 kr.

¹ Stk. 2. Må det antages, at et vidne har haft udgifter eller tab, der overstiger den i stk. 1 nævnte godtgørelse, kan retten, hvis omstændighederne taler for det, tillægge vidnet en særlig godtgørelse herfor.

§ 3. Lægdommere og vidner har endvidere krav på godtgørelse til hotelophold og befordring efter de for ansatte i staten gældende regler.

Stk. 2. Der ydes dog befordringsgodtgørelse, hvis

den pågældende må rejse mere end 3 kilometer for at nå til retten.

§ 4. Bestemmelserne i § 2, stk. 2, og § 3 finder efter begæring tilsvarende anvendelse med henyn til personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet."

2. Reglerne om godtgørelse til personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet, jf. bekendtgørelsens § 4, må efter Justitsministeriets opfattelse finde tilsvarende anvendelse i straffesager mod politipersonale, der behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c. Der henvises herved til retsplejelovens § 1020 g, hvorefter de almindelige bestemmelser i retsplejeloven om behandlingen af straffesager finder tilsvarende anvendelse, i det omfang kapitel 93 c ikke indeholder særlige bestemmelser.

Det indebærer, at der efter begæring kan ydes særlig vidnegodtgørelse efter bekendtgørelsens § 2, stk. 2 - men ikke standardgodtgørelse efter § 2, stk. 1 - samt transport- og overnatningsgodtgørelse efter bekendtgørelsens § 3. Kompetencen til at træffe afgørelse om ydelse af særlig vidnegodtgørelse i medfør af bekendtgørelsens § 4, jf. § 2, i de nævnte straffesager må antages at tilkomme statsadvokaten.

3. I adfærdsklagesager, der er omfattet af retsplejelovens kapitel 93 b, må det antages, at bekendtgørelsens § 4 kan anvendes analogt, i det omfang afhøringer foretages af statsadvokaten (eller undtagelsesvis af Rigspolitiet, jf. § 1019, stk. 2). Det bemærkes i denne forbindelse, at det f.eks. ved den første afhøring af klageren/anmelderen kan være uafklaret, om sagen skal behandles som en straffesag eller en adfærdsklagesag. En skarp sondring mellem disse to sagsbehandlingsformer kan således ikke opretholdes i forhold til vidnegodtgørelsesreglerne.

Foretages afhøring ved retten i medfør af retsplejelovens § 1019 f, finder bekendtgørelsens §§ 2 og 3 direkte anvendelse.

P.M.V.

E.B.

Mogens Henriksen

Bilag 9

Justitsministeriets notits af 3.10.1996 om aktindsigt
i politiklagenævnsager

JUSTITSMINISTERIET
Civil- og Politiafdelingen
Politikontoret

MLI00298
J.nr. 19
Den 3. oktober 1996

N O T I T S

om

Aktindsigt efter offentlighedsloven og forvaltningsloven i klagesager over polititjenestemænd, der behandles af statsadvokaterne og Politiklagenævnene.

1. Problemstilling.

Justitsministeriet er blevet anmodet om at overveje, hvem der har kompetence til at træffe afgørelse om aktindsigt i klagesager over polititjenestemænd, der behandles af Statsadvokaterne og af Politiklagenævnet.

I det følgende redegøres der for det rejste spørgsmål samt spørgsmål, der naturligt - navnlig set fra Politiklagenævnens side - kan rejses i forbindelse hermed.

Indledningsvis beskrives i oversigtsform reglerne om undersøgelse af klager over politiet, idet disse regler er afgørende for, hvem der efter offentlighedslovens og forvaltningslovens bestemmelser har kompetence til at træffe afgørelse i begæringer om aktindsigt i de pågældende sager.

2. Reglerne om undersøgelse af klager over politiet.

I retsplejelovens § 1019, stk. 1, er det fastsat, at statsadvokaterne behandler klager over politipersonal-ets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

- 2 -

Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten indgives til vedkommende statsadvokat, jf. retsplejelovens § 1020.

I bekendtgørelse nr. 1042 af 15. december 1995, jf. retsplejelovens § 1021, stk. 8, er det fastsat, at der for hver af landets seks regionale statsadvokater oprettes et politiklagenævns.

Efter retsplejelovens § 1021 a underretter statsadvokaten straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b (adfærdsklager) eller kapitel 93 c (straffesager). Politiklagenævnet kan over for statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c, jf. § 1021 a, stk. 2.

Politiklagenævnet skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer i forbindelse med undersøgelsen af de i kapitel 93 b nævnte sager og efterforskningen i de i kapitel 93 c nævnte sager, jf. § 1021 b, stk. 1, 1. pkt.

I følge § 1021 c, stk. 1, kan politiklagenævnet anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelser - eller efterforskningskridt.

I følge § 1021 d udfærdiger statsadvokaten en redegørelse til politiklagenævnet om resultatet af undersøgelsen efter kapital 93 b eller efterforskninger efter kapitel 93 c. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af forløbet af undersøgelsen eller efterforskningen og de faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse samt en vurdering af vægten af de fremkomne beviser. Det skal fremgå af redegørelsen, hvorledes statsadvokaten finder, sagen bør afgøres.

Politiklagenævnet meddeler efter § 1021 e, stk. 1, statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c, efter nævnets opfattelse

- 3 -

bør afgøres.

Af bemærkningerne til § 1021 e fremgår bl.a. følgende:

"Den sædvanlige fremgangsmåde i såvel straffesager som adfærdsklagesager vil være den, at statsadvokaten, når sagen efter hans opfattelse er klar til afgørelse, forelægger sagen for politiklagenævnet.

...

Politiklagenævnet må herefter i første række vurdere, om der efter nævnets opfattelse er behov for at foretage yderligere undersøgelser eller efterforskning, og i bekræftende fald fremsætte begæring herom, jf. den foreslåede § 1021 c. Finder politiklagenævnet derimod i lighed med statsadvokaten, at sagen kan afgøres på det foreliggende grundlag, meddeler nævnet statsadvokaten, hvordan sagen efter nævnets opfattelse administrativt bør afgøres. Statsadvokaten træffer herefter afgørelse i sagen.

...".

I følge § 1021 e, stk. 2, skal det fremgå af afgørelsen, om den er i overensstemmelse med politiklagenævnets opfattelse.

3. Offentlighedslovens og forvaltningslovens udgangspunkt.

En klage over en polititjenestemands adfærd i tjenesten eller en anmeldelse om strafbart forhold begået af politipersonale i tjenesten, som behandles af statsadvokaten og politiklagenævnet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b, 93 c og 93 d, er som udgangspunkt omfattet af reglerne i lov nr. 572 af 19. december 1985 (med senere ændringer) om offentlighed i forvaltningen, jf. offentlighedslovens § 1, stk. 1.

Straffesager mod politipersonale for forhold begået i tjenesten samt adfærdsklagesager, der overgår til straffesagsbehandling, er dog ikke omfattet af offentlighedslovens anvendelseområde, jf. lovens § 2, stk. 1.

Udgangspunktet er herefter, at enhver kan forlange at

- 4 -

få aktindsigt i dokumenterne i de sager, der er omfattet af offentlighedslovens anvendelsesområde, jf. lovens § 4, stk. 1.

Forvaltningslovens kapitel 4 indeholder bestemmelser om parters ret til aktindsigt. Udgangspunktet er i følge § 9, stk. 1, at den, der er part i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, kan forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter. Parters ret til aktindsigt begrænses dog af §§ 12-15.

Det bemærkes, at bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 4 - og dermed udgangspunktet i § 9, stk. 1 - ikke gælder sager om strafferetlig forfølgning af lovovertrædelser, jf. § 9, stk. 3. Parters ret til aktindsigt i afsluttede straffesager er reguleret i forvaltningslovens § 18.

Der vil ikke i nærværende sammenhæng blive redegjort for alle undtagelsesbestemmelser, som kan have betydning for spørgsmålet om aktindsigt i en klagesag vedrørende politipersonale, der behandles af statsadvokaten og politiklagenævnet. Dog er enkelte spørgsmål af særlig interesse for politiklagenævnet behandlet nedenfor under punkt 5.

4. Kompetencespørgsmålet

I offentlighedslovens § 15, stk. 1, er det fastsat, hvilken myndighed der skal træffe afgørelse om, hvorvidt en begæring om aktindsigt kan imødekommes. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

" § 15. Fremsættes der begæring om aktindsigt vedrørende dokumenter, der indgår i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, afgør denne myndighed, om begæringen kan imødekommes. I andre tilfælde afgøres sager om aktindsigt af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse".

Afgørelsessag

Forvaltningslovens § 16, stk. 1, indeholder en tilsva-

- 5 -

ende kompetenceregulering, idet det er fastsat, at afgørelsen af, om og i hvilken form en begæring om aktindsigt skal imødekommes, træffes af den myndighed, der i øvrigt har afgørelsen af den pågældende sag.

Ikke afgørelsessag

Som det fremgår, skal afgørelsen om, hvorvidt en begæring om aktindsigt kan imødekommes, træffes af den myndighed, der i øvrigt har afgørelsen af den pågældende sag. Indgår dokumentet ikke i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, træffes afgørelsen vedrørende aktindsigts-spørgsmålet af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse.

**Politiklagenæv-
nets sag**

I forbindelse med en klage eller anmeldelse af politipersonale har politiklagenævnet som nævnt ovenfor i punkt 2 ikke til opgave at træffe afgørelse i sagen, men skal efter retsplejelovens § 1021 e alene meddele Statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller 93 c, efter nævnets opfattelse bør afgøres. Den tilkendegivelse, politiklagenævnet meddeler Statsadvokaten, kan derfor ikke antages at være en afgørelse i forvaltningslovens forstand, jf. forvaltningslovens § 2, stk. 1, men alene en beslutning af processuel karakter. Der kan i den forbindelse henvises til kommenteret forvaltningslov, 1992, side 52.

**Statsadvokatens
sag**

En klage over politipersonale indebærer som nævnt ovenfor under punkt 2, at statsadvokaten - efter at have hørt politiklagenævnet - skal tage stilling til, om klagen er berettiget, og statsadvokatens afgørelse kan indbringes for Rigsadvokaten. Tilsvarende gælder i sager vedrørende anmeldelse om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten. Den sag, som statsadvokaten opretter i forbindelse hermed, er efter Justitsministeriets opfattelse en sag "hvori der er eller vil blive truffet afgørelse".

**Statsadvokatens
kompetence**

Fremsættes der begæring om aktindsigt over for politiklagenævnet vedrørende dokumenter, der er indgæet i

- 6 -

Statsadvokatens klagesag eller straffesag, skal begæringen om aktindsigt derfor sendes til Statsadvokaten til afgørelse, jf. offentlighedslovens § 15, stk. 1, og forvaltningslovens § 16, stk. 1, sammenholdt med § 18.

**Politiklagenæv-
nets kompetence**

De dokumenter, der **ikke er indgået** og heller **ikke vil indgå** i Statsadvokatens sag, f.eks. politiklagenævnets interne dokumenter, hører derimod under politiklagenævnets afgørelse, se hertil kommenteret offentlighedslov, 1992, side 231. Særlige spørgsmål vedrørende disse dokumenter omtales nedenfor under punkt 5.

**Dokumenter hos
politiklagenæv-
net, der skal
videresendes til
statsadvokaten**

Det giver anledning til tvivl at afgøre, om det er politiklagenævnet eller Statsadvokaten, der har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende aktindsigtsspørgsmål med hensyn til de dokumenter i politiklagenævnets sag, som **endnu ikke er indgået** i Statsadvokatens sag, men hvor det er meningen, at dokumenterne på et **senere tidspunkt vil indgå** i Statsadvokatens sag. Disse tilfælde må dog antages i praksis at være yderst begrænsede, idet politiklagenævnet, såfremt det modtager dokumenter af betydning for sagen, må antages at sende disse videre til Statsadvokaten uden unødigt ophold, således at dokumenterne kan indgå i Statsadvokatens behandling af sagen.

Måtte det imidlertid forekomme, at der på det tidspunkt, politiklagenævnet modtager en begæring om aktindsigt, findes dokumenter hos nævnet, som endnu ikke er fremsendt til Statsadvokaten, f.eks. henvendelser fra private om en bestemt sag eller generelle henvendelser, må nævnet hurtigst muligt (af hensyn til 10-dages fristen i offentlighedslovens § 16, stk. 2, og forvaltningslovens § 16, stk. 2) tage stilling til, i hvilket omfang nævnets dokumenter kommer til at indgå i Statsadvokatens sag. Såfremt dette er tilfældet, skal nævnet herefter sende dokumenterne til Statsadvokaten sammen med begæringen om aktindsigt, idet Statsadvokaten som nævnt har kompetence til at træffe afgørelse om aktindsigtsspørgsmål med hensyn til de dokumenter, der indgår i Statsadvokatens sag.

- 7 -

Er det - rent undtagelsesvist - ikke muligt for politiklagenævnet inden rimelig tid efter, at begæringen om aktindsigt er modtaget, at tage stilling til, i hvilket omfang dokumenter, som nævnet er i besiddelse af, skal fremsendes til Statsadvokaten (f.eks. hvor personen har rettet direkte henvendelse til nævnet, og der ikke kan være tvivl om relevansen af dokumenterne for sagen), taler hensynet til den person, der har anmodet om aktindsigt, for, at politiklagenævnet træffer afgørelse om, hvorvidt begæringen om aktindsigt kan imødekommes med hensyn til de dokumenter, som på tidspunktet for afgørelsen af aktindsigtsspørgsmålet indgår i politiklagenævnets sag, og som på dette tidspunkt ikke tilige er indgået i Statsadvokatens sag.

5. Enkelte spørgsmål i forbindelse med politiklagenævnets behandling af aktindsigtsbegæringer.

Som nævnt ovenfor under punkt 4 er det som udgangspunkt Statsadvokaten, der har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende begæringer om aktindsigt i sager om politipersonale, som behandles efter retsplejelovens kapitel 93 b og 93 c. Politiklagenævnet skal derfor som udgangspunkt videregende aktindsigtsbegæringer til Statsadvokaten til foranstaltning.

Politiklagenævnet skal dog som nævnt under punkt 4 træffe afgørelse om spørgsmål om aktindsigt i dokumenter, som ikke indgår i Statsadvokatens sag og heller ikke skal indgå i sagen. I praksis vil dokumenter af nævnte kategori formentlig indskrænke sig til alene at angå nævnets interne dokumenter, som derfor (kort) vil blive omtalt i det følgende.

Interne arbejdsdokumenter

I følge offentlighedslovens § 7 og forvaltningslovens § 12 omfatter retten til aktindsigt ikke en myndigheds interne arbejdsdokumenter, det vil sige dokumenter, der udarbejdes af en myndighed til eget brug. Udgangspunktet for en afgrænsning af begrebet "internt arbejdsmateriale" er, at undtagelsesbestemmelsen efter forarbej-

- 8 -

derne navnlig er begrundet i behovet for at kunne hemmeligholde dokumenter af mere foreløbig karakter, der tjener til forberedelse af en myndigheds interne beslutningsgrundlag, jf. betænkning 857/1978, side 180. Undtaget fra aktindsigt er herefter f.eks. nævnets referatark, udkast til udtalelse i sagen til statsadvokaten og voteringsprotokol.

Beslutnings-
protokoller

Beslutningsprotokoller er derimod omfattet af adgangen til aktindsigt, jf. offentlighedslovens § 8, nr. 1, og forvaltningslovens § 13, nr. 1.

Beskrivelserne i offentlighedslovens § 7 og forvaltningslovens § 12 omfatter kun dokumenter, der er udarbejdet inden for det pågældende politiklagenavn, og som **forbliver** i nævnets besiddelse. Såfremt nævnets interne arbejdsmateriale oversendes eller i øvrigt afgives til en anden myndighed f.eks. den pågældende statsadvokat, vil dokumentet som udgangspunkt miste sin interne karakter, og herefter være undergivet aktindsigt efter offentlighedslovens og forvaltningslovens øvrige regler.

Bilag 10

Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/1999 om behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden

RIGSADVOKATEN
Christians Brygge 28, 3. tv
1559 Kbh. V

Meddelelse nr. 2/1999
Den 3. februar 1999
J.nr. G 2237

Behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden.

De generelle regler, der regulerer kompetencen mellem statsadvokaten og politimesteren til at behandle anmeldelser om strafbare forhold, findes i retsplejelovens kap. 65 og kap. 67. Disse regler suppleres af administrative bestemmelser om påtalekompetence, forelæggelse m.v. Herudover findes der i retsplejelovens kap. 93 c særlige regler, der vedrører behandlingen af straffesager mod politipersonale.

Med henblik på at sikre ensartethed i den formelle behandling af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden og på baggrund af reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c om straffesager mod politipersonale fastsættes hermed følgende:

1. Sager mod politipersonale.

1.1. Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten behandles, uanset sagens karakter, af vedkommende regionale statsadvokat, jf. retsplejelovens § 1020. Dette gælder også anmeldelser mod politimesteren (politidirektøren), rigspolitietschefen og politiets øvrige jurister. Statsadvokaten træffer ligeledes afgørelse vedrørende tiltalespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren, jf. retsplejelovens § 1020 c.

RM 2/1999

2

1.2. Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale (som defineret i pkt. 1.1.) uden for tjenesten behandles af vedkommende politimester (Politidirektøren). Sagen forelægges vedkommende regionale statsadvokat til afgørelse af tiltalespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren.

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og stk. 2 og § 721, stk. 1, nr. 1. Forelæggelse kan ligeledes undlades, når sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer nogen krænkelse af private interesser, og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, f.eks. mindre alvorlige overtrædelser af færdselsloven.

Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politimesterens (politidirektørens) habilitet forelægges sagen - uanset dennes karakter - for statsadvokaten. Dette gælder f.eks. hvis den pågældende er tjenstgørende i den politikreds, der skulle behandle sagen. Uopsættelige efterforskningskridt skal dog foretages.

1.3. Forelæggelsen sker fra politimesteren (Politidirektøren) i den kreds, hvor anmeldelsen er indgivet eller hvor efterforskningen finder sted.

2. Sager mod andre ansatte i politiet

Sager mod andre ansatte i politiet, f.eks. kontorphonale og civilmedarbejdere, behandles uanset om forholdet er begået i eller uden for tjenesten i overensstemmelse med reglerne anført under punkt 1.2. - 1.3.

3. Sager mod ansatte i statsadvokaturerne

3.1. Anmeldelser om strafbare forhold begået af personale, der er ansat i en statsadvokatur behandles af politimesteren (Politidirektøren). Reglen gælder alle grupper af ansatte, herunder statsadvokaten, og uanset om forholdet er begået i eller udenfor tjenesten. Sagen forelægges vedkommende regionale statsadvokat til afgørelse af tiltaleespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren.

Sagen må i givet fald ikke forelægges og afgøres af den statsadvokat, hos hvem den pågældende gør tjeneste, jf. pkt. 3.3. om fremgangsmåden i disse situationer.

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og stk. 2, og § 721, stk. 1, nr. 1, eller hvor sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer krænkelse af private interesser og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, jf. pkt. 1.2.

3.2. I tilfælde, hvor tiltaleespørgsmålet skal afgøres af statsadvokaten, skal politimesteren (Politidirektøren) orientere vedkommende regionale statsadvokat om sagen. Orienteringen skal så vidt muligt ske inden efterforskningen påbegyndes. Uopsættelige efterforskningsskridt skal dog foretages. Væsentlige spørgsmål vedrørende efterforskningen forelægges ligeledes for statsadvokaten.

3.3. Hvor den pågældende gør tjeneste hos den statsadvokat, der ellers skulle have behandlet sagen, - eller hos den, til hvem en afgørelse er påklaget - forelægges sagen

RM 2/1999

4

for Rigsadvokaten med henblik på en stillingtagen til den videre behandling af sagen, herunder eventuelt videresendelse til en anden statsadvokat. Tilsvarende gælder sager mod den pågældende statsadvokat. Forelæggelse sker fra enten politimesteren (Politidirektøren) eller fra en statsadvokat.

4. Sager mod ansatte i Rigsadvokaturen.

Jeg har ikke fundet anledning til at fastsætte særlige regler om kompetencen til at behandle anmeldelser om strafbare forhold begået af personale, der er ansat i Rigsadvokaturen. Det er således de almindelige regler i retsplejelovens kap. 65 og kap. 67, der finder anvendelse, medmindre der findes særlige forelæggelsesregler.

Såfremt det drejer sig om sager af lidt alvorligere karakter, må det afgøres efter en konkret vurdering, på hvilket niveau en afgørelse bør træffes.

5. RM nr. 4/1989 om forelæggelse af straffesager mod personer ansat i politiet ophæves.

Henning Fode

Bilag 11

Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.5.2000 vedrørende forenkling og standardisering af formuleringen af afgørelser i adfærdsklager

002279

RIGSADVOKATEN

Frederiksholms Kanal 16 1220 Kbh. K.
Telefon 33 12 72 00 Telefax 33 43 67 10

København, den 30 MAJ 2000

Journal nr. 1/G 2604 IKS/abj
(Bedes anført ved henvendelser)

Til samtlige regionale statsadvokater,
samtlige politimestre,
Politidirektøren i København,
Rigspolitichefen.

På et møde med de regionale statsadvokater vedrørende politiklagnævnensordningen den 25. november 1999 blev spørgsmålet om behovet for en forenkling og standardisering af formuleringen i afgørelser i adfærdsklagesager drøftet.

Det var den generelle opfattelse, at det af hensyn til ensartetheden i afgørelserne i adfærdsklagesager vil være hensigtsmæssigt, at statsadvokaterne i praksis anvender det samme ordvalg for at beskrive en given kritisabel adfærd. Dette vil tillige i højere grad give de disciplinære myndigheder mulighed for at gennemskue, med hvilken alvor statsadvokaten har set på forholdet, når der skal foretages en reaktion over for den pågældende polititjenestemand.

På denne baggrund er det min opfattelse, at udfaldet af en undersøgelse i en adfærdsklagesag kan munde ud i følgende afgørelser:

1. Klagen afvist som ubegrundet

Har statsadvokaten eller Rigsadvokaten ikke fundet grundlag for at kritisere en adfærd, kan udtryk som "klagen afvises som grundløs",

2

"undersøgelsen har ikke vist sig at støtte klagen" eller der er "ikke grundlag for kritik" anvendes.

2. Burde have handlet anderledes

Har statsadvokaten eller Rigsadvokaten ikke fundet tilstrækkeligt eller fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere en adfærd, kan denne f.eks. betegnes som "uhensigtsmæssig", eller det kan tilkendegives, at der "burde være handlet anderledes". Tilsvarende kan det tilkendegives, at en situation kunne være håndteret "mere hensigtsmæssigt", eller at en given adfærd havde været "ønskelig".

3. Grundlag for kritik

Er der konstateret ikke ubetydelige fejl eller tilsidesættelser af den adfærd, der bør kræves af en polititjenestemand i den givne situation, vil der i almindelighed være grundlag for at rette kritik mod den pågældende.

Det er min opfattelse, at den kritikskala, der anvendes, som udgangspunkt ikke bør opdeles i mere end tre grader. Følgende udtryk bør som udgangspunkt anvendes ved beskrivelsen af den kritisable adfærd:

- Udtryk som *krisabel* og *kritisabelt* anvendes til beskrivelse af den mildeste form for kritik.
- Alvorligere forhold beskrives som *meget kritisabelt*.
- Til den skarpeste kritik bør anvendes udtryk som *særdeles, stærkt* eller *yderst kritisabelt*.

4. Objektiv beklagelse, systemkritik m.v.

Anvendelsen af kritikskalaen udelukker ikke, at statsadvokaten tilkendegiver, at en adfærd, som ikke har givet anledning til kritik, har været uhensigtsmæssig eller mindre hensigtsmæssig, jf. pkt. 2.

3

Statsadvokaten bør derimod være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet (objektiv beklagelse). Har undersøgelsen godtgjort, at polititjenestemanden ikke har handlet forkert, er der som udgangspunkt ikke anledning til at beklage forholdet over for klageren. Det bør f.eks. ikke beklages, hvis en klager har følt sig krænkede ved en udtalelse, som ikke kan bebrejdes polititjenestemanden, eller hvor påstand står mod påstand.

Der kan dog være anledning til at beklage en episode, hvis klagen må lægges til grund, men undersøgelsen ikke har kunnet identificere gerningsmanden. Det kan også overvejes, hvor klager f.eks. har pådraget sig personskade i forbindelse med politiets indgriben, selvom denne ikke kan lastes politiet, eller hvor skaden opstår ved et hændeligt uheld.

Finder statsadvokaten, at der er grundlag for kritik over for den indklagede polititjenestemand, beklages det passerede tillige over for klageren. I den forbindelse bør det tilkendegives over for klageren, hvor alvorlig kritikken af polititjenestemanden har været. Det kan f.eks. ske ved anvendelse af følgende formulering: "Jeg skal beklage NN's adfærd, som efter min opfattelse var særdeles kritisabel".

Spørgsmålet om statsadvokatens reaktionsmuligheder i politiklagnævnsager vil mere indgående blive behandlet i min beretning om behandlingen af klager over politiet 1999. Beretningen forventes at udkomme ultimo juni 1999.

Henning Fode

Bilag 12

Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 31.3.2006 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn

Justitsministeriet
Administrationsafdelingen

Til anklagemyndigheden og
politiklagenævne samt
Advokatrådet

Dato: 31. marts 2006
Kontor: Budget- og Planlægnings-
kontoret
Sagsnr.: 2005-020-0048
Dok.: KAB40236

Cirkulæreskrivelse om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn

I medfør af § 1021, stk. 9, i lov om rettsens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 910 af 27. september 2005, samt i medfør af § 25, stk. 8, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, fastsættes følgende:

1. Vederlæggelse af formænd

1.1 Advokater, der varetager hvervet som formand for et politiklagenævn, ydes et vederlag på 3.375 kr. + moms pr. afsluttet sag. Vederlaget omfatter alt arbejde med sagen, herunder sekretariatsudgifter m.v.

Ved en sag forstås som udgangspunkt en klage eller en anmeldelse, der af statsadvokaten og i Grønland af politimesteren videregives til politiklagenævnet i medfør af retsplejelovens § 1021a og i Grønland i medfør af § 26 i lov om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland. Flere klager eller anmeldelser, der behandles samlet i politiklagenævnet, bør normalt betragtes som én sag.

1.2 For "notitssager", dvs. frafaldne klager der forelægges politiklagenævnet til orientering, ydes et vederlag på 1.350 kr. + moms pr. afsluttet sag.

1.3 For "genoptagelsessager" ydes et vederlag svarende til det i pkt. 1.2 nævnte.

Ved en genoptagelsessag forstås som udgangspunkt en sag, der på grund af nye fremkomne oplysninger kræver en ny udtalelse fra politiklagenævnet på et tidspunkt, hvor politiklagenævnet

har tiltrådt statsadvokatens forslag til sagens afgørelse, eller hvor statsadvokaten har truffet en afgørelse stridende mod politiklagenævnets indstilling.

1.4 I sager omfattet af pkt. 1.1 og pkt. 1.3, der indebærer en helt ekstraordinær arbejdsbyrde, kan eventuelt udbetales et højere vederlag. Begæring om forhøjet vederlag indgives til Advokatrådet med henblik på eventuel forelæggelse for Justitsministeriet.

1.5 Den advokat, der varetager hvervet som landsformand for politiklagenævnene, ydes herudover et årligt vederlag på 90.000 kr. + moms, der udbetales kvartalsvis bagud.

2. Vederlæggelse af medlemmer

Medlemmer af politiklagenævn vederlægges med et grundbeløb på 475 kr. pr. sag (oktober 1997-niveau). Grundbeløbet procentreguleres efter lønjusteringsaftalens regler og udgør pr. 1. april 2006 567,21 kr. pr. afsluttet sag.

3. Anden godtgørelse

3.1 For deltagelse i politiklagenævnenes møder med henblik på drøftelse af generelle problemstillinger m.v. ydes vederlag svarende til to afsluttede sager, jf. hhv. pkt. 1.1 og pkt. 2.

3.2 Der ydes godtgørelse for befordringsudgifter efter de regler, der gælder for tjenestemænd.

For kørsel i eget køretøj udbetales lav sats.

3.3 Tilsvarende ydes godtgørelse for merudgifter under tjenesterejser efter de regler, der gælder for tjenestemænd.

4. Praktisk fremgangsmåde

Formændene for politiklagenævne indsender senest efter hvert kvartal til den regionale statsadvokat og i Grønland til politimesteren en opgørelse over antal afsluttede sager fordelt på formand, medlemmer og eventuelle suppleanter.

Endvidere vedlægges fornøden dokumentation for anden godtgørelse, jf. pkt. 3, forsynet med formandens attestation.

Statsadvokaten og i Grønland politimesteren godkender og videresender opgørelse samt dokumentation til Rigspolitichefen med henblik på anvisning.

5. Ikrafttræden m.v.

Cirkulæreskrivelsen træder i kraft den 1. april 2006 og gælder for sager, der modtages i politiklagenævne den 1. april 2006 og senere.

Samtidig ophæves Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 14. juli 2000 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn.

Lene Espersen / Lennart Lindblom

Bilag 13

Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 28.1.2002 til de regionale statsadvokater om underretning om påklage i adfærdsklagesager

RIGSADVOKATEN

Til de regionale statsadvokater

DATO 28.01.2002

JOURNAL NR.
G 2210 LIH/HRA

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE
+ BILAG

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00
FAX 33 43 67 10

Vedrørende underretning om påklage i adfærdsklagesager.

Vedlagt sendes til orientering kopi af Justitsministeriets skrivelse af 10. januar 2002 i en konkret politiklagenævns sag.

Som det fremgår af skrivelsen, er det Justitsministeriets opfattelse, at man bør underrette sagens øvrige parter, når afgørelsen i en adfærdsklagesag er påklaget, således at parterne ikke fejlagtigt – i forlængelse af klagefristens udløb – indstiller sig på den påklagede afgørelse, og således at parterne samtidig – også uden for de tilfælde, hvor en parts høringspligt følger direkte af forvaltningslovens § 19 – får lejlighed til over for klageinstansen at fremkomme med eventuelle yderligere bemærkninger til sagen.

En sådan underretning vil endvidere efter ministeriets opfattelse være en nødvendig forudsætning for, at parten under behandlingen af klagesagen har mulighed for at udnytte sine almindelige forvaltningsretlige partsbeføjelser.

Efter drøftelse med formanden for statsadvokatforeningen, statsadvokat Erik Merlung skal jeg på denne baggrund anmode om, at statsadvokaten fremover foretager den nævnte underretning, når en adfærdsklagesag er påklaget.

Underretningen om, at afgørelsen er påklaget, bør i almindelighed gives til dem, der har modtaget statsadvokatens afgørelse. Underretningen bedes foretaget samtidig med, at sagens akter og en udtalelse om sagen sendes hertil, og jeg skal foreslå, at følgende formulering anvendes:

*"Til Deres orientering kan jeg oplyse, at * (klagerens navn) den * har påklaget min afgørelse af * til Rigsadvokaten.*

Jeg har i dag sendt sagens akter samt en udtalelse om sagen til Rigsadvokaten, Frederiksholms Kanal 16, 1220 København K, hvorfra De vil modtage underretning om klagesagens afgørelse."

Til orientering kan jeg endelig oplyse, at jeg overvejer at forespørge Justitsministeriet, om og i givet fald i hvilket omfang der må antages at gælde en tilsvarende underretningspligt, når der i straffesager, herunder politiklagenævnsager efter retsplejelovens kapitel 93 c, klages over, at efterforskningen er indstillet eller påtale opgivet. Jeg vil holde statsadvokaterne underrettet herom.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

På rigsadvokatens vegne

Lars Stevnsborg

Bilag 14

Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.9.2002 om forenkling af politiklagenævnssordningen i Danmark

RIGSADVOKATEN

Til samtlige regionale statsadvokater,
samtlige politimestre,
Politidirektøren i København og
Rigspolitichefen

DATO 30.09.2002

JOURNAL NR.
G 3859 LS/JBC

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00
FAX 33 43 67 10

Forenkling af politiklagenævnssordningen i Danmark

Det har siden indførelsen af politiklagenævnssordningen i 1996 løbende været overvejet, i hvilket omfang det inden for rammerne af den gældende lovgivning er muligt at forenkle politiklagenævnssordningen. Jeg kan herved nærmere henvise til mine beretninger om behandlingen af klager over politiet, herunder blandt andet beretningerne for 1998 og 1999, der indeholder en evaluering af politiklagenævnssordningens første tre år.

Det har i de senere år navnlig været spørgsmålet om behandlingen af færdselssagerne og de mindre adfærdssager (notitsager), der har været genstand for konkrete overvejelser om forenkling af sagsbehandlingen.

Efter drøftelse med de berørte parter har jeg besluttet at forenkle behandlingen af sager om automatisk hastighedskontrol og notitsager.

1. Vedr. behandling af sager om automatisk hastighedskontrol

Når et "uniformeret" tjenestekøretøj registreres i en hastighedskontrol, vil der efter min opfattelse ikke i almindelighed være en formodning om, at der er begået et strafbart forhold i forbindelse med hastighedsoverskridelsen. Behandlingen af sådanne sager forenkles derfor, således, at politimesteren alene skal fremsende sagen til statsadvokaten i de tilfælde, hvor der kan være grundlag for at antage, at der ikke var tale om udrykningskørsel på gemingsstidspunktet.

Afgørelsen af hvilke sager, der skal fremsendes til statsadvokaten, træffes af politimesteren i gerningskredsen. Såfremt tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for afgørelsen.

Sager om hastighedsoverskridelse foretaget i et *civilt* tjenestekøretøj, behandles efter de hidtil gældende retningslinier. Politimesteren i gerningsstedskredsen fremsender herefter sagen til statsadvokaten til afgørelse med oplysning om, hvorvidt tjenestekøretøjets fører foretog udrykningskørsel på gerningstidspunktet. Såfremt tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for forelæggelsen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Sager, der berører tredjemand, f.eks. hvis der foreligger færdselsuheld, indsendes som hidtil af politimesteren og behandles af statsadvokaten. Dette gælder også sager, hvor der er indgivet anmeldelse mod polititjenestemanden og sager, der er omfattet af bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Samtlige sager, der vedrører polititjenestemænd, overtages fra den kreds, der i øvrigt behandler sager om automatisk hastighedskontrol (distriktskredsen) af politimesteren i gerningsstedskredsen hvor de journaliseres efter sædvanlige retningslinjer.

Såfremt polititjenestemanden er stationeret i en anden kreds, underrettes denne om sagens afgørelse.

2. Vedr. behandling af notissager (adfærdssager).

I forarbejderne til retsplejelovens kapitel 93 b er det forudsat, at man kunne opretholde den hidtil fulgte praksis ved behandling af små klager (bagatelsager), der afgøres ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren. Det har været en forudsætning for anvendelsen af denne fremgangsmåde, at klageren fra politiet får vejledning om den formelle klagemulighed til statsadvokaten, og at politiet udfærdiger en notits om det passerede. Denne notits forelægges for statsadvokaten, så statsadvokaten kan få lejlighed til eventuelt at iværksætte en undersøgelse af egen drift, ligesom det er forudsat, at statsadvokaten sender kopi af notitsen til politiklagenævnet.

Efter praksis har denne måde at afgøre sagerne på været forbeholdt klager, hvor borge-
ren vælger at henvende sig direkte til politimesteren med sin klage.

Jeg har under indtryk af den betydelige stigning i sagsilgangen, der har været de senere år, fundet grundlag for at ændre den administrative praksis, således at der åbnes mulighed for at statsadvokaterne fremover kan sende en modtagen bagatelklage til politimesteren med henblik på notitsbehandling.

Statsadvokaten kan tilbagesende en modtagen bagatelklage til politimesteren under forudsætning af, at klageren overfor statsadvokaten erklærer sig indforstået med, at sagen søges afgjort på denne måde, at klageren herunder behørigt vejledes om, at sagen, hvis klageren ikke er tilfreds med udfaldet af samtalen med en overordnet polititjenestemand, kan behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b, og at samtalen gennemføres kort tid efter, at klagen er indgivet.

Politimesteren udfærdiger en notits om det passerede. Det bør fremgå af notitsen, at klageren er vejledt om, at klagen, hvis klageren ikke er tilfreds med udfaldet af samtalen med den overordnede polititjenestemand, kan behandles af statsadvokaten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b. Notitsen sendes til statsadvokaten, der underretter politiklagenævnet ved kopi af notitsen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 3

Henning Fode

Bilag 15

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1146 af 13.12.2002 om
fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne

Bekendtgørelse nr. 1146 af 13. december 2002

Bekendtgørelse om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne

I medfør af § 103, stk. 1, i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 777 af 16. september 2002, fastsættes:

§ 1. Fordelingen af forretningerne mellem de regionale statsadvokater i Østre landsretskreds er følgende:

- 1) *Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby* varetager forretningerne vedrørende politidirektøren i København samt politimesterembederne på Frederiksberg og i Tårnby. Embedskontoret for statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby er i København.
- 2) *Statsadvokaten for Sjælland* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Gentofte, Lyngby, Gladsaxe, Hvidovre, Glostrup, Helsingør, Hillerød, Frederikssund, Roskilde, Holbæk, Kalundborg, Ringsted og Slagelse. Embedskontoret for statsadvokaten for Sjælland er i København.
- 3) *Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Køge, Næstved, Vordingborg, Nykøbing Falster, Nakskov, på Bornholm, i Odense, Svendborg, Nyborg, Assens og Middelfart. Embedskontoret for statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm er i København.

Stk. 2. Fordelingen af forretningerne mellem de regionale statsadvokater i Vestre landsretskreds er følgende:

- 1) *Statsadvokaten i Sønderborg* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Sønderborg, Gråsten, Tønder, Haderslev, Ribe, Esbjerg, Varde, Fredericia, Kolding, Vejle og Ringkøbing. Embedskontoret for statsadvokaten i Sønderborg er i Sønderborg.

2) *Statsadvokaten i Viborg* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Horsens, Herning, Århus, Odder, Silkeborg, Skive og Viborg. Embedskontoret for statsadvokaten i Viborg er i Viborg.

- 3) *Statsadvokaten i Aalborg* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Holstebro, Randers, Grenå, Thisted, Løgstor, Aalborg, Hobro, Frederikshavn og Hjørring. Embedskontoret for statsadvokaten i Aalborg er i Aalborg.

§ 2. *Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet* varetager for hele landet forretningerne vedrørende økonomiske forbrydelser, herunder navnlig sager, der kan formodes at indeholde en overtrædelse af straffelovens §§ 278-283, §§ 289-304 eller en overtrædelse af erhvervs-, bolig-, afgifts- og skattelovgivningen, når der kan være grund til at antage, at overtrædelsen har et særlig betydeligt omfang, er et led i organiseret kriminalitet, er udført ved anvendelsen af særegne forretningsmetoder eller på anden måde er af særlig kvalificeret karakter.

Stk. 2. Opstår der tvivl, om en sag henhører under statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, afgøres spørgsmålet af rigsadvokaten.

Stk. 3. Embedskontoret for statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet er i København.

§ 3. Statsadvokaten for særlige internationale straffesager varetager for hele landet forretningerne vedrørende internationale straffesager, herunder navnlig sager om folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser, terrorhandlinger og andre alvorlige forbrydelser begået i udlandet, hvor efterforskningen og strafopfølgningen som følge af sagens kompleksitet og internationale aspekt forudsætter en særlig viden om og indsigt i forholdene i udlandet og forudsætter, at der etableres et samarbejde med myndigheder i andre lande, internationale institutioner, organisationer mv.

Stk. 2. Opstår der tvivl, om en sag henhører under statsadvokaten for særlige internationale straffesager, afgøres spørgsmålet af rigsadvokaten.

Stk. 3. Embedskontoret for statsadvokaten for særlige internationale straffesager er i København.

§ 4. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2003.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 787 af 21. september 1992 om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne ophæves.

Justitsministeriet, den 13. december 2002

LENE ESPERSEN

/ Lennart Lindblom

Bilag 16

Fællesskrivelse fra Rigsadvokaten og Rigspolitichefen og notat om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd af 27.1.2003**RIGSADVOKATEN****RIGSPOLITICHEFEN**Dato **27 JAN. 2003**Hj.nr. 2002-023-31
Journal nr. RA-2002-98-0001Til samtlige statsadvokater,
samtlige politimestre og
Politidirektøren i København

Retsplejelovens regler om Politiklagenævnsordningen og Rigspolitichefens kundgørelse I nr. 10 af 14. juli 1999 om disciplinærsagers behandling regulerer polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige og strafferetlige undersøgelser.

Imidlertid er det konstateret, at der stadig knytter sig en vis usikkerhed til håndteringen og behandlingen af sådanne sager specielt i situationer, hvor de faktiske forhold peger på, at der eventuelt skal/bør indledes en strafferetlig undersøgelse på baggrund af en politiforretning. På den baggrund har en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for politiet og anklagemyndigheden samt politiets organisationer opstillet nogle retningslinjer for fremgangsmåden ved behandlingen af en række forskellige tilfældegrupper.

Retningslinjerne fremgår af det vedlagte notat.

Notatet har den 6. december 2002 været drøftet i Rigspolitichefens Centrale Samarbejdsudvalg. Der var på mødet enighed om, at notatets retningslinjer bør drøftes i de lokale samarbejdsudvalg.

Høning Fode
Rigsadvokat

Torsten Hesselbjerg
Rigspolitichef

RIGSADVOKATEN

RIGSPOLITICHEFEN

27. januar 2003

NOTAT

om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd.

1. Polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige og strafferetlige undersøgelser er en problemstilling, som har påkaldt sig stigende opmærksomhed gennem de seneste 10 år. Rigsadvokatens undersøgelse af urolighederne på Nørrebro den 18. – 19. maj 1993 og sigtelserne mod tre polititjenestemænd for strafbart forhold i forbindelse hermed satte fokus på problemstillingen. Det medførte, at Justitsministeriets Centrale Samarbejdsudvalg for Politiet på et møde den 12. august 1994 drøftede problemstillingen og besluttede at nedsætte et underudvalg, som fik til opgave:

- at beskrive polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med afgivelse af redegørelser, forklaringer m.v. om forhold vedrørende tjenesten
- at vurdere, hvorvidt den beskrevne retstilstand rummer særlige problemer ud fra den forudsætning, at polititjenestemænd skal have samme retsstilling som andre offentligt ansatte, og
- at undersøge, på hvilken måde det fremover kan sikres, at også den lokale ledelse såvel som den enkelte polititjenestemand er tilstrækkeligt opmærksom på retstilstanden.

Underudvalget afgav den 2. februar 1995 sin rapport – "den røde betænkning" - til samarbejdsudvalget. Rapporten har titlen: "Polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige undersøgelser m.v." Rapporten indeholder 1) en beskrivelse af den gældende retstilstand på området, 2) en oversigt over de typiske klagesituationer samt tjenestestedets forpligtelser i forbindelse med behandling af klager over politipersonalet, 3) udvalgets overvejelser og hovedsynspunkter i relation til spørgsmålet om polititjenestemænds retsstilling ved tjenstlige undersøgelser og 4) udvalgets anbefalinger. Oversigten over typiske klagesituationer er illustreret ved en række praktiske eksempler.

Samtidig med underudvalgets arbejde overvejede Justitsministeriet at ændre lovgivningen vedrørende behandlingen af klager over politipersonalet m.v. Det skete på baggrund af forslagene i betænkning nr. 1278/94 fra oktober 1994 om behandlingen af klager over politipersonalet. Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven er der vedtaget nye regler om behandlingen af adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet. Rigspolitichefen har ligeledes senere bl.a. som følge af anbefalingen i "den røde betænkning" ændret kundgørelsen om behandling af disciplinærsager – se nu kundgørelse I nr. 10 af 14. juli 1999 om disciplinærsagers behandling med tilhørende vejledning.

- 2 -

2. Uanset at der således er sket en betydelig udvikling af reglerne og praksis vedrørende behandlingen af adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet, og uanset at betragtningerne i "den røde betænkning", herunder specielt eksemplerne på håndteringen af forskellige praktiske situationer, fortsat er gældende, må det konstateres, at der stadig knytter sig en vis usikkerhed til håndteringen og behandlingen specielt af situationer, hvor de faktiske forhold peger på, at der eventuelt skal/bør indledes en strafferetlig undersøgelse på baggrund af en politiforretning. En konkret sag har endvidere vist, at der både i politikredsledelserne og i anklagemyndigheden er behov for en yderligere analyse og præcisering af retningslinierne for både den ledelsesmæssige og den juridiske håndtering og behandling af disse sager.

3. Der har derfor været nedsat en arbejdsgruppe, som har haft til opgave at belyse disse spørgsmål.

Gruppen har haft følgende sammensætning:

- rigspolitichef Torsten Hesselbjerg, formand
- statsadvokat Erik Mørtung, anklagemyndigheden
- politidirektør Hanne Bech Hansen, Københavns politi
- politimester Ole Scharf, Politimesterforeningen
- vicepolitimester Troels Jensen, Politifuldmægtigforeningen
- vicepolitikommissær Finn Moseholm, PiD
- politiinspektør Jan Richmann Olsen, FAP
- vicerigspolitichef, nu politimester, Henning Dahlfelt
- chefpolitiinspektør Poul Bukh, personaleafdelingen.

Gruppen har holdt 6 møder. Gruppen har opstillet følgende retningslinier for fremgangsmåden ved behandlingen af de forskellige tilfældegrupper:

A. En polititjenestemand mener sig udsat for et strafbart forhold i forbindelse med sin udførelse af tjenesten og ønsker at indgive en anmeldelse mod en borger, f.eks. for trusler, vold eller lign. i forbindelse med en konfrontation med borgeren.

Politikredsen skal forholde sig som ved enhver anden anmeldelse. Der optages rapport efter de almindelige regler. Den polititjenestemand, som ønsker at indgive en anmeldelse, er inhabil i relation til behandlingen af anmeldelsen. Når en polititjenestemand skal afhøres som anmelder (vidne), skal afhøringen foretages af en chargeret polititjenestemand (f.eks. vagthavende) eller af en medarbejder fra en anden politiafdeling (f.eks. kriminalpolitiet). Har polititjenestemanden (anmelderen) indgivet en skriftlig anmeldelse, indgår denne i sagens bilag (anmeldelsen er ikke en politirapport). Polititjenestemandens forklaring til anmeldelsesrapporten eller polititjenestemandens skriftlige anmeldelse indgår i materialet til vurdering af det samlede begivenhedsforløb, herunder af polititjenestemandens adfærd og dispositioner og eventuelle strafferetlige eller disciplinære ansvar.

- 3 -

B. En polititjenestemand anmeldes for strafbart forhold begået i forbindelse med tjenesten.

Anmeldelsen kan enten indgå direkte til statsadvokaten eller til politikredsen.

Det følger af retsplejeloven (kap. 93c), at det er statsadvokaten, som har efterforsknings- og tiltalekompetencen. Indgår anmeldelsen til politidirektøren/politimesteren, skal denne derfor straks skriftligt eller telefonisk underrette statsadvokaten om anmeldelsen. Politidirektøren/politimesteren skal følge statsadvokatens anvisninger i den videre procedure. Det første, der normalt vil ske, er, at statsadvokaten beder politidirektøren/politimesteren om at identificere den begivenhed, som anmeldelsen vedrører, og om at identificere den/de polititjenestemænd, som anmeldelsen vedrører. Dette skal ske snarest muligt. Statsadvokaten afgør, hvordan identifikationen af den anmeldte begivenhed og den/de involverede polititjenestemænd skal ske. Politidirektøren/politimesteren må gennem de informationer, som er til rådighed i politikredsen – her er specielt døgnrapporten vigtig – identificere begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd. Skønnes det i den forbindelse nødvendigt at kontakte den/de polititjenestemænd, der eventuelt kan have været involveret i eller have kendskab til begivenheden, drøftes fremgangsmåden med statsadvokaten. Er det nødvendigt at kontakte anmelderen for at få yderligere oplysninger til brug for identifikation af begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd, skal spørgsmålet ligeledes forelægges for statsadvokaten.

Statsadvokaten træffer afgørelse om, hvorvidt, hvornår og på hvilken måde underretning af den/de involverede polititjenestemænd skal ske.

C. Adfærdsklager.

Det er statsadvokatens kompetence at behandle adfærdsklager. Modtages klagen af statsadvokaten, beder denne politidirektøren/politimesteren om at identificere begivenheden samt den/de involverede polititjenestemænd og om at underrette den/de indklagede. Hvis oplysningerne allerede fremgår af klagen, underretter statsadvokaten snarest muligt den/de involverede polititjenestemænd om klagen.

Indgives klagen til politidirektøren/politimesteren, identificerer denne begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd og fremsender materialet til statsadvokaten. Dette skal ske snarest muligt. Politidirektøren/politimesteren underretter den/de indklagede polititjenestemænd om klagen og fremsendelsen til statsadvokaten.

Notitsbehandling af mindre klager over politiet.

I forarbejderne til de gældende regler er det forudsat, at den praksis, som man fulgte i politikredsen før politiklagenævnsordningens ikrafttræden, hvorefter mange mindre klager blev behandlet forligsmæssigt i politikredsen, skal opretholdes.

Denne behandling kan ske, når følgende betingelser er opfyldt:

- der skal være tale om en mindre adfærdsklage (bagatelsag)

- 4 -

- klagen skal behandles ved en samtale mellem klager og en overordnet polititjenestemand
- samtalen skal finde sted inden for kort tid
- klageren skal erklære sig indforstået med fremgangsmåden for klagens behandling
- klageren skal vejledes om, at han på ethvert tidspunkt under og efter samtalen kan forlange, at sagen overgår til en egentlig politiklagenævnsundersøgelse
- der skal af den overordnede polititjenestemand udarbejdes en notits om forløbet af samtalen. Notitsen fremsendes til statsadvokaten, der sender en genpart af notitsen til politiklagenævnet til orientering.

Formålet med samtalen med klageren er på den ene side at modtage dennes klage og på den anden side at give politiets opfattelse af klagen, dvs. ikke nødvendigvis give den pågældende ret, men dog en forklaring og en eventuel undskyldning, såfremt der er begået fejl.

I forbindelse med en notitsbehandling kan ledelsen anmode den/de involverede polititjenestemænd om mundtligt at give faktiske oplysninger om episoden. De modtagne oplysninger gengives i kort form i notitsen.

Hvis klagen er indsendt til statsadvokaten, afgør statsadvokaten, om klagen kan sendes til politidirektøren/politimesteren til notitsbehandling.

D. Klager over dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen.

Politidirektøren/politimesteren har efter retsplejeloven kompetence til at træffe afgørelse med klageadgang til statsadvokaten. Hvis klagen over dispositionen indgives til statsadvokaten, sender denne klagen til politidirektøren/politimesteren til afgørelse.

E. Situationer, hvor det ikke umiddelbart kan afgøres, om der er tale om en anmeldelse af formodet strafbart forhold, en adfærdsklage eller en dispositions-sag, eller hvor flere elementer er indeholdt i samme klage.

Statsadvokaten skal hurtigst muligt afgøre spørgsmålet om, hvordan henvendelsen skal forstås. Modtages henvendelsen af politidirektøren/politimesteren, afgiver denne indstilling herom til statsadvokaten.

Når sagens karakter i øvrigt er fastlagt, følges den fremgangsmåde, der er anført ovenfor.

Politidirektøren/politimesteren bør i forbindelse med sin indstilling til statsadvokaten udskille dispositionsklager, som han skal afgøre eller har afgjort. Politidirektøren/politimesteren underretter klageren herom samtidig med indstillingen til statsadvokaten.

I meget komplicerede situationer kan det være rigtigst at lade behandlingen af dispositionsklagen afvente behandlingen af andre klagepunkter eller at lade klagen over dispositionen behandle af statsadvokaten sammen med de øvrige klagepunkter.

- 5 -

F. Anmeldelse af/klage over en polititjenestemand modtages i forbindelse med behandlingen af et bødeforlæg eller i forbindelse med et retsmøde, f.eks. hvor polititjenestemanden er indkaldt til at afgive vidneforklaring.

Straffesagen mod klageren fortsættes. Politidirektøren/politimesteren skal under den videre behandling af straffesagen mod klageren være opmærksom på, at den indklagede polititjenestemands retsstilling ikke krænkes. Polititjenestemanden kan således ikke pålægges under vidneansvar at forklare om omstændigheder, der vedrører sagen mod ham selv. Dommerens opmærksomhed skal henledes på problemet.

G. Undersøgelse af begivenheder/forhold uden anmeldelse/klage.

Hvis politiledelsen på baggrund af beskrivelsen af dispositioner i døgnrapporten, en pligt-mæssig indberetning eller en eventuel anmeldelse eller forklaring fra polititjenestemanden selv, jf. pkt. A, eller på baggrund af andre oplysninger (f.eks. rygter, presseomtale, henvendelser fra borgere eller lignende) bliver opmærksom på, at en polititjenestemand kan have begået et kritisabelt forhold i tjenesten, vurderer politidirektøren/politimesteren, om der er formodning om, at der kan være begået et strafbart forhold. Foreligger en sådan formodning, skal politidirektøren/politimesteren snarest muligt underrette statsadvokaten telefonisk eller skriftligt. Statsadvokaten har efterforsknings- og tiltalekompetence i sagen og afgør herunder, hvad politidirektøren/politimesteren skal foretage sig, og om underretning af den/de involverede polititjenestemænd kan ske, jf. foran under B.

Finder politidirektøren/politimesteren, at der ikke er den ovenfor nævnte formodning om, at et strafbart forhold kan være begået, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at orientere statsadvokaten med henblik på, at statsadvokaten af egen drift kan iværksætte en undersøgelse efter reglerne om adfærdsklager.

Er der ikke grundlag for at indlede undersøgelse efter reglerne om adfærdssager, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at indlede en undersøgelse efter reglerne i kundgørelse I nr. 10 om disciplinærsagers behandling, eller om der er grundlag for en tjenstlig tilkendegivelse.

Er der ikke grundlag for at indlede en tjenstlig undersøgelse, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at underkaste de politimæssige dispositioner en nærmere undersøgelse.

Bilag 17

Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 1.10.2003 om indberetning af selvmordsforsøg i detentioner

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen

Cirkulæreskrivelse til politiet og anklagemyndigheden

Dato: - 1 OKT. 2003
Kontor: Færdselskontoret
Sagøbeh.: Maj-Britt Skjoldan Petersen
Sagsnr.: 2003-11171/55-0004
Dok.: MSP20241

Indberetning af selvmordsforsøg i detentioner

Ved cirkulæreskrivelse af 27. marts 1995 har Justitsministeriet henledt opmærksomheden på, at ethvert tilfælde af dødsfald under detentionsophold skal indberettes til ministeriet og eventuelt tillige til Rigspolitichefen eller Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. herved Politimesterforeningens cirkulæreskrivelse af 2. februar 1984 (RISSKR 1978-1995).

Folketingets Ombudsmand har for nylig anmodet Justitsministeriet om tillige at modtage underretning om alvorligere selvmordsforsøg i detentioner.

På den baggrund skal Justitsministeriet hermed anmode om fremover tillige at modtage indberetning om alvorligere selvmordsforsøg under detentionsophold.

Med venlig hilsen

Michael Højer

Bilag 18

Vejledning til politipersonalet om politiklagenævnssordningen

Indledning

Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retspleje-loven er der indført et regelsæt om behandling af klager m.v. over politipersonalet, som indebærer, at de regionale statsadvokater behandler både adfærdsklager og straffesager. Statsadvokaten foretager som udgangspunkt selv alle undersøgelses- og efterforskningskridt m.v. Sagerne behandles i samarbejde med politiklagenævne. Der er oprettet et politiklagenævnet for hver regional statsadvokat. Politiklagenævnet består af en advokat og to lægmænd.

Regelsættet finder anvendelse på den del af de ansatte i politiet, der har politimyndighed. Bestemmelserne omfatter kun forhold, der er *begået i tjenesten*. Om et forhold er begået i tjenesten afhænger af en konkret vurdering.

Adfærdsklager omfatter blandt andet klager over magtanvendelse i forbindelse med en anholdelse, klager over ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten, herunder uhøflig tiltale, og anden ukorrekt optræden.

Statsadvokaten træffer ikke afgørelse i disciplinærsager. Uden for ordningen falder endvidere klager over politiets materielle afgørelser og klager over politiets dispositioner i forbindelse med sagsbehandlingen. Sådanne klager behandles efter de hidtidige regler.

Denne vejledning er udarbejdet til brug for indklagede og sigtede i sager omfattet af politiklagenævnsordningen og beskriver:

- *hvordan en sag forløber*
- *din retsstilling i en adfærdsklagesag*
- *dine muligheder for advokatbeskikkelse, og*
- *hvad sagen kan ende med.*

1. Sagens forløb

Sagens indledning

Statsadvokaten behandler sager efter anmeldelse eller på eget initiativ. Er en person afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, skal statsadvokaten i alle tilfælde indlede en efterforskning af forholdet, uanset om der er formodning om, at der er begået et strafbart forhold.

Politiklagenævnet underrettes straks om sagen og får løbende underretning om undersøgelsens eller efterforskningens forløb.

Statsadvokaten underretter endvidere politimesteren, Rigspolitechefen og i visse tilfælde Justitsministeriet. Disse myndigheder orienteres løbende om alle skridt, der har betydning for dem.

Statsadvokatens sagsfremstilling

I adfærdsklagesager udarbejder statsadvokaten en sagsfremstilling på grundlag af de foreliggende oplysninger. Du modtager en genpart af sagsfremstillingen inden afhøringen, men du har ikke pligt til at udtale dig om den.

Afhøringer

Du vil som indklaget eller anmeldt normalt blive indkaldt til afhøring hos statsadvokaten eller eventuelt i byretten. Statsadvokaten afgør, om forklaringerne skal afgives indenretligt eller hos statsadvokaten. Behandles sagen i retten, vil du efter loven så vidt muligt blive underrettet om berammede retsmøder, og du har lejlighed til at være til stede.

Statsadvokatens redegørelse

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse til politiklagenævnet, når undersøgelsen eller efterforskningen er afsluttet. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af sagens forløb og faktum, en bevisvurdering samt en tilkendegivelse om sagens afgørelse.

Afgørelsen

Politiklagenævnet meddeler herefter statsadvokaten, hvordan det finder, at sagen bør afgøres. Statsadvokaten

træffer herefter afgørelse i sagen og underretter dig og sagens øvrige parter herom.

Afgørelsen bliver også sendt til politimesteren og Rigspolitichefen og i visse tilfælde Justitsministeriet.

Klageadgang

Du og sagens øvrige parter kan klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Politiklagenævnet kan også påklage statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten. Det gælder også, hvis statsadvokaten undlader at følge nævnets vejledende tilkendegivelser om yderligere undersøgelses- eller efterforskningsskridt. Du og sagens øvrige parter bliver underrettet, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger.

Aktindsigt

Du og sagens øvrige parter har adgang til aktindsigt i en *adfærdsklagesag* efter reglerne i forvaltningsloven. Udgangspunktet er her, at der er fuld adgang til aktindsigt i sagens dokumenter.

Andre end parterne har ikke adgang til aktindsigt i en *adfærdsklagesag*, idet politiklagenævnsager ikke er omfattet af offentlighedsloven.

Du vil derimod som udgangspunkt ikke have adgang til aktindsigt i en straffesags dokumenter, mens sagen verserer, og ofte heller ikke når den er afsluttet. Din forsvarer har ret til at gøre sig bekendt med straffesagens dokumenter efter de almindelige regler i retsplejeloven.

Såfremt forurettede har fået en advokat beskikket, har denne i vidt omfang adgang til sagens dokumenter. Andre har ikke ret til aktindsigt i en straffesags dokumenter.

2. Din retsstilling i en adfærdsklagesag

Statsadvokaten skal vejlede dig om din retsstilling snarest muligt og senest inden afhøring finder sted. Det skal fremgå af rapporten, at du har modtaget behørig vejledning.

- *Du har som indklaget ret til en bisidder. Tjenestemandsløven § 23 om godtgørelse af udgiften til bisidder finder anvendelse i en adfærdsklagesag.* Du kan også søge rådgivning hos din tillidsmand.
- *Du kan få beskikket en advokat uden udgift, når forholdene taler derfor.* Det er retten, der træffer denne afgørelse. Du kan læse nærmere herom i afsnit 3.
- *Du skal have modtaget en genpart af sagsfremstillingen, inden du afhøres af statsadvokaten.*
- *Du skal have haft adgang til at udtale dig om sagsfremstillingen, inden du afhøres af statsadvokaten.*
- *Du har ikke pligt til at udtale dig om sagsfremstillingen.*
- *Du har ret til at forlange sagen behandlet som straffesag, hvis du er mistænkt for et strafbart forhold.*
- *Du har ikke pligt til at afgive forklaring hverken mundtligt eller skriftligt, hvis den må antages at udsette dig for strafansvar eller disciplinæransvar.* Du må selv foretage denne vurdering. Du kan ligeledes drøfte dette spørgsmål nærmere med din bisidder eller tillidsmand.

Du vil i øvrigt være tjenstligt forpligtet til at fremkomme med oplysninger om rent faktiske forhold af tjenstlig karakter, fx. om du har deltaget i en politiforretning. Det er vanskeligt i korthed at beskrive, hvornår du ikke har pligt til at udtale dig. Du kan læse nærmere herom i rapporten om »polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige undersøgelser m.v.«, som et udvalg under Justitsministeriets Centrale Samarbejdsudvalg for Politiet afgav den 2. februar 1995.

3. Advokatbeskikkelse

Beskikkelse af advokat i adfærdsklagesager

Afhøring i retten

I adfærdsklagesager beskikker retten i alle tilfælde en advokat for sagens parter, det vil sige for dig og klageren, når afhøringen foretages i retten. Retten vil endvidere vejlede dig om, at du ikke har pligt til at afgive forklaring, hvis dette må antages at udsætte dig for strafansvar eller disciplinæransvar.

Afhøring hos statsadvokaten

Ved udenretlige afhøringer kan retten, *når forholdene taler derfor*, på din begæring beskikke en advokat for dig. Statsadvokaten vejleder dig om adgang til advokatbeskikkelse.

Advokatens beføjelser

Din beskikkede advokat skal løbende have tilsendt genpart af sagens materiale. Advokaten har adgang til at overvære afhøringer af dig og skal endvidere underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder.

Beskikkelse af forsvarer i straffesager

I straffesager kan du få beskikket en forsvarer, når det følger af reglerne i *retsplejelovens kapitel 66* om »sigtede og hans forsvar«.

Du har endvidere adgang til at få beskikket en forsvarer, når forholdene tale derfor. Det gælder også selv om du ikke er sigtet. Begæring kan fremsættes af dig eller af statsadvokaten.

Vejledning

Statsadvokaten vejleder dig om adgangen til forsvarerbeskikkelse. Det er retten, der træffer afgørelse om beskikkelse af forsvarer.

Forsvarerens beføjelser

Forsvarerens beføjelser følger af *retsplejelovens* almindelige regler.

4. Hvad kan adfærdsklagen ende med?

Afvisning

Statsadvokaten afviser klagen, hvis undersøgelsen ikke har tilvejebragt oplysninger, der støtter klagen, eller den er åbenbart grundløs. Statsadvokaten underretter dig og klageren herom.

Klager får helt eller delvist medhold

Finder statsadvokaten, at du har udvist en kritisabel adfærd, vil statsadvokaten tilkendegive dette over for klageren. Du vil modtage genpart af statsadvokatens afgørelse, der i visse tilfælde vil danne grundlag for en disciplinær undersøgelse.

Er der grundlag for at rejse sigtelse, eller er du mistænkt for et strafbart forhold og forlanger sagen behandlet som straffesag, slutes behandlingen af klagen. Behandlingen af klagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses, eller sagen ikke gennemføres til fældende dom.

Har undersøgelsen påvist fejl af generel karakter, vil statsadvokaten rejse spørgsmålet over for den ansvarlige myndighed.

Klagen tilbagekaldes

En sag vil normalt blive afsluttet, hvis klagen tilbagekaldes. Da en undersøgelse også kan iværksættes på statsadvokatens initiativ, kan behandling af klagen dog fortsætte, hvis statsadvokaten finder det nødvendigt.

Andre muligheder

I visse tilfælde vil sagen kunne overgå til behandling ved undersøgelsesret m.v.

5. Hvad kan den strafferetlige efterforskning ende med?

Afvisning

Statsadvokaten afviser anmeldelsen, hvis efterforskningen ikke har tilvejebragt oplysninger, der giver rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået, eller hvis anmeldelsen er åbenbart grundløs.

Tiltalerejsning m.v.

Statsadvokatens afgørelse af straffesagen kan i øvrigt gå ud på tiltalerejsning, påtaleopgivelse eller tiltalefrafald m.v. Afgørelsesformerne fremgår af retsplejelovens bestemmelser om strafferetsplejen.

Politimesteren og Rigspolitechefen vil i alle tilfælde blive underrettet om afgørelsen. Dette gælder i visse tilfælde også Justitsministeriet.

Statsadvokaten vil i forbindelse med overvejelserne af tiltalespørgsmålet også tage stilling til, om der foreligger anden kritisabel adfærd, herunder om sagen skal behandles som en adfærdsklagesag.

Bilag 19

Lov nr. 444 af 9.6.2004 om politiets virksomhed

Lov nr. 444 af 9. juni 2004

Lov om politiets virksomhed

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Politiets formål og virke

§ 1. Politiet skal virke for tryghed, sikkerhed, fred og orden i samfundet. Politiet skal fremme dette formål gennem forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed.

Kapitel 2

Politiets opgaver

§ 2. Politiet har til opgave

- 1) at forebygge strafbare forhold, forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed,
- 2) at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed,
- 3) at bringe strafbar virksomhed til ophør samt efterforske og forfølge strafbare forhold,
- 4) at yde borgerne bistand i andre faresituationer,
- 5) at udføre kontrol og tilsynsopgaver efter gældende ret,
- 6) at yde andre myndigheder bistand efter gældende ret og
- 7) at udføre andre opgaver, der følger af gældende ret eller i øvrigt har en naturlig tilknytning til politiets virksomhed.

Kapitel 3

Politiets indgreb

Almindelig bestemmelse

§ 3. Politiet kan uden for de tilfælde, hvor indgreb er hjemlet i anden lovgivning, alene foretage indgreb over for borgerne i det omfang, det følger af bestemmelserne i dette kapitel.

Orden og sikkerhed

§ 4. Politiet har til opgave at forebygge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. I det omfang, det er nødvendigt for at forebygge fare som nævnt i stk. 1, kan politiet rydde og afspærre områder samt etablere adgangskontrol til områder.

§ 5. Politiet har til opgave at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige orden eller bestemt til at udgøre fare for en-

kelpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt

3) fratage personer genstande.

Stk. 3. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller dem, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Stk. 4. Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1.

§ 6. På steder, hvor der efter lov om våben og eksplosivstoffer § 4, stk. 1, gælder forbud mod at besidde eller bære knive m.v., kan politiet besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben, jf. stk. 2.

Stk. 2. Besigtigelse og undersøgelse som nævnt i stk. 1 kan ske, hvis der er grund til det med henblik på at forebygge, at nogen foretager strafbare handlinger, som indebærer fare for personers liv, helbred eller velfærd.

Stk. 3. Beslutning om besigtigelse og undersøgelse efter stk. 1 træffes af politimesteren (politidirektøren) eller den, som denne bemyndiger hertil. Beslutningen skal være skriftlig og indeholde en begrundelse og en angivelse af det sted og tidsrum, som beslutningen gælder for.

Offentlige forsamlinger og opløb

§ 7. Politiet har til opgave at beskytte borgerens ret til at forsamle sig.

Stk. 2. Politiet har ret til at overvære offentlige forsamlinger. Offentlige forsamlinger skal anmeldes til politiet i det omfang, det følger af regler fastsat i medfør af denne lovs § 23.

Stk. 3. Politiet kan give påbud om, at en forsamling skal afholdes et andet sted end det påtænkte, eller fastsætte andre vilkår for forsamlingens afholdelse, når der er begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig forstyrrelse af færdslen, eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 4. Politiet kan forbyde forsamlinger under åben himmel, når der af dem kan befrægtes fare for den offentlige fred.

Stk. 5. Er en forsamling under åben himmel til fare for den offentlige fred, kan politiet give påbud om, at forsamlingen skal opløses.

Stk. 6. Efterkommes et forbud efter stk. 4 eller et påbud efter stk. 5 ikke, anses mængden for opløst, og politiet kan da skride ind som ved opløb.

§ 8. Politiet kan ved offentlige forsamlinger under åben himmel gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Ved andre offentlige forsamlinger end dem, der er nævnt i stk. 1, kan politiet efter anmodning fra forsamlingens leder gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for ordensforstyrrelse. Politiet kan uden anmodning fra forsamlingens leder gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for alvorlig ordensforstyrrelse eller fare for sikkerheden.

Stk. 3. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 og 2 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige fred eller orden eller bestemt til at udgøre fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt
- 3) fratage personer genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller de personer, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Stk. 5. Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1 og 2.

§ 9. Politiet har til opgave at afværge opløb, der indebærer fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige fred eller orden eller bestemt til at udgøre en fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt
- 3) fratage personer genstande.

Stk. 3. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller de personer, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Stk. 4. Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1.

Stk. 5. Politiet kan sprede et opløb, hvis de tilstedeværende tre gange i kongens og lovens navn forinden forgæves er opfordret til at spredes. Angribes politiet, kan et opløb spredes, uden at de tilstedeværende forinden er opfordret hertil. Politiet kan anvende magt for at sprede et opløb.

Svage og udsatte persongrupper

§ 10. Politiet skal tage sig af en person, der er ude af stand til at tage vare på sig selv på grund af sygdom, tilskadekomst eller hjælpeløshed i øvrigt, og som træffes under forhold, der indebærer fare for den pågældende selv eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed. Er der mistanke om, at personen umiddelbart har behov for lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

Stk. 2. Politiet kan besigtige den syge eller hjælpeløse persons legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere personens tilstand og faren for den pågældende,
- 2) at afværge faren for personen eller andre el-

ler for den offentlige orden eller sikkerhed eller

- 3) at fastlægge den pågældendes identitet.

Stk. 3. Med henblik på at afværge faren for den syge eller hjælpeløse person eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed kan politiet foretage andre indgreb over for den pågældende, herunder udstede påbud og fratage vedkommende genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2 og 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren for den syge eller hjælpeløse person eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, kan den syge eller hjælpeløse person om nødvendigt frihedsberøves med henblik på hjemtransport, lægeundersøgelse eller overgivelse til andre, der på forsvarlig måde kan tage sig af den pågældende. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt.

§ 11. Politiet skal tage sig af en person, der er ude af stand til at tage vare på sig selv på grund af indtagelse af alkohol eller andre berusende eller bedøvende midler, og som træffes under forhold, der indebærer fare for den pågældende selv eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed. Er der mistanke om, at personen er syg eller har pådraget sig skader af ikke ringe omfang, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

Stk. 2. Politiet kan besigtige personens legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere personens tilstand og faren for den pågældende,
- 2) at afværge faren for personen eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed eller
- 3) at fastlægge personens identitet.

Stk. 3. Med henblik på at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed kan politiet foretage andre indgreb over for den berusede, herunder udstede påbud og fratage vedkommende berusende eller bedøvende midler eller andre genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2 og 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, kan den berusede om nødvendigt frihedsberøves med henblik på hjemtransport, overgivelse til andre, der på for-

svarlig måde kan tage sig af den pågældende, indbringelse til hospital, forsorgshjem eller lignende eller indsættelse i detention. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter nærmere bestemmelser om anbringelse i detention, herunder om lægeundersøgelse og tilsynet med den anbragte.

§ 12. Et barn under 12 år, der træffes under de i § 11 nævnte omstændigheder, må ikke anbringes i detention.

Stk. 2. Et barn under 15 år, der træffes under de i § 11 nævnte omstændigheder, må kun anbringes i detention, hvis anden anbringelse er sikkerhedsmæssigt uforsvarlig som følge af barnets adfærd. Træffes der beslutning om anbringelse af et barn under 15 år i detention, skal barnet hurtigst muligt undersøges af en læge. Detentionsanbringelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må ikke udstrækkes ud over 4 timer, medmindre det ikke er muligt inden for denne tid at overgive barnet til andre, der på svarlig måde kan tage sig af barnet.

Stk. 3. Har politiet frihedsberøvet et beruset barn under 15 år, skal der hurtigst muligt ske underretning til forældremyndighedens indehaver, de sociale myndigheder eller andre, der på svarlig måde kan tage sig af barnet.

Stk. 4. Anbringes et barn i alderen 15 til og med 17 år i detentionen, skal politiet rette henvendelse til hjemmet med henblik på at underrette om detentionsanbringelsen.

§ 13. Træffes et barn i andre tilfælde end nævnt i §§ 10 og 11 under forhold, som indebærer fare for barnets sikkerhed eller sundhed, skal politiet tage sig af barnet. Er der mistanke om, at barnet er sygt eller har pådraget sig skader af ikke ringe omfang, skal barnet straks undersøges af en læge.

Stk. 2. Politiet kan besigtige et barns legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i barnets besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere faren for barnet,
- 2) at afværge faren for barnet eller
- 3) at fastlægge barnets identitet.

Stk. 3. Med henblik på at afværge faren for barnet kan politiet foretage indgreb over for bar-

net, herunder udstede påbud og fratage barnet genstande.

Stk. 4. Findes mindre indgribende midler som nævnt i stk. 2 og 3 ikke tilstrækkelige for at afværge faren for barnet, kan barnet om nødvendigt frihedsberøves med henblik på overgivelse til forældremyndighedens indehaver, de sociale myndigheder eller andre, der på forsvarlig vis er i stand til at tage sig af barnet. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

Kapitel 4

Politiets anvendelse af magt

Almindelige bestemmelser

§ 14. Bestemmelserne i dette kapitel gælder for politiets magtanvendelse såvel inden for som uden for strafferetsplejen.

§ 15. Politiet må anvende magt

- 1) med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed,
- 2) med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben,
- 3) med henblik på at bringe strafbar virksomhed til ophør eller i forbindelse med efterforskning og forfølgning af strafbare forhold,
- 4) som led i bistand til andre myndigheder,
- 5) som led i udførelse af kontrol- og tilsynsopgaver samt
- 6) med henblik på at vurdere, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person befinder sig i fare.

§ 16. Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Stk. 2. Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.

Særlige bestemmelser om visse magtmidler

§ 17. Skydevåben må kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller for, at personer pådrager sig alvorlige helbredsskader,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb,
- 5) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, eller
- 6) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have begået alvorlige forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, mod statsforfatningen eller de øverste statsmyndigheder.

Stk. 2. Før politiet afgiver skud, der indebærer risiko for skade på person, skal det så vidt muligt først ved advarselsråb og dernæst ved varselskud tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at skyde, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Stk. 3. Er der nærliggende risiko for, at udenforstående kan blive ramt, må der kun skydes i yderste nødsfald.

Stk. 4. En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun anvende skydevåben efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller nr. 2.

Stk. 5. Har politiets skudafgivelse medført skade på person, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

§ 18. Stav må kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,

- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

Stk. 2. Før stav tages i brug med henblik på rydning af gader, bygninger m.v. for et større antal personer, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge stav, hvis politiets påbud ikke efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Stk. 3. Har politiets brug af stav mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse.

§ 19. Hunde må kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre pågribelse af personer,
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 7) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

Stk. 2. Før hund tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Stk. 3. Har politiets brug af hund mod person medført skade, skal den pågældende straks un-

dersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse.

§ 20. Gas må kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom eller
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv eller passiv modstand.

Stk. 2. Før gas tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendes gives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge gas, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

Stk. 3. Har politiets brug af gas mod person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

§ 21. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om politiets anvendelse af skydevåben, stav, hund og gas.

Stk. 2. Justitsministeren kan i øvrigt fastsætte nærmere regler om politiets anvendelse af magt.

Kapitel 5

Politiets selvhjælps handlinger

§ 22. Politiet kan lade foranstaltninger udføre, når

- 1) den ansvarlige har undladt at efterkomme påbud udstedt i medfør af denne lov eller regler udstedt med hjemmel i loven og den ansvarlige er gjort bekendt med, at undladelser af at efterkomme påbuddet kan få denne følge, eller
- 2) øjeblikkelig indgriben er nødvendig til beskyttelse af enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed eller for at undgå betydelige forstyrrelser af den offentlige orden.

Stk. 2. Den ansvarlige er forpligtet til at dække politiets udgifter i forbindelse med foranstaltninger udført i medfør af stk. 1. Der er udpantningsret for disse udgifter.

Kapitel 6

Bemyndigelsesbestemmelser

§ 23. Justitsministeren fastsætter regler om sikring af den offentlige orden samt beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed, forebyggelse af fare eller ulempe for færdslen, dyr på offentligt sted, offentlige anlæg, husnumre og opslag, erhvervsvirksomhed på veje, offentlige forlystelser, renholdelse af veje m.v.

Stk. 2. De i medfør af stk. 1 fastsatte bestemmelser kan indeholde regler om, at politimesteren (politidirektøren) kan udstede midlertidige påbud eller forbud med henblik på at forebygge fare for den offentlige orden eller enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

Stk. 3. Det kan i regler fastsat i medfør af stk. 1 og 2 fastsættes, at overtrædelse af reglerne eller overtrædelse eller manglende efterkommelse af påbud eller forbud udstedt i medfør af sådanne regler straffes med bøde. Det kan endvidere fastsættes, at der ved overtrædelser begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges selskabet m.v. strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 24. Justitsministeren kan for hver af landets politikredse fastsætte en politivedtægt, hvis særlige lokale forhold tilsiger det.

Stk. 2. Forslag til en politivedtægt udarbejdes af politimesteren (politidirektøren) efter drøftelse med den eller de berørte kommuner.

Stk. 3. En politivedtægt kan indeholde bestemmelser om sikring af den offentlige orden, bestemmelser om beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed samt bestemmelser om udstedelse af midlertidige forbud eller påbud.

Stk. 4. Det kan i en politivedtægt fastsættes, at overtrædelse af vedtægtens bestemmelser eller overtrædelse eller manglende efterkommelse af påbud eller forbud udstedt i medfør af vedtægten straffes med bøde. Det kan endvidere fastsættes, at der ved overtrædelser begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges selskabet m.v. strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 5. Politivedtægter offentliggøres i Lovtidsende.

Kapitel 7

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 25. Loven træder i kraft den 1. august 2004.

§ 26. Lov af 11. februar 1863 angaaende Omordning af Københavns politi m.v. og lov nr. 21 af 4. februar 1871 indeholdende Bestemmelser om Politiet uden for København ophæves.

Stk. 2. De i medfør af de i stk. 1 nævnte love udstedte politivedtægter forbliver i kraft indtil den 1. juli 2005.

§ 27. I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgø-

relse nr. 815 af 30. september 2003, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 352 af 19. maj 2004, ophæves § 108.

§ 28. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 9. juni 2004

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Lene Espersen

Bilag 20

Rundskrivelse fra Rigspolitichefen af 4.8.2004 om det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredsene assisterer hinanden

Rundskrivelse

Det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredsene assisterer hinanden

Informationsejer
Rigspolitiet, Politiafd.
Dato (første udgivelse)
4. august 2004
Kontakt
Politiafdelingen
Jour.nr.
2003-1052-7

På baggrund af en konkret politiklagenævns sag har Rigsadvokaten anmodet Rigspolitichefen om at overveje spørgsmålet om placering af det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor en politikreds assisterer en anden.

Efter drøftelser mellem bl.a. Rigspolitiet, Foreningen af Politimestre, Foreningen af Politiledere samt Politiforbundet i Danmark fastsættes herved følgende vejledende retningslinjer:

1. Generelt

Beslutning om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger træffes som udgangspunkt af den politikreds, hvor foranstaltningen gennemføres. Den pågældende politikreds har ligeledes ansvaret for foranstaltningens gennemførelse.

2. Fortsat gennemførelse af politimæssige foranstaltninger

Såfremt en politimæssig foranstaltning fortsættes i en anden politikreds, bør denne politikreds så vidt muligt underrettes herom, medmindre tungtvejende grunde, herunder væsentlige hensyn til efterforskningen, taler afgørende imod en sådan underretning. Politikredsen, hvor den fortsatte gennemførelse af en politimæssig foranstaltning finder sted, kan i fornødent omfang give konkrete anvisninger med henblik på foranstaltningens fortsatte gennemførelse. Overførsel af ansvaret for foranstaltningens gennemførelse forudsætter imidlertid en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

3. Politimæssige foranstaltninger som led i en strafferetlig efterforskning

Den politikreds, der gennemfører en strafferetlig efterforskning, har ansvaret for efterforskningen og beslutningen om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger i forbindelse hermed. Dette indebærer bl.a., at den efterforskende politikreds har ansvaret for, at spørgsmålet om lovligheden af straffeprocessuelle tvangsindgreb om nødvendigt forelægges for retten, og at den efterforskende politikreds som udgangspunkt har ansvaret for indgrebets gennemførelse. Dette gælder tillige i situationer, hvor foranstaltningen gennemføres i en anden politikreds. I disse situationer bør der imidlertid så vidt muligt ske forudgående underretning af den pågældende politikreds om foranstaltningens gennemførelse, således at politikredsen om nødvendigt kan give konkrete anvisninger med henblik på gennemførelsen. Underretning kan undlades, hvis tungtvejende grunde, herunder væsentlige hensyn til efterforskningen, taler afgørende imod en sådan underretning. Overførsel af ansvaret for foranstaltningens gennemførelse forudsætter en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

4. Iværksættelse af politimæssige foranstaltninger efter begæring

I det omfang politimæssige foranstaltninger iværksættes af en politikreds på begæring fra en anden politikreds, har den begærende politikreds ansvaret for beslutningen om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger, herunder at spørgsmålet om lovligheden af eventuelle straffeprocessuelle tvangsindgreb om nødvendigt forelægges for retten, mens den udførende politikreds har ansvaret for foranstalningernes gennemførelse.

5. Bistand med henblik på gennemførelse af politimæssige foranstaltninger

I tilfælde, hvor en politikreds modtager bistand fra en eller flere andre politikredse med henblik på gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger, påhviler det overordnede ansvar for foranstalningernes gennemførelse fortsat den anmodende politikreds. Overførsel af ansvaret for foranstalningernes gennemførelse forudsætter en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

6. Overførsel af ansvaret for politimæssige foranstaltninger

Aftale om overførsel af ansvaret for gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger træffes af chargeret personale, og der skal i fornødent omfang gøres skriftligt notat om aftalens indhold. Ved overførsel af ansvaret for gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger videregives alle relevante og nødvendige oplysninger med henblik på foranstalningernes gennemførelse til den ansvarlige politikreds.

7. Underretning om gennemførelse af politimæssige foranstaltninger

Underretning om – den efter omstændighederne fortsatte – gennemførelse af politimæssige foranstaltninger i en anden politikreds ledsages af alle relevante oplysninger til brug for politikredsens vurdering af, om der med henblik på gennemførelsen bør gives konkrete anvisninger, herunder om iagttagelse af særlige forholdsregler. Hvis den underrettede politikreds finder anledning til at give konkrete anvisninger, herunder om iagttagelse af særlige forholdsregler, med henblik på foranstalningernes gennemførelse, underrettes den ansvarlige politikreds straks herom.

8. Andre forhold

Ovenstående retningslinjer berører ikke de nærmere bestemmelser om bistandsydelse m.v. mellem politikredse, der er fastsat i Rigspolitichefens kundgørelse B, nr. 1.

Med venlig hilsen

Torsten Hesselbjerg

Bilag 21

Bekendtgørelse nr. 978 af 21.9.2004 om politiets anvendelse af visse magtmidler mv.

Bekendtgørelse nr. 978 af 21. september 2004

Bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler
m.v.

I medfør af § 21, stk. 1 og 2, i lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed fastsættes:

Kapitel 1

Generelle bestemmelser om politiets magtanvendelse

§ 1. Politiet må i medfør af politilovens § 15 anvende magt

- 1) med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed,
- 2) med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben,
- 3) med henblik på at bringe strafbar virksomhed til ophør eller i forbindelse med efterforskning og forfølgning af straffbare forhold,
- 4) som led i bistand til andre myndigheder,
- 5) som led i udførelse af kontrol- og tilsynsopgaver, samt
- 6) med henblik på at vurdere, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person, befinder sig i fare.

§ 2. Politiets magtanvendelse skal i medfør af politilovens § 16, stk. 1, være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Stk. 2. Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventu-

elle skader begrænses til et minimum, jf. politilovens § 16, stk. 2.

Kapitel 2

Anvendelse af visse magtmidler

§ 3. Reglerne om anvendelse af de i §§ 4, 10, 15 og 21 nævnte magtmidler gælder enhver brug af de pågældende magtmidler, herunder faktisk anvendelse samt advarsler og andre tilkendegivelser om anvendelse heraf.

Anvendelse af skydevåben

§ 4. Skydevåben må i medfør af politilovens § 17, stk. 1, kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for persons liv eller for, at personer pådrager sig alvorlige helbredsskader,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb,
- 5) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, eller

- 6) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have begået alvorlige forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, mod statsforfatningen eller de øverste statsmyndigheder.
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

§ 5. Før politiet afgiver skud, der indebærer risiko for skade på person, skal det så vidt muligt først ved advarselsråb og dernæst ved varselskud tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at skyde, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 17, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 6. Varselsskud skal afgives, så de i den foreliggende situation ikke udgør en nærliggende fare for andre og skal derfor, hvis det sker under åben himmel, som udgangspunkt afgives lige op i luften.

§ 7. Skud mod person skal afgives, således at følgeskader søges begrænset til et minimum, og på en sådan måde, at skuddene i den foreliggende situation ikke udgør en nærliggende risiko for andre.

Stk. 2. Er der nærliggende risiko for, at udenforstående kan blive ramt, må der kun skydes i yderste nødstilfælde.

§ 8. En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun anvende skydevåben efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 4, nr. 1 eller 2, jf. herved politilovens § 17, stk. 4.

Stk. 2. Rigspolitichefen fastsætter nærmere regler om ordregivning vedrørende anvendelse af skydevåben i tilfælde, hvor en polititjenestemand er under direkte kommando.

§ 9. Har politiets skudafgivelse medført skade på person, skal den pågældende straks undersøges af en læge, jf. politilovens § 17, stk. 5.

Anvendelse af stav

§ 10. Politiet må i medfør af politilovens § 18, stk. 1, kun anvende stav med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,

§ 11. Før stav tages i brug med henblik på rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge stav, hvis politiets påbud ikke efterkommes, jf. politilovens § 18, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 12. Staven skal anvendes med besindighed for ikke at påføre nogen større overlast end nødvendigt.

Stk. 2. Staven må kun rettes mod arme, ben, ryg og sæde.

Stk. 3. Staven må ikke rettes mod hoved, hals, nakke, kraveben, bryst, mave, nyrer, skridt eller rygsøjle.

Stk. 4. Staven må ikke bruges til stød.

Stk. 5. Det bør i videst muligt omfang undgås at anvende staven mod knæ, albuer og andre led.

§ 13. Har politiets brug af stav mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse, jf. politilovens § 18, stk. 3.

§ 14. Polititjenestemænd under samlet kommando må kun bruge stavene efter direkte ordre, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 10, nr. 1 og 2.

Brug af hund til magtanvendelse

§ 15. Politiet må i medfør af politilovens § 19, stk. 1, kun anvende hunde med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,

- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre pågribelse af personer,
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 7) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

§ 16. Før hund tages i brug, skal det så vidt muligt tilkendes gives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 19, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 17. Hund skal anvendes med besindighed, varsomhed og størst mulig skånsomhed. Anvendelsen skal straks bringes til ophør, når politiets påbud er efterkommet.

§ 18. Har politiets brug af hund mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse, jf. politilovens § 19, stk. 3.

§ 19. En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun bruge hund efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 15, nr. 1-2.

§ 20. Beslutning om eventuel anvendelse af hund til rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer skal forudgående forelægges for politikredsens ledelse.

Stk. 2. Inden rydning effektueres, skal det så vidt muligt flere gange og via megafon tilkendes gives vedkommende personer, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Benyttelse af hund derefter, skal det umiddelbart forinden tydeligt tilkendes gives, at hund nu vil blive anvendt.

Stk. 3. Rydninger gennemføres med hunden tilkoblet førelin. Hunden føres frem med den efter forholdene kortest mulige førelin.

Stk. 4. I forbindelse med forberedte rydninger, hvor der alene ydes passiv modstand for at forhindre gennemførelsen af politiets lovlige på-

bud, må førelinen, hvormed hunden føres frem, højst være 1,5 meter lang.

Anvendelse af gas

§ 21. Gas må i medfør af politilovens § 20, stk. 1, kun anvendes med henblik på at

- 1) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom, eller
- 5) sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv eller passiv modstand.

§ 22. Før gas tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendes gives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge gas, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 20, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 23. Ved vurderingen af om og i givet fald hvordan gas skal anvendes, skal politiet tage hensyn til omfanget af eventuelle gener, som for udenforstående vil være forbundet med at anvende gas. Ved denne vurdering skal det bl.a. indgå, om den påtænkte anvendelse af gas vil skulle finde sted i et tættere bebygget område eller nær daginstitutioner, skoler, plejehjem eller lignende. Der skal endvidere ved vurderingen tages hensyn til, hvordan vej- og vindforholdene vil påvirke anvendelsen af gas.

Stk. 2. Personer, der udsættes for gas, skal have mulighed for at søge væk fra gasbelagte lokaler eller områder, og generne for udenforstående skal søges begrænset mest muligt.

Stk. 3. Politiet skal udvise tilbageholdenhed med at anvende gas over for personer, der befinder sig indendørs. Der skal navnlig tages hensyn til antallet af tilstedeværende personer, samt om det på grund af dårlige adgangsforhold vil være vanskeligt for de pågældende at komme væk fra stedet.

§ 24. Efter enhver anvendelse af gas skal politiet sørge for fornøden oprydning og udluftning.

Stk. 2. Har politiets brug af gas mod en person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge, jf. politilovens § 20, stk. 3.

§ 25. Politiet må kun anvende gas af typer, som er godkendt af Rigspolitichefen.

Stk. 2. Politiets anvendelse af gas skal i øvrigt ske i overensstemmelse med de af Rigspolitichefen fastsatte retningslinier for brugen af den pågældende gastype og det relevante gasmateriel.

Kapitel 3

Indberetning mv.

§ 26. Rigspolitichefen kan fastsætte regler om

indberetning om anvendelse af de i §§ 4, 10, 15 og 21 nævnte magtmidler.

Kapitel 4

Uddannelse og øvelser

§ 27. Bekendtgørelsen finder ikke anvendelse for politiets brug af magtmidler, der udelukkende finder sted i uddannelses- eller øvelsesmæssigt øjemed.

Kapitel 5

Ikrafttræden

§ 28. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. oktober 2004.

Justitsministeriet, den 21. september 2004

LENE ESPERSEN

/ Mette Lyster Knudsen

Bilag 22

Bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004 om detentionsanbringelse

Bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004

Bekendtgørelse om detentionsanbringelse

I medfør af § 11, stk. 5, i lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed fastsættes:

Anvendelsesområde

§ 1. Berusede personer kan efter reglerne i §§ 11 og 12 i lov om politiets virksomhed anbringes i politiets detentioner.

Stk. 2. Personer, der i øvrigt er frihedsberøvede af politiet, må som udgangspunkt ikke anbringes i detention. Hvor detentionen undtagelsesvis anvendes til anbringelse af ikke berusede personer, finder bestemmelserne i denne bekendtgørelse ikke anvendelse.

Stk. 3. Et barn under 12 år må ikke anbringes i detention.

Stk. 4. Et barn under 15 år må kun anbringes i detention, hvis anden anbringelse er sikkerhedsmæssigt uforvarlig som følge af barnets adfærd, jf. § 12 i lov om politiets virksomhed. Anbringelsen må som udgangspunkt ikke udstrækkes ud over 4 timer.

Stk. 5. Detentionsanbringelser efter stk. 4 indberettes til Rigspolitichefen. Rigspolitichefen fastsætter nærmere bestemmelser om indberetningernes indhold mv.

§ 2. Hvis mindre indgribende foranstaltninger, jf. § 11, stk. 2 og 3, i lov om politiets virksomhed, ikke findes tilstrækkelige til at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, skal politiet tage stilling til, om en beruset person skal frihedsberøves med henblik på:

- 1) hjemtransport,
- 2) overgivelse til andre, der på forsvarlig måde kan tage sig af den pågældende,

- 3) indbringelse til hospital eller
- 4) indbringelse til forsørgshjem eller lignende.

Stk. 2. Hvis mindre indgribende foranstaltninger som nævnt i stk. 1, nr. 1-4, ikke findes tilstrækkelige eller egnede til at afværge faren for den pågældende selv eller andre eller den offentlige orden eller sikkerhed, kan personen anbringes i detention.

Frihedsberøvelse, transport og indbringelse til politistationerne af berusede personer

§ 3. Hvis en beruset person frihedsberøves i medfør af §§ 11 og 12 i lov om politiets virksomhed, skal politiet orientere den pågældende om årsagen til frihedsberøvelsen og om muligt give den pågældende lejlighed til at udtale sig. Frihedsberøvelsen skal ske så skånsomt, som omstændighederne tillader.

§ 4. Ved vurderingen af en frihedsberøvet beruset persons helbredstilstand skal politiet være særligt opmærksom på den pågældendes tilstand ved den første kontakt, herunder om den pågældende har pådraget sig skader. Politiet kan i den forbindelse udspørge eventuelle vidner om den frihedsberøvedes tilstand, færden mv.

Stk. 2. Politiet undersøger, om den frihedsberøvede er i besiddelse af berusede eller bedøvende midler mv., der i givet fald fratages den frihedsberøvede.

§ 5. Under transporten af frihedsberøvede berusede personer til politistationen skal den vagthavende på politistationen uden unødigt ophold tilkalde en læge med henblik på undersøgelse af den frihedsberøvede. Dette gælder dog ikke, når transporttiden er af kortere varighed.

Stk. 2. Den frihedsberøvede skal under transporten til politistationen konstant være undergivet tilsyn.

Stk. 3. Hvis den frihedsberøvede transporteres af politipersonale af det modsatte køn, skal mindst to polititjenestemænd under hele transporten opholde sig hos den pågældende.

§ 6. Ved ankomsten til politistationen skal den frihedsberøvede straks fremstilles for den vagthavende.

Stk. 2. Den vagthavende skal på baggrund af alle relevante oplysninger om den frihedsberøvedes tilstand og adfærd vurdere, om den pågældende skal anbringes i detention.

§ 7. Inden en frihedsberøvet beruset person anbringes i detention, skal politiet gøre vedkommende bekendt med retten til at få kontakt med pårørende og/eller arbejdsgiver. Hvis den pågældende desuden er frihedsberøvet i anledning af et strafbart forhold, anvendes reglerne i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 12154 af 12. juni 2001.

Stk. 2. Hvor omstændighederne tillader det, skal politiet efterkomme en frihedsberøvet anmodning om underretning af pårørende og/eller arbejdsgiver.

Stk. 3. Fremsætter den frihedsberøvede anmodning om selv telefonisk at underrette pårørende og/eller arbejdsgiver, skal en sådan anmodning efterkommes. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold taler herimod, for eksempel at den frihedsberøvede ved sin meddelelse til hjemmet eller arbejdsgiver kan modvirke en eventuel strafferetlig undersøgelse.

§ 8. Hvis den frihedsberøvede er under 18 år, skal forældremyndighedens indehaver og socialforvaltningen uopfordret underrettes om frihedsberøvelsen.

Fremgangsmåden ved detentionsanbringelser, herunder lægeundersøgelse af frihedsberøvede og tilsyn med detentionsanbragte

§ 9. Inden den endelige anbringelse i detention skal den frihedsberøvede altid undersøges af en læge.

Stk. 2. Ved detentionsanbringelse af et barn under 15 år, jf. § 1, stk. 4, skal lægeundersøgelse ske hurtigst muligt.

Stk. 3. Indtil den frihedsberøvede er lægeundersøgt, kan der ske foreløbig anbringelse i detention.

Stk. 4. Under en foreløbig detentionsanbringelse skal der føres skærpet tilsyn med den frihedsberøvede, jf. § 15.

§ 10. Inden foreløbig anbringelse i detention og inden lægeundersøgelsen bliver foretaget, skal den frihedsberøvede visiteres.

Stk. 2. Ved visitationen skal den frihedsberøvede fratages penge og værdigenstande samt i øvrigt alle genstande, som kan benyttes til at forvolde skade på den pågældende selv, på andre personer eller på ting. Samtlige lommer skal tømmes og krænges, hvis det er muligt. Ved visitationen bør der så vidt muligt medvirke to polititjenestemænd til undersøgelse af den frihedsberøvede.

Stk. 3. Hvis omstændighederne tilsiger en visitation, der kan krænke blufærdigheden, må en sådan visitation kun foretages af personer af samme køn som den frihedsberøvede. Er det ikke muligt at gennemføre en sådan visitation inden endelig detentionsanbringelse, foretages foreløbigt en visitation efter stk. 2. Den frihedsberøvede undergives herefter et skærpet tilsyn, jf. § 15.

Stk. 4. Politiet skal påse, at effekter, der fratages en frihedsberøvet, holdes adskilt fra effekter, der tilhører andre frihedsberøvede.

§ 11. Lægeundersøgelse af den frihedsberøvede foretages enten ved tilkald af læge/vagtlæge eller ved undersøgelse på skadestue. Vagthavende skal ved lægevalget vurdere, hvad der er mest hensigtsmæssigt under hensyn til tid og afstand.

Stk. 2. Lægeundersøgelsen skal belyse, om den frihedsberøvede er i en tilstand, der taler imod anbringelse i detention, og om den pågældende er i en tilstand, der eventuelt kræver behandling på sygehus, hos læge eller lignende.

Stk. 3. Politiet må kun efter tilladelse fra den undersøgende læge give en frihedsberøvet medicin.

§ 12. Der må som udgangspunkt kun indsættes én person i hver detention.

Stk. 2. Under helt ekstraordinære forhold kan der dog anbringes flere personer af samme køn i en detention. I så fald skal der foretages en særlig vurdering af personernes eventuelle farlighed, og der skal føres skærpet tilsyn med de indsatte, jf. § 15. Børn under 18 år må ikke anbringes

sammen med frihedsberøvede personer på 18 år eller derover.

§ 13. Stationens vagthavende har ansvaret for, at der føres et effektivt tilsyn med de detentionsanbragte.

§ 14. Tilsyn med detentionsanbragte skal ske ved fremmøde i detentionen så hyppigt, som den anbragtes tilstand gør det nødvendigt. Tilsyn ved fremmøde i detentionen skal så vidt muligt ske mindst 1 gang hver halve time.

Stk. 2. Hvis en detentionsanbragt efter lægeundersøgelsen er tilset 2 gange ved fremmøde i detentionen, og den pågældende ikke skønnes at være i en tilstand, der kræver, at fremtidige tilsyn sker ved fremmøde i detentionen, kan de efterfølgende tilsyn ske via lytte- og overvågningsudstyr, der er godkendt af Rigspolitechefen til elektronisk overvågning. Hverken selve detentionsanbringelsen eller lægeundersøgelsen udgør i denne forbindelse et tilsyn.

Stk. 3. Tilsynet via lytte- og overvågningsudstyret skal ske så hyppigt, som den detentionsanbragtes tilstand kræver og mindst 1 gang hver halve time. Opstår der under denne form for tilsyn tvivl om den detentionsanbragtes tilstand, skal den detentionsanbragte straks tilses ved fremmøde i detentionen.

Stk. 4. Opstår der i forbindelse med tilsyn med den detentionsanbragte mistanke om, at pågældende er så syg, at det taler imod fortsat detentionsanbringelse, skal der straks tilkaldes læge eller ambulance.

§ 15. I følgende situationer skal der føres skærpet tilsyn med en detentionsanbragt:

- 1) under foreløbig detentionsanbringelse, jf. § 9,
- 2) hvis de foreliggende oplysninger om den detentionsanbragte – herunder indhentede op-

lysninger fra kriminalregisteret – giver anledning hertil,

- 3) i de tilfælde, hvor der kun har fundet en foreløbig visitation sted, jf. § 10, stk. 3,
- 4) hvis et barn mellem 12 og 15 år undtagelsesvis anbringes i detention, jf. § 1, stk. 4, eller
- 5) hvis 2 personer undtagelsesvis anbringes i samme detentionsrum, jf. § 12, stk. 2.

Stk. 2. Ved skærpet tilsyn forstås et tilsyn, hvor den detentionsanbragte tilses hyppigere end 1 gang hver halve time. Efter omstændighederne kan et skærpet tilsyn indebære konstant overvågning.

Stk. 3. Skærpet tilsyn kan kun ske ved en polititjenestemand's fremmøde i detentionen.

Løsladelse efter detentionsanbringelse, klagevejledning mv.

§ 16. En detentionsanbragt skal løslades, så snart begrundelsen for frihedsberøvelsen ikke længere er til stede.

§ 17. Efter udtagelsen af detentionen skal den frihedsberøvede vejledes om adgangen til at klage over detentionsanbringelsen, om muligheden for at få en skriftlig begrundelse for detentionsanbringelsen samt om muligheden for alkoholafvænnning og behandling.

§ 18. Taler særlige omstændigheder herfor, bør den pågældende efter anmodning bringes til sit hjem, til læge eller til de sociale myndigheder ved politiets foranstaltning.

§ 19. Rigspolitechefen kan fastsætte administrative forskrifter vedrørende benyttelsen af politiets detentioner mv.

Ikrafttræden

§ 20. Bekendtgørelsen træder i kraft den 16. oktober 2004.

Justitsministeriet, den 6. oktober 2004

LENE ESPERSEN

/ Michael Højer

Bilag 23

**Skrivelse fra Justitsministeriet til politi og anklagemyndighed af 10.1.2005
vedrørende indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i
politiets venterum****Justitsministeriet**
Civil- og Politiafdelingen

Cirkulæreskrivelse til politi og anklagemyndighed

Dato: **10 JAN. 2005**
Kontor: Færdselskontoret
Sagsbeh.: Nina Grønbeek Ringsted
Sagsnr.: 2004-11171/1-0003
Dek.: NGR20981**Indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum**

Ved cirkulæreskrivelse af 27. marts 1995 har Justitsministeriet henledt opmærksomheden på, at ethvert tilfælde af dødsfald under detentionsophold skal indberettes til ministeriet og eventuelt tillige til Rigspolitichefen eller Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. herved Politimesterforeningens cirkulæreskrivelse af 2. februar 1984 (RISSKR 1978-1995).

Endvidere anmodede Justitsministeriet ved cirkulæreskrivelse af 1. oktober 2003 om tillige at modtage indberetning om alvorligere selvmordsforsøg under detentionsophold på baggrund af en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand.

Folketingets Ombudsmand har for nylig anmodet om at modtage indberetninger om tilsvarende episoder i politiets venterum.

På den baggrund skal Justitsministeriet anmode om også at modtage oplysninger om dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum.

Med venlig hilsen

Michael Højer

